

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KAMU YÖNETİMİ PROGRAMI

**KARMAŞIK SORUNLARLA MÜCADELEDE YEREL DİPLOMASİ
FAALİYETLERİ: KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra ÖZDEMİR

EYLÜL - 2023

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KAMU YÖNETİMİ PROGRAMI

**KARMAŞIK SORUNLARLA MÜCADELEDE YEREL DİPLOMASİ
FAALİYETLERİ: KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra ÖZDEMİR

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

EYLÜL - 2023

TRABZON

ONAY

Kübra ÖZDEMİR tarafından hazırlanan “Karmaşık Sorunlarla Mücadelede Yerel Diplomasi Faaliyetleri: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği” adlı bu Çalışma 09/01/2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği / oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Programı’nda **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi		Karar		İmza
Unvanı - Adı ve Soyadı	Görevi	Kabul	Ret	
Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN	Başkan	☐	☐	
Doç. Dr. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ	Üye	☐	☐	
Doç. Dr. Abdullah UZUN	Üye	☐	☐	

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

Prof. Dr. Tülay İLHAN NAS
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca KTÜ- Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanan bu çalışmada yararlanılan kaynakların tümüne eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Kübra ÖZDEMİR

29/09/2023

ÖNSÖZ

Bu Yüksek Lisans Tez çalışmamı, kendi çalışması gibi gören ve her daim yardım için orada olan, yapabileceğime hep inanan ve beni de inandıran, gece gündüz demeden benimle çalışan danışmanım Doç. Dr. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ'a teşekkürlerimi sunuyorum. Yardıma her ihtiyacım olduğunda, bana hep yardım eden hocam Arş. Gör. Dr. Nisa ERDEM'e teşekkürü bir borç bilirim.

Tezim için verilerimin kontrol edilmesinde bana bilgi sağlayan ve mülakat sorularımı bıkmadan cevaplayan Kocaeli Büyükşehir Belediyesi çalışanlarına teşekkürlerimi sunuyorum.

Tezim için ulaşmam gereken bazı bilgililerin kaynakları olan ve bana zaman ayıran Kocaeli Üniversitesi'nden Prof. Dr. Selçuk KOÇ hocama, Yalova Üniversitesi'nden Prof. Dr. Sibel BAŞAKÇILARDAN KABAKÇI hocama teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu tez, TÜBİTAK tarafından desteklenen 122G017 nolu ve "Yerel Diplomasi Faaliyetmleri ve Yerel Diplomasi Alanının Kullanımına İlişkin Yeni Bir Sitrateji Önerisi Geliştirilmesi" başlıklı proje kapsamında hazırlanmıştır.

Eylül, 2023

Kübra ÖZDEMİR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET.....	VII
ABSTRACT	VIII
TABLolar LİSTESİ	IX
GRAFİKLER LİSTESİ	XI
KISALTMALAR LİSTESİ	XII
GİRİŞ	1-2

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KARMAŞIK SORUNLAR KAVRAMININ İNCELENMESİ.....	3-30
1.1. Karmaşık Sorunların Ortaya Çıkışı ve Tanımlama Çalışmaları	3
1.2. Karmaşık Sorunların Politika Üzerinden İncelenmesi	5
1.3. Karmaşık Sorunların Özellikleri	7
1.3.1. Karmaşık Bir Sorunun Kesin Bir Formülasyonu Yoktur, Belirsizdir.....	8
1.3.2. Karmaşık Problemlerin Durma Kuralı Yoktur	8
1.3.3. Karmaşık sorunların çözümleri doğru ya da yanlış değil, iyi ya da kötüdür	9
1.3.4. Karmaşık Bir Soruna Çözüm Bulmak İçin Acil ve Nihai Bir Test Yoktur.....	11
1.3.5. Karmaşık Bir Soruna Yönelik Her Çözüm, “Tek Seferlik Bir İşlemdir”	11
1.3.6. Karmaşık Problemlerin Potansiyel Çözümleri Yoktur	12
1.3.7. Her Karmaşık Sorun Özünde Benzersizdir.....	12
1.3.8. Her Karmaşık Problem, Başka Bir Problemin Belirtisi Olarak Kabul Edilebilir.....	13
1.3.9. Karmaşık Sorunların Tanımlarındaki Farklılıkları ve Bunların Nasıl Ele Alınması Gerektiğine İlişkin Tercihleri Açıklamak İçin En Güçlü Belirleyici Araştırma Faktörü, Analistin Dünya Görüşüdür	14
1.3.10. Planlayıcının Yanılmaya Hakkı Yoktur	15
1.4. Karmaşık Sorunların Kapsamı	16
1.5. Karmaşık Sorunların Çözüm Denemelerinde Uygulanan ve Uygulanabilecek Stratejiler	19
1.5.1. Bireyin Bilinçlenmesi ve Önleme Stratejisi.....	20
1.5.2. Kaçınma ve Evcilleştirme	22
1.5.3. Zorlayıcılık ve Sosyal Medyanın Etkisi.....	23
1.5.4. Sorunları Parçalara Ayırma ve Uzman Bilgisi	25
1.5.5. İş Birliği	26

İKİNCİ BÖLÜM

2. YEREL DİPLOMASİ ÜZERİNE	31-59
2.1. Diplomasinin Kavramsal Çerçevesi	31
2.2. Yerel Diplomasinin Ortaya Çıkışı	33
2.3. Yerel Diplomasi Kavramı Üzerine	35
2.4. Türkiye'nin Yerel Diplomasi Süreci ve Yasal Dayanağı	38
2.5. Belediyeler Özelinde Yerel Diplomasi Araçları	43
2.5.1. Kardeş Kent Uygulaması	43
2.5.2. Uluslararası Kuruluşlar	49
2.5.3. Uluslararası Gerçekleştirilen Kültürel Etkinlikler	54
2.5.4. Uluslararası Projeler.....	56
2.5.5. Uluslararası Yardımlar	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. KARMAŞIK SORUNLARLA MÜCADELEDE YEREL DİPLOMASİ FAALİYETLERİ:	
KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	60-110
3.1. Araştırmanın Amacı	60
3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Kocaeli	60
3.3. Araştırmanın Yöntemi.....	61
3.4. Araştırmanın Bulguları.....	62
3.4.1. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Yerel Diplomasi Faaliyetlerine Yaklaşımı	62
3.4.2. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Yerel Diplomasi Faaliyetleri.....	70
3.4.2.1. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Kardeş Kent İlişkileri	71
3.4.2.2. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	72
3.4.2.3. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler	75
3.4.2.4. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler	90
3.4.2.5. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Almış Olduğu Uluslararası Ödüller	104
SONUCLAR	108
KAYNAKÇA.....	111
EKLER.....	125
ÖZGEÇMİŞ.....	129

ÖZET

Kentler giderek uluslararası alanda daha etkin faaliyetler yürütmektedirler. Yerel diplomasi, uluslararası ilişkilerin geleneksel aktörleri olan devletleri aşarak ve yerel yönetimlerin, kentler, sivil toplum örgütleri, uluslararası kuruluşlar gibi birçok aktör ile kurduğu ilişkilerin bütünüdür. Yerel diplomasi faaliyetleri, ilişki kurulan yerel yönetim aktörlerine, amaçlarına ve ilişki kuruluş biçimine göre farklı şekillerde gerçekleştirilebilir. Bu ilişkilerin gerçekleşmesinin temelinde ise kentlerin karşılaştığı sorunlar vardır. Bu sorunlar basit ve karmaşık olarak sınıflandırılabilir. Basit sorunlar yerel yönetimlerin çoğu zaman uluslararası aktörlere ihtiyaç duymadan da çözebileceği sorunlardır. Karmaşık sorunlar, tek bir tanımı olmayan, çözümü için birden fazla aktöre ihtiyaç duyulan ve farklı çözüm stratejileri ile kullanılan problemlerdir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, kentlerde giderek karmaşıklaşan sorunların, ulusal sınırları aşması üzerine soruna en yakın birim olan yerel yönetimlerin yerel diplomasi faaliyetlerinin karmaşık sorunların çözümüne yaklaşımındaki yerini anlamaya çalışmaktır. Bu amaç için çalışmada Kocaeli Büyükşehir Belediyesi örneklem olarak seçilmiştir. Çalışmada belediyenin faaliyet raporları ana kaynak olarak kabul edilip 2010-2022 yılları arasındaki uluslararası faaliyetler incelenmiştir. Elde edilen veriler analiz edilerek yerel diplomasi araçları özelinde gruplandırılmıştır. Gruplandırılan faaliyetler hakkında daha ayrıntılı bilgi edinmek amacı ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin farklı birimleri başta olmak üzere ilgili kuruluşlar ile mülakat tekniği kullanılarak görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler için hazırlanan sorular iki grupta toplanmış, birinci grupta Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin yerel diplomasi faaliyetlerine yaklaşımını öğrenmek amaçlanırken ikinci grupta Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin karmaşık sorunları çözmek için kullandığı yerel diplomasi araçlarının işlevselliği anlaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda yerel diplomasi araçlarının her birinin farklı bir çözüm stratejisi ile karmaşık sorunları çözmedeki yeri ortaya koyularak Kocaeli Büyükşehir Belediyesi örneği üzerinden anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karmaşık Sorunlar, Yerel Yönetimler, Yerel Diplomasi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi

ABSTRACT

Cities are increasingly conducting more active activities internationally. Local diplomacy goes beyond the states, which are the traditional actors of international relations, and is the whole of the relations established by local governments with many actors such as cities, non-governmental organizations and international organizations. Local diplomacy activities can be carried out in different ways depending on the local government actors with whom relations are established, their objectives and the way the relationship is established. The basis for the realization of these relationships are the problems faced by cities. These problems can be classified as simple and wicked. Simple problems are often problems that local governments can solve without the need for international actors. Wicked problems are problems that do not have a single definition, require more than one actor to solve, and use different solution strategies. In this context, the aim of the study is to try to understand the place of local diplomacy activities of local governments, which are the unit closest to the problem, in approaching the solution of wicked problems, as the increasingly wicked problems in cities transcend national borders. For this purpose, Kocaeli Metropolitan Municipality was selected as a sample in the study. In the study, the municipality's activity reports were accepted as the main source and international activities between 2010 and 2022 were examined. The data obtained was analyzed and grouped according to local diplomacy tools. In order to obtain more detailed information about the grouped activities, interviews were held with relevant organizations, especially different units of Kocaeli Metropolitan Municipality, using the interview technique. The questions prepared for the interviews were divided into two groups; in the first group, it was aimed to learn the approach of Kocaeli Metropolitan Municipality to local diplomacy activities, while in the second group, it was tried to understand the functionality of the local diplomacy tools used by Kocaeli Metropolitan Municipality to solve wicked problems. As a result of the study, the place of each of the local diplomacy tools in solving wicked problems with a different solution strategy is revealed and explained through the example of Kocaeli Metropolitan Municipality.

Key Words: Wicked Problems, Local Governments, Local Diplomacy, Kocaeli Metropolitan Municipality

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
1	Tez Çalışması Kapsamında Gerçekleştirilen Mülakat Görüşmesinin Yapıldığı Kurum ve Kişiler	62
2.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Uluslararası Kardeş Kent İlişkileri	71
3.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	73
4.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 yılları Arasında Dezavantajlı Grupların Topluma Kazandırılması Konusunda Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler	75
5.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Göç ile İlgili Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler.....	76
6.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Kentsel Atıklar Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler	78
7.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Ekolojik Güvenlik Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler.....	79
8.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Sürdürülebilirlik Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler.....	81
9.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında İklim Değişikliği Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler	82
10.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Kentsel Dirençlilik Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler	84
11.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Afetle Mücadele Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler	87
12.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Terörle Mücadele Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler.....	88
13.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Yoksulluk, Dezavantajlı Grupların Topluma Kazandırılması ve Kayıt Dışı İstihdam ile Mücadele Konularında Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler	91
14.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Kentsel Atık Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler	95
15.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2010-2022 Yılları Arasında Ekolojik Güvenlik Adına Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Projeler	96

16.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Sürdürülebilirlik ile İlgili Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler	97
17.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında İklim Değişikliği Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler	99
18.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Afetle Mücadelede Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Projeler	101
19.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Sağlık Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Projeler	102
20.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Afet Alanında Almış Olduğu Uluslararası Ödüller	104
21.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Ekolojik Güvenlik Alanında Almış Olduğu Uluslararası Ödüller.....	106

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik No	Grafik Adı	Sayfa No
1.	Türkiye'deki Belediyelerin 1992-2022 Yılları Arasında Uluslararası Alandaki Kardeş Kent Sayıları.....	45
2.	Günümüzde Türkiye'nin Uluslararası Kardeş Kent Sayısının Bölgesel Dağılımı.....	46
3.	Kentlerin Uluslararası Kuruluşlara Üyeliklerinin Yıllara Göre Dağılımı.....	52
4.	Türkiye'nin Uluslararası Kuruluşlara Üyeliklerinin Bölgesel Dağılımı.....	53
5.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Bulunduğu ve Düzenlediği Uluslararası Etkinlikler	67
6.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010- 2022 Yılları Arasında Uluslararası Alanda Gerçekleştirdikleri Ziyaretlerin Amaçlarına Göre Dağılımı.....	70
7.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Bulunduğu ve Düzenlediği Uluslararası Etkinliklerin Karmaşık Sorunlarla Niceliksel Bir Karşılaştırması	89
8.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Bulunduğu ve Düzenlediği Uluslararası Etkinliklerin Karmaşık Sorunlarla Niceliksel Bir Karşılaştırması	103

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AYYÖŞ	: Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı
BM	: Birleşmiş Milletler
CEMR	: Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi
EUROCITIES	: Avrupa Şehirler Birliği
GDO	: Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar
IOM	: Uluslararası Göç Örgütü
KBB	: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
METROPOLIS	: Metropol Kentler Birliği
MÖ	: Milattan Önce
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
SMA	: Spinal Müsküler Atrofi
TBB	: Türkiye Belediyeler Birliği
TDBB	: Türk Dünyası Belediyeler Birliği
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknoloji Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UCLG- MEWA	: Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı
UCLG	: Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

GİRİŞ

Günümüzde karmaşık sorun kapsamında değerlendirilecek birçok sorun, ulusal sınırları aşarak uluslararası bir boyut kazanmıştır. Bu sorunlar, ekolojik güvenliğin bozulması, iklim değişikliği, sürdürülebilirliğin sağlanamaması, kentsel atıklar, göç, doğal afetler, kentsel dirençliliğin bozulması, yoksulluk, dezavantajlı grupların topluma entegrasyonu gibi sorunlardır. Bu sorunların uluslararası boyuta taşınmış olması, çözümleri için gerekli çalışmaların daha çok üzerinde durulmasını beraberinde getirmiştir. Dünya genelinde merkezi yönetimlerin bu sorunlar karşısında yetersiz kalması yerel yönetimlerin önemini ortaya koymuştur. Bu bağlamda yerel yönetimlerin yerel diplomasi faaliyetleri uluslararası alanda bu sorunlara çözüm arayışlarının bir parçası haline gelmiştir. Yerel diplomasi, geleneksel yöntemlerin dışında, uluslararası alanda kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimlerin ilişkilerini içeren bir bütündür. Yerel yönetimler, doğrudan kendi alanlarını dolaylı yoldan ise uluslararası alanı ilgilendiren karmaşık sorunların çözümünde daha yakın ve daha duyarlı hizmet sunma açısından diğer aktörler ile iş birliği içerisinde çalışma yaparak etkili olabilmektedir. Bu çalışma, karmaşık sorunların çözümünde, yönetilmesinde yerel diplomasi faaliyetlerinin yerini anlamayı amaçlamaktadır.

Karmaşık sorunların çözümünde yerel diplomasi faaliyetlerinin yerini irdelemek adına Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve söz konusu belediyenin yerel diplomasi faaliyetleri çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Bu bağlamda Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 yılları arasında gerçekleştirdiği uluslararası faaliyetler, belediyenin faaliyet raporları başta olmak üzere veri olarak toplanmıştır. Toplanan verilere ek olarak belediyenin resmi internet sitesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın dokümanlar sayfası, uluslararası kuruluşların resmi sayfaları ve benzeri internet sayfalarından da veriler toplanmıştır. Toplanan veriler, yerel diplomasi araçları özelinde gruplandırılmış ve tablolama sistemi ile aktarılmıştır. Oluşturulan tablolarda bulunamayan veriler belediye ile görüşülüp tamamlanmıştır. Bununla beraber, toplanan ve gruplandırılan veriler üzerinden hazırlanan mülakat soruları ile belediyenin farklı birimleri ile görüşmeler sağlanarak derinlemesine görüşme ve araştırma yapılmıştır. Toplanan veriler özelinde belediyenin ortak konumunda bulunduğu durumlarda, faaliyetin yürütücü aktörleriyle hem bizzat hem de telefon ile görüşme sağlanarak daha ayrıntılı bilgi alınmıştır. Çalışmada Kocaeli'nin seçilmesinin önemi, coğrafi ve topografik yapısı gereği afetlere açık bir kent olması, hem Karadeniz'e hem Marmara Denizi'ne kıyısının bulunması sebebiyle deniz ulaşımı ve liman kenti olmasının beraberinde getirdiği çevresel kirlilik riski, sanayisi gelişmiş bir kent olarak hem sanayi atıklarından dolayı kirlilik riski taşıması ve sanayinin bir getirisi olarak fazlaca göç alması, fazla göçün beraberinde getirdiği sürdürülebilirliğin sağlanma mecburiyeti, göçün farklı kültürleri bir

araya getirmesinden dolayı entegrasyon çalışmalarına ihtiyaç duyması, ulaşım için transit bir bölgede olmasından kaynaklı sera gazı gibi iklim değişikliğinde zararlı etkenlerin kontrol altına alınmasında büyük sorumluluğunun olmasıdır. Bu ve benzeri birçok sorumluluğu bünyesinde barındırması ve metropol bir kent olması Kocaeli'yi karmaşık sorunlarla mücadelede yerel diplomasi araçlarını kullanmasının gerekliliğini ölçmek adına son derece önemli bir kent haline getirmektedir. 2010 ve 2022 yıllarının araştırma aralığı olarak seçilmesi ise Kocaeli'nin uluslararası alanda yoğun olarak faaliyette olmaya başladığı yılın 2010 yılı olarak belirlenmesidir.

Çalışma üç bölüm halinde tasarlanmıştır. Birinci bölümünde, karmaşık sorunlar kavramsal olarak açıklanmıştır. Karmaşık sorunların literatürdeki yeri, ortaya çıkışı ve farklı tanımlamaları ele alınarak karmaşık sorunların özellikleri ve çeşitli örnekler üzerinden anlatılmaya çalışılmıştır. Karmaşık sorunların çeşitleri, karmaşık sorunların her bir özelliği için ayrı bir başlık altında incelenmiştir. Son olarak da karmaşık sorunlar için önerilen çözüm stratejileri ele alınmıştır. Literatürdeki farklı çözüm stratejileri gruplandırılarak ilişkili çözüm stratejileri bir araya toplanmış, başlıklar halinde anlatılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde yerel diplomasi kavramı açıklanmış, yerel yönetimlerin diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri adına gerekli olan yasal yükümlülükler hem uluslararası sözleşmeler hem de yerel kanunlar üzerinden incelenmiştir. Yerel yönetimlerin, diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmek için kullandıkları yerel diplomasi araçları, kardeş kent ilişkileri, uluslararası kuruluşlara üyelikler, uluslararası projeler, uluslararası etkinlikler ve benzer faaliyetler olarak detaylandırılmıştır. Kardeş kent ilişkileri, dünya üzerindeki örneklerinden Türkiye'deki ilk örneklerine kadar amaçları üzerinden irdelenmiştir. Uluslararası kuruluşlara üyelik sürecinin Türkiye üzerinden incelemesi yapılarak yerel yönetimlerin uluslararası üyelik sürecindeki kriterleri anlaşılmasına çalışılmıştır. Yerel yönetimlerin uluslararası projeler gerçekleştirme amaçları üzerinde durulmuş ve örnek projeler incelenmiştir. Uluslararası etkinlikler ise yerel yönetimlerin daha çok kendi bütçeleri eliyle gerçekleştirdikleri ve uluslararası alanda doğrudan var olabildikleri bir diplomasi aracı olarak örnekler üzerinden incelenmiştir.

Son bölümde çalışmanın araştırma bölümüne yer verilmiştir. Araştırma bölümü hazırlanan mülakat soruları özelinde iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin yerel diplomasi faaliyetlerine ve kullandıkları yerel diplomasi türlerine yaklaşımı incelenmiştir. İkinci kısımda, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin yerel diplomasi türleri ile karmaşık sorunların ilişkisi ortaya koyularak değerlendirmelere yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KARMAŞIK SORUNLAR KAVRAMININ İNCELENMESİ

1.1. Karmaşık Sorunların Ortaya Çıkışı ve Tanımlama Çalışmaları

Herhangi bir sorunun tanımında ve konumlandırılmasında fikir birliğinde olunan erken endüstriyel dönemde, problemlerin doğası hakkında fikir birliğine varmanın kolay olduğu düşünülmektedir. Bu kolaylığın sağladığı avantajlarla sorunların çözümleri, uzman kişilere devredilebilmekte, az girdi ile çok çıktı sağlamak mümkün görünmekteydi. Sanayileşmenin artmasıyla birlikte toplumda bilginin artması, teknolojik anlamda farkındalıkların artması, toplumun homojen yapıdan heterojen yapıya geçişinin olması ve problemlerin derinine inilmesinin zorunlu hale geldiğinin görülmesine rağmen sosyal sorunların doğasında bulunan karmaşanın reddedilmesi, devam etmekteydi. Sorunların çözümü noktasında harekete geçen ve nereye ne şekilde müdahale edeceğini bilemeyen planlamacıların, planlamayı mükemmelleştirmeye çalıştıkları sırada, teorisinin tahmin için yetersiz, teoriyi gerçekleştirecek olanların ise yetkinliklerinin görev için yetersiz oluşunun ve karar alıcıların kendi çıkarlarını ön planda tutmasının getirdiği uyumsuzluğun farkına varmaları ile sorunların ana amaçlarının yeniden belirlenmesini istemeleri gündeme gelmişti (Rittel ve Webber, 1973: 157-168). Sorunun ne olduğunu anlamak, sorunu çözmenin ilk adımı olmaktadır. Çok daha önceleri varlığını koruyan fakat o zamanlarda, bugün basit problemler olarak tabir edebileceğimiz problemler arasında görülen karmaşık sorunların, bu problemlerden ayrıştırılarak, karmaşık problemler olarak adlandırılmalarının, 1960'lı yıllarda olduğu görülmektedir. Uluslararası literatürde 'Wicked Problem' (Rittel ve Webber, 1973: 155-169) olarak adı geçen kavramın Türkçe çevirisinde, karmaşa (Ackoff, 1974: 521-524), kötü huylu, habis (Uzun, 2020: 145-170) sorunlar gibi, ileride daha ayrıntılı şekilde değinilecek olan birçok tanımı bulunmaktadır. Kavramın detaylandırılmasının ise Rittel ve Webber'in (1973) 'General Theory of Planning- Genel Bir Planlama Teorisi' adlı eserinde yapıldığı bilinmektedir.

Rittel 1967 yılında ilk defa halka açık olan bir seminerde karmaşık problemler kavramını 'yanlış formüle edilmiş, bilgilerinin ve sonuçlarının kafa karıştırıcı olduğu çelişkili düşüncelere sahip birçok aktörden oluşan bir durum' olarak tanımlamıştır (Churchman, 1967: 141). Rittel'in yapmış olduğu tanımlamanın yanı sıra ortaya attığı karmaşık sorunlar kavramının sağlam bir zemine oturması meslektaşları Webber ile bir araya geldiğinde olmuştur. Webber'in, Rittel'i karmaşık sorunlar ile ilgili makalesini bir ABD dergisinde yayınlaması için yıllarca teşvik ettiği

bilinmektedir (Skaburskkis, 2008: 277). 1973 yılında ise Rittel ve Webber'in karmaşık sorunları, açık ve objektif bir tanımı olmayan, sınırlardan ve kesin çözümlerden yoksun, durdurma kurallarının olmayışının yanı sıra çözümlerinin uygulanmasının toplum, ekonomi ve çevre üzerinde etkileri olacağı için deney yapma fırsatı çok az hatta bazen deney yapma fırsatı hiç olmayan problemler (Rittel ve Webber, 1973: 160-162) olarak tanımlamasıyla karmaşık sorunlar kavramı, başta bu sorunların o kadar da karmaşık sorunlar olmadığını ve basit yöntemlerle bile çözüme kavuşturulabileceğini düşünenler tarafından da kabul edilmiştir. Başlangıçta, karmaşanın varlığı kabul edilmeyerek, basit problemlere uygulanan çözüm stratejilerinin, karmaşık olan sorunların çözümünde de kullanılabileceği düşünülmüştür.

Karmaşık sorunların varlığının kabulünün ardından anlaşılması gereken bir diğer husus, karmaşık sorunları ele almanın diğer sorunları görmezden gelmek, demek olmadığıdır (Batie, 2008: 1186). Planlamacıların uğraştığı toplumsal sorunlar, doğası gereği, bilim insanlarının uğraştığı sorunlardan farklı olup (Rittel ve Webber, 1973: 160) daha fazla kaynak tahsisi gerektirmektedir (Batie, 2008: 1168). Basit problem olarak adlandırılacak diğer sorunlar, örneğin bir matematik problemi gibi, formüllerle kolayca çözülebilen problemler iken karmaşık problemler, devam eden ve sürekli tekrarlayan problemlerdir (Head, 2022: 27). Ackoff'un (1974: 521-524) karmaşa (complexity), Trist'in (1983: 269-284) meta problemler (meta problem or messes rather than discrete problems) olarak adlandırdığı karmaşık problemler, onlarla başa çıkılmaya çalışıldığında karşılık veren dağınık ve aldatıcı problemlerdir (Ritchey, 2011: 2). Jordan vd. (2014: 424) bazı sorunları fark edilemeyecek kadar küçük, bazı sorunları ise yüzleşilemeyecek kadar büyük görerek karmaşık sorunların derecesini gözler önüne sererken, Levin vd. (2012: 124), sorunları çözmeye çalışanların dahi bu sorunlara ortak olduğu ve çözümü için yeterince zaman bulunmayan süper (daha) karmaşık problemler tanımıyla, karmaşık sorunların derecelendirilmesine katkı sağlamışlardır. Karmaşık sorunların, karmaşıklıklarını derecelendirmek mümkündür. Derecelendirme işlemi ise karmaşık sorunların çözümüne giden yolu açmaktadır. Bu noktada karmaşık sorunları basit problemlerden ayırt edecek hususların (derecelendirme ve benzeri yöntemler ile) bilinmesi, önem arz etmektedir. Bu ayrımı ortaya koyarken, problem türleri; basit, karmaşık ve süper (daha) karmaşık problemler olarak ele alınabilir.

Basit problemler olarak adlandırılan problemler, problem hakkında bilginin kullanımının kolay ve konunun uzmanlarına tereddüt etmeden danışılan (Wexler, 2009: 533), hem tanımın hem de çözümün karar alıcılar için açık olduğu (Heifetz, 1994: 88), problemle bizzat karşılaşanların da karar alıcılar kadar söz hakkının olduğu (Roberts, 2000: 1) ve söz hakkı olan herkesin tanımında ve çözümünde hemfikir olup uygulamaların taraflar tarafından desteklendiği problemler iken iç mekanizmalarında gizem barındıran, kara kutu olarak nitelendirilebilecek, analitik ve politik karmaşıklıkların (Alford ve Head, 2017: 400) ve neden sonuç ilişkilerini ayırt etmenin zor olmasının (Heifetz, 1994: 88) beraberinde getirdiği düzensiz çözümler nedeniyle öğrenmenin ve akabinde ders almanın zorlaştığı (Wexler, 2009: 533) karmaşık sorunlar, paydaşlar arası

çatışmaların olduğu (Roberts, 2000: 1) problemler olarak değerlendirilmektedir. Süper (daha) karmaşık problemler ise paydaşlar arası çıkar çatışmalarının yüksek olması (Alford ve Head, 2017: 404) ve hem sorunun ne olduğunun bilinmemesi hem de tanımının nasıl yapılacağının bilinmemesi (Heifetz, 1994: 88) gibi özellikleri bünyesinde barındırır. Bu özellikler, süper (daha) karmaşık sorunların çözümünü daha da zorlaştırmaktadır. Öyle ki süper (daha) karmaşık sorunların çözümü için zamanın daralması (Levin vd., 2012: 124), problemin çözümü noktasında sadece ulus içi değil, çoğu zaman uluslararası alanda da bir araya gelinmesinin gerektiğini sıkça ortaya koymuştur. Çünkü süper (daha) karmaşık sorunlar, vaktinde çözülmediğinde ortaya birden fazla karmaşık sorunu bir araya getiren bir sorun yumağı çıkartmaktadır.

Basit problemler, şehrin bir caddesinde bulunan trafik sorununa otopark yapılarak çözüm bulunması ve bu çözümü bulanlarla, çözümden etkilenenlerin de memnun olması ile kolayca çözülen problemler iken karmaşık sorunlar, mülteci sorunu gibi sorunun farkındalığında olup, bazen farkındalığın olmadığı durumların da olduğu bilinerek, çözüm noktasında sorundan etkilenen her tarafın farklı çözüm yolları konusunda fikrinin olmasıyla, çatışmaya sebep olan problemler, olarak gösterilebilir. Süper (daha) karmaşık sorunlara ise çoğu zaman sorunun tanımının yapılamaması, yapıldığında dahi farkındalığın oluşmaması, önemsenmemesi ya da çıkar çatışmalarının ön planda olması sebebiyle, teknolojinin kötü anlamda kullanılması örnek olarak verilebilir. Teknoloji günümüzde birçok noktada hayat kurtaran gelişme olarak görülse de insanlığın en büyük suçlarından biri olan savaş durumunda sıklıkla başvurulan ve neticesinde geri döndürülemez sonuçlar ortaya çıkaran bir gelişme olmaktadır. Bu durum karmaşık sorunlar ortaya çıkmasına öncülük edebilir.

1.2. Karmaşık Sorunların Politika Üzerinden İncelenmesi

Karmaşık ve süper (daha) karmaşık sorunların içerisinde barındırdığı çıkar çatışmaları, karmaşık sorunların politikanın kapsamına girmesini gerektirmiştir. Politika biliminin genel olarak sorunlar üzerinde karar alıcı konumda olması nedeniyle karmaşık sorunları incelemede politika bilimini önemli bir konumda olduğu düşünülebilir. İnsan faktörünün, karmaşık sorunların ve bu sorunlara uygulanan politikaların bizzat etkilenen tarafı olması, karmaşık sorunları incelerken neden politika bilimine değinilmesi gerektiğinin kanıtı niteliğindedir. Çünkü politika bilimini de bizzat insan faktörü kullanmaktadır. Dünya üzerinde, doğa kendi halindeyken, karmaşa kavramını tartışmak mümkün değildir çünkü doğanın düzeni kusursuz işlemektedir. İnsan faktörünün bu kadar önemli olması, insanın toplumda sadece kendi halinde yaşayan bir birey olmaması ve toplum düzenini sağlamak adına karar alıcı olarak belirleyici olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle bugün karmaşık sorunlar olarak adlandırılan sorunların, doğası gereği kötü olmasının temelinde insan iradesi yatmaktadır. İnsan, yapısı gereği, istekleri sonsuz olan bir varlık olduğu için yıllarca doğaya müdahale halinde olmuştur. Karmaşık sorunlardaki bilgi tabanı, eylem sorumlulukları ve

tercih edilen müdahale biçimleri hakkındaki belirsizlik nedeniyle karar alıcıların, herhangi bir uygulamada bulunurken daha dikkatli olmaları gerekmektedir (Head, 2022: 40).

1950’li yılların homojen toplumunda da var olan karmaşık sorunların çözümlerinin basit görünmesi, toplumun ortak paydada birleşebilmesi sonucunda sorunları görmezden gelme noktasında kendini göstermiştir. İnsanların bilgiye kolay ulaşamadığı bu dönemlerde, karar alıcıların, kendi düşüncelerini dayatması daha kolay olduğu için toplum, zarar gördüğü karmaşık sorunların farkında olmamıştır. Örneğin, kötü bir evde oturan bir bireyin barınma sorunu yaşadığı aşikârdır. Fakat bu birey başkalarının da kendisinin oturduğu gibi evlerde oturduğunu varsaydığı müddetçe, yaşadığı barınma sorununun farkında olmayacaktır. Toplum, heterojen bir yapıya doğru evrildikçe, farklılıkların farkına varmakta ve bastırılan, görmezden gelinen ya da evcilleştirilmeye çalışılan sorunları görmeye başlamıştır. Bu da beraberinde uygulanan tekdüze kamu politikalarının, artık verimsiz kaldığının fark edilip, bilimsel anlamda yardım alınmasının önemine dikkat verilmesini sağlamıştır (Rittel ve Webber, 1973: 167). Bu nedenle, basit sorunların teknik doğasıyla ilgilenilirken politikanın karmaşıktırdığı (Peters ve Tarpey, 2019: 221), iklim değişikliği, suç, göç gibi basit yapılardaki uygulama şekilleriyle çözülemeyecek olan karmaşık sorunların çözümünde karar alıcılar önemli bir yer tutmaktadır (Christensen vd., 2019: 239). Yeterince incelenmeyerek teoriden yoksun bırakılan (Turnbull ve Hoppe, 2019: 315), güvenilir bir şekilde tanımlanamayıp keşfedilemeyen (Williams, 2023: 343) karmaşık sorunlar, sadece karar alıcılar için değil kararı uygulayıcılar için de zorlaştırmacı (Head ve Alford, 2015: 712) olmaya başlamıştır.

Karmaşık sorunlarla mücadele etmenin doğasında, politikanın (özelde karmaşık sorunların çözüm sürecinde bulunan karar alıcıların) tek tek ilgilenmesi gereken birçok faktör bulunmaktadır. Bu noktada çalışmaların çok dikkatli yapılması önemlidir. Bütüncül bir yaklaşım benimseyerek, büyük resmi görmeyi gerektiren bir mücadele verilebilir (Akamani vd., 2016: 749). Bu noktada karar alıcıların, karmaşık sorunları çözerken karşılaştıkları, sürekli değişim durumunun beraberinde getirdiği, çözüm evresinde meydana gelen; sosyo-ekonomik koşullardaki değişme, iletişim teknolojilerindeki değişme, politika programları ve hizmet sistemlerindeki değişme gibi dinamik olan bir zeminde (Head, 2022: 9), karmaşık sorunların çözümünde bizzat taraf olan karar uygulayıcıların, parçalı hale (Bueren vd., 2003: 194) geldiği görülmüştür. Devletin başına kurumların tekel olarak hizmet vermesi gerektiğini savunan bir lider geldiğinde ya da tam tersi konumda özelleştirme yoluyla, rekabetin önemli olduğuna inanan bir lider geldiğinde, kendi politikalarını uygulamak isteyecek ve bu durum, her lider değişiminde karmaşa yaratacaktır. Bu duruma en iyi örnek olarak karmaşık sorunların en önemlilerinden biri olan, bireylerin ekonomik olarak zorluk yaşaması, kaliteli hizmet alamaması gösterilebilir. Örneğin, devletin tekelinde bulunup hizmet sunduğu bir alanda, kamu yönetiminin temel ilkelerinden biri olan etkin hizmet alımı, bireye bugün git yarın gel anlayışı ile ya da kurumdaki yetkililerin görev paylaşımlarını bilmemeleri ve benzeri birçok sebeple, sekteye uğrayabilmektedir. Devlet, bireye kaliteli ve etkin hizmet sunmak istemesi üzerine, özelleştirme yoluna gittiği takdirde ise kaliteli olarak sunulan

hizmetin çok pahalı olarak sunulmasına sebep olmaktadır. Bunun yanı sıra özelleştirilen hizmetlerin, yeterince denetlenmemesi, hizmetin gerçekten kaliteli alınıp alınmadığı noktasında şüphe uyandırabilir. Karmaşık bir sorunu çözerken, karar alıcıların uyguladıkları politikaları denge ve denetim üzerine kurmaları bu noktada çok önemlidir. Özel sektöre devredilen yapıların sıkı denetime tabi tutulması ve kamu tekelinde kalan hizmetleri yürüten kurumların ise yozlaşmasının engellenmesi sağlandığı takdirde, karmaşık sorunların çözümü adına bir adım ileri gidilmesi sağlanacak, aksi takdirde her iki durumda da ekonomik olarak kaliteli ve uyguna hizmet alamayan bireyler olacaktır. Bu durum karmaşık sorunların hiçbir şekilde çözülemeyeceğini ve karmaşık sorunlar ile sadece mücadele edilebileceğini göstermektedir. Karar alıcıların, karmaşık sorunları çözme noktasında, devletin içinde barındırdığı karşıt ya da muadil görüşlü diğer politikacılarla rekabet içinde olması ise başka bir alanda, politikanın karmaşık sorunlara müdahalesini sağlamaktadır.

Karmaşıklığı bizzat içerisinde barındıran politika kavramını Colander ve Kupers, (2014:26), camları çamurla kaplı bir arabada birçok sürücünün varlığı benzetmesiyle, politikanın da bizzat karmaşık bir sorun olduğunu açıklamışlardır. Politikanın bir karmaşık sorun olarak ele alınması, birden fazla aktörün süreçte yer alması ve çözüm için her aktörün farklı stratejilerinin olmasından kaynaklanmaktadır. Karmaşık sorunların tek bir aktörün stratejisi ile mücadele edilebilecek sorunlar olmadığı bilinmektedir. Fakat bu durum beraberinde rekabeti de getirebilir. Rekabet, doğrudan karmaşık sorunların çözümünde dolaylı olarak ise toplum yararına hizmet ettiğinde işlerlik sağlayabilmektedir fakat tarafların çok fazla olması, özellikle karar alıcıların siyasi mekanizmalardan oluşması, bu durumda rekabet stratejisinin işlevselliğini kötü anlamda etkileyebilir. Yapılandırılmayan ve çok fazla politika alanını içerisinde barındıran bu sorunlar (Weber ve Khademan, 2008: 336), bilgi yönünden eksik ya da bilgiye sahip olunduğu noktada da tarafların çıkarları sebebiyle eksik bilgi ile yola devam edilen bir çözüm süreci getirmektedir. Politikanın karmaşık sorunların çözüm sürecine dahil olmasının temelinde ekonomik, sosyal, siyasi ve benzeri alanlarda fayda maksimizasyonunu önceleme amaçları vardır. Fakat kısa vadede çıkar sağlanan bu durumların uzun vadede aynı etkiyi göstermeyecekleri, özellikle de karar alıcıların kendi politikalarıyla, çıkar sağlamak adına, uyuşmayan uygulamalar yapmalarının (McConnell, 2018: 172), onları ileri dönemlerde oldukça zor durumda bırakma ihtimali de göz önünde bulundurulabilir. Karmaşık sorunların taraflarından biri olan bireylerin, bu sorunların çözümünde karar alıcılara güvenmelerinin oldukça zor olduğunun bilindiği noktada, bu güvenin boşa kullanılması, karar alıcıların oy maksimizasyonunun zarar görmesine sebep olma ihtimali düşünüldüğünde, stratejiyi uygulamadan önce risk değerlendirmesi yapılması işlevsel bir politika olabilir.

1.3.Karmaşık Sorunların Özellikleri

Funke (1991: 186-187), karmaşık sorunları, bu sorunları çözenlerin, karmaşık sorunların neden oluştuğundan çok, karmaşık sorunların sebep olduğu sonucun (tahribatın) belirtilerine odaklandıkları, amaçlarının birbirinden farklı birçok aktör tarafından ele alındığı, dinamik yapıda bulunan sorunların değişken yapılarının arasında karmaşanın olduğu ve bu karmaşalar arasında da bağlantıların mevcut olduğu, baskı altında alınan kararların, etkileşimlerini gecikmeli olarak verdiği bir özellikler dizisi ile tanımlamıştır.

Sosyal bilimler ile ilgilenen bilim insanlarının, geleneksel bilimsel yaklaşımları kullanarak, karmaşık olan sorunlara çözüm bulamayacaklarının ortada olduğu günümüzde, ne kadar yeterli kaynaklardan veriler alınmış olursa olsun, net yanıtlara ulaşmak mümkün değildir. Rittel ve Webber'in ise yıllar öncesinden bu konuda duydukları endişe, eğitim de dâhil olmak üzere sosyal bilimlerin uğraşmak zorunda kaldıkları, sürekli ve yaygın zorluklar hakkında bir temel oluşturarak, karmaşık sorunların incelenmesinde on özellik önerisini yazmalarına sebep olmuştur. (Jordan vd., 2014: 416). Bu özellikleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Karmaşık bir sorunun kesin bir formülasyonu yoktur, belirsizdir.
- Karmaşık problemlerin durma kuralı yoktur.
- Karmaşık sorunların çözümleri doğru ya da yanlış değil, iyi ya da kötüdür.
- Karmaşık bir soruna çözüm bulmak için acil ve nihai bir test yoktur.
- Karmaşık bir soruna yönelik her çözüm, “Tek Seferlik Bir İşlemdir”.
- Karmaşık problemlerin potansiyel çözümleri yoktur.
- Her karmaşık sorun özünde benzersizdir.
- Her karmaşık problem, başka bir problemin belirtisi olarak kabul edilebilir.
- Karmaşık sorunların tanımlarındaki farklılıkları ve bunların nasıl ele alınması gerektiğine ilişkin tercihleri açıklamak için en güçlü belirleyici araştırma faktörü, analistin dünya görüşüdür.
- Planlayıcının yanılmaya hakkı yoktur.

1.3.1. Karmaşık Bir Sorunun Kesin Bir Formülasyonu Yoktur, Belirsizdir

Anlaşılması ve çözülmesi için gerekli bilgilere sahip olunduğu takdirde, çözümünün basitçe belirlenebildiği problemlerin aksine, karmaşık sorunların belli bir formülasyonu yoktur (Rittel ve Webber, 1973: 161). Karmaşık sorunların, herhangi bir bilgiye sahip olunulduğunda ya da birden fazla kişinin fikrini beyan ettiği durumlarda dahi çözümünün olmaması, belirsizliğin beraberinde getirdiği bir sonuçtur. Öyle ki durum, bu belirsizliği yaratan kişilerin kendi fikirleri ya da ülkelerin kendi aralarında neyi karmaşık sorun olarak algıladığına göre de değişmektedir. Örneğin bazılarının hızlı ve dönüştürücü politika değişikliklerinin gerekli olduğuna inanmasının yanında diğerleri

kademeli politika düzenlemelerini destekleyebilir. Bazıları, sera gazı emisyonlarındaki küresel azalmanın birincil hedef olmasını öncelerken, diğerleri daha çok doğal afetleri yönetmek ve iklim değişikliğine uyum sağlamakla ilgilenebilmektedirler. Bazıları, teknolojinin gerekli tüm çözümleri, örneğin yenilenebilir enerji ve kuraklığa dayanıklı mahsulleri kolaylaştıracağına inanırken, diğerleri ise biyolojik çeşitliliğin ve ekolojik varlıkların korunmasına yüksek öncelik verilmesi gerektiğinden endişe duymaktadır (Head, 2022: 16). Uyuşturucu kullanımı birçok ülke için bir sorun, kesin bir çözüm bulunamadığı için karmaşık bir sorun, olarak nitelendirilirken bazı ülkeler için kullanımı serbesttir. Bu noktada uyuşturucu kullanımının kesin bir şekilde sorun olduğundan bahsedilemeyişi de belirsizlik oluşturmaktadır. Aynı şekilde çocuk işçi kavramı, bazı ülkelerde kötü bir durum olarak lanse edilirken bazı ülkeler çocukların küçük yaşta iş hayatına atılmalarının onların gelişiminde çok önemli olduğunu savunmaktadır. Bir başka örnek olarak da sorununun hiçbir zaman yeterince tanımlanamadığı GDO'lu yiyecekler, insanların sağlığına zarar verirken, ticari anlamda bir kesime rant sağladığı için sorun olarak görülmemektedir (Newman ve Head, 2017: 421). Bütün bu örnekler de karmaşık sorunların tanımlanması ve kesin bir formülünün olması bir yana neyin karmaşık sorun olarak ele alınacağının dahi belirsizlik içerisinde olduğunu kanıtlar niteliktedir.

1.3.2. Karmaşık Problemlerin Durma Kuralı Yoktur

Çözümü bir kenara sorunun tam olarak ne olduğunun dahi anlaşılamadığı karmaşık sorunların durma kuralının olmayışı, soruna taraf olan aktörlerin ellerindeki imkanlarla yapılabilecek en mantıklı hamleleri yapmalarına rağmen sabırlarını tüketecek derecede çözüme ulaşamamalarından anlaşılabilmektedir (Rittel ve Webber, 1973: 162). Özellikle karar alıcıların ve uygulayıcıların bu tür sorunlarda sorumluluk almaktan çekinmelerinin sebebi de budur. Ortada bir karmaşık sorun olduğunda, karmaşık sorundan en çok etkilenen tarafın (bireylerin), sorunun çözülmesini istemesinin doğal olması, karar alıcıların oy maksimizasyonunu arttırmak istemelerine rağmen yine de sorunla ilgileneceği anlamına gelmemektedir.

Göç konusunun karmaşık sorunların durdurulamayacağı savına çok iyi bir örnek teşkil ettiği söylenebilir. Çünkü göç sorunu, insanlık tarihi kadar eski olmakla birlikte, ne kadar önlem alınırsa alınsın, tekrar edecek ve hiç bitmeyecek olan karmaşık bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Bu konudaki örneklerden birini 'Nöbetleşe Yoksulluk' kavramı ile Oğuz Işık ve Melih Pınarcıoğlu vermiştir. Nöbetleşe yoksulluk, esas olarak kente önceden gelmiş göçmen grupları ile kentte imtiyazlı konumda bulunan bazı grupların, kente daha sonradan gelen kesimler ile diğer imtiyazsız gruplar üzerinden zenginleşmeleri, bir anlamda yoksulluklarını bu gruplara devredebilmeleri sonucunu doğuran bir ilişkiler ağıdır (Işık ve Pınarcıoğlu, 2001: 155). Ülkelerin bölgesel gelişimi, eşit ölçüde sağlanmadığı takdirde, kentte olan akrabaların yanına yapılan göçler son bulmayacak ve nöbetleşe yoksulluk kavramı devam edecek demektir.

Toplumda şiddet eğilimli insanların var oluşu ve bu insanların eylemleri ise karmaşık sorunlara başka bir örnek olarak gösterilebilir. Şiddet, kadın ya da erkek fark etmeksizin, herhangi bir canlıya karşı uygulanmaması gereken kötü bir hareket iken toplumdaki şiddet eğilimli insanların tespitini yapmak oldukça güç bir uygulama olarak görülmektedir. Şiddet, susturulan insanlar, konuşarak derdini anlatamayan hayvanlar ve şikâyet etmeye ne yazık ki vakti bile kalmayanlar düşünüldüğünde, hiçbir zaman tam anlamıyla durdurulamayan, karmaşık bir sorun olarak kalmaya devam edecektir. Caydırıcı cezaları uygulamanın, bu ve benzeri birçok sorunu çözmek adına önemli olduğu söylenebilir. Bu noktada karar alıcılara, çözüme ulaşma sürecinde, kararı uygulayıcılardan çok daha fazla rol düşmektedir. Çünkü kararı uygulayanlar, bu sorunların nasıl çözüleceğine karar veren karar alıcıların verdikleri kararları uygulamaktan öteye gidememektedirler.

1.3.3. Karmaşık Sorunların Çözümleri Doğru Ya Da Yanlış Değil, İyi Ya Da Kötüdür

Karmaşık herhangi bir sorunun, çözümünün değerlendirilmesi noktasında iyi ya da kötü kavramlarını kullanmak yerine yeterince iyi ya da tatmin edici gibi ifadeler kullanmak daha doğrudur (Rittel ve Webber, 1973: 162). Doğru ya da yanlış kavramlarını sosyal bilimlerin herhangi bir dalında kullanmak mümkün olmamakla birlikte iyi kötü ayrımının bile kendi içerisinde farklılıklara ya da derecelendirmelere sahip olduğu bilinmektedir. Bu nedenle karmaşık sorunlar gibi anlamlandırmakta güçlük çekilen sorunlara, doğru ya da yanlış ithamlarında bulunmak, yanıltıcı sonuçlara yol açabilir. Bununla beraber karmaşık sorunlara, günümüzde çok paydaşlı yaklaşılarak çözüm arandığı düşünüldüğünde, bu paydaşların da doğru ve yanlışları kendi görüşlerine göre konumlandırabileceklerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Görevi halka hizmet götürmek olan yerel ya da merkezi kurumların kendi aralarında yaşadığı görev karmaşası da karmaşık sorun olarak nitelendirilebilir. Doğru ya da yanlışın ne olduğunu tartışmaktan ziyade sorunun çözümünde, ortak paydada buluşularak ve sorunu çözmek için en önemli ve yeterli uygulamaların neler olduğu tartışılarak, çözüme en yakın kararı almak çözüm sürecinde daha işlevsel olabilir. Bu nedenle 2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan Korona Virüs salgın sürecinin atlatılabilmesi için uluslararası kuruluşların, merkezi yönetimlerin, yerel yönetimlerin, vatandaşların ve daha birçok aktörün el birliğiyle çalışmasına rağmen, sürecin yıllarca sürdüğünün bilindiği noktada, herhangi bir karmaşık sorunun çözümünde merkezi ve yerel birliklerinin birlikte çalışmasının büyük önem taşıdığı anlaşılmıştır.

Merkezi yönetim ve yerinden yönetimin önemli bir unsuru olan yerel yönetimler bir bütündür; birbirinin rakibi ya da hasmı olmayıp tersine birbirlerini tamamlaması gereken yönetimlerdir. Her iki yönetim basamağının kamu hizmetlerini kamu yararını gözeterek, elbette bir görev ve yetki paylaşımı çerçevesinde ama gerektiğinde iş birliği ve dayanışma içerisinde yerine getirmeleri beklenmektedir (Mengi, 2021: 106). Bu nedenle karmaşık sorunların çözümünde el birliğiyle hareket etmelerinin yanı sıra iyi ya da kötünün varlığından ziyade, doğru olana birlikte

karar vererek, ilerlemeleri önem arz etmekte olup halka hizmet eden bir görüş olacağı açıkça görülmektedir.

1.3.4. Karmaşık Bir Soruna Çözüm Bulmak İçin Acil ve Nihai Bir Test Yoktur

Basit olarak nitelendirilebilecek olan sorunların çözüm denemelerinde tek ve nihai çözümler daha çok görülür iken karmaşık yapıda bulunan sorunların çözümüne ulaşmak zaman alabilmektedir. Kaldı ki alınan sonuçlar çoğu zaman istenilenin aksi yönünde yanıt verebilir (Rittel ve Webber, 1973: 163). İşini en iyi şekilde yapan profesyonel insanlar bile terfi ettirildiklerinde ve performansları için ödüllendirildiklerinde ve “gerçeği” aramak yerine sonuç almaları için baskı altında kaldıklarında, hızla yanlış bilgi üretebilmekte ve bunlara göre hareket edebilmektedirler (Allen vd., 2006’dan aktaran, Jordan vd., 2014: 423). Bu nedenle karmaşık sorunlarda sonuca varmak adına acele çözümler uygulanması sakıncalı olabilir. Örneğin herhangi kimyasal bir sorunu, bir çözelti hazırlayarak çözmek, basit ve hızlı olabilirken iklim krizi gibi süper (daha) karmaşık bir sorunu çözmek için alanında uzman birçok kişinin bir araya gelerek ve sorunun en derinlerine inerek dikkatli araştırmalar yapması gerekmektedir. Bu noktada daha birçok örnek verilebilir.

Bir ülkenin, ülke genelinde su kıtlığı çektiğinin varsayıldığı bir noktada, bireyleri suyun doğru kullanımı üzerine bilinçlendirmek yerine telaşa sebebiyet vererek elde az miktarda kalan başka bir su kaynağını tüketmeye yöneltmesi, bu kaynağın da son bulması halinde, geri döndürülmez bir sonuç ortaya koyacaktır. Sonuç olarak, karmaşık sorunların, basit sorunlar kadar çözümünün kolay olmadığı durumlarda nihai sonuca hızlı bir şekilde varmaya çalışmak, Rittel ve Webber’in (1973) de değindiği gibi, çözümünden ziyade soruna yol açacak ve zaman israfına sebep olacaktır.

1.3.5. Karmaşık Bir Soruna Yönelik Her Çözüm, “Tek Seferlik Bir İşlemdir”

İnsanın genel yapısı gereği, herhangi bir sorun ile karşılaştığında, hemen sorunu çözerek kurtulmak istemektedir fakat bazı sorunlar hemen çözümlenerek kurtulunabilecek cinsten sorunlar olmamaktadırlar. Bu gibi sorunları çözerken, iyice düşünmek ve sonuçlarının sorumluluğunu alabilmek son derece önemlidir. Karmaşık sorunların özellikle çözümü üzerinde çokça düşünülmesi gereken sorunlardan olduğu açıktır. Rittel ve Webber (1973: 163), bu durumu otoyol inşa etme örneği ile açıklamış otoyol inşa edildikten sonra sürekli yıkıp yeniden otoyol inşa etmenin mantıksızlığını anlatmaya çalışmışlardır. Yeterince ve doğru şekilde önlem alınamayan, doğal afetlerin ortaya çıkardığı sonuçların telafisinin olmaması, açıklanan duruma örnektir. Dünya üzerinde hemen hemen her ülkede farklı doğal afetler meydana gelmektedir ve bunlara alınacak olan önlemlerde deneme yanılma payı yoktur. Özellikle insan hayatını etkileyen doğal afetlerden biri olan deprem için alınmayan ya da yanlış alınan her karar, geri döndürülemez şekilde felaketlere yol açabilmektedir.

1.3.6. Karmaşık Problemlerin Potansiyel Çözümleri Yoktur

Karmaşık bir soruna yönelik tüm çözümlerin belirlendiğini ve dikkate alındığını kanıtlamayı sağlayan hiçbir kriterin olmaması (Rittel ve Webber, 1973: 164), karmaşık sorunların çözüm süreçlerinde başvuru birden fazla aktör ve kurum arasındaki uzlaşma yoluyla olabilecek en iyi yolun seçilmesiyle sonuçlanmalıdır. Dünya üzerinde yiyecek dağıtımının eşitsizliği, daha çok bilinen adıyla açlık, karmaşık sorunların potansiyel çözümlerinin olmayışına en iyi örneklerden biridir. Bazen çözüm çok net bir şekilde kendini göstermektedir fakat insanlığın çıkarlarını koruma arzusunun ağır basması ve ahlaki yozlaşma nedeniyle çözüm görmezden gelinmektedir. BM Genel Sekreteri António Guterres, 2020 yılında yaptığı bir açıklamada, Covid 19 pandemisinin de beraberinde getirdiği sonuçlarla birlikte, sağlıklı gıdaya erişemeyenlerin sayısının 3 milyar olduğunu belirtmiştir. Ayrıca herkese uyan bir çözüm olmadığını dile getirerek, her ülke, bölge ve topluluğu tek tek ele almak suretiyle çalışma yapılması halinde çözüm üretilebileceği savını desteklemiştir (<https://turkiye.un.org/tr>). Buradan hareketle anlaşılmaktadır ki 2023 yılı dünyasında hala insanlar açlıktan ölüyor ve aslında çözümünün o kadar da zorlu olmadığı bilinirken, açlık, hala potansiyel çözümü olmayan karmaşık bir sorun olarak tartışılmaktadır.

1.3.7. Her Karmaşık Sorun Özünde Benzersizdir

Matematik problemlerinin denklemler grubu gibi gruplara sokulabildiği; coğrafi anlamda bölgeden bölgeye değişen problemlerin ise bölge ve iklim şartları göz önünde bulundurularak gruplandırılabilirdiği bir durumda bölgeden bölgeye koşulların değişmesi bir yana bölge içindeki tek bir bireyin dahi değişen fikirlerinden etkilenebilen karmaşık sorunları, bir kalıba sokmak mümkün değildir. Örneğin insanların işe gidip gelme alışkanlıklarındaki veya konut modellerindeki farklılıklar, metro düzeni ya da kişilerin ikamet ettikleri şehirlerin merkezleri oluşturulurken, insanların yaşam koşulları dikkate alınarak yapılan düzenlemeler göz önünde bulundurulduğunda, San Francisco’da uygulanan metro inşa etme çalışmalarının doğrudan Türkiye’ye aktarılması mantıklı değildir (Rittel ve Webber, 1973: 164). Nie (2003: 310), “bu problemlerin çoğu, önemli bağlamsal farklılıklara ve sınıflandırmalara sahiptir”, çıkarımıyla problemlerin, basit problemler kadar kolay tasniflenip çözülemeyeceğini, her sorun için farklı yöntemler kullanılması gerektiğini vurgulamıştır.

Yoksulluk sorunu, bu noktada örnek olarak verilebilir. Örneğin; yoksulluk, eğer kişisel beceri ve motivasyon eksikliğinden kaynaklanan birey merkezli bir sorun şeklinde algılanıyorsa, önerilen çözümler genellikle, bireylerin becerilerini ve iş yönelimlerini geliştirmeye yönelik olabilir (Head, 2019: 185). Daha somut örneklerle açıklamak gerekirse; Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için yoksulluk olgusu daha çok düzensiz göç ve kamu stratejileri gibi olgulardan kaynaklanırken, Hindistan gibi az gelişmiş ülkeler için yoksulluk olgusu, eğitimsizlik, kamu politikaları, nüfus gibi demografik nedenlerden kaynaklanmaktadır (2004 yapımlı, Zara Briski ve Ross Kaufman’ın

Hindistan özelinde çektiği bol ödüllü belgeseli “Kalküta’nın Çocukları” kötü durumda olan ve eğitimle hiç tanışmamış olan çocukların, doğru eğitimle neler başararak, içinde bulundukları yoksulluk ve türev sorunlardan nasıl kurtulduklarını anlatmaktadır). Bu durum karmaşık sorunların birden fazla değişkene sahip olduğu ve değişkenler nedeniyle benzersiz sorunlar olduğunu göstermektedir.

1.3.8. Her Karmaşık Problem, Başka Bir Problemin Belirtisi Olarak Kabul Edilebilir

Bazen sorunları çözmeye çalışırken daha fazla soruna sebebiyet verilebilir ve bu soruna sebebiyet veren kişiler bunun farkında olmayabilirler. Sorunu çözme süreci incelendiğinde, sorunun içerisinde barındırdığı belirsizlikler, başka sorunların da var olduğunu gösterebilir. Örneğin sokaklarda işlenen suçu engellemeye çalışırken aslında toplumun ahlaki çürüme içerisinde olduğu sonucu ve işlenen suçun sadece asıl karmaşık sorun olan ahlaki çürümenin bir semptomu olduğunun farkına varılabilir (Rittel ve Webber,1973: 165). Küçük ya da büyük birçok sorunun bir araya gelmesinin de karmaşa yarattığının bilindiği noktada birçok örnek vermek, mümkündür.

Kentsel yoksulluk, bir bireyin hayatında çok temel olan ihtiyaçlardan; barınma, istihdam ve benzeri ihtiyaçların, bireyin yaşadığı kentte hizmet olarak bulunmamasından kaynaklanan yoksulluktur. Kentsel yoksulluğa bir son vermek adına yapılan çalışmaların, başka sorunları ortaya çıkarma ihtimali de bulunmaktadır ki bu da her karmaşık sorunun, başka sorunları ortaya çıkarması savını desteklemektedir. Örnek olarak kırsal kesimlere kurulan sanayiler verilebilir. Şöyle ki sanayileşme, kurulduğu bölgeye ve ülkeye, kattığı ekonomik avantajların yanı sıra büyük miktarda, istihdam şansı sağlamaktadır. Fakat istihdam sorununu çözmekte olan sanayileşme, aynı zamanda sanayileşmenin gerçekleştiği bölgede çevre kirliliğine yol açabilmektedir. Bu da karmaşık sorunlarda çözüm olarak ele aldığımız bazı stratejilerin diğer bir soruna yol açtığı savını desteklemektedir. Kentsel yoksulluk sorununu, bölgeyi kalkındırmaya çalışarak çözmeye çalışmak, kentsel yoksulluk sorununun altında yatan birçok sorunu ortaya çıkarmaktadır. Bunların yanı sıra bazı örnekler vardır ki oldukça uç iki sorun olmasına rağmen birbirini yine de tetikleyebilmektedir. 2017 yılında ABD bankalarının sistemine girerek, buradan yüklü miktarda parayı Filistinli yardım kuruluşlarına aktaran, Cezayirli hacker Hamza Bendelladj örnek olarak gösterilebilir (<https://teyit.org/abd-bankalarini-hackleyen-hamza-bendelladjin-idam-cezasina-carptirildigi-iddiasi>).

Burada yoksulluk sorununa bulunan çözümün bir başka karmaşık sorun olan siber güvenlik sorununu tetiklediği görülmektedir. Bunların yanında farklı kimliklerin, dünya üzerinde çeşitli sebeplerle, yer değiştirmesi de örnek olarak verilebilir. Farklı kültür ve kimliklere sahip göçmenlerin yaşadığı kentler hem Türk toplumunu daha hoşgörülü yaparken hem de evrensel dünyaya açılan bir pencere görevi görmektedir (Karasu, 2021: 184). Fakat açılan bu pencerenin sadece olumlu taraflarının olmadığı, olumsuz sonuçlarının da olduğu göz ardı edilmemelidir. Çünkü göç eden kesimin, zorunlu ya da isteğe bağlı fark etmeksizin, yaptığı göç, sadece göç edenleri değil yerel halkı da etkilemektedir. Göç eden kesimin, özellikle de ülkeye kaçak yollardan

giren kesimin, eğitim durumu, sabıka kaydı gibi unsurlar göz önünde bulundurulmadığı takdirde ülkeye girişleri kargaşa yaratabilmektedir. Bununla birlikte ucuz işçi statüsüne giren ve çoğunlukla kaçak yollardan gelen bu göçmen kitlesi, yerel halkın istihdam pastasından payını alarak yerel halkı mağdur duruma sokmaktadır. Çoğu zaman kontrol altına alınamayan bu durum, karmaşık problemlerin çözümünün başka bir problemi ortaya çıkarttığı en açık örneklerinden olarak gösterilebilmektedir.

1.3.9. Karmaşık Sorunların Tanımlarındaki Farklılıkları ve Bunların Nasıl Ele Alınması Gerektiğine İlişkin Tercihleri Açıklamak İçin En Güçlü Belirleyici Araştırma Faktörü, Analistin Dünya Görüşüdür

Bilimde alışlagelmiş olan şekilde bir sorun var olduğunda, sorunun üzerinde alanında uzman bir kişi incelemeler yaparak belli bir sonuca varmaktadır ve uzmanın vardığı sonuç kabul edilmektedir. Fakat karmaşık sorunlar söz konusu olduğunda tek bir kişinin, alanında en uzman olan kişi olsa dahi, görüşü yeterli olmamaktadır. Zaten karmaşık sorun olarak nitelendirdiğimiz sorunlar, uzmanların kendi arasında tartışarak farklı sonuçlara varması dolayısıyla tek bir çözümü olmayan sorunlar olarak ele alınmaktadır. Karar alıcılar, uygulayıcılar, uzmanlar ya da karmaşık sorunun tarafı olan bireyin kendisi, karmaşık sorunlar ile mücadele sürecinde, kendilerine en makul gelen çözüm stratejilerini seçmektedirler. Biraz abartılı olmamakla birlikte, aktörlerin farklı fikirlerinin, grup içerisinde tutarsızlık yarattığının bilindiği noktada analistlerin “dünya görüşü”, bir tutarsızlığı açıklamada ve dolayısıyla karmaşık bir sorunu çözmede en güçlü belirleyici faktör olarak görülebilmektedir (Rittel ve Webber,1973: 166). Karmaşık sorunların bu özelliğine en güzel örneği “sürdürülebilirlik” kavramı vermektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH’ler), ülkelerin planlarını küresel taahhütleriyle uyumlu hale getirmek için bir pusula görevi görmektedirler. Bununla birlikte tüm paydaşların; hükümetler, sivil toplum, özel sektör ve diğerlerinin, yeni gündemin gerçekleştirilmesine katkıda bulunmaları beklenmektedir (Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, 2022: 10). Çünkü sürdürülebilir kalkınma sorunu, içeriğinde çok fazla karmaşık sorun barındıran süper (daha) karmaşık bir sorun olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlandığı durumda, yoksulluğun son bulması, istihdamın artması, çevresel birçok sorunun uluslararası standartlarda çözüme kavuşması beklenebilir. Çözümün beraberinde getirdiği katkının, en yüksek derecede sağlanması için analistlerin, nitelikli analistler olması şartıyla, katkısı oldukça fazla olacaktır. Bunun yanı sıra yüksek rant sağlayacak belli gruplar açısından yapılan bazı projeler çevreci hareketlere, dolayısıyla kentsel toplumsal hareketlere neden olacaktır. Ortada birbiriyle çelişen birden fazla kamu yararı olduğunda kamu görevlileri ve yöneticilerin karar verme tercihleri ulus-devlet ve sermaye yanlı olabilmektedir.

Üstün kamu yararı itilaflarının en önemlilerinden biri enerji elde etme ve çevre koruma arasında çıkmaktadır. Örneğin kömürle çalışan termik santral veya nükleer santral inşaatı ya da hidroelektrik santral kurulma projeleri, ulus-devlet için hem iktisadi kalkınmanın bir yolu olmakta hem de kendi meşruiyetini güçlendirmenin bir aracı olmaktadır. Bahsedilen projelerin yapımına muhalefet eden çeşitli çevreci hareketler için ise böyle bir politikanın desteklenmesi ekolojik bir yıkıma sebebiyet vermektedir (Kaymaz, 2021: 120). Bu noktada da birden fazla görüşe, analiste ihtiyaç duyulacağı ortadadır. Sorun ile ilgili ne kadar çok bilgi toplanırsa o kadar çok çözüme yaklaşma imkânı olmakla birlikte, sorunların çözümü noktasında tek bir bakış açısıyla çözüm aranmamış olup, bilgilerin güvenilirliğinden de emin olunacaktır. Ne var ki rekabetçi stratejilerdeki eşitsiz güç dağılımı ve kazan-kaybet mantığına dayalı taraflar arası rekabet ilişkisi kentsel toplumsal hareketleri, sorunlara müdahale konusunda etkisizleştirmektedir. Dolayısıyla sorunların aktörlerinden biri olsalar dahi hareketler, pasif aktörler haline gelmektedir. Dahası kentsel toplumsal hareketlerin parçalanmaları arttıkça ve kentsel toplumsal hareketler pasifleştikçe sorunların ne olduğunu tayin etme ve bu hareketlerin çözümüne müdahale etme etkisi de giderek zayıflamaktadır (Kaymaz, 2021: 123).

1.3.10. Planlayıcının Yanılmaya Hakkı Yoktur

Özellikle güncel durumda, karmaşık sorunların yönetiminde, karar alıcı ya da uygulayıcılar ürettikleri eylemlerin sonuçlarından, eylemlerden etkilenen bireylerden sorumlu olmaktadır (Rittel ve Webber, 1973: 166-167). Karmaşık sorunların bir çeşidi olan ve karmaşıklık derecesinin çok olduğu süper (daha) karmaşık problemler ifadesi ile belirtilen problemlerde bu özelliğe, özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir. Süper (daha) karmaşık problemlerin çözüm sürecinde yapılacak olan bir yanılma sonucunda geri döndürülemez sonuçlar ortaya çıkabilmektedir ki bu tür karmaşık sorunlar genelde bir ülke ile sınırlı kalmayıp dünya genelinde problem olan sorunlar olmaktadır.

İklim değişikliği sorununu bazı ülkeler çok ciddiye alarak önlemlerini arttırırken bazı ülkeler ise oluşan doğa olaylarını başka sebeplere bağlayarak, iklim krizini görmezden gelmekte ya da iklim krizi sorunuyla asgari düzeyde ilgilenmektedirler (Pollitt, 2015: 184). Bu nedenle süper (daha) karmaşık bir sorun olan iklim krizi, dünyayı etkilemekte ve önlemleri alınmadığı takdirde dünyanın sonunu getirebilecek potansiyelde olmaya devam etmektedir. Bu nedenle karmaşık sorunların çözümünde birçok aktöre büyük rol düşerken en önemli rolün ülkeler arası iş birliği olduğu değerlendirilebilir.

Dünyanın çeşitli ülkelerindeki insanlar cesaret ve güç eşitliğine ulaşabilirlerse, ortak bir korku sonucu, güncel durumda güçlünün, güçsüz durumda olan devletleri sömürü altında tutması son bulabilir ve bağımsız devletlerin adaletsiz yaklaşımları, birbirinin haklarına saygı göstermeye dönüşebilir (Smith, 1976'dan aktaran, Poggi, 2001: 27). Fakat günümüzde ülkeler birbirlerinin

haklarına saygı göstermeyerek çıkarları doğrultusunda karar vermeye devam ettikleri için oluşan yıkımın geri dönülmez sonuçları olmaktadır. Nitekim savaş çözülmesi en zor karmaşık sorunlardan biri olup, bu durumdan en çok etkilenen kısım olan, halkın bu karmaşık sorunun yaratımında en ufak bir etkisi dahi olmamaktadır.

1.4. Karmaşık Sorunların Kapsamı

Karmaşık sorunların tanımlanmasının zor olması ve çözüm süreçlerinin belirsiz olması, belirsizlikler nedeniyle birden fazla aktöre ihtiyaç duyulması, çözüm denemelerinin deney gibi basit yöntemler kullanılarak yapılamaması gibi birçok özelliğinin olması, kamunun ya da diğer aktörlerin geleneksel yöntemlerle bu sorunlarla mücadelede yetersiz kalacağı görüşünü ortaya çıkarmıştır (Uzun, 2020: 1195). Bu nedenle yeni çözüm stratejilerine başvuru karmaşık sorunların, çok geniş bir kapsama sahip olduğu ortadadır. Bu kapsam içerisine, göç, işsizlik, kayıt dışı istihdam, yoksulluk, afet, kentsel dirençlilik, sürdürülebilirlik, ekolojik güvenlik, kentsel atıklar, iklim değişikliği, kentsel suçlar, terör, dezavantajlı grupların topluma kazandırılması gibi birçok konu dahil edilebilir.

Göç sorunu, en açık tanımıyla bireylerin bir yerden başka bir yere değişim hareketini gerçekleştirmesi (Karasu, 2021: 169) gibi görünse de özünde önemli bir karmaşık sorundur. Göçün yaşandığı bölgede hem demografik hem mekânsal yapıda değişiklikler yaşanmakta hem de yerel halk üzerinde, göçmenler ile entegrasyonu gerektirecek sonuçlar doğmaktadır. Bununla beraber entegrasyon süreci tek taraflı işlememekte hem yerel halk hem de göçmenler ekonomik, sosyal, kültürel sorunlar ile karşılaşabilmektedirler. Göç sorununun tekrarlayan bir sorun olması ve göç sorunu ile mücadelede başka sorunların da ortaya çıkması, göç sorununu karmaşık sorunların kapsamına almaktadır.

İşsizlik sorunu, göç sorununun ve bölgede uygulanan istihdam politikalarının etkisiyle oluşabilmektedir. Örneğin bölgeye gelen göçmenlerin iş bulamamaları, ekonomik anlamda bölgeye uyum sağlayamamaları ya da bölgedeki yerel halkın göçmenler nedeniyle ekonomik sorunlar yaşamaları işsizliği doğuran nedenler arasındadır. İşsizlik sorunu, dünyada tamamen çözüme ulaşamayacak bir sorun olması nedeniyle karmaşık sorunların kapsamına alınabilir. Bunun yanı sıra istihdamın kayıt dışı halde gerçekleştiriliyor olması da karmaşık bir sorun olarak ele alınabilir. *Kayıt dışı istihdam*, sosyal denetimlerin dışına çıkarılan ve vergilendirilme kapsamının dışında bırakılan istihdam türüdür (Korkmaz vd., 2003: 91). Kayıt dışı istihdam, çoğunlukla işverenlerin ekonomik çıkarlarını koruma iç güdüsü ile yasadışı olarak gerçekleştirdikleri ve çözümünün kesin bir sonuca varamayacak olması nedeniyle karmaşık sorunlar kapsamında değerlendirilebilir. Kayıt dışı istihdamın ve işsizliğin ortaya çıkarttığı en önemli karmaşık sorunlardan biri de yoksulluktur. *Yoksulluk*, bireylerin barınma, sağlık, eğitim gibi birçok temel ihtiyacını karşılayamamasıdır. Yoksulluk sorunu, belirsizliğini çok eski zamanlardan beri koruduğu ve değişken yapısı ile

karmaşık sorunların kapsamında değerlendirilebilir (Çolak, 2021: 218). Ayrıca yoksulluk sorunu da karmaşık sorunların tek bir çözümünün olmayışı ve nihai çözümle sonuçlandırılmayışı özelliklerini bünyesinde barındırmaktadır.

Kentlerde ya da daha geniş kapsamda bölgelerde işsizlik, yoksulluk gibi sorunlar, bireyleri suç işlemeye itmektedir. *Kentsel suçlar*, bireylerin gasp, kapkaç, yaralama gibi eylemleri gerçekleştirmesidir (Ayas ve Avaner, 2021: 261). Bireylerin bitmeyen yoksulluk ve işsizlik ile mücadeleleri, kentsel suçların da bitmeyeceğini göstermektedir. Bu nedenle, içerisinde bizzat karmaşıklığı barındıran kentsel suçlar, karmaşık sorunlar içerisinde değerlendirilebilir. Bununla beraber dünya üzerinde çok önemli boyutlara ulaşan terör olayları da karmaşık sorunların bir başka örneğidir. *Terör sorunu*, iletişim, ulaşım ve teknolojinin gelişmesiyle uluslararası boyuta taşınmış ve artmıştır (Ayas ve Avaner, 2021: 249). İnsanlığın varlığından bu yana terör olaylarının devam ediyor olması ve zaman zaman tekrarlanması, terör olaylarını karmaşık sorunlar özelinde değerlendirmeyi gerektirmiştir.

Doğa, teknoloji ve diğer canlıların insan ile olan ilişkileri ile ortaya çıkan *afet sorunu*, karmaşık sorunların en önemlilerindendir. Afetler, bireyleri hem maddi hem de manevi anlamda zarara uğratmaları, bireylerin doğal hayat akışında afetlerin oluşumunu engellemeyişi gibi nedenlerden dolayı karmaşık sorunların kapsamında yer alır. Fakat doğal bir şekilde gerçekleşen doğa olaylarının afete dönüşmesi, kentsel dirençliliğin arttırılması ile önlenabilir. Kentsel dirençliliğin sağlanması, bir çok karmaşık sorunun çözümünde etkindir. *Kentsel dirençlilik*, kentin afetlere ve risklere hazırlıklı olması demektir (Şengün, 2021 :234-238). Afet sorunu, doğada kendiliğinden var olması ve var olmaya devam edecek olması sebebiyle karmaşık sorunların kapsamında yer almaktadır. Ayrıca kentsel dirençliliğin sağlanması, afetlerin sürekliliği ile orantılı olarak devam edecek olan bir mücadele olması sebebiyle karmaşık sorunların en önemli konuları arasında yerini korumaktadır.

Doğal kaynakların hızla tükenmeye başladığı günümüzde sürdürülebilirliğin önemi tartışılmaktadır. Bireylerin, yaşamları boyunca doğal kaynakları doğru kullanmaması, bilinçsiz tüketimi oluşturmaktadır (Meydan Yıldız, 2021: 327). Bilinçsiz tüketimin beraberinde getirdiği sonuçlarla mücadele edilebilir fakat tamamen çözüme ulaşılması mümkün değildir. Bu nedenle *sürdürülebilirliği sağlama mücadelesi*, karmaşık sorunların kapsamında değerlendirilmektedir. Sürdürülebilirliğin sağlanması, birçok karmaşık sorunla mücadelede işlevseldir. Örneğin çok önemli bir karmaşık sorun olan *ekolojik güvenliğin bozulması* hem doğanın hem de bireylerin yaşamlarını tehlikeye atmaktadır. Ekolojik bozulma, kara, hava ve su gibi birçok alanda gerçekleşebildiği için oldukça geniş bir kapsamı vardır ve bu kapsam dahilinde mücadele daha zor hale gelmektedir. Karmaşık sorunların en önemli özelliklerinden biri olan geleneksel yöntemler ile çözüm bulunamayacağı, yeni yöntemler ile sadece mücadele edilebileceği özelliği, ekolojik bozulmanın karmaşık sorunların kapsamında yer aldığını kanıtlamaktadır. Bu mücadelede birden

fazla aktöre ihtiyaç duyulması da önemli bir etkidir (Karakaş Ulusoy, 2021: 310). Bu nedenle sürdürülebilirliği ve ekolojik güvenliği sağlamak, özellikle çevresel anlamda oluşabilecek karmaşık sorunların çözümünde ortak paydada yer almaktadır. Bir başka karmaşık sorun olarak atıklar ele alınabilir. Kentlerde meydana gelen atık sorunu, çok çeşitli bir sorundur. Bölgeden bölgeye atık türünün değişmesinin yanı sıra uygulanan atıkla mücadele politikaları da değişkenlik gösterebilir. Atıklar ile mücadele etmek hem ekolojik güvenliğin korunması hem de sürdürülebilirliğin sağlanması adına önemlidir. Buradan da birçok karmaşık sorunun kendi aralarında bağlamsal bir ilişkiye sahip oldukları görülmektedir. Aynı şekilde *kentsel atıklar* ile mücadelede tek bir aktörün mücadelesi yetersiz kalabilir. Hem kamusal örgütlerin hem de bireylerin harekete geçmesi ve toplumda bu alanda öncülük edecek kurumlar ya da bireylerin olması son derece önemlidir (Bilgili, 2021: 349). Kentsel atıkların hem aktörler açısından hem de kapsadığı alanın genişliği açısından değerlendirme yapıldığında, çözüm için verilen mücadelenin hiç bitmeyeceği görülmektedir. İnsanlık, tüketim faaliyetini gerçekleştirdiği sürece kentsel atıklarla mücadele devam edecektir. Sayılan bütün bu özellikler nedeniyle kentsel atıklar karmaşık sorunların kapsamındadır.

Karmaşık sorunların bazıları, sonuçlarının tüm dünyayı etkilemesi sebebiyle süper karmaşık sorun olarak değerlendirilebilir. *İklim değişikliği*, afetlerin meydana gelmesinde, ekolojik güvenliğin bozulmasında ve tüm canlılar üzerinde etkilerinin olması nedenleriyle süper karmaşık sorunlar kapsamındadır. İklim değişikliği ile mücadele edilmediği takdirde ortaya çıkabilecek birçok karmaşık sorun olması ve mücadele sürecinde birçok aktörün yer alması, iklim değişikliğinin karmaşık sorunlar kapsamında değerlendirilmesini gerekli kılmıştır.

Karmaşık sorunlar sadece kentleri, uluslararası kuruluşları etkilemez. Aynı zamanda toplum içerisinde yer alan farklı grupların yaşamlarını da etkileyebilir. Örneğin toplum içerisinde yer alan dezavantajlı gruplar bu duruma örnek gösterilebilir. Bir arada yaşayan toplumlar içerisinde diğer/öteki kavramı yıllardır varlığını korumaktadır. Bireylerin birbirlerini ötekileştirmeleri farklı alanlarda kendini göstermektedir. Bireyin ekonomik, siyasi, sosyal yaşantısı, bedenen doğuştan gelen bir engelinin olması, etnik kökeni, dini değerleri, bulunduğu ülkenin içindeki sosyal konumu ve benzeri birçok sebepten dolayı toplumdan dışlanmasına sebep olabilir. Her alanda toplumun normal hayat seyrine entegre olmakta zorlanan bu gruplara dezavantajlı gruplar denilmektedir (Yıldırım Aykurt, 2020: 444). *Dezavantajlı grupların topluma kazandırılması*, dezavantajlı grupların toplumda var olması, toplumla entegrasyonlarının sağlanma mücadelesi, dezavantajlı grupların ekonomik, sosyal ve benzeri birçok açıdan yaşamlarını sürdürmelerinin gerekliliği gibi nedenlerden dolayı karmaşık sorunların kapsamına dahil edilebilir.

1.5. Karmaşık Sorunların Çözüm Denemelerinde Uygulanan ve Uygulanabilecek Stratejiler

Başarısızlık nedenleri, bilgi eksikliği, siyasi çıkarların öncelenmesi, geleneksel hiyerarşik yöntemlerin uygulanması ve yeterli paydaş katılımının sağlanamaması olan karmaşık sorunları (Ersavaş Kavanoz, 2021: 48), çözmenin uygulanabilir bir seçenek olmadığı görüşünün aksine son zamanlarda, birden fazla stratejinin önerildiği (Conklin, 2006: 38-39) görülmektedir. Bu strateji türlerine Roberts (2000: 2)'in otoriter, rekabetçi ve işbirlikçi stratejileri, örnek olarak, verilebilir. Herhangi bir sorunun çözümüne odaklanıldığında, çözümün tarafları sayıca az ise kendi aralarında yetki paylaşımı yaparak sorunu çözebilirler. Bu şekilde çözüme kavuşturma şekli, otoriter stratejinin uygulandığını gösterir. Sorunun çözümünde söz sahibi olan taraflar, otoriter stratejinin aksine sayıca fazla ve güç sahibi ise iki farklı strateji ile çözüme ulaşabilirler: İşbirlikçi strateji ya da rekabetçi strateji. Eğer çözümün tarafları ellerinde bulundurdıkları çözüm gücünü, birlik olma yolunda kullanırlarsa, işbirlikçi stratejiyi kullanmış olurlar. Fakat gücü, birlik olma yolundan ziyade rekabet etme şeklinde kullanırlarsa rekabet stratejisini kullanmış olurlar. Burada önemli olan, stratejilerin çözüm noktasında işe yarar olup olmamasıdır. Az sayıda çözüm gücüne sahip tarafların, çözüme odaklanarak sorunu ortadan kaldırmak istemeleri (otoriter strateji), sayıca fazla olan tarafların iş birliği içerisinde soruna odaklanarak sorunu ortadan kaldırmak istemeleri (işbirlikçi strateji) ya da çözüm gücüne sahip tarafların, rekabet ortamını sağlayarak yarattıkları çözüm girişimleri ile sorunun çözümüne odaklanmaları (rekabetçi strateji) işe yarıyor ise stratejiler doğru kullanılıyor demektir (Roberts, 2000: 3-4).

Karmaşık sorunların çözümünün, geleneksel yapının hâkim olduğu zamanlardan günümüze gelene kadar yapısal değişiminin analiz edilmesi, gelinek noktayı anlamak adına önemlidir. İlk ortaya çıktığı yıllarda, daha doğru bir ifadeyle ortaya çıkmasını sağlayan planlamanın yetersizliği ve daha iyi planlamalar yapma çalışmalarının işe yaramadığının fark edilmesinin ardından yeni stratejilerin arayışına başlandığı görülmektedir. Çünkü karmaşık sorunların çözümü noktasında en iyi planın dahi ortaya yeni bir sorun çıkmasını engelleyemediği bilinmektedir (Rittel ve Webber, 1973: 166).

Karar alıcıların, toplumsal olarak daha homojen olunan zamanlarda, kendi düşüncelerini dayatma yoluyla ya da toplumu baskılayarak çözüm bulma stratejileri, toplum kendini geliştirdikçe ve teknoloji ilerledikçe yerini kaçınma ya da tam tersi sorunun taraflarına söz hakkı vermek olan işbirlikçi stratejilere bırakmıştır. İşbirlikçi stratejilerin günümüzde devam ettiği bilinmekle birlikte, teknolojik olarak ilerlemenin beraberinde getirdiği medya ile sorunun çözümü dijital platformlarda aranmaya başlamıştır. Karmaşık sorunların ortaya çıkışının, en temelde nedeni olan insanı eğitmek, toplumu eğitmek demektir. Aksi halde ahlaklı ve liyakatli toplumlar yetişmedikçe bulunan hiçbir stratejinin işe yaramayacağı açıktır. Çözüm noktasında ilerleyebilmek için birden fazla alanda

analiz yapılmasını gerektiren karmaşık sorunların, çözüm stratejilerini, ayrıntılı olarak incelemek onları anlamak adına önemlidir.

1.5.1. Bireyin Bilinçlenmesi ve Önleme Stratejisi

Önleme terimi, sorunu bastırmaya veya ortadan kaldırmaya çalışmaktansa sorunun altında yatan nedenlerle mücadele ederek, sorunun ortaya çıkmasını engellemek, demektir. Temel amacı sosyal, sağlık, ekonomik, çevresel ve benzeri alanlarda bozulmayı önlemek ve hedeflenen girişimler yoluyla gelecekteki iyileştirmeler için güçlü bir platform sağlamak olan önleyici strateji (Head, 2022: 57-59), karmaşık sorunlar gibi, kesin bir çözüme varılamayan sorunlarla mücadelede en önemli stratejilerden biri konumundadır. Fakat, önleme stratejisinin uygulanması, anlatıldığı kadar kolay olmamakla birlikte bu stratejinin bir kişinin farkındalığı ya da bir kişinin uyguladığı politika ile işlerlik kazanamayacağı ortadadır. İnsan, tabiatı gereği, kendi fayda maksimizasyonunu, diğerlerinin fayda maksimizasyonundan önde tutma eğiliminde olduğundan, karmaşık olsun olmasın, çoğu sorun incelendiğinde, sorunun ortaya çıkışının insan odaklı olduğu görülmektedir. Bu noktada çok karmaşık görülen sorunların, insanın çıkarları bir kenara bırakıldığında, çözümünün çok basit olduğu anlaşılabilmektedir. Örneğin, siyasi bir liderin, özellikle karar alıcıların, karmaşık sorunların karmaşık hale gelmesinde en önemli aktörlerden biri olduğu düşünüldüğünde karar alıcıların, kendi fayda maksimizasyonunu sağlamak adına, çözümü basit olan bir sorunu daha karmaşık hale (Peters ve Tarpey, 2019: 221) getirebilmesi olasıdır.

Karmaşık sorunların başka bir aktörü olan birey, karmaşık sorunlarla iç içe olmasına rağmen çoğu zaman bu sorunların çözümüne katkı sağlayamamakta, çoğu zaman varlığından dahi haberdar olmayabilmektedir (Noordegraaf vd., 2019: 282). Karmaşık sorun türlerinin bazılarının doğanın kendiliğindenliğinden ortaya çıktığı düşüncesiyle sorunun asıl kaynağı üzerinde düşünülmemektedir. Örneğin iklim krizi gibi süper (daha) karmaşık sorun kategorisine girecek kadar önemli olan bir sorun, varlığını sel, kuraklık ve benzeri afetlerle gösterebilmektedir. Ortaya çıkan sonuçların nedeninin iklim krizi olduğu aşikâr olmakla birlikte bu konuda bilgisi olmayan bireyler, bunun doğal bir afet olmasını önceleyerek konu hakkında derin bir araştırma yapmamaktadırlar. Bu durum bireylere karmaşık sorunların tanımlarını anlatmanın yanı sıra nelerin karmaşık sorunlar olduğu hakkında da bilinç kazandırmanın, önemli olduğunu gözler önüne sermektedir.

Bireyin kişisel olarak bilinçlenmesinin en önemli sonucu toplumsal refahın sağlanması adına önemlidir. Bireysel parçaları kolektif bütünden ayırmak mümkün olmamakla birlikte (Wickman, 2014: 30), kolektif olarak bir araya gelen, toplumdaki karar alıcıların kendini bireysel anlamda yetiştirmiş olması, çözüm noktasında ayrıca özen gerektiren bir durumdur. Öyle ki karar alıcılar toplum düzenini sağlamak adına karar alırken, karmaşık sorunların çözümünde, toplumdaki diğer bireylere kıyasla ana aktör konumunda olup planlama noktasında da yer almaktadırlar. Bilinçsiz bir

karar alıcının doğru tespitler yapamaması ve karmaşık sorunların derecelendirmesinde, hangi karmaşık sorunların çözümünün öncelenmesi gerektiğini tespit edememesi toplumda düzensizlik meydana gelecektir. Örneğin karar alıcı ve uygulayıcılar, su kaynaklarında azalma yaşanan bir bölgede, su tasarrufu yapmak için çaba sarf ederken, siyasi düzenin sürekli değişmesi ya da hava koşullarının ani değişimlerinin getirdiği sorunlar yüzünden su kaynaklarının korunma politikalarına ara verilerek farklı sorunlar ile mücadele öncelenebilir (Roberts, 2000: 2). Bu durum karmaşanın devam etmesine sebep olacaktır. Hatta öyle ki acil durum çağrıları yapılarak anlık olarak çözümüne yönelen sorunların çözümünün de daha az incelenmesine sebep olabilecektir. Zamanında bilinçli olarak tedbirler alınmış olunması durumunda, acil durum paniğine kapılmaya gerek kalmayarak (Wexler, 2009: 538), her iki sorunla da ilgilenilebilmesi muhtemel olabilecektir. Karar alıcıların, sorunların olası risklerini, önleyici stratejide de olduğu gibi hesaplayarak, planlamayı daha az kriz durumuna düşecek ya da kriz durumuna hiç düşmeyecek şekilde yapabilmesi, sorunların çözümünde oldukça yol katetmeye sebep olabilecektir. Özellikle uzun vadeli planların, acil durumlar göz önünde bulundurularak, kısa vadeli planlarla desteklenmesi gibi birçok strateji uygulanabilir.

İnsanlık, hayatla mücadele ederken sadece kendi türü ile değil doğa ile de mücadele halindedir. Örneğin dünya üzerinde her deprem olduğunda, insanlık, depremin değil doğru yapılmayan binaların öldürdüğünü, karmaşık sorunların burada hatırlanması gereken en önemli özelliklerinden olan çözüm denemesinin bir kereye mahsus olduğunu bilerek ve yapılan denemenin geri alınamayacağını acı bir şekilde tecrübe ederek, görmektedir. Bu noktada doğru politikaların öncelenmesi ile depreme dayanıklı halde inşa edilen yapıların, depremin meydana getireceği zararları en aza indireceği unutulmamalıdır. Ayrıca bilgiye dayalı stratejilerin uygulanmasının bir diğer örneğini de cezaevlerindeki mahkumların, içeride olduğu müddette ıslah edilmeye çalışılması politikasında görülebilir. Fazlasıyla dolu olan cezaevleri incelendiğinde, bu cezaevlerinde bulunan mahkumların, cezalarının bitmesi sonucunda, mahkumlar tarafından tekrar suç işlenmesi gibi sorunların ortadan kaldırılması için bilgiye dayalı, bilinçlenme gibi stratejilerin uygulanması, çözüm noktasında önemli uygulamalar arasındadır (Warren, 2007: 1309). Bireyin bilinçlenmesinin, kısa vadede olmasa da uzun vadede, toplumun da bilinçlenmesini sağlayarak kolektif bir bilinç ortaya çıkarması işlevsel bir politika olarak değerlendirilebilir. Kolektif bilincin içerisinde barındırdığı gelişmişlik düzeyi ise bu sorunların hem ortaya çıkmasını engellemede hem de hali hazırda ortaya çıkmış sorunlarla, akılcı yollarla mücadele etmede faydalı olabilir. Örneğin, kadına karşı şiddeti önlemek adına kadına savunma sanatlarının öğretilmesi ya da erkeğe küçük yaşlardan itibaren gerek ailede gerek okul ve sosyal çevresinde verilen eğitimin kalitesinin artırılması, kadının değerinin öğretilmesi gibi politikaların temelinde de bireyin bilinçlenmesi yatmaktadır. Şöyle ki kadın, kendini korumak amaçlı, bilincin başka bir boyutu olan, savunma sanatlarında öğrendiği bilgileri aksi yönde ya da yaşıt zorbalığı yapmak adına okuldaki çevresine de uygulayabilecektir. Bu noktada bireyin iyi yönde bilinçlenmesinin her şeyden önce en temel strateji olarak kullanılması, sorunların önüne geçmek adına önemlidir. Birey üzerinden toplumu

bilinçlendirme stratejisini uygulamanın çok iyi bir seçenek olmasının bilinmesine karşın uygulanmasının neredeyse imkânsız olduğu bilinmektedir. En iyi ihtimalde dahi strateji sonuçlarını yakın vadede göstermeyecek olup karmaşık sorunun asıl ortaya çıkış sebebi olan insanlığın arasında kendi çıkarlarını her zaman toplumun çıkarlarından önde tutacak olanlar olacaktır.

1.5.2. Kaçınma ve Evcilleştirme

Karmaşık sorunların çözümünün zor olması, zaman zaman varlığının inkâr edilmesini beraberinde getirmektedir. Sadece sorunlara değil sorunların ortaya çıkardığı tehditlerin önemsiz olduğuna dahi değinilmiş, başarılı demokratik liderlerin üstesinden gelemediği ya da çözülmesini istemediği karmaşık sorunlara karşı, başka konulara dikkat çekerek, politika gündemleri değiştirilebilmiştir (Head, 2022: 41-42). Uluslararası anlamda çıkar sağlama noktasında ülkeye kabul edilen mültecilerin, sorunlarının doğru olmayan stratejiler ile yönetilmesinin zararları ortadadır. Çoğu zaman ortaya çıkan zarar tahmin edilmemekte ya da uygulanan politikalar gereği görmezden gelinmektedir. Karar alıcılar, göçmenlerin yerel halk ile entegrasyonunu sağlamak adına yerel halk üzerinde vicdani duyguları ortaya çıkarma stratejileri uygulayabilirler. Örneğin mülteci sorunu, ülkenin kendi ekonomisinde sorun yaratmaktadır ve karar alıcıların bu durumu halka açıklamak gibi bir zorunluluğu doğmaktadır. Karar alıcıların açıklama yapmak ya da soruna önlem almak yerine yerel halkın kabulü doğrultusunda stratejiler uygulaması, kaçınma ve evcilleştirme teorilerini desteklemektedir (Head, 2022: 42).

Politika sorunlarından doğan bazı karmaşık sorunlar, siyasi ilgiye ulaşmamaktadırlar. Sorunların karmaşık olmasının çözümünü zorlaştırması bunun sebeplerinden biri iken bazen de yeterince güçlü savunucular bulamaması, ilgisizliğinin başka bir nedenidir (Head, 2022: 62). Örneğin göç sorunu, çoğu zaman toplum tarafından sorun olarak görülse de karar alıcı ve uygulayıcılar tarafından oy maksimizasyonu ya da uluslararası çıkarlar gibi birçok sebepten ötürü sorun olarak görülmemekte ve bunun sonucu olarak da sorun çözülmemektedir. Belli bir grubun siyasi otorite karşısındaki güçlü ve ikna edici bir tutum sergileyememesi devam ettiği takdirde de çözülmemeye devam edecektir. Bir başka örnek olarak da ekolojik güvenlik gibi toplu bir bilince erişilmedikçe çözümünün sağlanamayacağı sorunlar için çevre aktivistlerinin eylemleri, verilebilmektedir. Bu noktada sorunun çözüm sürecinde güçlü ve ikna edici bir grup olmasına karşın sorunun çözülmemeyecek boyuta gelerek, süper (daha) karmaşık sorunlar arasına girmesi engellenemeyebilir. Bu durum, çoğu zaman bu grupların az sayıda olmasından kaynaklanabildiği gibi siyasi otoritenin çok güçlü ve baskın olmasından da kaynaklanabilir. Bireylerin bilgi ve anlayışlarındaki boşluklardan yararlanan siyasilerin, konuyu istediği yöne yönlendirmesiyle sonuçlanan (Head, 2022: 68) bu stratejinin hiçbir iyi tarafının olmadığı açık olmakla birlikte sorunlardan kaçınmanın, onların çözümünü ertelemekten başka bir şey olmadığı da açıktır.

Karmaşık sorunları evcilleştirmek, kaçınma teorisini azaltıp sorundan doğrudan ya da dolaylı yolla etkilenen tarafların katılımını da teşvik ederek sorunlar için bulunabilecek çözümlerin rekabetinin ortadan kaldırılmasını sağlamaktadır (Daviter, 2017: 578-579) Kısa vadede sorunu evcilleştirmek, karar alıcılar ve uygulayıcılar tarafından avantajlı görülebilir. Buna en iyi örnek denetimden yoksun bırakılan bir kurumun yozlaşmasının beraberinde getirdiği yanlış kararların topluma verdiği zararlar verilebilir. Mahallelerde yaşayan bireylerin hepsi eşit koşullara sahip değildir ve mahallede yaşayan bireylerin herhangi bir sorun yaşaması durumunda çözüm olarak başvuracağı merci muhtarlardır. Bu noktada sürekli denetime tabi tutulmayan bir muhtar, mahallede ekonomik ve benzeri birçok sorun yaşayan bireylerin durumu ile ilgilenmeyerek, bireylerin bu sorunlarından bir haber görevini icra ediyorsa burada bir sorun var demektir. Bu durumda karmaşık bir sorun olan kişilerin ekonomik yoksunluğu, basitleştirilerek, çözümsüz bırakılıyor demektir. Bu da bir nevi sorunun evcilleştirilmesi, giderek durumun sorun olarak anılmaması anlamına gelmektedir. Örneğin kendi mahallesinde park bulunmayan bir bireyin çok da uzakta olmayan bir parka çocuklarını götürmesi, basit bir sorundur ve bu sorun evcilleştirilebilir. Fakat ekonomik yoksunluk çeken bireylerin yetkililer tarafından fark edilmemesi ve bu yetkililerin yoksulluk sorunu ile mücadele eden bireyleri, fark ettiklerinde dahi sorun olarak görmemeleri karmaşık bir sorundur ve bu sorun evcilleştirilmeye çalışıldığında ortaya çözümden ziyade başka sorunlar çıkacaktır. Sorunları evcilleştirme teorisinin daha çok basit sorunlarda işe yarayıp karmaşık sorunlar gibi hayati öneme sahip ve çözümünün olmadığı sorunlarda çalışmayan bir strateji olduğu ortadadır.

1.5.3. Zorlayıcılık ve Sosyal Medyanın Etkisi

Karar alıcıların, karmaşık sorunlar karşısında aldıkları yanlış kararları, kaçınma teorisinin aksine zorlayıcı olarak topluma dikte etme durumları, zorlayıcılık teorisi ile açıklanabilir. Karar alıcılar bu stratejiye göre, bu anları kriz anı olarak görmektedirler ve bu krizi fırsata çevirerek kendilerini ön plana çıkartmaktadırlar. Öyle ki günün sonunda, karar alıcıların sorunu tam anlamıyla çözemesi bile kahraman ilan edildikleri görülür (Head, 2022: 45). Bu durumlarda toplumu farklı bir alana yönlendirme stratejisi, herhangi bir sorun karşısında alınabilecek bütün tedbirlerin alındığı ya da soruna karşı uygulanabilecek bütün politikaların doğru şekillerde uygulandığı algısı yaratılarak, karşılaşılan sorun karşısında, yapılacak olanın en iyisinin yapıldığı görüşü savunulmaktadır ve bu görüş toplum üzerinde de baskın şekilde hissettirilmektedir. Örneğin 1999 yılında, Türkiye’de bulunan Kocaeli ili merkezli Marmara depreminde, birçok il ve ilçede kayıplar verilmesinin büyük bir felaketle sonuçlanmasına rağmen bir ilçede (Tavşancıl) kayıp bir yana ağır yaralı bile görülmemesi dikkat çekmiştir. Bu örnekten yola çıkarak, gerekli tedbirlerin diğer bölgelerde de alınması durumunda aynı iyi sonucun bu bölgelerde de verileceğinin farkına varılması, önemlidir. Geleneksel medyanın daha fazla kullanıldığı eski dönemlerde, bu tarz olumlu haberler, karar alıcıların eksiklerini gizleme amacıyla kullanılmakta idi. İnsanların olaylara anlık erişimlerinin kısıtlı olması sebebiyle de bu strateji, işe yaramaktaydı. Günümüzde daha çok

kullanılan ve geleneksel medyaya nazaran daha çok güvenilen, sosyal medya ise karar alıcıların daha zor denetim altında tutabildiği bir mecra olması sebebiyle, vatandaşların bilgiye kolayca ulaşabilmesini sağlamaktadır.

Sosyal medyanın gücü karmaşık sorunların duyurulması noktasında çözüm sürecine oldukça etkili bir biçimde katkı sağlamaktadır. Teknoloji çağının getirmiş olduğu bu mecranın, karmaşık herhangi bir sorunun halk tarafından farkına varılmasını sağlamasının yanı sıra her kesimden farklı çözüm önerilerini bir araya getirmesi, çözüm süreci açısından son derece önemlidir. Zaman zaman karmaşık sorunların çözüm sürecine halkın bölgesel direnişlerle katıldığı görülmektedir ve bu bölgesel direnişlerin duyurularak, destek almasını sağlamanın en iyi yollarından biri de sosyal medyadır. Örneğin karar alıcıların ve uygulayıcıların ekonomik olarak bölgeyi geliştirmek adına, bölgeye kurmak istedikleri hidroelektrik santrallerinin avantajlarının yanı sıra bölge halkına getirdiği dezavantajların ortaya çıkarılması, sosyal medya sayesinde olmaktadır. Ayrıca sadece bölge halkının değil diğer bölge halklarının da santralin kurulmasına karşı çıkan topluluğa destek vermesi yine sosyal medya sayesinde. Bu durum aslında sosyal medyanın çözüm noktasında hem halkın katılımını hem de çözüm için katılan halkın bilinçlenmesini sağladığına örnek olarak verilebilmektedir. Fakat çözüm sürecine katılan halk kadar karar alıcıların (çoğu zaman sorunu ortaya çıkaran kesim olsa da her zaman böyle olduğu söylenemez) da sosyal medyayı halk kadar kullanma hakkına sahip olduğu, hatta çoğu zaman, kitlelere ulaşma noktasında, daha avantajlı olduğu da unutulmamalıdır.

Siyaset, topluluklar arası sınırları çizip korurken, her topluluğun kültürel benliğine dışarıdan gelebilecek tehditlere karşı savunma görevini üstlenmiştir (Poggi, 2001: 20). Siyaset (karar alıcılar ve alınan kararları uygulayan memurlar olarak), toplumun refah içerisinde yaşaması ve karmaşık sorunlarla hiç karşılaşmamış olması, karşılaşıldığında da sorunların, minimum zaiyatla çözülmesini sağlama noktasında iyi ya da kötü olan her bilgiyi, yönetimin şeffaflığı ilkesine dayanarak, halka duyurmalıdır. Bu, toplumun bireylerinin ne gibi sorunlarla karşı karşıya olduğunu bilmesi ve bu sorunların karar alıcılar tarafından nasıl çözüleceği noktasında bilgi sahibi olması açısından oldukça önemlidir. Karar alıcıların, siyasetin, beraberinde getirdiği görevlerini yerine getirirken aldığı kararlar noktasında toplumu yönlendirme durumunu en iyi sosyal medyadan yürüttüğü, günümüz toplumlarında görülmektedir. Bunu, iyi anlamda kullanabildiği gibi kötü anlamda da kullanabilmektedir. Sosyal medyanın gücünü kötü anlamda kullanmak suretiyle gündem yaratma gücünü kullanarak yapabilmektedir (Boin vd., 2009: 91). Bu durumda karar alıcılar gerek kaçınma gerek de zorlayıcı tedbirlerle, halkın karmaşık sorunlarının, sorun olup olmadığını düşünme yetisi üzerinde, etki sahibi olmaktadır. Sosyal medyanın bu kadar gelişmiş olmadığı yıllarda, durum, karar alıcılar lehine işlerken, bilgiye erişimin saniyeler içerisinde sağlanabildiği, günümüz toplumlarında halkın lehine işlediği görülmektedir.

1.5.4. Sorunları Parçalara Ayırma ve Uzman Bilgisi

Karmaşık sorunlar kavramının ortaya çıktığı ilk yıllarda, çözümleriyle ilgilenilmesi daha çok merkezi yönetimin elinde iken, 1980'lerden bu yana, daha sistematik bilgi sistemleri oluşturulmaya ve politika geliştirmeye, 'sorun çözme' yaklaşımını ilerletmek için uzman bilgisinden yararlanmaya daha fazla önem verildiği görülmektedir (Head, 2022: 17). Karmaşık bir sosyal sorunu anlamak ve mevcut programların ve uygulamaların nasıl bir fark yaratabileceğini değerlendirmek (Pawson, 2006: 7) ve beraberinde fark yaratan çalışmaların devamını sağlamak adına uzman bilgisinin değeri anlaşılmıştır. Karmaşık sorunlar karşısında halkın yanı sıra ana aktör konumunda olan hükümet liderleri ya da onların yetkilendirdiği karar alıcıların, sorunların dinamik nedenlerini anlamaları, aralarındaki ilişkileri haritalandırmaları ve uygulanabilir yönetim ve etkili uygulamaya izin veren uygun politika çerçeveleri tasarlamaları için uzman bilgisine ihtiyaçları olmaktadır (Head, 2022: 57). Hatta karmaşık sorunların çözüm stratejileri anlatılırken sıkça değinilen çözümlerden biri olan parçalara ayırarak çözme durumu, bu noktada sorunla mücadelede daha fazla fikir birliği sağlamakta, pratik ve verimli çözüm (Head, 2022: 48) adına uzmanlar tarafından kullanılan stratejilerden biri olarak görülmektedir. Özellikle karar alıcıların, teoride bildikleri fakat teknik alanda bilmedikleri konularda, uzmanların bilgilerinden faydalanmaları, politika oluşturma sürecinin oldukça politik olması ve tüm uzmanlık alanını gözden kaçırma veya göz ardı etme riski sebebiyle (Head, 2022: 17), karmaşık sorunlara çözüm ararken uzman bilgisine başvurusu, karmaşık sorunlarla mücadelede işlevsel bir stratejidir. Aksi halde karmaşık sorunların 'ince noktalarını' anlamayan ve uzman prosedürlerine aşina olmayan, kısacası uzman olmayan, kişilerle vakit kaybedilmesi (Roberts, 2000: 4) çözüm noktasında hem çözümsüzlüğü hem de zaman kaybını beraberinde getirecektir.

Karmaşık sorunlarla başa çıkmak için yetkili bir stratejiye güvenmenin avantajları olduğu kadar dezavantajları da vardır. Yetkililerin ve uzmanların yanıldıkları (Roberts, 2000: 4) noktaların da olabileceği göz önünde bulundurulduğunda tek bir uzmanın görüşü ile hareket edilmemesi, hata payının düşmesinde oldukça etkili olabilmektedir. Örneğin döneminin Sovyetler Birliğine bağlı Çernobil bölgesinde 1986 yılında meydana gelen nükleer facia sırasında, birçok uzman olmasına rağmen hatalar yapılmış ve facia önlenememiştir. İnsanın tabiatı gereği hata yapma payının olmasının yanında mümkün olduğunca alanında uzman olan insanların sorun ile mücadele etmesi bu hata payını minimuma indirecektir. Fakat herhangi bir toplum, liyakat sistemini düzgün çalışır hale getiremediyse sorunların çözümünde çok daha fazla hata yapılacaktır. Buradan da liyakat sisteminin çöküşünün de bir karmaşık sorun olduğu görülebilmektedir. Hükümetler, hükümet tarafından tercih edilen politikaları yararlı gördüğü durumlarda güçlendirdiği (Head, 2022: 50) için hükümet politikalarına ters düşen durumlarda, karmaşık olan sorunun çözümünü öncelemeyip liyakat sistemini düzgün çalışır duruma getirmediği, uzman bilgisinden yararlanma stratejisi işlerlik kazanmayacak demektir.

Buradan da herhangi bir soruna uygulanan stratejinin uygulanmasından ziyade doğru uygulanmasının daha önemli olduğu sonucuna varılabilmektedir.

1.5.5. İş Birliği

Karmaşık sorunlar, birden çok çerçeveye, belirsiz değişikliklere, değişen gündemlere ve çözüm noktasında durgunluğa sahip olduğundan yönetişimin yeteneklerinden iş birliğine ihtiyaç duymaktadırlar (Termeer vd., 2015: 700). İş birliğinin taraflarının bireysel olarak hareket ettiklerinde başarabileceklerinden daha fazlasını kolektif olarak hareket ettiklerinde başarabilecekleri ilkesine dayanan iş birliği (Roberts, 2000: 6), çok düzeyli ve çok sektörlü aktörleri içeren karmaşık sorunların karmaşıklığını, belirsizliğini ve muğlaklığını tanımanın bir yolu olmaktadır (Lagreid ve Rykkja, 2015: 487). Bununla birlikte, karar alıcı ve uygulayıcılar için iş birliğinde önemli olan, ağı oluşturma noktasından ziyade ağı yürütebilmek ve ağ içerisinde kurumsal, yönetsel ve profesyonel yetenekleri barındırabilmektir (Dawes vd., 2009: 401).

Innes ve Booher (2016: 9), olması gereken iş birliğini, ideal rasyonalite kavramını kullanarak, herkesin ortak sorunu veya görevi üzerinde sadece kamunun seçmediği katılımcıların, zamanla çözüm sürecine katılan diğer katılımcıların (diğer ekip üyeleri) da görevini özümsemişi ve katılımcılar tarafından bilgi ve diyalogun ortak paydada toplanılıp sorunun çözümüne katkı sağlama noktasında ne kadar önemli olduğunun bilindiği, her üyenin endişelerinin önemsenerek giderilmeye çalışıldığı bir çalışma olarak anlatmaktadır. Ayrıca, teknik zorlukları kadar sosyal karmaşıklıkları nedeniyle de yönetilmesi zor olan karmaşık sorunların farklı yorumlarının tartışılmasında ve çözümünde iş birlikçilerinin birbirlerinin pozisyonlarını iyi anlamaları (Camillus, 2008: 99-101) oldukça önemlidir. Alanında uzman olan kişilerin sorunun kendi alanlarındaki kısımlarıyla ilgili yaptığı doğru bilgi analizleri ve her uzmanın kendi alanıyla ilgili fikir beyan etmesi sayesinde kurulan doğru diyalog ile çözüme gidilen yolda hızlı ilerlemenin sağlanması mümkün görünmekte olup aksi halde oluşacak olan karmaşıklığın getireceği zaman kaybının da önlenmiş olma olasılığı artmaktadır. Alford ve Head (2017: 407)'in karmaşık bir problemin bilinilmesi ve bu bilginin herkes tarafından paylaşılması veya herkesin bu bilgiye erişebilmesi noktasında işbirlikçilerin arasında çıkar çatışmasının olmayıp gücün eşit dağıtıldığı durumlarda, çözüme yaklaşmanın daha yüksek ihtimal olduğu varsayımı, bu durumu özetler ve destekler niteliktedir.

Karmaşık sorunların çözümünde uygulanan stratejilerden biri olan iş birliğinin, avantajları olduğu gibi, dezavantajları da bulunmaktadır. Sorunun içeriğinde ya da çözüm yolunda ortak bir noktada buluşamayan tarafların, çözüm için hareket ederken kendi kararlarını vermede zorlanma (Bueren vd., 2003: 194) ya da kendi fikrinin benimsenmesini sağlayamama gibi durumlarla karşılaştığı görülebilmektedir. Bu da beraberinde hareketsizliği, fikrini beyan etmemeyi ve doğrudan çözüm noktasında doğabilecek potansiyel yeni fikirlerin, hiç ortaya çıkmamasını

getirmektedir. İş birliğinin tarafları karşılıklı olarak bağılıklarını kabul etseler dahi kurumsal engeller, bilişsel farklılıklar ve sorunun dinamik oluşunun getirdiği sürekli değişen koşullar, ortak eylemde bulunmayı zor hale getirebilmektedir (Bueren vd., 2003: 211). Özellikle teori ve uygulama noktasında farklılığın giderek büyüdüğü durumlarda zorluk derecesi daha da artmaktadır. İş birliğinin önemli unsuru olan ortak paydada bir araya gelmenin sekteye uğramasında sorunun birden fazla kalıba sokulması (Noordegraaf vd., 2019: 295), önemli bir paya sahiptir. Karmaşık bir soruna farklı bakış açılarıyla bakmanın, iş birliğinin temel unsurlarından olup çözüm noktasında çok önemli olduğu bilinmektedir. Fakat bu fikir ayrılıklarının çok fazla olması durumunda sorunun belirlenememesi ihtimali de göz önünde bulundurulduğunda, çözüm süreci sekteye uğrayabilir. Bu durumun en iyi örneklerinden birini akademik anlamda yapılan çalışmaların, kamu idareleri tarafından ne kadar dikkate alındığı ya da tam tersi şekilde, akademinin, herhangi bir çıkarımda bulunmadan önce, yönetimin pratikte neler ile karşılaştığını dikkate alıp almadığı noktasında görebiliriz. Herhangi bir karmaşık sorunun çözümünde, akademinin bilgi birikimi ve kamu idarelerinin tecrübeleri, iş birliği stratejisi kullanılarak işlevsel hale getirilebilir. Araştırma ve uygulamayı, faydalı bir şekilde ilişkilendirmek (Dawes vd., 2009: 401), sürecin sonucunda daha fazla verimlilik elde edilmesi, demektir.

Tarafların çok fazla olduğu durumlarda kaynak ve zaman tüketiminin fazlalığı (Alford ve Head, 2017: 401) da iş birliği stratejisinde, bir başka sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü farklılaşan ve çatışan stratejiler, durgunluğa ve kilitlenmelere neden olabilmektedirler (Bueren vd., 2003: 193). Öyle ki çözümün bir an önce bulunmadığı takdirde geri döndürülemez sonuçların ortaya çıkacağı, süper (daha) karmaşık sorun sınıfına giren sorunlarda zamandan tasarruf, oldukça önemli olmaktadır. Örneğin geç kalınmış herhangi bir stratejinin sonucunda, ister yerel ya da merkezi olsun ister uluslararası olsun, doğası gereği daha fazla uyum ve koordinasyon gerektiren; hava, su ve gürültü ve benzeri kirliliklerin toplamı olan, kentsel kirlilik (Pollitt, 2015: 184) gibi daha karmaşık bir sorun, varlığını arttırarak devam ettirecektir. Kentsel kirliliğin sonuçları, kendini orada yaşayan canlıların hayat kalitesini düşürmekle ya da doğrudan iklim krizine sebep olmakla göstermektedir. Fakat insanlık bunun farkında değildir ya da farkında olmak istememektedir çünkü tarafların çıkarları, örneğin bir fabrikanın bacasından çıkan zehirli gazların ozon tabakasına etkisi, iklim krizini arttırırken, buradan sağlanan finansal rantın iklim krizini önlemenin ve bölge halkının refah içinde yaşamasının önüne geçmesi sebebiyle, daha fazla önemsenmektedir. Bunun sonucunda iş birliğinin en önemli unsurlarından bir diğeri olan, güven unsuru, zedelenmektedir. Karmaşık sorunların tarafları incelendiğinde sadece kamu kurumları, en az kamu kurumları kadar çözülemeyecek birçok sorunla uğraşan özel şirketler (Camillus, 2008: 98), sorunun bizzat etkileneni olan bireyler, sivil toplum örgütleri ya da uluslararası kuruluşlar değil ağ kurmaktan kaçan tarafların da olduğu görülmektedir (Noordegraaf vd., 2019: 283). Örnek olarak terörizm söz konusu olduğunda ülkelerin taraf oldukları ve terörün kendi çıkarlarını desteklediği zamanlarda, aynı ülkelerin, çözüm masasında yerini almayıp aksi yönde destek sağladıkları ya da masada bulunsalar dahi, bilgi paylaşımı noktasında, eksik bilgi verdikleri verilebilir. Bu da karmaşık bir sorun

olan terörizmin çözüm sürecinde tarafların birbirine güvenmemesini beraberinde getirmektedir. Bunun sonucunda yine zaman ve kaynak kaybı yaşanmış ve çözüm sağlanamamış demektir.

Güven unsurunun yanı sıra tarafların, sorunun çözümünde, bir arada olarak en iyi çözüm yollarının bulunabileceğine inancının olması gerekmektedir. Sorunun çözülebileceğine duyulan inanç, çözüm sürecindeki en önemli unsurlardan biridir. En büyük dezavantajlardan biri, tarafların zaten çözüm stratejilerinin başarılı olmayacağına inandıkları süreçlere girmeleri sayılmaktadır. Roberts (2000: 12), Afganistan'daki yardım ve kalkınma konusunda yapılan BM etkinliklerine hiçbir tarafın inanarak gelmediğini vurgulayarak, hata yapmanın, öğrenmenin yolunu açtığını anlatmaktadır. Tarafların yukarıda sayılan birbirlerine ya da sürece güvenmemeleri, çözümün sağlanabileceğine dair inançlarının olmaması gibi durumlar durgunluğa sebep olarak, çıkarılacak derslerin öğrenilmesine engel olmaktadır. Oysaki hiçbir şey yapmayarak zaten sorun olduğu yerde sorun olarak kalmaya devam etmektedir. Hata yapmanın çözüm yolunda doğruya ulaşmak adına önemli bir tecrübe olduğu unutulmamalıdır.

İnancın yanı sıra katılan bireylerin donanımlı olması, sürecin daha kolay atlatılıp tarafların birbirlerinin bilgi birikiminden faydalanması ile sonuçlanacağı için son derece önemlidir. Nitekim yukarıda sayılan, inanç ve güven gibi unsurların tarafların donanımsız olduğu noktada işlerliğinin olmayacağı ortadadır. Karmaşık sorunları iş birliği noktasında çözüme götürmek için, tarafların iyi bir plancıya, donanımlı birlik arkadaşlarına ve bu arkadaşlar arasında inanç ve güveni sağlayarak, olabilecek en iyi uyuma ihtiyaçları vardır çünkü çözüme katılan tarafların sadece bilgi birikimlerinin olması uyumun sağlanması demek değildir. Karşılıklı anlayışın yüksek olması, bilinmeyen de karşı tarafa doğru şekilde aktarılması gibi etkenlerle uyumun sağlandığı noktada, çözüm sürecine hizmet eden eylemler, varlığını koruyacak demektir (Roberts, 2000: 15).

İşbirliğinin avantajları olduğu kadar dezavantajlarının da olmasının yanı sıra politika tabanında genişlemenin bir lanet değil çare olmasını 'karmaşık sorunların paradoksu' olarak nitelendiren Fisher (1993, 175-176)'ın düşünceleri önemlidir. Her ne kadar iş birliğinin taraflarında, özellikle politika alanındaki kuruluş ve kişilerin fazla olması, kendi bünyesinde karmaşa yaratsa da karmaşık sorunlar gibi çözümünde hem fikir olunamayan sorunların kaderinin tek bir bireye, hatta süper (daha) karmaşık sorunların söz konusu olduğu durumlarda tek bir ülkeye bırakılması, mantıklı değildir. Bu sebeple iş birliğinin taraflarının, çözüm sürecine sağladıkları ve sağlayacakları katkıları iyi bilmeleri, çözüme hizmet eden bir farkındalık olacaktır. Özellikle üniter devletin hâkim olduğu yıllarda daha çok ön planda olan merkezi kurumların, gerek kanun yapıcılar eliyle kanun çıkarmaları gerek ise bu kanunları uygulama noktasında, özellikle karmaşık sorunu önlemede kolluk kuvvetlerine, sonrasında adaletin sağlanması gibi durumlarda ise yargıya düşen görevlerin iyi bilinmesi önemlidir. Merkezi kurumların günümüzde il ve ilçe uzantılarıyla merkezin ekonomik gücünden de yararlanarak, karmaşık sorunların çözümünde bütünlüğü sağlaması oldukça önemlidir. Fakat karmaşık sorunun bölgesel bir sorun olduğu zamanlarda merkezi yönetimin, o

bölgenin şartlarına uygun çözüm yöntemlerini uygulamaya çalışması çözüme hizmet etmemektedir. Kamu yönetiminin en temel ilkelerinden olan yerindenlik ilkesi gereği yerel yönetimlerin çözüme dahil olması, çözüme ulaşma noktasında daha faydalı olabilecektir. Yerel yönetimler, karmaşık sorunları, bizzat yerinde gözlemleyerek müdahale etme imkanına sahip olduğu için merkezi yönetime kıyasla daha avantajlı konumda bulunmaktadırlar. Öyle ki yerel yönetim birliklerine, bireyler kolayca ulaşarak dertlerini anlatabilmekte, çözüm arayışında destek alabilmektedirler. Örneğin herhangi bir birey, doğal afet olarak deprem riskini azaltmak için denetim isteme gibi birçok konuda yer yönünden yerinden yönetim birimlerinden hizmet alabilmekte iken işletmesi olan bireyler, ticaret ve sanayi odaları gibi hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarından destek alabilmektedirler. Bunun dışında, yerel anlamda bir karmaşık sorun olan bireysel silahlanmanın denetlenmesi ya da köy korucularının terör sorununun yaşandığı bir bölgede askeriye destek sağlaması gibi birçok örnek verilebilir.

Sivil toplum kuruluşları, dernekler gibi daha çok gönüllük esasına dayalı kuruluşların, karmaşık sorunların çözümü noktasında gerek merkezi gerek yerel yönetim kurumlarından çok daha etkin işlevde olduğu görülmektedir. Çünkü bu tür kurumlar, zaten hali hazırda karmaşık olan bir sorunun çözümü için bizzat kurulmuş olan kurumlardır. Örnek olarak, herhangi bir afet yaşanması noktasında afete müdahale edecek olan gönüllüler ve bunun için afet öncesinde eğitim almış sivil toplum kuruluşları, ülkelere çeşitli sebeplerden gelmekte olan mülteciler ile onların sorunları hakkında öncesinde bilgi sahibi olan deneyimli bireylerin bulunduğu sivil toplum kuruluşları, SMA, Lösemi ve benzeri bireylerin, hastalıkla mücadelede sürecinde hem kendinin hem ailesinin maddi manevi yıpranmasının önlenmesi amacıyla kurulmuş sivil toplum kuruluşları verilebilir.

Karmaşık sorunların, özellikle çok fazla aktörün bir araya gelmesini gerektiren süper (daha) karmaşık sorunların çözümü noktasında uluslararası alanda destek almak yerinde bir yaklaşım olabilir. Tüm dünyayı ilgilendiren, ilkim krizi, ekolojik güvenlik, savaş durumu, göç, salgınlar ve benzeri konularla mücadele etmek, bireyler bir kenara ülkeleri dahi zorlayan bir süreçtir. Bu noktada dünyada önemli bir yeri olan BM, OECD, IOM, WHO ve bu kuruluşlara benzer birçok kuruluştan destek alınması son derece önemlidir. Bu kuruluşların, dünyayı ilgilendiren ve çözümünün bir ülkenin aldığı kararlara bırakılamayacak kadar önemli olduğu sorunlarla mücadelede, sorunu yaşayan ülkelere müdahalelerde bulunması gerekmektedir. Aynı şekilde sadece kuruluşların değil ülkelerin de çözüm noktasında birbirine katkı sağlaması faydalı bir yaklaşım olabilir. Ülkelerin coğrafyaları gereği uzmanlaştıkları belli başlı alanlarının olduğunun bilindiği noktada her ülkenin uzmanlaştığı alanda uzmanlaşmamış olan ülkelere destek vermesi, karmaşık sorunların çözümünde son derece önemlidir. Örneğin Japonya gibi, şiddetli depremlere sürekli olarak maruz kalan bir ülkeden, depremi önleme adına uyguladıkları teknolojilerin öğrenilmesi noktasında fayda sağlamak, insan hayatının değerini arttırmak noktasında işler bir strateji olabilir. Örnek olarak Türkiye'nin fay hattına sahip olan kentlerinin, Japonya'nın deprem sorunuyla

ilgilenen kurumlarıyla irtibat kurması ve kurumların depremin oluşturacağı hasarı önlemek için bilgi alışverişinde bulunmaları verilebilir.

Özetle, merkezi kurumların karmaşık sorunların çözüm aşamalarında bütünlüğü ve finansman desteğini sağlayarak, gerektiğinde ülkeler arası anlaşmalar yaparak ya da uluslararası kuruluşlara katılarak yerel yönetimlerin ise bölgesel anlamda meydana gelen karmaşık sorunlara yerinde müdahale ederek, merkezi kurumlarla koordinasyon içerisinde olarak çözüm noktasında fayda sağladıkları değerlendirilebilir. Yerel yönetimlerin en önemli kuruluşlarından olan belediyelerin kardeş kent uygulamaları, uluslararası kuruluşlara üye olması ya da uluslararası alanda projelere katılarak çözüm arayışlarında bulunmaları, yerel yönetimlerin de en az merkezi kuruluşlar kadar uluslararası alanda çözüme destek aradığını kanıtlar niteliktedir. Karmaşık sorunlar gibi basit şekilde çözülemeyen sorunların çözüm sürecinde birden çok yola başvurulması ve bu konuda birçok aktörden (ülkeler, uluslararası kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve benzeri) destek alınması işlevseldir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YEREL DİPLOMASİ ÜZERİNE

2.1. Diplomasinin Kavramsal Çerçevesi

İnsanların yaşadıkları hayatların değerli kılınması için devlet, eski zamanlardan beri varlığını koruyan bir yapı olmuştur. Devletin olduğu her yerde ise politika bilimi kendini göstermektedir. Öyle ki bu politikalar iç ilişkilerde kullanılabildiği gibi dış ilişkilerde de kullanılabilmektedir. Hatta devletin kendini geliştirmesi ve kendinde olmayan politika stratejilerini öğrenmesi için en önemli ilişkilerin dış ilişkiler olduğu söylenebilir. Bu nedenledir ki uluslararası politikaların ana aktörlerinden biri devlettir (Aydınlı vd., 2009: 23). Dış politika kavramı en genel anlamda, politika yapıcılarının, diğer devletler veya uluslararası alanla ilgili olan diğer aktörlerin karşılıklı ilişki kurarken kullandıkları yöntemler, planlı davranışlar ve bu davranışları neden sergilediklerini gösteren hedefe ulaşma gayretidir (Gözen, 2001: 3). Ayrıca dış politika, bağımsız aktörler tarafından yürütülen resmi dış ilişkiler (Hill, 2003: 3) ya da devletleri yönetenlerin uluslararası alandaki ilişkilerine rehberlik eden stratejiler olarak da tanımlanabilir (Goldstein ve Pevehouse, 2015: 206).

Uluslararası alanda ortaya çıkan anlaşmazlıkların veya uyuşmazlıkların çözülmesi için bir dış politika aracı olarak kullanılan diplomasi (Çatal ve Doğan, 2018: 17) kavramı, 18. yüzyıla gelene kadar ‘belgeleri inceleme bilimi’ olarak kabul görmüştür. Etimolojik olarak Yunanca ‘diploma’ veya ‘diploun’ kelimelerinden türeyen diplomasi kavramı, ‘ikiye katlanmış belge’ anlamına gelmektedir. Bunun anlamı ise eski Yunan toplumlarında mesajları götüren elçilere, elçilik kimliklerini belirten diplomalar, belgeler verilmesinden gelmektedir (Ergin, 1998: 21). 1796 yılında İrlanda doğumlu İngiliz devlet adamı ve düşünür olan Edmund Burke tarafından kullanılan diplomasi kavramının (Berridge ve James, 2003: 70) tarihi, Rogier van der Pluijm’e göre modern diplomasi kavramının başlangıcı sayılan Vestfalya Barışı’ndan (1648) bile eskiye dayandırılır. Hatta Pluijm, günümüzde olan devletlerin daha hiç ortaya çıkmadığı zamanlarda bile diplomasi var olduğunu savunmuştur (Pluijm ve Melissen, 2007: 5). O dönemlerden günümüze kadar diplomasi kavramı çok fazla çeşitlenmiştir. Bu nedenle diplomasiyi farklı şekillerde tanımlayan birçok yazar olmuştur. Bunlardan biri olan Albert de Brogli diplomasi için ‘ülkesi için yurtsever yalan söyleme sanatı’ şeklinde bir tanımlama yaparken Talleyrand ise ‘yalan söylemek ve inkâr etmek’ şeklinde tanımlama yapmıştır. Fransız bir yazar olan Ludwig Boerne ise ‘Fransızca konuşup bir şey söylememek ve sahte laflar etmek’ olarak tanımlamıştır (Freeman, 1993: 98). Hans Morgenthau

diplomasi için ‘ulusal çıkarların barışçıl yollarla korunması’ ya da ‘uluslararası ilişkilerin barışçıl yol ve araçlarla yürütülmesi sanatı’ (Morgenthau, 1946: 1068) şeklinde tanımlama yaparken bir Çin atasözünde diplomasi, ‘En fena şeyleri en hoş şekilde söyleme sanatı’ (İskit, 2014: 3) olarak tanımlanmıştır. TDK’ye göre diplomasi kavramı ise uluslararası ilişkileri düzenleyen anlaşmalar bütünü ve karmaşık bir görüşme sırasında gösterilen ustalık ve beceriklilik olarak tanımlanmıştır (TDK, 2022). Ayrıca diplomasiyi sürekli görüşmeler sağlayarak kendi bilgi ve deneyimleri ile köprü görevi görerek icra etmeye çalışan diplomatları (Çatal ve Doğan, 2018: 17-18) ise TDK, yabancı bir ülkede uluslararası toplantılarda ülkesini temsil eden kişiler olarak tanımlamıştır (TDK, 2022).

Çok eski zamanlardan bu yana varlığını sürdüren diplomasi kavramı, diplomatik ilişkilerin nasıl kurulduğuna göre analiz edildiğinde; açık, gizli, ikili, çoklu (Marks ve Freeman, 1998’den aktaran Batal ve Tuğlu, 2018: 196), mekik diplomasi; ilişkilerin kuruluş amaçlarına göre analiz edildiğinde, insani diplomasi, çevre diplomasisi, kültürel diplomasi, enerji diplomasisi ve benzeri daha birçok diplomasi çeşidiyle; diplomasiyi gerçekleştiren aktörlere göre analiz edildiğinde ise, konvensiyonel diplomasi, kamu diplomasisi, kent diplomasisi ve yerel diplomasi gibi sınıflandırmalara tabii tutulabilir. Gizli ve açık diplomasi çeşitleri birbirine şekil bakımında tezat olan diplomasi türleridir ve bu iki diplomasi çeşidi, diplomasinin tarihi ile ilgili bilgi vermektedir. Gizli diplomasi daha çok eski zamanlarda geçerliliği olan geleneksel diplomasi türlerindendir. Bu dönemlerde görüşmeler devlet başkanları ya da onların görevlendirdiği diplomatlar arasında yapılır ve kamuoyuna genellikle bilgi verilmezdi. Hatta bu nedenle yıllarca diplomasi ‘kapalı kapılar ardında yapılan pazarlıklar’ olarak da görülmüştür. 20 yüzyılın başlarında Amerikan Başkanı Wilson, 1919 yılında Paris Barış Konferansı sırasında açık diplomasiyi anlatmıştır (Macmillan, 2004’ten aktaran Purtaş, 2013: 3) Fakat bu anlatı savaşın gelişini engelleyememiştir (Purtaş, 2013: 3). Açık diplomasi ise günümüzde daha çok kullanılan diplomasi türlerindendir. Günümüzde fazlaca diplomasi türünün ortaya çıkmış olması bu türlerin bir bütün olmasını beraberinde getirmiştir. Örneğin devletlerin uluslararası ilişkileri aktörler arası pazarlık yöntemi ile yürüttükleri konvensiyonel diplomasi türü (Regnier, 2011: 1211-1212), devlet hakkında bilinmesi gerekenleri sadece devletin görevlendirdikleri kişiler değil birçok aktörün bilmesi gibi özelliklerinden dolayı, bir nevi açık diplomasiye örnek oluşturmaktadır. İnsani diplomasinin amacı insanların temel ihtiyaçlarının karşılanması (Regnier, 2011: 1211-1212) iken kültürel diplomasi ise daha çok ülkelerin karşılıklı kültürlerini birbirlerine tanıtmalarıdır. İlk kez 1965 yılında Tufts Üniversitesi Fletcher School of Law and Diplomacy’nin dekanı Edmund Gullion tarafından ortaya atılan kamu diplomasisi (Tuch, 2003: 3) ise başka devletlerin kamuoyunu etkileme çabasıdır. Bahsedilen bu diplomasi türleri, geleneksel diplomasinin aksine başka devletlerin, yalnızca hükümetlerini etkilemeye çalışmamakta, halkını veya diğer aktörlerini de etkilemeye çalışmaktadır (Doğan, 2012: 13). Tuch’ın tanımlamasına baktığımızda da kamu diplomasisini, uluslararası alanda kendi fikir, ideal ve kültürlerini diğer ülkelerin halklarına tanıtmak, olarak tanımladığını görmekteyiz (Tuch, 2003: 92). Kamu diplomasisini, diplomasi alanında önemli bir diğer kavram olan ‘yumuşak güç

(soft power)' ile açıklayan Nye'a değinmek önemlidir. Çünkü yumuşak güç (soft power), ülkelerin kendi istediklerini, para gibi herhangi bir materyal ya da zorlayıcı güç kullanmadan, yaptırabilme yeteneğidir (Nye, 2005: 15). Nye yumuşak gücü kullanarak kamu diplomasisini, uluslararası ilişkilerde karşı tarafı anlamının ve karşı tarafa onları anladığımızı göstermenin ne kadar önemli olduğuna değinerek açıklamıştır (Nye, 2005: 111). Özellikle günümüzde birden fazla aktörün dahil olduğu diplomasi ilişkilerinde karşılıklı anlayış aktörler arası iletişimi kolaylaştırma açısından önemlidir.

Birden fazla çeşidinin olduğunu bildiğimiz diplomasi türlerinin en eskisi olan geleneksel diplomasi zamanla dönüşüme uğramıştır. Birden fazla aktör tarafından gerçekleştirilen uluslararası ilişkiler bütünü olan kamu diplomasisinin aktörlerini bilmek, bu değişimin nedenlerini anlamak adına son derece önemlidir. Aktörlerin diplomasi faaliyetlerinde oldukça fazla rolleri bulunmaktadır ki bu aktörlere örnek olarak, uluslararası örgütler, çok uluslu şirketler, sivil toplum kuruluşları, medya kuruluşları, baskı grupları, yerel yönetimler ve benzerleri verilebilir (Güneş ve Eren, 2021: 56). Devletleri aşan sorunlarla uğraşılan günümüz dünyasında uluslararası örgütlerin ve sivil toplum kuruluşlarının bir araya geldikleri hedef doğrultusunda ilerlemeleri ve devletlerin de bu hedeflere uyma güdüsü diplomasinin bir gerekliliği sayılabilir. Bununla beraber medya kuruluşlarının kamuoyunu etkileme gücü düşünüldüğünde diplomasiye son derece katkı sağlayan aktörlerden biri olduğu görülmektedir. Hatta bu duruma en iyi örneklerden biri olarak 1974 yılında meydana gelen Kıbrıs Barış Harekati'nda, Muş iline bağlı yerel bir gazete olan Şark Telgraf Gazetesi, verilebilir. Gazetenin çalışanları verdikleri bilgiler ile halkı fazlasıyla bilinçlendirmiş ve halkın yardım yapmasını sağlayarak Kıbrıs olaylarının seyrini değiştirme noktasında rol oynamışlardır (Tosik Dinç, 2022: 454-455). Buradan da anlaşılacağı üzere diplomatik ilişkilerin açık şekilde seyretmesi kimi zaman olumlu sonuçlar verebilmektedir. Günümüzde bunun önemi anlaşılmış olacaktır ki dünya genelinde birçok aktör diplomasi kavramıyla fazlaca ilgilemektedir.

2.2. Yerel Diplomasinin Ortaya Çıkışı

İkinci Dünya Savaşı sonrasında ulus devletlerin, diğer devletlerin farklı birimleri ile ilişki kurmaya çalışması (Zelinsky, 1991: 1) ile başlayan karşılıklı ilişkileri düzenleme çabaları, 1980 ve sonrasında tüm dünyayı etkisi altına alan küreselleşme ile daha da yoğunlaşmıştır (Yücel Batmaz, 2016: 104). Ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve benzeri birçok alanda ortak değerlerin uluslararası alana taşınmasını ifade eden küreselleşme kavramı (Aktan, 1999: 119), karmaşık süreçlerin bir araya gelmesinin ortaya çıkardığı bir bütündür (Giddens, 2000: 24-25). Küreselleşme karmaşık süreçleri dünyaya açan olgu olarak, karşılıklı bağımlılık ilişkilerinin artmasına sebep olmuştur (Giddens, 2000: 67). Bağımlılık ilişkileri sadece devletler arasında olmamıştır. Sivil toplum kuruluşları, özel şirketler gibi birçok aktör sürece dahil olmuş ve bu aktörler, karşılıklı ilişkilerin artmasında rol oynamışlardır. Rosenau (1995), 21. yüzyılda küresel siyaseti analiz ettiği makalesinde bu aktörleri iki ana kategoride değerlendirmiştir. Uluslararası sınırları aşan sivil

toplum örgütlerini ulus ötesi yönetim kategorisinde değerlendirirken, kentlerin ve daha bölgesel aktörlerin uluslararası faaliyetlerini ise ulus altı yönetim olarak sınıflandırmıştır (Rosenau, 1995'ten aktaran Güneş ve Eren, 2021: 37). Bununla beraber küreselleşme sürecinde gelişme sağlayan aktörlerden biri olan yerel yönetimler, yerel diplomasinin gelişim sürecinde en önemli aktörler arasında yerini almaya başlamıştır. Yerel yönetimlerin bu aktörler arasına girmesinde önemli bir yeri olan belli başlı kavramlar bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin uluslararası ilişkilere katılma sürecini anlamak adına bu kavramlara kısaca açıklık getirmek önemlidir. Bu kavramlar arasında *yerelleşme* ve *küyerelleşme*, en önemli olanlar olarak sayılabilir. Yerelleşme kavramı, merkezi idareye daha çok önem veren üniter devletlerin siyasal gücünü sadece kendi elinde bulundurmasını engellemeye yönelik bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır ki yerelleşme kavramına aynı zamanda ademi merkezîyetçilik ya da desantralizasyon da denmektedir (Aktan, 1999: 121). Yerelleşme olgusunun Avrupa'da ortaya çıkışı, 1985 yılında imzaya açılan fakat 1988 yılında yürürlüğe giren Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile olmuştur. Bu şart ile yerel yönetimler, yürüttükleri kamu işlerinin önemli bir bölümünde bu işleri düzenleme ve birçok alanda söz sahibi olabilme gibi yetkinlikler kazanmışlardır. Bu gelişmeleri takip eden ve 1992 yılında kabul edilen Maastricht Anlaşması ise yerel yönetimlerin yerelleşmesi noktasında daha somut adımlar atılmasına neden olmuştur (Batal ve Tuğlu, 2018: 199-200). Küreselleşme ve yerelleşme gibi iki zıt kavramın bir araya gelmesinden oluşan küyerelleşme kavramı ise ilk kez 1980'li yıllarda Harvard Business Review'daki Japon ekonomistlerin makalelerinde kullanılmıştır (Rouse, 2013'ten aktaran Batal ve Tuğlu, 2018: 200). Kelimenin kökeni Japonya'daki tarım politikalarının yerele uygulanmasından gelmektedir (Robertson, 1997: 28). Kavram, küyerelleşmenin yanı sıra globalizasyon olarak da bilinmektedir. Uluslararası alanda incelendiğinde küresel düşünmeyi, uygulanacak politikaları daha çok dışa dönük politikalar olarak uygulamayı ve ekonomik anlamda küresel alanla bütünleşmeyi ifade etmektedir. Kamu yönetimi alanından bakıldığında ise merkezi idareden ziyade yerel idarelerin güçlendirilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır (Aktan, 1999: 121).

Tanımları yapılan, küreselleşme, yerelleşme, küyerelleşme ve bunlara ek olarak bölgeselleşme gibi kavramların etkisiyle yerel yönetimler, uluslararası ilişkilerin en önemli aktörleri arasında yerini almıştır. İlçeler, kentler, eyaletler ve benzeri birçok yerel yönetim birimi dış politikada yerini alarak aktif olmaya başlamış (Batal ve Tuğlu, 2018: 197), yerellik kavramının yönetim kavramına da atıfta bulunarak ulus devletlerin mekânsal rollerini uluslararası boyuta taşımasıyla uluslararası alanda siyasal bir kültür yaşanmaya başlamıştır (Kahraman vd., 1999: 15-16). Hatta yaşanan uluslararası açılım, eski kavramların eksikliklerini kapatacak yeni kavramlar getirmesi ve bu kavramların uygulamada ulusların sınırlarını aşması sebebiyle diplomasi ötesi (post-diplomatic) bir durum olarak ifade edilmiştir (Aguirre, 1999: 205). Diplomasi ötesi teriminin baş aktörü olan kent unsuru ve kent unsurunun özelinde belediyeler oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Kentler, küreselleşme, yerelleşme ve küyerelleşme süreçlerinin bir sonucu ve uluslararası siyasal bir aktör olarak (Batal ve Tuğlu, 2018: 198) diplomasi ötesi kavramının altını doldurmaktadırlar. Özellikle ulus devlet anlayışının değişmesiyle; devletin faaliyet alanının

küçültülmesi, özel sektörün daha da önem kazanması, kamu hizmetlerindeki değişim ve yerel yönetimlerin ağırlığının artması gibi önemli noktalarda kentin öneminin arttığı gözlemlenmektedir (Yücel Batmaz, 2016: 125). Hooghe ve Marks, küreselleşmenin etkisini yönetim kavramı ile açıklamaya çalışan yazarlar olarak, ulusal gücün zayıfladığını fakat tamamen ortadan kalkmadığını savunmuşlardır (Hooghe ve Marks, 2001: 7). Bunların yanı sıra, günümüze yaklaştıkça yazarlar, yerel yönetimlerin yani genel anlamda kentlerin öneminin artışının ve ulus devletlerin modern zamanda önemini yitirmesinin (Yücel Batmaz, 2016: 125), küreselleşmenin ulus devleti güçsüzleştirmesinin (Ersavaş Kavanoz ve Erdem, 2022: 232) altını çizmişlerdir. Bauman (2006), ‘Küreselleşmiş bir dünyada yerel kalmak, toplumsal sefaletin ve alçalmanın bir göstergesidir’ (Bauman, 2006: 9) sözü ile Güler ise ‘Yerel değişiyorsa, merkez de değişiyor demektir’ (Güler, 2006: 17) sözü ile yerel aktörlerin diplomatik olarak aldıkları rolün önemini desteklemiştir. Ayrıca yerel yönetimlerin başarısının en büyük ölçütleri, yerelin uygulamalarını küresel gelişmeleri takip ederek uluslararası alanda tanıtabilmesi ve yeniliklere daha da açık hale gelmesidir (Gümüşoğlu vd., 2020: 647).

Karşılıklı bağımlılığın ve yerelleşmenin beraberinde getirdiği çok aktörlü yapının (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1214) en önemli aktörlerinden sayılan yerel yönetimlerin, uluslararası aktörlerce muhatap alınması, belediyelerin uluslararası ilişkilerde rol almasına neden olmuştur. Bu durumdaki en büyük etkinin ise demokratikleşme ve küreselleşme kavramlarının yayılması ile olduğu unutulmamalıdır. (Daoudov, 2013: 78). Özelde belediyelerin genelde ise yerel yönetimlerin diplomasi alanında faaliyette bulunmaya başlamaları, merkezi yönetimin uyguladığı kamu diplomasisinin bir alt dalı olan yerel diplomasi kavramını ortaya çıkarmıştır (Güneş ve Eren, 2021: 35). Yerel diplomasi kavramı, genel anlamda yerel yönetimlerin, uluslararası alanda göstermiş oldukları faaliyetlerin bir bütünü olmakla birlikte birçok tanımlamaya da tabii tutulmuştur.

2.3. Yerel Diplomasi Kavramı Üzerine

Yerel diplomasi, geniş anlamda özerk bölgeler, eyaletler, kentler ve bu kentleri kapsayan yerel yönetimlerin uluslararası alanda yaptıkları faaliyetler iken özel anlamda ise yerel birimlerin, en temelde de belediyelerin, uluslararası faaliyetlerde bulunmalarıdır (Ersavaş, Kavanoz ve Erdem, 2022: 231). Geçmişten bugüne gelene kadar yerel yönetimlerin uluslararası alanda gerçekleştirdikleri bu faaliyetleri tanımlamak için fazlaca kavram kullanılmıştır. Bunlara örnek olarak, paradiplomasi (paradiplomacy), ulus-altı dış politika (subnational foreign policy), yerel dış politika (local foreign policy), belediyelerin dış politikası (foreign policy of municipalities), kent diplomasisi (city diplomacy), mikrobölgesellik (micro-regionalism) (Demirtaş, 2016: 154) ve benzeri kavramlar verilebilir.

Paradiplomasi kavramını ilk kez kullanan Soldatos (1990), paradiplomasi kavramını, ulus-altı aktörlerin belirli bir hedef ve doğrultuda, diğer ülkelerle faaliyetler sürdürmesi olarak (Soldatos,

1990: 34) tanımlarken Neves (2010), paradiplomasiyi yumuşak güç kavramına atıfta bulunarak, yumuşak güç kavramının getirdiği, uluslararası alandaki hızlı ve belirsiz değişime ayak uydurma, olarak tanımlamıştır (Neves, 2010: 25). Paralel diplomasinin kısaltması olarak bilinen paradiplomasi kavramı, yerel yönetimlerin merkezi yönetimin dış politika uygulamalarını destekleyerek (Baş, 2017: 32), kendi çıkarlarını korumak suretiyle, uluslararası politikalarını merkezi yönetim ile paralel olarak yürütmesidir (Demirtaş, 2016: 154). Ulus- altı konumda dış politikaya yön veren politikaların toplamı (Yaylı ve Gönültaş, 2018: 280) olan paradiplomasi kavramının merkezi yönetimden bağımsız hareket ettiğini düşünen yazarlar da olmuştur. Merkezi politikalara kıyasla katılımcılarının çok olması ve bunun beraberinde getirdiği demokratik ortamın uluslararası alanda daha iyi temsil getirmesi gibi unsurlardan dolayı paradiplomasi, ulus devlet tarafından yerine getirilemeyen birçok görevi yerine getirerek önemli bir boşluğu doldurmuştur (Chan, 2016: 135-142). Bu noktada, paradiplomasinin birçok yazar tarafından, uluslararası alanda merkezden bağımsız olarak hareket ettiği (Wolff, 2007: 141) düşünülmüştür.

Yerel yönetimlerin uluslararası alanda uyguladıkları politikaları en iyi açıklayan kavramlardan biri de yerel dış politika kavramıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde yerel dış politika kavramına 'local foreign policy' ya da 'subnational foreign policy' denmektedir (Daoudov, 2013: 28-29). Ulus-altı dış politika ve yerel dış politika kavramları, en genel anlamda, merkezi yönetimin altında bulunan birimlerin uluslararası alandaki faaliyetlerinin toplamıdır (Mcmillan, 2008: 245). Küreselleşme döneminde, ülkeler arası ilişkilerin, yereller eliyle yürütülmesi durumunda ulus- altı politikalardan bahsedilmektedir (Yaylı ve Gönültaş, 2018: 279). Uluslararası diplomasi faaliyetlerinde en önemli rollerden birini oynayan belediyelerin yapmış oldukları uluslararası faaliyetler ise belediyelerin dış politikaları olarak adlandırılmaktadır (Daoudov, 2013: 27-28). Kentin, belediyelerin, ortaya koyduğu diplomatik faaliyetler, en geniş perspektifte yerel diplomasi faaliyetleri olarak tanımlanabilir. Yerel diplomasi faaliyetlerinin ya da özelde kentin, belediyelerin, yerel diplomasi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için birden fazla amaç bulunmaktadır.

Pluijm ve Melissen, birlikte yayınladıkları, City Diplomacy: The Expanding Role of Cities in International Politics (2007) adlı eserde, kentin diplomatik ilişkilerini gerçekleştirirken belli başlı altı boyuta değinildiğini anlatmışlardır. Bu altı boyut şöyledir: Güvenlik, kalkınma, ekonomi, kültür, ağlar ve temsil (Pluijm ve Melissen, 2007: 19). *Güvenlik boyutunda*, özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında, ülkelerin barışı ve güvenliği sağlamak adına karşılıklı anlaşmaları (Pluijm ve Melissen, 2007: 20) anlatılmıştır. Özelde kentlerin genelde ise yerel yönetimlerin barışı sağlama noktasında verdikleri mücadele son derece önemlidir. Öyle ki soğuk savaş döneminde 23 ülkeden 4222 yerel yönetim birimi kendilerini nükleersiz bölge ilan ederek nükleer silahlara karşı mücadeleciler bir tutum sergilemişlerdir (Alger, 1990: 511). Bazen de bunun tam tersi durumlarla da karşılaşılabilir. Şöyle ki yerel yönetimlerin konuyla bir bağlantısı olmadığı halde devletlerin kendi

aralarındaki anlaşmazlıklarından, yerel yönetimlerin etkilendiği görülmüştür. Gürcistan- Rusya krizi buna en iyi örneklerden biridir (Öztürk, 2009: 12).

Kalkınma boyutunda, kentlerin karşılıklı ilişkiler kurarak yerel kalkınmaya katkı sağladıkları (Pluijm ve Melissen, 2007: 23) anlatılmıştır. Kentlerin, yerel yönetimlerin, uluslararası alanda kurduğu ortaklıklar, karşılıklı bilgi alışverişi, yerel birimlerin kendilerini geliştirmeleri, kıt kaynaklarla en verimli nasıl hareket edileceği gibi birçok konuda yerel kalkınmaya katkı sağlamışlardır. Bu da kentlerin, yerel yönetimlerin, kendi sürdürülebilirliklerini sağlama açısından oldukça önemlidir (Kaya, 2000: 148).

Ekonomi boyutunda, kentlerin ekonomi alanı başta olmak üzere çıkarlarını gözetmeleri, diplomatik ilişkilerde itici güç konumunda olmaları (Pluijm ve Melissen, 2007: 25) anlatılmıştır. Yerel yönetimlerin bulundukları bölgede yoğun nüfus artışı ve benzeri durumlar yaşandığında ekonomik olarak kendi içerisindeki ihtiyaçlarını karşılama noktasında bile sorunlarla karşılaşabilirler. Bu gibi sorunların çözümünde, yerel yönetimler, merkezi yönetimden de destek sağlayamıyorsa uluslararası kuruluş ve bankalara başvurmak gibi çözümler arayabilirler (Çelebi Zengin ve Alkan, 2022: 440). Özellikle yerel yönetimlerin merkezi yönetim ile anlaşmazlık yaşamaları, kentlerin, yerel yönetimlerin, ekonomik olarak kendini geliştirmeleri ve uluslararası alanda daha görünür hale gelmeleri (Tavares, 2016: 5) açısından önemli bir rol oynamıştır. Bunların yanı sıra önemli olan diğer bir husus, küreselleşmenin getirdiği rekabet ortamıdır. Ulus devletlerin küresel dünya düzeninde yarıştığı gibi yerel birimler de ekonomik olarak kendini güçlendirerek bu yarış ortamına ayak uydurmaktadır (Demirtaş, 2016: 156-157). Yerel yönetimler bu yarış ortamında kentin tanıtılması ve kente turistlerin çekilmesi gibi birçok yol izlemektedirler (Erdoğan, 2020: 502).

Kültür boyutunda, kentlerin karşılıklı olarak kendi kültürlerini tanıtmaları anlatılsa da büyük tabloya bakıldığında güvenlik boyutu için karşılıklı kültürel ilişkileri geliştirmenin önemli olduğu (Pluijm ve Melissen, 2007: 27-28) anlatılmıştır. Yine de yeni dünya düzeninde ülkelerin, ülke günleri gibi etkinlikler düzenleyerek kendi kültürlerini tanıtmaları (Demirtaş, 2016: 156-157), küreselleşmenin bir sonucu olarak son derece önemlidir. Ayrıca kültürel, teknolojik, eğitsel ve benzeri alanlarda yerel yönetimlerin uluslararası etkinliklerde bulunması, yerel yönetimlerin ulus-üstü bir boyut kazanmasına yardımcı olmakta ve uluslararası alanda yerel yönetimlere söz sahibi olma hakkını tanımaktadır (Lecours, 2008: 1).

Ağlar açısından yerel diplomasiyi, dar anlamda, güvenlik ve ekonomi boyutunun faydası için inceleyebiliriz. Geniş anlamda ise bölgesel ya da ulus aşırı alanda birlik kurulmasının önemi açısından inceleyebiliriz (Pluijm ve Melissen, 2007: 28). Özellikle yerel yönetim birimlerinin en önemlilerinden biri olan belediyelerde ağlar üzerinden iletişimin en güçlü örnekleri görülmektedir. Örneğin belediyelerin uluslararası alanda dünya kentlerinin üye oldukları ağlarda bir araya

gelmeleri, onlara uluslararası tanınırlık, ekonomik alanda gelişim ve daha birçok yönden fırsatlar sağlamaktadır (Nalçinkaya, 2021: 558).

Son olarak *temsil boyutuna* bakıldığında, kentin ulus-üstü kuruluşlarda kendini en iyi şekilde temsil ederek söz sahibi olma isteği (Pluijm ve Melissen, 2007: 30) görülmektedir. Burada yerel yönetimler merkezin öngördüğü politikalardan farklı politikalar geliştirir. Merkezi yönetim ise yerel yönetimler tarafından geliştirilen bu politikalara uymak durumunda kalabilir (Lecours, 2008: 1). Genel olarak, yerel yönetimlerden kamu yararını düşünerek, ulusal dış politikanın kurallarına aykırı olmamak kaydıyla politikalarını gerçekleştirmeleri beklenir (Özlü, 2020: 161). Fakat yerel yönetimler, küreselleşme, yerelleşme ve benzeri olgular sebebi ile merkezi yönetimden kendini kimi zaman soyutlayarak, kendi politikaları ile, uluslararası alanda önemli bir role sahip olmuşlardır (Yaylı ve Gönültaş, 2018: 286). Bu normal şartlarda merkezi yönetimin gelişmesinde oldukça faydalı bir uygulama olabilir. Örneğin güvenlik boyutunda (Pluijm ve Melissen, 2007: 19) olduğu gibi iki anlaşmazlık yaşayan ülkenin yerel yönetimleri iş birliği içerisinde olduğunda, bu iş birliği, iki ülkenin arasındaki anlaşmazlığa olumlu yönde katkı yapabilir ve merkezi yönetimin kuramadığı ilişkileri kurabilir. Burada yerel yönetimler uluslararası alanda bir boşluğu doldurmaktadırlar (Pluijm ve Melissen, 2007: 22). Yine de yerel diplomasinin bu kadar gelişiminin zararlı olduğunu düşünen merkezi yönetimin, özellikle de bu üniter yapılı bir devlet ise, korkusunu anlamak gerekmektedir (Yaylı ve Gönültaş, 2018: 281). Merkezi yönetim, uluslararası alanda uygulanacak politikalarda yerel yönetimlerle bilgi alışverişi yaparak ilerlemek istemektedir. Çünkü uluslararası alanda politikalarda bulunan yerel yönetim birimi, içerisinde fazlaca alt kimlikten insan barındırıyorsa, milliyetçi duyguların yoğunlaşmasına sebep olarak, ulus devletin bütünlüğüne zarar verme noktasına gelebilir (Lecours, 2008: 14). Hatta çoğu zaman bu yerel yönetimlerin birlikte hareket etmesi gerek savını, kentin diğer paydaşları olan, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve ticaret odaları gibi kurumlar da desteklemektedirler. Çünkü bu kurumlar ve belediyeler, merkezi yönetimle birlikte hareket ederse sadece ulus devletin bütünlüğünü korumakla kalmaz zamandan, emekten ve ekonomik giderlerden de tasarruf ederler. Fakat bu durumun aksine ulus devlet olarak hareket etmeyen federe devletlerin yerel diploması konusunda daha esnek oldukları da bilinmektedir (Erdoğan, 2020: 504).

2.4. Türkiye'nin Yerel Diploması Süreci ve Yasal Dayanağı

Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'nin uluslararası ilişkilerinde de sivil toplum örgütlerinin, şirketlerin, merkezi yönetimin etkili oldukları bilinmektedir. Fakat unutulmaması gereken en önemli aktörlerin başında belediye gelmektedir (Demirtaş, 2016: 152). Bu nedenle Türkiye'nin yerel diploması sürecini incelemeye belediyelerden başlamak yerinde olabilir. 13 Haziran 1854 yılında nizamname ile düzenlenen İstanbul Şehremaneti batılı anlamda belediyeciliğin ilk örneği olmaktadır (Ortaylı, 2000: 133). Buradan da anlaşılmaktadır ki belediye birimi Osmanlı'dan Cumhuriyet'e kadar gelmiş olan eski bir yerel yönetim birimidir (Eryılmaz, 2021: 183).

Belediyelerin diplomasi noktasındaki gelişimi, uluslararası alanda olduğu gibi Türkiye’de de küreselleşme ile değişime uğramaya başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı’nın ardından doğu ve batı olarak iki bloğa ayrılan dünya düzeninde Türkiye, batı kanadında yer alarak Avrupa Birliği sürecini başlatmıştır (Batal ve Kubilay, 2018: 191). Batılı anlamda belediyeye geçiş ve Avrupa Birliği sürecinin ana amaçları, yereldeki sorunlara çözüm bulmak ve Batılı ülkelere yönetsel reformları göstermekti (Yurtoğlu Pek, 2022: 58). Küreselleşmenin ve geline sürecin sonunda Türkiye, Turgut Özel döneminde uygulanan politikalar açısından dışa açılmaya başladı (Erder ve İncioğlu, 2013: xiii-önsöz). Yine bu dönemde, 1991 yılında, Türkiye, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın belli başlı maddelerine çekince koyarak, kabul etmiştir (Yurtoğlu Pek, 2022: 60-61). Yerel diplomasi ile ilgisi bağlamında, çekince konulan maddeler şunlardır (TBB, 2020: 4-9):

- Her devlet, yerel makamların ortak çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için birliklere üye olma ve uluslararası yerel makamlar birliklerine katılma hakkını tanıyacaktı.
- Yerel makamlar, kanunla muhtemelen öngörülen şartlar dâhilinde, başka devletlerin yerel makamlarıyla iş birliği yapabilirler (TBB, 2020: 4-9).

Maddelere çekince koyulması, en temelde, merkezi yönetimin daha ön planda olması ve yerelin fazlaca özerkliğe sahip olmasının beraberinde getireceği birlik ve beraberliğe zarar vermenin yansıması, olarak yorumlanabilir. Çelişkilere rağmen yerel yönetimler, uluslararası alanda gelişmesini sürdürmüş ve 2002-2005 yılları arasında, yerel yönetimlerin daha fazla sorumluluk alması adına reformlar gerçekleştirilmiştir. Bu reformlara gidilmesinin belli başlı nedenleri vardır. O dönem Türkiye’inde görülen, stratejik açık, performans açığı, bütçe ve güven açığı bunlara örnektir (Eryiğit ve Yörükoğlu, 2011: 14). Günümüze yaklaşırken, Türkiye’de yerel diplomasi faaliyetlerinin artmasında da önemli sebepler vardır. Bunlara küreselleşme ve Avrupa Birliği sürecinin yanı sıra Adalet ve Kalkınma Partisi’nin kendi dış politikalarını gerçekleştirmek istemesi ve Türkiye’nin gayri safi milli hasılasının yerel yönetimlerin bütçelerinde olumlu etki bırakması örnek verilebilir (Keyman ve Koyuncu, 2010: 19). Adalet ve Kalkınma Partisi, özellikle Avrupa Birliği’ne uyum ve adaylık sürecinde genel dış politika çizgisinde hareket etmektedir (Ersavaş Kavanoz ve Erdem, 2021: 45). Bunlara, her ne kadar Türkiye’de yerelin kendi dinamiklerinin yanı sıra merkezin söylemlerini devam ettirme düşüncesi hâkim olsa da (Demirtaş, 2016: 170) yerel kalkınmanın, Türkiye’nin merkezi olarak kalkınmasına da katkı sağlayacak olması da eklenebilir (Gümüšoğlu vd., 2020: 653).

Belediyelerin uluslararası alandaki amaçlarını gerçekleştirebilmeleri, profesyonel anlamda kendilerini dış politikalar için geliştirmeleri ile daha kolay hale gelmektedir. Belediyelerin bu gelişim için kendi idari yapısının içinde düzenlemeler yapması, profesyonel kadroların istihdamını sağlaması gerekmektedir. Belediyelerin hedeflerini iyi belirlemesi ve hedeflere ulaşmak için yerel dış politikaya gerçek manada yaklaşması gerekmektedir. İç ve dış sürecin her birinde kurumsal bir yapı oluşturmali ve bu yapının denetimine de dikkat etmelidir (Daoudov, 2013: 28). Türkiye’de

yerel yönetimlerin, yerel diplomasi faaliyetlerini ustalık ve profesyonellikle yönetmesine, yerel diplomasinin yönetimi/kurumsallaşması denilmektedir (Ersavaş Kavanoz ve Erdem, 2021: 28).

Yerel yönetimlerin, yerel diplomasi faaliyetlerinde daha aktif hale gelmesinde ve bu alanda profesyonelleşmesinde birden fazla yasal dayanağın olduğu bilinmektedir. 2000- 2005 yılları arasında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye, 5302 sayılı İl Özel İdaresi ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri gibi kanunlar örnek olarak gösterilebilir. Bunların dışında önemli olan, 1173 Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun, 3335 Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkındaki Kanun ve 6583 Sayılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu gibi yerel yönetimlerin dış ilişkileri hakkında yasal düzenlemeler yapan kanunları da unutmamak gerekir. Yine kanunlara ek olarak yerel yönetimlerin uluslararası ilişkilerini konu alan uluslararası sözleşmeler ve genelgeler de önemli bir yer kaplamaktadır. Bu kanunların, sözleşmelerin ve genelgelerin, yerel yönetimlere yerel diplomasi anlamında güç ve yetki tanınması (Batal ve Topçu, 2019: 343) sebebiyle belli başlı maddelerini incelemekte fayda vardır.

2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 74. Maddesi özellikle belediyenin uluslararası alandaki ilişkilerini düzenlemektedir. Bu maddeye göre: “Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir. Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş şehir ilişkisi kurabilir” (Belediye Kanunu, 2005: 38). Fakat belediyelerin bu ilişkileri kurması, merkezi yönetimden bağımsız değildir. Belediyeler uluslararası ilişkilerin gerçekleştirilmesi için öncelikle belediye meclisinde bir görüşme düzenler. Bu görüşmenin ardından belediye meclisinin aldığı karar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na onaylanması için gönderilir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ise, kararı vermeden önce Dışişleri Bakanlığı'nın görüşünü alır ve sonrasında kararını verir. Buradan hareketle kanun bir yandan yerel yönetimlere yerel diplomasi alanında yetkiler verirken bir yandan da sınırlayıcı politikalar uygulamaktadır (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1223-1224). Uluslararası alanda yerel yönetimlerin kendi ülkelerinden bağımsız olarak faaliyet göstermelerinin, merkezi yönetimin ilişki kuramadığı ülkelerle ilişki kurması gibi bir boşluk doldurma rolünde olduğuna değinmiştik. Fakat Türkiye, istisnai durumlar hariç, uluslararası alanda yerel diplomasi faaliyetlerini, daha çok merkezin daha iyi anlaştığı ülkeler ile gerçekleştirmektedir (Demirtaş, 2016: 170). 74. maddenin de bunu destekler nitelikte olduğu ortadadır. Belediye Kanunu'nun, belediyelerin uluslararası ilişkilerini düzenleyen bir diğer maddesi ise 18(p) maddesidir. Bu madde: “Yurt içindeki ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına, ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptıрма, kiralama veya tahsis etmesine karar verme” (Belediye Kanunu, 2005: 13),

şeklindedir. 5393 sayılı kanun belli başlı sınırlamalar içerse de belediyelerin yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmesindeki artışta etkili olmuştur (Yurtoğlu Pek, 2022: 55).

2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda, büyükşehir belediyelerinin yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmesi adına herhangi bir madde bulunmamaktadır (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1224). Fakat kanunun 28. maddesinde; “Belediye Kanunu ve diğer ilgili kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında da uygulanır” (Büyükşehir Belediye Kanunu, 2004: 10), şeklinde hüküm bulunmaktadır. Bu hüküm, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda, yerel diplomasi alanında uygulanacak bütün hükümlerin, belediyelerde olduğu gibi büyükşehir belediyelerinde de uygulanabileceğini ifade etmektedir (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1224).

2005 tarihli 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda yerel yönetimlerin diplomasi faaliyetleri 62. maddede anlatılmıştır. Bu madde; “İl özel idaresi, il genel meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir. İl özel idaresi, bu teşekkül ve organizasyonlarla ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığı'nın izninin alınması zorunludur” (İl Özel İdaresi Kanunu, 2005: 18) şeklindedir. Belediyelerin aksine, İl Özel İdaresi Kanunu'nda İçişleri Bakanlığı'nın izni alınmaktadır. Kalıcı olarak gerçekleştirilecek olan yerel diplomasi faaliyetlerinde merkezi yönetimin izninin alınması durumu (Daoudov, 2013: 285), il özel idarelerinde de geçerlidir.

1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun'un 1. Maddesinin 6. Bendi de içerisinde yerel diplomasi faaliyetlerine ilişkin açıklamalar barındırmaktadır. Bu madde; “Genel ve katma bütçeli bakanlık, daire ve kuruluşların, mahalli idarelerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin, özel kanunla kurulmuş olan bankaların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve kamu yararına çalışan derneklerden özel gelir kaynakları ve özel imkanları kanunla sağlanmış olanların, yabancı Devlet büyükelçilik, elçilik, başkonsolosluk, konsolosluk, fahri başkonsolosluk ve fahri konsoloslukları ve sair misyonları ile ve milletlerarası kurullar temsilcilikleri ve misyonları ile ve bunlara bağlı müşavirlik, ataşelik, büro ve sair mercilerle temasları, milletlerarası hukuk kurallarına ve usullerine uygun olarak yapılır. Bu temaslardan Dışişleri Bakanlığına bilgi verilir (Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun, 1969: 4601), şeklindedir. Konsolosluklar yerel yönetimlerin bilgi edinmesi için son derece önemli kurumlardır. Çünkü görev yaptıkları kentler ya da bölgeler hakkında son derece önemli bilgileri raporlarında barındırırlar (Danacıoğlu, 2001: 86). Bu bilgiler, gelecekte yapılması planlanan yerel diplomasi faaliyetlerinde yol gösterici etkide bulunabilir.

3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun ise doğrudan olmasa bile dolaylı olarak yerel diplomasi faaliyetlerine destek sağlayan bir madde içermektedir. Bu madde 1. Madde olan “Uluslararası alanda beraberlik ve iş birliği yapılmasında fayda görülen hallerde, Türk ve yabancı hakiki veya hükmi şahısların veya yalnız hükmi şahısların, kazanç paylaşma amacı dışında ve kanunlarla yasaklanmamış olmak kaydıyla ekonomik ve teknik alanlarda iş birliğini geliştirmek, bu konularda bilgi, görgü ve karşılıklı teknolojilerinden yararlanmak maksadıyla Türkiye’de veya yurt dışında: a) En az yedisinin; uluslararası nitelikte birlik, federasyon veya benzeri teşekküller kurmaları veya kurulmuş bu gibi teşekküllerin şubelerini açmaları, b) Uluslararası faaliyette bulunmaları, c) Mevcut kuruluş ve benzeri derneklere katılmaları veya bunlarla iş birliğinde bulunmaları, Cumhurbaşkanının iznine tabidir. (a) bendine göre Türkiye’de kurulan teşekküller, kuruluş bildirisini ve eklerini, merkezlerinin bulunduğu mahallin en büyük mülki amirliğine vermek suretiyle tüzel kişilik kazanırlar. Bunlardan kuruluş, amaç ve şartlarını kaybedenlerle, kanun ve statülerinin öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyenler, kendiliğinden dağılmış sayılırlar. Kamu kurum ve kuruluşları da Cumhurbaşkanınca izin verildiği takdirde, birinci fıkradaki amaç doğrultusunda faaliyet gösteren kendi konularıyla ilgili uluslararası birlik, federasyon veya benzeri teşekküllere iştirak edebilirler” (Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun, 1987: 1), maddesidir. Bu madde ile belediyelerin uluslararası nitelikte birlik, federasyon gibi kuruluşların şubelerini açmalarının veya uluslararası alandaki dernek ve benzeri kuruluşlara katılabilmelerinin (Yücel Batmaz, 2016: 109) önü açılmıştır.

Yerel yönetimlerin, yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirme noktasında kanunların yanı sıra genelgelere de yer verilmiştir. İçişleri Bakanlığı’nın yayınladığı, 2005 tarihli 5003-50520 sayılı “Yurt Dışı Görevlendirme” konulu genelge buna örnek gösterilebilir. Bu genelgede; “Belediyelerin, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara kurucu üye veya üye olmada veya yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirmede veya kardeş kent ilişkisi kurmada Bakanlıktan önceden izinli olmalarının önemi vurgulanmaktadır. Buna göre müracaat edilmesi gereken bilgi ve belgeler şu şekilde bildirilmektedir: a) Yurt dışındaki bir belediye ile kardeş kent ilişkisi kurulmasında ilgili belediye meclisinin kararı, kardeş kent ilişkisi kurulacak olan kent hakkında bilgi ve kardeş kent ilişkisinden beklenen faydaların neler olduğu, kardeş kent ilişkisi kurulurken kardeş kent protokolleri de imzalanacaksa ilgili protokollerin metni. b) Uluslararası kuruluşlara üye olunacaksa, ilgili belediyenin meclis kararı, üye olunacak uluslararası kuruluşun ana statüsünün tam metni ile tasdikli Türkçe çevirisi, üyelikten beklenen faydalar, üyelikte bir katılım payı veya aidat ödenecek ise miktarı ile belediyenin en son kesin hesap özeti. c) Uluslararası kuruluşlarla birlikte eğitim ve kültür faaliyetleri yürütülmesi ve festivaller düzenlenmesi halinde, uluslararası kuruluş hakkında bilgi ve ilgili belediyenin meclis kararı bulunmalıdır. Bunun yanı sıra belediye başkanlarına ve belediyeyi temsil eden diğer heyetlere, yurt dışındaki faaliyetlerini gerçekleştirirken devletin dış politikasına ve uluslararası anlaşmalara

uygun olarak faaliyetlerini yürütmeleri gerektiği konusunda bilgi verilmektedir. Ayrıca yurtdışına çıkış amacı, süresi ve program hakkında Bakanlığa iletilmek üzere önceden ilgili valiliğe bilgi verilmesi gerektiği de belirtilmektedir. Yurt içindeki belediyeler arasında kardeş kent ilişkisinin ise ilgili belediyelerin karşılıklı meclis kararları ile kurulabileceği belirtilmektedir” (“Yurt Dışı Görevlendirme” Genelgesi, 2005: 10-11), şeklinde ifade edilmiştir.

Türkiye’nin yerel diplomasi açısından küreselleşme süreciyle birlikte oldukça aktif olmaya başlaması, bu durumun kanunlarla desteklenmesini de beraberinde getirmiştir. Merkezi yönetim hem kendi çıkarlarına hizmet etmesi hem de yerel yönetimlerin kendi hedeflediklerini gerçekleştirebilmesi için yerel yönetimlere, kimi zaman kanunlarla kimi zaman genelgelerle kimi zaman da uluslararası sözleşmeler ile destek sağlamıştır. Bu desteği sağlarken çoğu zaman yerel yönetimleri, denetlemekten de geri durmamıştır. Yerel yönetimler ise bütün sınırlılıklara rağmen yasal çerçeve içerisinde uluslararası alanda yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmeye devam etmiştir.

2.5. Belediyeler Özelinde Yerel Diplomasi Araçları

Yerel yönetimler, diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirirken birden fazla araca ihtiyaç duyarlar. Uluslararası alanda özellikle küreselleşmeden sonra meydana gelen artış ile birlikte iletişim kurma biçimleri oldukça çeşitlenmiştir. Bu noktada yerel yönetimler; uluslararası birlikler kurma, kurulan uluslararası birliklere üye olma, kardeş kent ilişkileri kurma (Batal ve Tuğlu, 2018: 191), uluslararası ziyaretler gerçekleştirme, uluslararası projeler yapma, uluslararası yardımın gerektiği noktalarda yardımlarda bulunma ve uluslararası kültürel etkinlikler düzenleme gibi birçok diplomasi aracını kullanmaya başlamışlardır. Türkiye’de bu tür yerel diplomasi araçları, ‘küresel düşün, yerel hareket et’ (Yurtoğlu Pek, 2022: 70) mantığı ile daha çok belediyeler tarafından kullanılmaktadır.

2.5.1. Kardeş Kent Uygulaması

Kardeş kent uygulamaları, dünya kentleri arasında resmi ya da gayri resmi (Jayne vd., 2011: 25), uluslararası boyutta kültürel, ekonomik ve benzeri alanlarda, karşılıklı olarak dostane ilişkiler kurmak (Oktay, 2014: 13) için yapılan anlaşmalardır. Dış kaynağa ihtiyaç duymadan, karşılıklı çıkar ve iş birlikleri için kurulan kardeş kent ilişkileri (Tjandradewi ve Marcotullio, 2009: 165), literatürde çok farklı isimlerle anılmaktadır. Avrupa ülkelerinde kardeş kent kavramı genellikle town twinnig or twin cities (ikiz kasaba veya ikiz kent), sister (kardeş), connected (bağlı), double (çift), trans-border (sınır ötesi), bi-national (iki uluslu), neighboured (komşu olan), coupled (eşleşmiş – bağlanmış), city to city (C2C) partnership, partner (ortak), friendship (dost), cities or town, municipal partnership (belediye ortaklıkları), municipal international cooperation (belediyeler arası uluslararası iş birliği), decentralised cooperation (adem-i merkeziyetçi iş birliği)

ve yerinden iş birliği) vb. isimler ile ifade edilmektedir. Rusya coğrafyasında ise; twinning town (ikiz kasabalar) ifadesiyle birlikte, kardeş (pobratimy) veya ilgili (porodnennye) kent gibi ifadelerle anılmaktadır (Gezici ve Kocaoğlu 2018: 115).

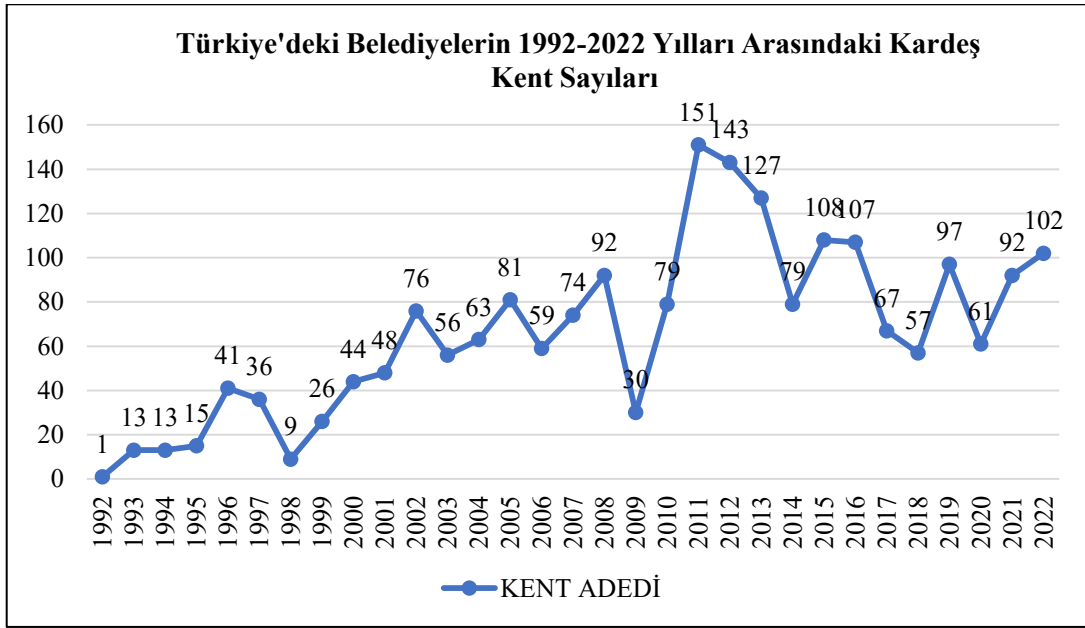
836 yılında Fransa'daki Le Mains ve Almanya'daki Paderborn arasında gerçekleştirilen kültürel iş birliği en eski kardeş kent ilişkisine örnek olarak gösterilebilir (Ogawa, 2012: 11). Hatta Tavares (2016), kentlerin arasındaki kardeşlik ilişkisini çok daha eski zamanlara götürerek, Antik Yunan ve Mısır kent devletlerinin bu ilişkileri geliştirmek için günümüze göre daha bağımsız ve egemen olduğunu belirtmiştir (Tavares, 2016: 10). Fakat bu ilişkiler, günümüzdeki anlamda kardeş kent ilişkisine örnek olarak gösterilemez. Modern zamanda, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Birleşik Krallık, Almanya, Fransa ve İtalya arasında kardeş kent ilişkileri kurulmaya başlamıştır (Handley, 2006: 4). Günümüzdeki kardeş kent ilişkisine en çok benzeyen ilk kardeş kent ilişkisi, 1920 yılında Birleşik Krallık'taki Keighley ve yine Fransa'daki Poix-du Nord arasında meydana gelmiştir (Baş, 2017: 31). Bununla beraber İkinci dünya Savaşı'na kadar kardeş kent ilişkilerinde durgunluk yaşanmıştır (Handley, 2006: 4). İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise, savaşın getirdiği gergin ortamı yumuşatmak ve dostane ilişkiler kurmak için kardeş kent uygulamaları artış göstermeye başlamıştır. Öyle ki Zelinsky (1991), kardeş kent kavramının İkinci Dünya Savaşı sonrası ulus devletlerin savaşa eğilimlerinin dengelenmesi için sivil bir diplomasi aracı olduğunu belirtmiştir (Zelinsky, 1991: 4).

Kardeş kent uygulamasının gelişim sürecinde, kurulan belli başlı birliklerin, katkısı olmuştur. 1951 yılında kurulan Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR), bunun en önemli örneklerinden olmakla birlikte, yarattığı etki sayesinde, diğer Avrupa ülkelerinin katılımını da hızlı hale getirmiştir (Clarke, 2011: 117). Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR), kardeş kent ilişkilerini geliştirmek amacı ile www.twinning.org adresini oluşturmuştur. Bu adres sayesinde kentler, kendilerine kardeş kent olmak için en uygun olan kenti seçme şansına sahiptirler. Bu site Avrupa'daki kentlerin kardeş kent seçmesi için tasarlanmıştır. Avrupa ülkeleri dışındaki ülkeler ise kardeş kent ilişkisi kurmak için www.sister-cities.org sitesinden arama yapabilmektedirler. Her iki sitede de kardeş kent bulma noktasında doldurulması gereken genel bilgiler bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümler doldurulduğunda siteler, dünya kentlerinin içerisinde en uygun olanları ortaya çıkarmaktadırlar (Akman, 2016: 1060-1061). Genel anlamda ülkelerin, özel anlamda ise kentlerin kendi çıkarlarını destekleme içgüdüleri sonucu, 1980-2000 yılları arası kardeş kent ilişkileri daha da artış göstererek devam etmiştir. Bu dönemde yaşanan gelişmelerin altında; Avrupa Birliği'nin konuya önem vermesi, kardeş kent ilişkilerini geliştirecek projelerin popülerlik kazanması, Soğuk Savaş döneminin beraberinde getirdiği güvensiz ortamın ortadan kaldırılmak istenmesi gibi birçok sebep yatmaktadır (Aktulun, 2015: 70).

Türkiye'de ilk kardeş kent ilişkisi, İstanbul ile Rio De Jenerio (Brezilya) arasında kurulmuştur (Ogawa, 2012: 11). 1960'lı yıllarda başlayan kardeş kent ilişkileri 1980'li yıllarla

birlikte artış göstermeye devam etmiştir. 2000’li yıllara gelindiğinde ise tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’deki kardeş kent ilişkileri de küreselleşmeden etkilenmiş ve artmıştır (Batal ve Topçu, 2019: 341). Türkiye’de 1992’den günümüze kadar toplam 2100 adet kardeş kent ilişkisi kurulmuştur. Kurulan 2100 adet kardeş kent ilişkisinin 1399 adedi, ilçe belediyeleri tarafından kurulurken 701 adedi ise büyükşehir ve merkez belediyeleri tarafından kurulmuştur (<https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/dokumanlar>). Aşağıdaki tabloda, Türkiye’nin yıllara göre kardeş kent ilişkilerinin artış ve azalış seyri verilmiştir.

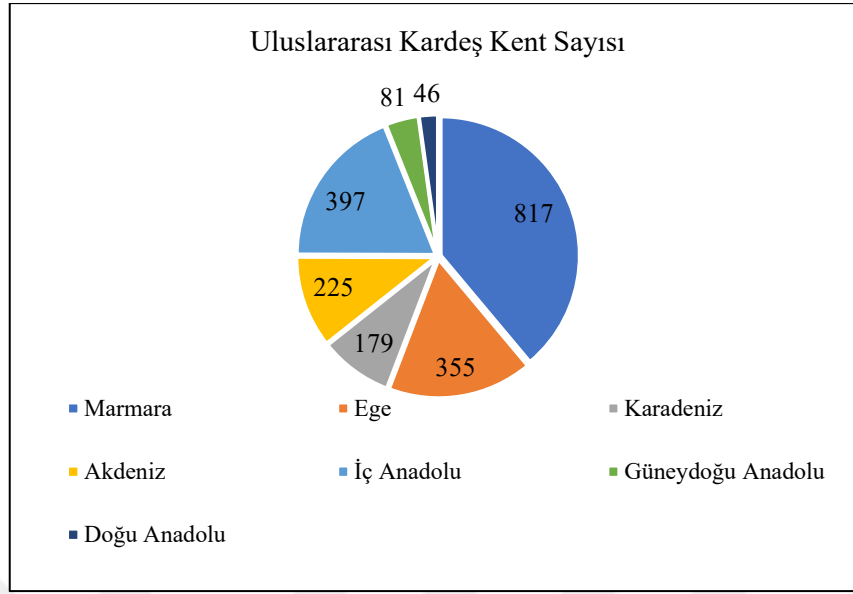
Grafik 1: Türkiye'deki Belediyelerin 1992-2022 Yılları Arasında Uluslararası Alandaki Kardeş Kent Sayıları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Türkiye ilk kardeş şehir anlaşmasından 1980’li yıllara kadar daha durgun bir seyrinde artış gösterirken, 1980’li yıllardan sonra, özellikle 1990’lı yıllarda, dışa açılma politikaları uygulamaya başlamıştır. Bunda siyasi değişimlerin etkisinin olduğu da söylenebilir. Özellikle Turgut Özal dönemi bu anlamda örnek gösterilebilecek bir dönem olabilir. Turgut Özal, 1983-1989 yılları arasında yürüttüğü Başbakanlık ve 1989-1993 yılları arasında yürüttüğü Cumhurbaşkanlığı görevlerinde hem iç hem de dış politikadaki uygulamaları ile fazlaca dikkat çekmiş olup özellikle dış politikaya çokça önem vermiştir (Dündar, 2016: 3-4). Bu dışa açılma politikalarının beraberinde getirdiği artış istikrarlı bir seviyede olmayıp zaman zaman düşüşlerin yaşandığı da görülmüştür. Fakat tablodan da anlaşılacağı üzere ilk yıllara nazaran artışla ilerlediği görülmektedir.

Grafik 2: Günümüzde Türkiye'nin Uluslararası Kardeş Kent Sayısının Bölgesel Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Türkiye'nin bölgesel olarak kardeş kent verileri incelendiğinde haritanın batısında bulunan bölgelerin, diğer bölgelere göre daha fazla kardeş kent ilişkisi kurduğu görülmektedir. Bunun en belirgin özelliklerine bakıldığında, Marmara, Ege ve İç Anadolu bölgelerinin Marmara'da İstanbul, Ege'de İzmir ve İç Anadolu'da Konya gibi metropol şehirleri bünyesinde barındırması, en önemli özelliklerden biri olarak sayılabilir. Bu bölgelerin, uluslararası alanda tanınan metropol kentlere sahip olması kardeş kent ilişkisi kurmak isteyen ülkeler için ayrıcalıklı bir sebep olabilmektedir. Özellikle bu üç bölgenin bütün şehirlerinin kardeş kent ilişkisi kurmuş olması, uluslararası alanda bölgesel görünürlüğün önemli olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bu bölgelere ek olarak Akdeniz Bölgesi'nin tüm kentleri de kardeş kent ilişkisi kurmuştur. Bunların dışında, Karadeniz Bölgesi'nin Artvin ve Bayburt kentlerinin uluslararası alanda kardeş kent ilişkisi bulunmamaktayken Doğu Anadolu Bölgesi'nin Bingöl, Hakkâri, Muş ve Tunceli kentlerinin de uluslararası kardeş kent ilişkisi bulunmamaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ise Batman ve Siirt kentlerinin uluslararası kardeş kent ilişkisi yoktur. Karadeniz bölgesinde toplamda 179, Güneydoğu Anadolu bölgesinde 81 ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde ise 46 kardeş kent ilişkisi bulunmaktadır. Bu verilere göre Karadeniz Bölgesi'nin Doğu ve Güneydoğu Bölgesi'ne göre oldukça fazla kardeş kent ilişkisi kurduğu da görülmektedir. Kardeş kent ilişkisi kurma faaliyeti, içerisinde birden fazla amaç barındırmaktadır. Fakat burada sadece bölgesel gelişmişlik üzerinden yorum yapılmıştır. Bölgesel olarak, metropol kentleri bünyesinde barındıran bölgeler, diğer bölgelere göre daha avantajlı konumda olabilirler. Karadeniz bölgesi ise içerisinde İstanbul, Ankara ve benzeri metropol kentler barındırmasa da kardeş kent ilişkisi kurma noktasında başarılı olmuştur. Örneğin Karadeniz Bölgesi'ndeki kardeş kent sayısı incelendiğinde, özellikle Karadeniz Bölgesi'nin Trabzon, Samsun ve Zonguldak kentlerinin kardeş kent ilişkisi sayısının fazla olduğu görülmektedir (<https://>

//yerelyonetimler.csb.gov.tr/dokumanlar). Karadeniz Bölgesinde tespit edilen bu durum göstermektedir ki metropol kentleri bünyesinde barındıran bölgelerin dışında kalan bölgelerin de farklı amaçlarla, uluslararası alanda kardeş kent ilişkisi kurabilir. Nitekim kardeş kent ilişkisi kurmak için turizm, çözülmesi gereken ortak problemler ve kentlerin benzer yönleri gibi birçok amaç bulunmaktadır. Karadeniz bölgesinin turizm açısından zengin bir bölge olması da kardeş kent ilişkilerinde başarılı olma nedenlerinden biri olmuştur. Buradan kardeş kent ilişkilerinin geliştirilmesi için sadece metropol kentlere sahip olmanın bir gereklilik olmadığı sonucuna varılabilir.

Tarihe bakıldığında, kardeş kent ilişkilerinin, hangi amaçlarla yapıldığı tespit edilebilmektedir. Bu amaçlardan birincisi, idealist yaklaşımdır. Dünya üzerinde daha fazla savaşın ortaya çıkmasını engellemek ve barış içinde yaşamak ideali, kardeş kent ilişkilerinin en önemli amaçlarından biridir. İkinci amaç, politik olarak uluslararası alanda yürütülen stratejilerin parçası olmaktır. Üçüncü ve bir diğer önemli amaç olan ekonomik amaçlar, kurulan kardeş kent ilişkilerinin, iş fırsatları yaratması, ticareti geliştirmesi, istihdam sağlamasına yol açmasıdır (Buis, 2009: 191). Dördüncü amaç olarak, kentlerin kendilerini karşılıklı bilgi ve tecrübe aktarımı yaparak (Batal ve Tuğlu, 2018: 203), geliştirmesi örnek gösterilebilir. Beşinci olarak, kültürel bağların karşılıklı olarak tanıtılması ve bu tanıtım yoluyla (Ergün vd., 2020: 37) ortak mirasın korunması, amaçlar arasında sayılabilir. Kısacası, kardeş kent ilişkilerinin genel amacı; farklı kültürlerin kendi kültürlerini yaşatma ve tanıtmaya isteği ve bu istek nedeniyle ön yargıların karşılıklı kırılması, olumlu politika transferlerinin gerçekleştirilmesi ve bunların sonucu olarak da karşılıklı ekonomik iş birliklerinin yapılması (Öktem vd., 2016: 82) şeklinde özetlenebilir.

Kardeş kent ilişkisi kuran yerel yönetimlerin amaçlarını gerçekleştirme noktasında yakınlaşmaları, karşılıklı olarak kalıcı ilişkiler kurulmasına sebep olabilir (Oktay, 2014: 25). Bu kalıcı ilişkilerin sağlam temellere oturtulabilmesi için uyulması gereken belli başlı kıstaslar mevcuttur. (Buis, 2009: 192):

- Tarafları ilişkinin kurulmasına iten nedenler, hedefler ve beklentilerin açıkça ifade edilmesi ve tartışılması
- Mevcut ve olası problemlerin ortak analizi
- İlişkide izlenecek strateji üzerine müşterek anlaşma
- Gizli gündemsiz, temiz niyet ve sonuçlar
- Stratejinin uygulanmasında ahenk içerisinde müşterek adımlar
- Düzenli temas
- Raporlama ve geri raporlama
- Kaydedilen ilerlemeye yönelik ortak yorum ve bu yorumun sonucunda, gerektiği zaman gerçekleştirilecek faaliyetleri önem sırasına göre yeniden sıralamak
- Ortak izleme ve değerlendirme (Buis, 2009: 192).

- Uygulanacak stratejiler için bütçelerin ayrılması
- Yerel paydaşların da sürece dahil edilmesi
- Yeni proje ve stratejiler geliştirilirken sürdürülebilirliğe öncelik verilmesi (TBB, 2019: 44-45).
- Kardeş şehirler ile ilgilenebilecek özel birimlerin oluşturulması
- Bir ülkeden çok sayıda kardeş kent edinmek yerine dostluk ve iş birliği protokolleri kurulmalıdır (Akman ve Akman, 2017: 251).

Kardeş kent ilişkisi kuran ülkelerin, en temelde ülkenin kendi vizyonuna uygun kardeş kent ilişkileri yapması ve ilişkilerden maksimum faydası sağlaması çok önemlidir. Kardeş kent ilişkilerinin karşılıklı öğrenmeyi desteklemesi, bu ilişkilere taraf olan kurumların, bireylerin ve genel anlamda ülkenin gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu katkılar, tarafları memnun ettikçe (Gezici ve Kocaoğlu, 2018: 122-137) daha fazla ilişkiler kurulmak istenecek ve bu ilişkiler, olumlu anlamda gelişmelere sebep olacaktır.

Kardeş kent ilişkilerinin gelişmesinde birden fazla kurumun aktif çalıştığı görülmektedir. Kardeş kent ilişkilerinin gelişmesinde etkili olan Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ve Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) gibi birliklerin etkisi göz ardı edilmemelidir (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1217). Kardeş kent ilişkilerinin gelişimi neticesinde merkezi yönetimin ya da diğer kurumların da kardeş kent ilişkileriyle ilgilenmeye başlaması, ilişkilerin daha da artmasına sebep olmuştur. 2006 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından “Yerel Yönetimler Arasında Ortaklıklar ve Kardeş Şehir İlişkileri El Kitabı” yayınlanarak, yerel yönetimlere destek verilmiştir. Bununla beraber aynı yıllar Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), kardeş kent ilişkilerinin kurulması konusunu gündeme almaya başlamıştır. Ayrıca 2012 yılında da kardeş kent ilişkilerinin yine gündemde olduğuna en güzel kanıt, İller ve Belediyeler Dergisinin aralık ayında kardeş kent ilişkilerini konu almasıdır. Bu yayınlar da kardeş kent ilişkisi kurarak yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmek isteyen yerel yönetimlere kılavuz niteliğinde olmuşlardır (Akman, 2016: 1061-1062).

Kardeş kent ilişkilerinin giderek artması, her zaman nitelikli ilişkilerin kurulduğu anlamına gelmemektedir. Belediyeler kimi zaman çok fazla ilişki kurmuş gibi gözüke de protokolün imzalanmasından sonra iki kent arasında aktifliğin olmadığı görülebilir. Özellikle günümüze nazaran geçmiş yıllarda uzman bilgisinden yararlanılmaması, ayrıca bu ilişkiler ile ilgilenecek birimlerin kurulmamış olması, merkezin gerek maddi gerek manevi anlamda desteklerini esirgemesi gibi nedenlerden dolayı sıkıntılar yaşanmaktaydı (Oktay, 2014: 26). Günümüzde kardeş kent ilişkilerinin daha bilinçli bir şekilde yapıldığının bilinmesine karşın zaman zaman kullanılan bütçelerin gereksiz yerlere harcanması ya da nitelikli olmayan içeriğe sahip ilişkiler kurulması sebebiyle hem zaman hem de kaynak israfının olduğu görülmektedir (Kardeş Şehir – Yerel Diplomasi). Bununla beraber ekonomik olarak Avrupa ülkelerinin, gelişmemiş ülkelerin

kaynaklarını kullanmak adına ilişki kurmak gibi farklı amaçları da olabilmektedir (Gezici ve Kocaoğlu, 2018: 118).

Kardeş kent ilişkilerinin artmasıyla birlikte, kardeş kent uygulamalarının, birçok kurum tarafından ele alınması, farklı bölgelerde farklı konularda kardeşlik ilişkileri kurulması ve kurulan bu ilişkilerin siyasi, ekonomik ve benzeri durumlardan etkilenmesi, kardeş kent ilişkilerinin de kendi içerisinde birçok karmaşıklık yaratmıştır. Oluşan bu karmaşıklık, kardeş kent ilişkilerinin giderek geliştirilmesiyle ve kardeş kent ilişkisi kuran personellerin kendilerini geliştirmeleri ile çözülmeye başlamıştır. Bu durum beraberinde yerel diplomasi faaliyetlerinin profesyonelleşmesini getirmiştir. Hatta bu alanda birçok dış ilişkiler birimi kurulduğu görülmüştür. Türkiye’de yerel yönetimlerin 1989 yılından 2020 yılına kadar 40 belediyede dış ilişkiler birimi kurulduğu ancak bu sayıların çoğunun da uluslararası ilişkilere proje bazlı yaklaşarak geçici gelir elde etme amacıyla olduğu tespit edilmiştir. Kurulan bu birimler, her zaman kalıcı olmamıştır. Birimlerin ya da geniş anlamda kurumların profesyonelleşmesini, olumsuz anlamda, en çok etkileyen durum ise zaman zaman bu dış ilişkiler birimlerinin lağvedilmesidir. Sürekliliğin sağlanamamasının en temel nedeni, seçimle iş başına gelen yerel yönetimlerin liderlerinin, kendi personel kadrosuyla ve kendi hedefleri doğrultusunda sürekli strateji değiştirmesi, olarak gösterilebilir (Ersavaş Kavanoz ve Erdem, 2021: 34-45). Kurulan bu birimlerde önemli olan bir diğer durum ise, personelin niteliğidir. Dış ilişkiler biriminde yer alan personelin hem ilgili alanda eğitim almış olması hem de yabancı dil bilmesi, kardeş kent ilişkisinden maksimum verimi almak adına, gereklidir (Akman ve Akman, 2017: 232).

Türkiye’de kardeş kent ilişkisinin kurulma aşamasında merkezi yönetimden (İçişleri Bakanlığı’ndan) izin alınması (Öktem vd., 2016: 83), eleştiri olarak kabul edilir. Bazı kesimler bunun üniter devlet yapısını korumak adına önemli olduğunu savunsa da bazı kesimler yerel diplomasi faaliyetlerini kısıtladığı düşüncesini savunmaktadır. Yerel yönetimlerin, kardeş kent ilişkilerini kurarken merkezden izin alması ya da kardeş kent ilişkilerini kurduktan sonra yine merkezi yönetim tarafından denetlenmesi, bu ilişkileri kurmaya veya kurulan ilişkileri sonlandırmaya karar verirken eylemlerini etkilemektedir. Buna örnek olarak, 2015 yılında Türkiye ve Hollanda arasında gerilim yaşanması sonucu İstanbul ve Rotterdam’ın kardeşlik ilişkilerini sonlandırması verilebilir (Batal ve Topçu, 2019: 342).

2.5.2. Uluslararası Kuruluşlar

Kentlerin mekânsal olarak değişerek uluslararası alanda daha fazla ön plana çıkmaya başlaması, kent yönetimlerinin (özellikle belediyelerin) önemini daha da arttırarak kentleri, uluslararası alanda daha aktif olmaya itmiştir. Bu nedenle kentler, uluslararası anlamda kendi kimliklerini oluşturma, ağlarını geliştirme ve uluslararası alana dahil olabilme amacıyla çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmaları yaparken kullandıkları en önemli araçlardan biri de uluslararası

kuruluşlardır (Yücel Batmaz, 2016: 126). Yerel yönetimler, uluslararası alana giren sorunların çözümü, kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde verilebilmesi (Çoğu zaman uluslararası alandaki örneklerin incelenmesi sonucu edinilen bilgiler ile), deneyim aktarımının beraberinde getirdiği iş birliği (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1221), yönetim çağının getirdiği özellikleri kullanmak ve bu özelliklerin sürekliliğini sağlamak adına uluslararası kuruluşlara üye olabilirler (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1220). Yerel yönetimlerin uluslararası kuruluşlara üyeliklerinin altında; kurumsal yapılarının güçlenmesi, personellerin uluslararası standartlarda kendilerini geliştirmeleri, uluslararası fonlara erişim sağlanması ve yerel ekonominin bu ve benzeri yollar ile güçlenmesi (Batal ve Tuğlu, 2018: 201-202) ve lobi faaliyetlerine zemin hazırlayarak kentin tanınırlığını arttırma (Yücel Batmaz, 2016: 126) gibi amaçlar yatmaktadır. Ayrıca kentin uluslararası kuruluşlara üye olup birlikte faaliyet gerçekleştirme nedenleri sadece diplomatik alanda düşünülmemelidir. Bu ilişkilerin çoğu zaman ideolojik nedenlere, ortak dini değerlere, kültürel ve tarihi değerlere dayandırıldığı da bilinmektedir. 19. yüzyıl öncesinde ülkelerin uluslararası örgütlenmeleri ve aralarında iş birliği kurmaları hayal olarak görülürken 19. yüzyıldan sonra ilk örgütlenmeler Avrupa’da barışı sağlamak adına kurulmuştur (Çalış, 2006: 21-24). Özellikle İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra kurulan birlikler güvenliği sağlamak için kurulmuşlardır (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1220).

İlk uluslararası kuruluş, yerel yönetimler ile doğrudan ilgili olmasa da 1815 yılında Viyana Kongresi tarafından kurulan Ren Seyrüsefer Merkez Komisyonudur (Heywood, 2013: 512). Yerel yönetimleri kapsamına alan ilk uluslararası kuruluş ise 1913 yılında Ghent şehrinde oluşturulan Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA)’dır. Fakat bu birliğin ömrü Birinci Dünya savaşının başlaması nedeniyle çok kısa olmuştur (Baş, 2017: 30). 1945 yılında İkinci Dünya savaşının sona ermesine kadar birlikler ile ilgili fazla gelişme olmamış iken 1945 yılında Birleşmiş Milletlerin kurulması, küreselleşmeyi ve teknolojik gelişmeleri ortaya çıkarmıştır. Bu durum beraberinde uluslararası kuruluşların hızlı bir şekilde artışını getirmiştir (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1221). Birleşmiş Milletler (BM), 1945 yılından beri dünya üzerinde barışı sağlamayı, uluslararası hukuku desteklemeyi, insan haklarını korumayı ve yardıma ihtiyacı olanlara yardım götürmeyi misyon edinmiştir (<https://www.un.org/en/about-us/history-of-the-un>). Birleşmiş Milletlerin hali hazırda 193 üyesi bulunmaktadır (<https://www.un.org/en/about-us>).

1956 yılına gelindiğinde Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Dwight D. Eisenhower tarafından Beyaz Saray’da, vatandaş diplomasi konulu bir zirve düzenlenmiştir. Bu zirvede farklı toplumlardan insanların barış içinde yaşamaları için karşılıklı bağların güçlendirilmesi üzerinde durulmuş ve bu amaçları gerçekleştirmek için Uluslararası Kardeş Kentler (SCI) kurulmuştur (Batal ve Tuğlu, 2018: 207). Bunun ardından 1957 yılında yine savaşın yaralarını sarmak ve güvenliği sağlamak adına bir başka kuruluş olan Birleşmiş Kentler Örgütü (UTO) kurulmuştur (Baş, 2017: 30-31). Savaştan en çok hasarı alan Hiroşima Bölgesi’nin belediye başkanı olan Takeshi Araki’nin girişimleriyle, barış için oluşturulan en önemli kuruluşlardan olan Barış İçin

Belediye Başkanları (Mayors For Peaces), 1982 yılında, atılan bomba yüzünden hayatını kaybedenlere ithafen kurulmuştur (<http://www.yereldiplomasi.gov.tr/>).

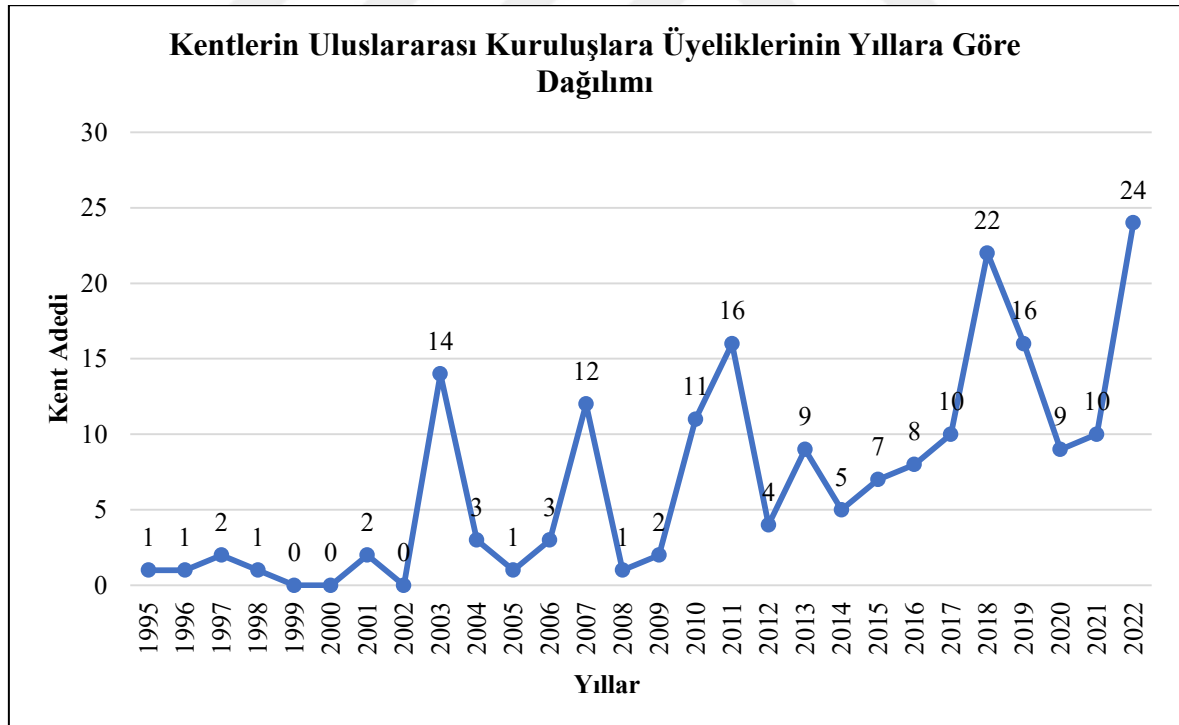
Uluslararası kuruluşların bir başka amacı olan kentleri bir araya getirerek kentlerin uluslararası ortaklıklarını geliştirme amacı, Metropol Kentler Birliği (METROPOLIS) kuruluşunun, 1985 yılında kurulmasıyla (Baş, 2017: 30-31) gerçekleştirilmiştir. METROPOLIS, metropol kentlerin küresel iş birliğini sağlayarak uluslararası alanda kentlerin sesi olma amacını hala korumaktadır (<https://www.metropolis.org/about-us>). Kentleri kurumsal olarak bir araya getirmeyi amaçlayan bir başka kuruluş, 1990’da kurulan Avrupa Şehirler Birliği (EUROCITIES)’tir (Gençkaya ve Kaya, 2018: 305). EUROCITIES, kentlerde yaşayan insanların yaşam kalitesini arttırmayı hedeflemekte ve 38 ülkede 200’den fazla kentte aktif olarak yer almaktadır (<https://eurocities.eu/about-us/>). Bununla beraber başlangıçta amacı, İkinci Dünya savaşından sonra bölgede huzuru sağlamak olan ve 1993 yılında kurulan AB (Batal ve Tuğlu, 2018: 204), bölgesel olarak, bulunduğu her bölgede birlik sağlamış ve geliştirdiği projeler, politikalar sayesinde yerel yönetimlerin aralarındaki ilişkileri geliştiren bir kurum haline gelmiştir (Yaylı ve Gönültaş, 2018: 275). Böylelikle yerel yönetimlerin daha da ön plana çıkmasında katkısı oldukça fazla olmuştur. Bu da küreselleşmenin, uluslararası kuruluşların kurulurken kendilerine belirledikleri amaçlarına, yeni amaçlar eklemesinde etkili olduğunu kanıtlamaktadır. Yerel yönetimleri en kapsamlı şekilde temsil eden Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) ise 2004 yılında, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA), Dünya Birleşmiş Kentler Federasyonu (FMCU-UTO) ve Metropol Kentler Birliği (METROPOLIS)’ın bir araya gelerek Paris’te gerçekleştirdikleri bir toplantıda kurulmuştur (Baş, 2017: 31). UCLG, bölgesel olarak üye kentlerin gelişmişliğini arttırmayı, sorunlarını dile getirmelerini ve çözmelerini sağlamak adına kentlerin sesi olmayı ve bu yolla dünya üzerindeki sürdürülebilir kalkınma hedeflerini gerçekleştirmeyi amaç edinmiştir (<https://www.old.uclg.org/en/organisation/about>). Kuruluş, Orta Doğu ve Batı Asya kısmını da temsil ettiği için Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı (UCLG-MEWA) adını yine 2004’te almıştır. Böylece yerel yönetimlerin desteklenmesi çok daha geniş bir alana yayılmıştır. UCLG-MEWA, kurulduğu zamandan bu zamana kadar birçok etkinlik yapılmasını sağlamış bu durum da yerel yönetimlerin uluslararasılaşmasında oldukça etkili olmuştur. Bu etkinliklerden birine, 2010 yılında Lahey’de yapılan ‘kent diplomasisi’ konulu çalıştay örnek olarak verilebilir (Baş, 2017: 31).

1945 yılında Türkiye’deki yerel yönetim birimlerinden biri olan belediyelerin, belediyeçilik hizmetlerini yerine getirmelerini sağlamak adına Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) kurulmuştur. Fakat Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), faaliyetlerini 57 yıl boyunca dernek statüsü altında yürütmüştür. 2002 yılına gelindiğinde Bakanlar Kurulu kararı ile mahalli idare birliği statüsüne kavuşmuştur (<https://www.tbb.gov.tr/>). Bu gelişimlerin yaşanmasında elbette 1999 yılında başlayan AB üyelik sürecinin 2005 yılında müzakerelerinin başlaması ve Adalet ve Kalkınma Partisi’nin dış politikasında yerel yönetimlerin yer alması, etkili olmuştur. 2005 yılında Türkiye

Belediyeler Birliği (TBB), belediyeleri hem ulusal hem de uluslararası alanda temsil etmeye başlamıştır. Aynı zamanda birlik uluslararası alandaki faaliyetleri etkin kılmak adına kendi bünyesinde Dış İlişkiler Müdürlüğü oluşturmuştur. Türkiye Belediyeler Birliği, doğrudan yerel diplomasi faaliyetlerine örnek oluşturmaya da birçok yerel diplomasi faaliyetinde aktif rol almış önemli bir kuruluştur.

Türkiye’deki belediyelerin birliğinden daha kapsamlı olarak tüm Türki devletleri bir araya toplayan Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) ise 2000 yılında Azerbaycan’ın yapmış olduğu zirvede aynı dil ve lehçeleri konuşan ülkelerin bir araya gelerek aralarındaki iş birliğinin geliştirilmesinin tartışılması sonucu, 2003 yılında Bakanlar Kurulu tarafından kurulmuştur (<http://www.tdbb.org.tr/>). Türkiye’de 1995 yılından başlayarak günümüze kadar olan uluslararası üyeliklere bakıldığında, güncel olarak yerel yönetimlerin 347 üyeliğinin olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın veri tabanından tespit edilmiştir. Bu üyeliklerin 201 tanesi büyükşehir ve kentin merkezi tarafından yapılırken 146 tanesi birlikler ya da ilçeler tarafından yapılmıştır (<https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/dokumanlar>). Aşağıda yapılan bu üyeliklerin yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 3: Kentlerin Uluslararası Kuruluşlara Üyeliklerinin Yıllara Göre Dağılımı

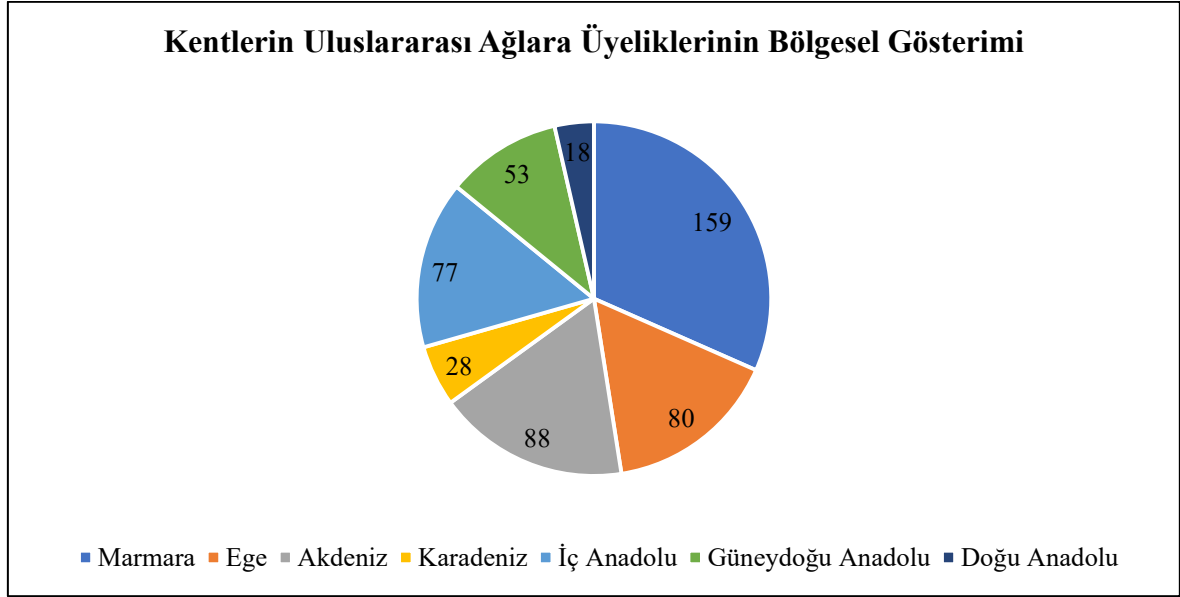

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Türkiye’de uluslararası üyeliklerin verileri incelendiğinde zaman zaman düşüşler olsa da genellikle artan bir seyir izlendiği görülmektedir. Özellikle 2000’li yıllardan sonra küreselleşmenin de etkisiyle artış oranları bir anda yükselme göstermiştir. Yine kardeş kent uygulamalarında olduğu

gibi siyasi anlamda yaşanan gelişmelerin, bu artışta önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Özellikle 2002 yılında yaşanan artışın siyasi nedeni, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin, Turgut Özal döneminde olduğu gibi, dışı açılma politikası izlemesidir. Her zaman aynı seyirde artış olmasa da Türkiye, uluslararası alanda aktifliğini artırma yolunda ilerlemektedir. Bununla beraber Türkiye'nin kuruluşlara üye olma noktasında bölgesel analizini yapmak, duruma başka bir açıdan bakmayı sağlayacaktır.

Grafik 4: Türkiye'nin Uluslararası Kuruluşlara Üyeliklerinin Bölgesel Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Türkiye'nin uluslararası ağlara üyeliklerini, günümüzdeki verilere göre değerlendirdiğimizde, bölgesel olarak farklılıklar olduğunu görmekteyiz. Kardeş kent uygulamasında olduğu gibi uluslararası ağ ilişkilerinde de haritanın Batı tarafının daha fazla faaliyet içerisinde olduğunu söyleyebiliriz. Nitel olarak ilk üç bölge olan Marmara, Ege ve İç Anadolu bölgeleri, metropol kentleri barındırmasının yanı sıra uluslararası alanda görünür olmaları sebebiyle bu sonuçlara ulaşmış olabilir. Hatta bunlara ek olarak, Marmara Bölgesi'nde, grafiğe işlenmeyen iki üyelik daha bulunmaktadır. Bu üyelikler Marmara Belediyeler Birliği tarafında gerçekleştirilmiştir. Grafikte ise bölgeler, kentler üzerinden değerlendirilmiştir. Bununla beraber kardeş kent uygulamasının aksine uluslararası ağ ilişkileri konusunda hiç aktif olmayan kentlere her bölgeden örnekler verilebilir. Nitekim Marmara Bölgesi'nde Bilecik, Ege Bölgesi'nde Uşak, Akdeniz Bölgesi'nde Isparta ve Osmaniye; Karadeniz Bölgesi'nde Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane Kastamonu ve Sinop; İç Anadolu Bölgesi'nde Aksaray, Çankırı, Karaman, Kırıkkale, Sivas ve Yozgat; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Kilis ve Siirt, Doğu Anadolu Bölgesi'nde ise Ağrı, Ardahan, Bingöl, Elâzığ, Iğdır, Kars ve Şırnak kentleri uluslararası hiçbir kurulaşa katılmamışlardır (<https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/dokumanlar>).

Türkiye özelinde inceleme yapıldığında dikkat çeken bir diğer konu ise uluslararası alanda yerel yönetim birliklerini bir araya getiren, en genel ve en önemli ağ olan UCLG-MEWA'ya üye olan kentlerin bazılarıdır. Çünkü yukarıda hiçbir ağa üye olmayan kentler dışında, başka uluslararası kuruluşlara üye olmadığı halde sadece UCLG-MEWA'ya üye olan kentler bulunmaktadır. Bu durum UCLG-MEWA'ya kentlerin üye olma noktasında önem verdiklerinin bir göstergesi olabilir. Örneğin Akdeniz Bölgesi'nde Hatay, İç Anadolu Bölgesi'nde Niğde, Karadeniz Bölgesi'nde Bartın ve Ordu, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Batman ve Şanlıurfa, Doğu Anadolu Bölgesi'nde ise Bitlis, Erzincan ve Van kentleri herhangi bir uluslararası kuruluşa katılmadıkları halde UCLG-MEWA'ya katılmışlardır (<https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/dokumanlar>). Sonuç olarak bu kentler, etkin bir belediyeçilik hizmeti sunmak, uluslararası belediyeçilik hizmetlerini takip edebilmek, uluslararası alanda görünür olmak, kapasitelerini arttırarak yeni ortaklıklar kurmak adına (<https://uclg-mewa.org/kurumsal/uyelik/neden-uye-olmaliyim/>) UCLG-MEWA'ya katılmayı değerli bulmaktadır.

2.5.3. Uluslararası Gerçekleştirilen Kültürel Etkinlikler

Kültür, bir toplumun nereden geldiğini gösteren ve yine geldiği yerin etkisiyle, toplumun, nereye varacağı konusunda tahmin yürütülmesine yardımcı olan değerler bütünüdür. Toplumun inancı, dili, dini, törenleri, sembolleri, gelenekleri ve benzeri maddi manevi her şey kültürü oluşturan unsurlardır. Her kültürün kendine has ve yeri doldurulamayan yapısı vardır (Purtaş, 2013: 4). Diploması ise kültürel etkinliklerden dolayı ya da doğrudan etkilenen her kesimin ilgilendiği bir alan olma yolunda ilerlemektedir (Purtaş, 2013: 13). Bu sebeple kültürel etkinlikler, yerel diploması ile ilgilenen kesimler ve bu kesimler tarafından gerçekleştirilen etkinlikler olduğu müddetçe ulusal ya da uluslararası alanda yerel diplomasının yayılımına katkı sağlayacaktır.

Bir ülke kültürüne, değerlerine ve yerel yönetim birimlerine sahip çıktığı takdirde uluslararası alanda kalıcılık sağlama olasılığını arttırmaktadır (Kurt, 2013: 54). Bunu da bugün kültürel diploması olarak da adlandırabildiğimiz, uluslararası kültürel etkinlikleri, nitelik ve nicelik bakımından arttırarak gerçekleştirebilir. Uluslararası alanda hem merkezin hem yerelin kültürel etkinliklerde bulunduğu birçok örnek vardır. Türk dış politikası incelendiğinde dahi kültür ve medeniyet kavramlarına ne kadar önem verildiği görülmektedir. Öyle ki bu kavramlar eski tarihlerden bu yana hem bölgesel hem de uluslararası alanda Türkiye'nin diploması anlamında kullandığı yumuşak gücüne örnek verilebilir (Purtaş, 2013: 2). Ayvaz Dede, Gül Baba, Sarı Saltuk gibi Osmanlı Dönemi'nin önemli isimlerinin Balkanlar ve Doğu Avrupa'da tanınması, kültürel etkinliklerin o dönemde dahi uluslararası alanda ne denli işlevsel olduğunu kanıtlar niteliktedir. Öyle ki bu isimlere duyulan sempati sayesinde Osmanlı Devleti, sosyal ve siyasi politikalarını çok geniş bir coğrafyaya yayabilmiştir. Yine 1800'lü yıllarda Sultan Abdülmecit'in Güney Afrika'ya Ebubekir Efendi'yi göndermesi sonucu, Cape Town kentinde Osmanlı Mektebi açılmıştır. Bu mektep sayesinde Türk-İslam kültürü yayılmıştır. Bugün hala o bölgede, o dönemde bırakılan

olumlu intibanın izlerine rastlamak mümkündür (Kocabıyık, 2019: 184). Bu daha çok merkezi yönetimin politikası olarak görülse de bu tür kültürel etkinlikler, zamanla yerel yönetim birimleri tarafından sıkça örnek alınacak faaliyetler olmuşlardır. Bu duruma verilebilecek en iyi örneklerden biri 1923 yılında gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongresi'dir. Bu kongrede ticari ürünler sergilenirken tezgâhları gezen Mustafa Kemal Atatürk, yerli ürünlerin bu şekilde sergilenmesi ve tanıtılmasını takdir ederek, bu sergilerin devam etmesini istemiştir. O dönemde yapılan ileri görüşlü bu hamle, ileride yapılacak olan ve hala günümüzde yapılmaya devam eden İzmir Enternasyonal Fuarı'nın zeminini oluşturmuştur. Bu nedenle bu fuar Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk medeniyet sembollerinden biri olarak görülebilir (<https://www.uguroral.com.tr/>). Günümüzde bu fuarlar, çok fazla yabancı turist, yatırımcı ya da iş insanına ev sahipliği yaparak yerel yönetim birimlerinin, kendilerini ifade etmelerine olanak sağlamaktadır. Ayrıca yerel yönetim birimleri, bu tür etkinlikler sayesinde, yerel halkları ve kültürleri kaynaştırmayı, toplumların karşılıklı ön yargılarını kırmayı da çoğu zaman başarmıştır (Batal ve Topçu, 2019: 347-348).

Gerçekleştirildiği bölgenin tarihi hakkında bilgi veren, gelenek göreneklerin nesiller arası aktarımını yaparken bu gelenek ve görenekleri aynı zamanda uluslararası boyutta tanıtan, uluslararası alanda birlik ve beraberliğe katkı sunan bir diğer kültürel etkinlik çeşidi, festivallerdir. Festivaller, yerel diplomasinin yumuşak gücünü en etkin kullanan araçlardan biri olarak dünya üzerinde hemen hemen her coğrafya tarafından kullanılabilmektedirler (Nalçinkaya, 2021: 539). Festivaller eliyle, uluslararası toplulukların kendi yerel kültürlerini tanıtırken eğlenmeleri sağlanmaktadır. Bu durum beraberinde, karşılıklı tanışma, ön yargıları kırma ve bulunduğu yerel yönetim biriminin uluslararası alanda yer edinmesini sağlama noktasında birçok fayda sağlamaktadır. Özellikle kültürel içeriği yoğun olan festivaller, aynı duyguları paylaşan insanları (Nalçinkaya, 2021: 539) ya da farklı duyguları anlamak isteyen uzak kültürleri bir araya getirmektedir. Yerel diplomasi adına gerçekleştirilen bu tür faaliyetler, kentin uluslararası alanda görünürlüğünü arttırmaya yardımcı olmaktadır (Ersavaş Kavanoz ve Erdem, 2022: 251).

Kentin görünürlüğünü arttırmayı sağlayan bir başka kültürel etkinlik türü ise uluslararası spor organizasyonlarıdır (Önder ve Batal, 2018: 1068). Uluslararası olarak gerçekleştirilen spor organizasyonları, ilk yapılmaya başladığı yıllarda yerel yönetim birimleri tarafından ekonomik olarak yük sayılmaktaydı. Fakat sonraları bu organizasyonların kente getirileri keşfedildikçe yerel yönetim birimleri, etkinliğe ev sahipliği yapmak için adeta yarış içerisine girmeye başlamışlardır. Çünkü bu tür organizasyonlara dünyanın dört bir yanından gelen turistler (Güçer ve Silik, 2016: 100), ekonomik olarak yük olmamışlar aksine kentin ekonomisini canlandırmışlardır. Ayrıca kentler, bu organizasyonlara ev sahipliği yapabilmek için her anlamda gelişimi desteklemektedirler. Bu durum kente dolaylı yoldan da oldukça fazla katkı sağlamıştır. Nitekim bu tür organizasyonlar, yerel diplomasi aracı olarak hem kentin ekonomisini hem de yerel halkın kültürel değerlerini ayakta tutarak olumlu bir gelişim zinciri yaratmakta (Ersavaş Kavanoz ve Erdem, 2022: 231), uluslararası alanda görünürlüğün daha da fazla artması noktasında fayda sağlamaktadırlar.

Türkiye’deki yerel yönetim birimlerinden olan belediyelerin, yukarıda sayılan kültürel etkinlikler dışında, uluslararası alanda davet, kentlerin kurtuluş yıldönümleri, uluslararası önemli günler, toplantılar ve konferanslar gibi birçok etkinlikte daha bulunabildiği bilinmektedir. Fakat mevzuat gereği bu tür organizasyonların nasıl, nerede, ne kadar sürede yapılacağı belgeler ile beraber ilgili bakanlığa bildirilme ve gerekli izinlerin alınma zorunluluğu (Güneş ve Eren, 2021: 47) vardır. Bu durum, yerel diplomasinin bu aracında da merkeze bağımlılığın var olduğunu göstermektedir.

2.5.4. Uluslararası Projeler

Çeşitli paydaşların bir araya gelerek uluslararası alanda belirli konular üzerinden bir arada çalışmaları sonucu doğan iş birlikleri, uluslararası projeler eliyle olmaktadır. Özellikle Türkiye’nin 2005 yılında müzakerelerine başladığı AB, bu projeler için fonlar sağlamaktadır (Ersavaş Kavanoz, 2020: 352). Bu fonlar sayesinde birçok yerel yönetim birimi projelerde yürütücü ya da ortak konumunda aktif olmaktadır. Uluslararası projelerin yerele fon, uluslararası görünürlük gibi maddi ve manevi destek vermesi, yerel diplomasi faaliyetlerinin gerçekleşmesi açısından oldukça önemlidir. Uluslararası alanda yerelin projelere dahil olma sürecinde merkez ile paralel politikalar izlediği görülmektedir. Bu durum yerel yönetim birimlerinin, diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmek için seçtiği bir başka araç olan uluslararası projelerde de merkezin etkisinde olduğunu göstermektedir (Ersavaş Kavanoz ve Erdem, 2021: 45). Fakat ekonomik açıdan bakıldığında merkezi yönetimin etkisi tam tersi azalabilir. Örneğin herhangi bir yerel yönetim birimi, gerçekleştirmek istediği faaliyetler için merkezi yönetimden maddi destek bulamadığında, uluslararası projelerin sağladığı fon ve bu fonu kullanmak için fon sağlayıcının çizdiği sınırlar dahilinde faaliyetlerini gerçekleştirebilir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı da bu durumda yerel yönetim birimlerinin önünü açmıştır. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın 9. maddesinin 7. fıkrasının ikinci cümlesindeki maksat, belirli amaca yönelik hibelerin yerel yönetimlerin kendi yetki alanları içinde takdir haklarını kullanmalarına hanel getirmemesini temin etmektir” (Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, 1992: 52), şeklinde ifade ederek, yerel yönetimlerin mali yönden merkezden bağımsız olabildiğinin altını çizmiştir.

Uluslararası projelerin türleri oldukça fazla olmakla birlikte, özellikle Türkiye için en önemlilerinden biri Erasmus programlarıdır. Erasmus programı, bir öğrenci değişim programıdır. Bu proje sayesinde Türkiye’den yurtdışına giden öğrenciler orada edindikleri bilgileri kendi ülkelerine getirirlerken, Türkiye’ye gelen öğrenciler ise Türkiye’nin kültürünü kendi ülkelerine götürmektedirler. Sadece öğrencilerin değil akademisyenlerin de dahil oldukları bu programlarla bir nevi kültür elçileri yetiştirilmektedir (Kömür, 2020: 104). Erasmus uygulaması, her ne kadar merkezi yönetimin ya da üniversitelerin bir uygulaması gibi görünse de yerel yönetimlerin diplomasi faaliyetlerine dolaylı yoldan katkı sağlamaktadır (Doğan, 2012: 23). Örneğin Erasmus programına dahil olup yurtdışındaki işleyişi ve uygulanan politikaları öğrenen bir öğrenci, mezun

olduğunda yerel yönetim birimlerinden birinde çalışma fırsatı bulunduğunda, yerel diplomasi faaliyetleri hakkında daha bilgili olduğu için uluslararası faaliyetlere öncelik verecektir. Bu durum, uluslararası projelerin yerel diplomasi aracı olarak işlevsel bir yapıda olduğunu göstermektedir.

Yerel diplomasi araçlarından biri olan kardeş kent uygulamasının daha geniş kapsamlı hali olan kent eşleştirme uygulamaları, projeler şeklinde ele alınabilirler. Bu uygulama ile kentler arasında festivaller, konferanslar, seminerler, eğitimler ve benzeri birçok faaliyet gerçekleştirilebilir. Aynı zamanda gelişen teknolojilerden karşılıklı olarak faydalanılması suretiyle bilgi alışverişi de yapılabilir. Bu projeler, bu nedenle yerel yönetimlerin uluslararasılaşmasına katkıda bulunmaktadır (TBB, 2019: 8). İlk kent eşleştirme projesi sayılabilecek olan eşleştirme, İngiliz kentlerinin, savaş sonrası durumunu düzeltmek adına Avrupa kentlerine yardım etmesidir (Cremer vd., 2001: 380). Kent eşleştirme projelerine birçok örnek verilebilir: Türk-İsveç Yerel Yönetimler Ortaklığı; Belediye Ortaklık Ağları Projeleri, Türkiye ve İspanya Belediyeleri Arasında İşbirliğinin Geliştirilmesi Projesi, Türkiye ile Hollanda Belediyeleri Arasında Kurulan Ortaklıklar, Yerel Yönetim Reformunun Devamına Destek Projesi (LAR II), Valiliklerde AB İşleri için Kapasite Oluşturulması için Teknik Destek Projesi (VABpro) (TBB, 2019: 20-27). Aynı şekilde Türkiye ve Avrupa arasında gerçekleşen kent eşleştirme projelerinden biri olan “Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA II)” projesi, yerel yönetimler arasında iş birliğini etkin kılmaktadır (Alaçam Böcek, 2021: 58). Bu iş birlikleri, farklı ülkelerde benzer özelliklere sahip kentlerin ortaklıklar kurmasını sağlamaktadır. Bu ortaklıklar ise ekonomi, kültür, sosyal, çevre ve teknoloji gibi birçok alanda yeni bakış açılarının kazanılmasını sağlamaktadırlar (Alaçam Böcek, 2021: 59).

2.5.5. Uluslararası Yardımlar

Uluslararası alanda yapılan yardımlar da yerel diplomasi araçlarının bir başka türüdür. Doğal afetler ya da nükleer kazalar gibi felaketler karşısında kentlerin birbirlerine yardım göndermesi, yerel diplomasi araçları arasında en önemlilerden biridir. Yapılan bu yardımları, yerel yönetimler bazı durumlarda merkezi yönetimlerden dahi önce götürebilmektedir (Demirtaş, 2016: 157). Örneğin daha önce deprem felaketini yaşamış bir kent, bu konu üzerinde tecrübeli personeller yetiştirdiği için uluslararası alanda bir deprem felaketi olduğunda deneyimli olan personel kadrosuyla sahada olacaktır. Buna somut bir örnek olarak, Japonya’da 2011 yılında meydana gelen Tsunami felaketinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin yardım heyeti göndermesi verilebilir (<http://itfaiye.ibb.gov.tr/m/tr/haberler/2323/buyuksehir-ekibi-tokyoda.html>).

Uluslararası alanda uygulanabilecek yardımlar sadece kentler özelinde değil uluslararası kuruluşlar eliyle de yapılabilir. Hatta bazı kuruluşlar kendi içlerinde özel amaçlarla alt birimler dahi oluşturabilmektedirler. Örneğin, Birleşmiş Milletler (BM), herhangi bir şekilde meydana gelecek olan doğal afetlerin ardından yardım sağlayabilmek adına BM Afet Değerlendirme ve Eşgüdüm (UNDAC) ve Uluslararası Arama ve Kurtarma Danışma Gurubu (INSARAG), gibi

birimler oluşturmıştır. Bu birimler kentlerin afet sonrası kalkınmasında destek sağlamaktadırlar. 5 Şubat 2023 tarihinde Türkiye’de meydana gelen deprem sonrasında Birleşmiş Milletler (BM), 25 milyon dolarlık bir kaynak aktarımı sağlamıştır (<https://www.uikpanorama.com/blog/2023/03/16/aa/>).

Uluslararası yardımlar sadece insan gücüyle gerçekleşmemekte yiyecek ve yiyecek gibi yardımlar da olabilmektedir. Örneğin 2010 yılında Pakistan’da meydana gelen sel felaketinden sonra Ankara Büyükşehir Belediyesi hem gıda hem de temizlik malzemeleri göndererek destekte bulunmuştur (<https://www.ankara.bel.tr/>). Diplomasi açısından değerlendirildiğinde uluslararası yardımlar son derece önemli bir konumda bulunmaktadır. Çünkü uluslararası yardımlar, yardımın gerektiği anda vicdani yükümlülük gereği yapılmış olsa da sonrasında iki ülkenin yakınlaşması ve uluslararası birçok konuda iş birliği yapmalarını sağlayabilir. Bununla beraber daha önce de bahsedildiği gibi, iki ülke arasında gerginlik yaşanması durumunda bile yerel yönetimler kimi zaman merkezden bağımsız hareket ederek uluslararası yardımlarda bulunabilirler. Bu da yardım yapıldığı sırada ilk amaç bu olmasa da ileride yerel diplomasi faaliyetlerinin gerçekleşmesine yol açan bir etken olarak değerlendirilebilecektir. Aynı zamanda iki ülke arasındaki gerginliğin azalmasına yardımcı olacaktır.

Yerel diplomasi faaliyetleri, birçok yerel yönetim birimi tarafından kullanılmaktadır. Yerel yönetim birimlerinin uluslararası alanda gerçekleştirmiş oldukları faaliyetler yerel diplomasi olarak adlandırılırken, yukarıda sayılan yerel diplomasi araçları bu faaliyetleri gerçekleştirirken kullanılmaktadır. Ayrıca yukarıda verilen yerel diplomasi araçlarına ek olarak uluslararası alanda, yerel yönetim birimlerine verilen ödüller ya da yerel yönetim birimlerinin, karşılıklı birbirine geliş gidişlerini sağlayan uluslararası ziyaretler ve günümüzde kardeş kent ilişkilerinden ziyade daha ön planda olmaya başlayan mutabakat zaptları, bir başka yerel diplomasi aracı olarak görülebilirler. Örneğin Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, 2021 yılında Dünya Belediye Başkanı Başkent Ödülü’nü almaya hak kazanmıştır. World Mayor ekibi Mansur Yavaş’a bu ödülü verirken göz önünde bulundurdıkları özellikleri şu şekilde açıklamıştır: “Halkın güvenliğini ve şeffaflığı önceleyen bir yönetim anlayışı sergilemesi, Avrupa ve Asya’nın büyük başkentlerine eşit bir metropol inşa etme vizyonu ortaya koyması, yolsuzlukla cesaret ve inançla mücadele etmesi, toplumun yoksul ve dezavantajlı kesimlerini desteklemesi, temiz suya ve yenilenebilir enerjiye yatırım yapıyor olması, bağlantıları zayıf olan bölgelere internet erişimi sağlaması, binlerce referans ve yoruma bakıldığında Ankara Halkı ve Türkiye’den pek çok kişinin Mansur Yavaş’ın Ankara’yı Dünya’nın en büyük başkentlerinden biri haline getireceğine inanıyor olması (<https://www.ankara.bel.tr/>)”. Uluslararası ödüllerin diplomatik yönü de oldukça önemlidir. Çünkü alınan ödüller diğer kentleri aynı ödülü almak için teşvik ederek kentlerin gelişmesini sağlayabilir. Bununla beraber ödül alan kentin uluslararası alanda örnek olması hem kentin hem de kentin bulunduğu ülkenin görünürlüğünü arttırarak ileride meydana gelebilecek olan yerel diplomasi faaliyetlerinin önünü açabilir. Uluslararası ziyaretleri incelediğimizde ise birçok farklı ziyaret türü

olduğunu görmekteyiz. Örneğin herhangi bir belediyenin kent yöneticileri, Türkiye’ye genel olarak bir etkinlik için geldiğinde, etkinliğin bulunduğu kentin belediye başkanını ya da personellerini ziyaret edebilir. Bu ziyaretler genelde nezaket ziyaretleri olmaktadır. Bunun dışında kardeş kent olma potansiyeli olan belediyeler tespit edilip, kardeş kent olmadan önce ilişkileri konuşmak adına da uluslararası ziyaretler gerçekleştirilebilir. Bunların yanı sıra herhangi bir doğal afet olduğunda, destek olmak niyetiyle uluslararası ziyaretler gerçekleştirilebilir. Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat 2023 depreminden sonra birçok uluslararası kuruluşun Kahramanmaraş Belediye Başkanı’nı ziyaret etmesi (<https://kahramanmaras.bel.tr>), bunun en somut örneklerindendir. Mutabakat zaptları ise günümüzde, kardeş kent ilişkilerine benzeyen bir anlaşma çeşididir. TDK (2022), mutabakat zaptı kavramını, ‘İki ülke arasında karşılıklı olarak eğitim, kültür, spor, ekonomi ve hukuk alanlarında yapılacak programlar ile bunlara ilişkin uygulamaların onaylandığı ön anlaşma’ olarak tanımlamıştır. Yerel yönetimler, mutabakat zaptını, iki kent arasında ileride gerçekleşme ihtimali olan kardeş kent ilişkilerine öncü bir anlaşma olarak kullanmaktadırlar. Mutabakat zaptları aynı zamanda iyi niyet mektupları olarak da ifade edilebilirler.

Türkiye’deki en önemli yerel yönetim birimlerinden olan belediyelerin yukarıda sayılan birçok yerel diplomasi aracını kullanması, uluslararası alanda aktif olma açısından son derece önemlidir. Belediyelerin bu faaliyetleri yerine getirirken birçok amaçları olmakta ve belediyeler, bu amaçlara uygun hareket ederek karşılıklı, faydalı ilişkiler kurmaktadırlar. Bu iş birlikleri, eğitim, sanayi, ticaret, çevre, barış ve kardeşlik gibi alanların en az birine hizmet etmelidir. Bu alanlarda karşılıklı ilişkiler kurulduktan sonra, ilişkiler projeler ile desteklenmeli ve proje sonuçları olumlu ve olumsuz yanlarıyla değerlendirilerek deneyim kazanılmalıdır. Uluslararası alanda kültürel etkinlikler, projeler, yardımlar, ziyaretler çok önemli olmakla birlikte kardeş kent ilişkileri ve uluslararası kuruluşlara üye olma, yerel yönetimlerin küresel dünyaya açılan kapılarıdır. Sonuç olarak bütün bu faaliyetler uluslararası alanın bir parçasıdır (Tuzcuoğlu vd., 2020: 1226-1237). Yerel yönetim birimleri, yaptıkları bu faaliyetler ile uluslararası alanda hem kendilerini hem de ülkelerini temsil etmektedirler. Bu nedenle yerel diplomasi araçlarını doğru yerlerde ve doğru şekillerde kullanmak önemlidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. KARMAŞIK SORUNLARLA MÜCADELEDE YEREL DİPLOMASİ FAALİYETLERİ: KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin yerel diplomasi faaliyetlerinin karmaşık sorunlarla mücadeledeki yerini anlamaktır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Kocaeli

Araştırma, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 yılları arası yerel diplomasi faaliyetlerini kapsamaktadır. Kentin bulunduğu bölgenin tarihi, tarih öncesi MÖ 377-67 yıllarına kadar dayanır. Roma- Bizans Dönemi'nde de önemli bir konumu olan Kocaeli'nin ilk kez Türklerin egemenliğine geçmesi ise Selçuklu Dönemi'nde gerçekleşmiştir. I. Haçlı seferlerinin yapıldığı dönem tekrar ele geçirilen kent, 1337 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliğine geçmiş ve 'İznikmid' ismini almıştır. 1888 yılında bağımsız bir kent haline gelerek 'İzmit' ismini almıştır. Daha sonra bölgeye fatihi Akçakoca'dan dolayı Akçakoca'nın yurdu manasına gelen 'Kocaeli' ismi verilmiştir. Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde, 1918 yılında, İngilizler tarafından işgal edilmiştir. 1920 yılında Yunanlılara verilen kent, resmi olarak 27 Haziran 1921 tarihinde Türk topraklarına katılmıştır. 20 Nisan 1924 yılında ise 'Kocaeli' isminde bir il kurulmuştur (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 2023). Kocaeli'nin ismini aldığı yıllarda, Cumhuriyetin yeni kurulması sebebiyle, Türkiye genelinde belediyeçilik adına birçok sorunla karşılaşmıştır. Bu sorunları, 2. Dünya Savaşı'nın beraberinde getirdiği göçle kentlerde artan nüfus sorunları takip etmiştir. 1960'lı ve 1970'li yılların artan göç sorunlarının ardından 1980'li yıllarda Büyükşehir sistemi daha da somutluk kazanmıştır (Tuzcuoğlu, 2003: 188-189). 1982 Anayasası bu anlamda önemli bir gelişmedir. Anayasa'nın 27. Maddesinin son fıkrasında, kamu hizmetlerinin görülmesi amacıyla mahalli idarelerin kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları ve bunun da kanunla düzenleneceğini belirterek bir bakıma büyük şehir merkezleri için özel yönetim biçimleri geliştirilebileceği hükme bağlanmıştır. Büyükşehir belediyeleri 1982 anayasasının 127. maddesindeki "büyük yerleşim yerlerinde özel yönetim biçimleri oluşturulabilir." hükmüne dayanarak 1984 yılında kurulmaya başlanmıştır. 1993 yılında çıkarılan 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin ve Samsun büyükşehir belediyesi olmuştur. 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 2005 yılında 5393

sayılı Belediye Kanunu'nun çıkarılmasıyla İstanbul ve Kocaeli'nde büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Böylece 1993 yılında İzmit Büyükşehir Belediyesi ile başlayan büyükşehir olma süreci, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olma ile tamamlanmıştır (Bingöl vd., 2013: 42). Günümüzde Kocaeli, Marmara Bölgesi'nin doğusunda, 40°31'-42°42' paralelleriyle 29°22'-31°22' meridyenleri arasında, TÜİK 2022 verilerine göre 2.079.072 nüfusu, 3397 km² yüzölçümü ve 12 ilçe belediyesi (TÜİK, 2022) ile belediyecilik faaliyetlerini yürütmektedir.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada ilk aşamada Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin doküman incelemesi gerçekleştirilerek 2010-2022 yılları arasında yürütülen yerel diplomasi faaliyetleri tespit edilmiştir. Kocaeli Büyükşehir Belediyenin meclis tutanakları, belediyenin resmi internet sitesi, bulunan faaliyetler ile ilgili diğer kurumların resmi sayfaları, Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığının dokümanlar sayfası da incelenmiştir. Yerel diplomasi faaliyetleri literatürde tespit edilen uluslararası projeler, uluslararası etkinlikler (Erdem ve Ersavaş Kavanoz, 2021: 34), kardeş kent ilişkileri, uluslararası kuruluşlar, uluslararası ödüller ve benzeri faaliyetler olmak üzere türlerine göre sınıflandırılmıştır. Sonrasında söz konusu yerel diplomasi faaliyetleri karmaşık sorun olarak kabul edilebilecek sorun türleri ile ilişkilendirilmiştir. İkinci aşamada, doküman incelemesi sonuçlarına dayanarak mülakat tekniği ile başta Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin birden yerel diplomasi faaliyetleri ile ilişkili birimleri olmak üzere yürütülen faaliyetlerin paydaşı da olan Kocaeli Üniversitesi, Yalova Üniversitesi, İzmit Atatürk Endüstri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nden ilgili kişilerle de görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Mülakat tekniği, araştırılan konu ile ilgili daha çok ayrıntıya ulaşmak ve yüz yüze görüşmeler sağlayarak araştırmanın konusunun derinlemesine anlaşılmasını (Tekin, 2006: 101) sağlamak için kullanılmıştır. Görüşmelerde ilk olarak yerel diplomasi faaliyetlerine ilgili birimlerin yaklaşımı, ikinci olarak karmaşık sorunlarla ilişkili olarak yürütülen yerel diplomasi faaliyetlerinin nasıl yürütüldüğü anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda görüşmeler, başta Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin birimleri olmak üzere Yalova Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve İzmit Atatürk Endüstri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile yapılmıştır. Çalışma içerisinde katılımcılar numaralandırılarak verilmiştir. Görüşülen birim ve kişiler aşağıdaki gibi numaralandırılmıştır.

Tablo 1: Tez Çalışması Kapsamında Gerçekleştirilen Mülakat Görüşmesinin Yapıldığı Kurum ve Kişiler

Mülakat Görüşmelerinin Yapıldığı Birim	Katılımcı
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Birimi	Katılımcı 1, Katılımcı 7
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Uluslararası Öğrenciler Birimi	Katılımcı 2
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Birimi	Katılımcı 3, Katılımcı 4
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Bilişim Teknolojileri Birimi	Katılımcı 5
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Afet İşleri Dairesi Başkanlığı	Katılımcı 6
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Çevre ve Kontrol Birimi	Katılımcı 9
Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü	Katılımcı 8
Yalova Üniversitesi Enerji Sistemleri Mühendisliği Bölümü	Katılımcı 10
İzmit Atatürk Endüstri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Katılımcı 11

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

3.4. Araştırmanın Bulguları

3.4.1. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Yerel Diplomasi Faaliyetleri

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (KBB) yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmek adına Türkiye'nin Avrupa Birliği ile olan ilişkilerinin artması sonucu 2005 yılında yerel yönetimlere verilen bu fırsattan yararlanmış ve Dış İlişkiler Şube Müdürlüğünü kurmuştur (KBB, 2023). KBB Dış İlişkiler Biriminde, yerel diplomasi faaliyetlerini yerine getirmek için sekiz kişilik bir personel kadrosuyla çalışıldığı ve bu personellerin üçü çok iyi derecede, ikisi orta derecede yabancı dil bilirken üçünün ise hiç yabancı dil bilmediği Dış İlişkiler Birimi çalışanlarından öğrenilmiştir. Bununla beraber KBB, yerel diplomasi faaliyetlerini, ilgili olan tüm birimler ile gerçekleştirmektedir. KBB'nin Dış İlişkiler Biriminin olması, yerel diplomasi alanında gerçekleştirilen faaliyetleri bir merkezde toplama ve değerlendirme anlamında oldukça işlevseldir.

Yerel yönetimlerin gerçekleştirdikleri yerel diplomasi faaliyetlerinin sonuçları sadece kendilerini etkilememekte ve yerel yönetimlerin gerçekleştirdikleri yerel diplomasi faaliyetlerinin, sadece kendi kentine değil bölgeye hatta ülke geneline de katkı sunduğu değerlendirilmektedir. KBB'nde yürütülen yerel diplomasi faaliyetlerinin bölgeye yansımalarına baktığımızda;

Kocaeli Türkiye'nin endüstriyel anlamda başkenti konumunda ve gelir seviyesi en yüksek kentlerden biri. Özellikle Marmara Bölgesi'nin önde gelen illerinden biri olduğu için de ister istemez rekabet ortamı olabiliyor. Bu nedenle sadece bölgedeki diğer belediyeleri değil farklı kurumları da etkileyebiliyor. Örneğin Sakarya ve Yalova Üniversitesi ile birçok proje gerçekleştirdik. Yapılan projelerin ardından diğer illerin faaliyet raporlarını incelediğimizde ise bizimle benzer projelerin yapıldığını gördük. Bu anlamda Kocaeli'nin uluslararası faaliyetler alanında öncülük ettiğini söyleyebiliriz. Bu öncülüğün en önemli nedeni, belediye başkanının akademisyen kimliği olup uluslararası alanda yapılan faaliyetlere ayrıca önem ve bütçe ayırmasıdır (Katılımcı 1).

KBB’nde bulunduğu bölgenin özelliğinden kaynaklı olarak da farklı kentlerin iş birliği ve rekabetin yerel diplomasi faaliyetlerinde etkili olduğunu söylemek mümkündür.

İlçe belediyeleri, büyükşehir belediyelerini hem yerel hem de uluslararası alanda besleyebilecek potansiyele sahip olabilirler. Burada büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyelerine karşı sergiledikleri tutum ve davranışlar önemlidir. Aynı şekilde ilçe belediyelerinin uluslararası alanda kendilerini geliştirmeleri de önemlidir. Büyükşehir belediyeleri, yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirirken, gerçekleştirilen faaliyet, ilçe belediyesini de kapsamına alıyorsa, ilçe belediyesini bu faaliyete dahil edebilir ya da ilçe belediyelerini genel anlamda uluslararası faaliyetlerde bulunmaları adına teşvik edebilir. İki belediyenin de görev tanımları farklı olmasına karşın, genelde büyükşehirler uluslararası faaliyetler için yönlendirici konumdadırlar. Katılımcı 1’in ifadeleri bu durumu destekler niteliktedir.

İlçe belediyeleri uluslararası faaliyetler konusunda büyükşehir kadar aktif değil. Biz alanda yönlendirici konumda bulunuyoruz. Uluslararası alanda yapılacak bir faaliyet olduğunda, uygulanacak faaliyetin hangi ilçe için daha doğru olacağı tarafımızca tespit ediliyor. Örnek olarak atık ayrıştırma projemiz verilebilir. Körfez Belediyesi ile koordineli çalışarak bölgenin atık sorununu, atığı yerinde ayrıştırarak nasıl çözebiliriz diye araştırmalar yaparken benzer bir uygulamanın kardeş kentimiz olan Almanya/Kassel ’de yapıldığını gördük. Onlardan hemen proje hakkında bilgiler aldık ve projeyi faaliyete geçirdik. Bugün hala körfez belediyesi atık toplama konusunda Kocaeli’de öncü ilçe belediyelerdendir. İlçe belediyelerimizi uluslararası alanda gerçekleştirilecek faaliyetler konusunda aktif tutmaya ve bu aktifliğin de sürdürülebilir olmasını sağlamaya çalışıyoruz (Katılımcı 1).

İlçe belediyelerinin konumu, nüfusu, topografik yapısı, ihtiyaçları gibi birçok neden büyükşehir belediyelerinin yerel diplomasi faaliyetlerine katılmalarını gerekli kılmaktadır.

Yerel yönetimlerin yerel diplomasi faaliyetlerine katılım sağlayan en önemli aktörlerden biri de halktır. Çünkü yerel yönetimler, hizmetlerini hem kent hem de bu kentin vatandaşları için gerçekleştirmektedirler. Halkın her alanda ihtiyacına karşılık verebilecek etkinlikler olması bu anlamda önemlidir. KBB’nin bu konudaki;

Ben sadece Kocaeli’nin değil Türkiye genelinin uluslararası faaliyetlere ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Kocaeli üzerinden değerlendirme yaptığımda örnekler eliyle anlatabilirim. Kocaeli, düzenlediği Kitap Fuarı Etkinliğini bile uluslararası alanda yapmaktadır. Biz yapılan bu etkinlikte fark ettik ki sadece Kocaeli halkı değil civar illerden de oldukça fazla katılım oluyor. Ayrıca Kartepe Zirvesi gibi önemli etkinliklere yerli ve yabancı birçok akademisyen katılıyor. Biz bu etkinlikleri halka açık gerçekleştiriyoruz. Yine uluslararası etkinliklerimizden olan çocuk şenliklerine yerli ve yabancı birçok çocuk katılım sağladı. Bu tür etkinlikler hem hemşericilik bilincini arttırıyor hem de kültürel kaynaşma sağlıyor. Bu kaynaşmaların birçok alanda halka ve bizlere katkısı var. Halk bu etkinliklerde eğleniyor, yabancı kültürleri tanıyor. Bizler de belediye çalışanları olarak ileride kurulabilecek ülkeler arası bağlantılar için farklı insanlar tanımış oluyoruz (Katılımcı 1).

görüşleri halkın katılımının önemini vurgular niteliktedir. Uluslararası alanda yapılan etkinliklere katılım sağlayan halkların, farklı alanlarda ve farklı yaş gruplarında olduğunu söylemek

mümkündür. Akademi ve bilim alanında yapılan zirve benzeri etkinlikler hem halkı bilgilendirmek hem de farklı fikirleri bir araya getirerek bilgi alışverişinin yapılmasını sağlamak adına önemli etkinliklerdir. Yine çocukların yeni kültürleri tanınması ve onlarla karşılıklı kültür kaynaşması yaşaması, halkın katılımının en önemli çıktılarından biridir. Yerel yönetimler, yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirirken birden fazla yerel diplomasi aracı kullanmaktadırlar. KBB'nin yerel diplomasi araçlarını kullandığı doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir.

Kardeş kent ilişkileri yerel anlamda yapılabilirdiği gibi uluslararası anlamda da yapılabilir. KBB kardeş kent ilişkisi kurarken

5393 Büyükşehir Belediye Kanunun 18. Maddesinin p bendi ve 74. maddelerinden ilkinde belediyelerin kardeş kent olma yetkisi tanımlanmaktadır. İkincisinde ise kardeş kent olma halinde yapılabilecek etkinlikler tanımlanmaktadır. Biz genel olarak bu iki madde üzerinden kardeş kent faaliyetlerimizi gerçekleştiriyoruz. Fakat özellikle dikkat ettiğimiz belli başlı durumlar var. Öncelikle denklik kavramına dikkat ediyoruz. Şehirlerin nüfus, personellerinin yetişmişlik düzeyi, uluslararası birimlerinin olup olmayışı gibi kriterlerde denklik arıyoruz. Bunun yanında kardeş kent ile benzer sorunlarımızın olması, kültürel veya tarihsel anlamda bağlarımızın olması da etkili bir durum. Karşılıklı afet anlarında ve sonrasında yardımlaşma faaliyetleri de etkili durumlar arasındadır. Örneğin Almanya/Kassel ile kardeş kent oluşumuz, 1999 Kocaeli depreminde, geride kalan çocuklar için kendi aralarında topladıkları paralarla çocuk esirgeme kurumu yapmaları idi. Bunun dışında kardeş kent ilişkilerinde kentin yöneticileri de etkili olmaktadır. Örneğin yine Almanya/Kassel ile zaman zaman kardeş kent ilişkilerimiz duruyor. Bunun nedeni kentin yöneticisinin değişmesi ve yöneticinin Türkofobi veya İslamofobi gibi durumları desteklemesi. Yani kardeş kent ilişkilerini yöneticilerin ideolojik bakış açıları da etkiliyor. Bununla beraber ekonomik nedenler kardeş kent ilişkilerinde çok önemli. Örneğin Güney Kore/Ulsan ile kardeş kent olmamızın sebebi, merkezi Ulsan kenti olan Ford Otosan Fabrikasının Kocaeli'de de olması. Bunun yanında Kocaeli'de fazlaca Kore Gazisi olması da işin tarihsel boyutudur diyebiliriz (Katılımcı 1).

görüştüyle ilerlemektedir. KBB, kardeş kent ilişkisi kurarken 5393 sayılı kanuna uygun ilişkiler kurmuş ve kardeş kent ilişkisi kurduğu kent ile arasında denkliğin olmasını öncelemiştir. Denkliğin yanı sıra kentin ticari, kültürel ve sosyal anlamdaki gelişmişliğini de dikkate almıştır. Kardeş kent ilişkisi kurabilme yetisi olan ülkeler, bu ilişkilere ve bu ilişkilerin getirilerine değer veren ülkelerdir. Ayrıca KBB'nin Almanya/Kassel ile kardeş kent ilişkisi bağlamında bakıldığında, kardeş kent ilişkilerinin sürdürülebilirliğinin zaman zaman yöneticilerin tutumlarıyla alakalı olduğu çıkarımı da yapılabilir. Kardeş kent ilişkilerinin Avrupa Bölgesi'nde özellikle yoğunlaşması, kurduğu sekiz uluslararası kardeş kent ilişkisinin yarısı Avrupa ile KBB'nin;

Herhangi bir konuda iletişim kurmanın ana etmeni iletişimdir. Avrupa ile ortak konuştuğumuz bir dil var: İngilizce. Bunu bir örnekle açıklayayım. Biz Arap Baharı olduğu dönemlerde Tunus'un Tula şehri ile kardeş kent olduk. Tunus'un hem endüstri kenti olması hem de Akdeniz'e kıyısı olduğu için turizm kenti olması bizi çok heyecanlandırmıştı. Hatta kültürel ve tarihsel anlamda Osmanlı'dan gelen bir bağımız da olduğu için bu ilişkiyi kurmak adına çok heyecanlandık. Fakat o bölgede Fransızca konuşuluyor. Biz yine de diğer kardeş kentlerimize yaptığımız gibi onlar için önemli olan günlerde tebrik ve kutlama kartları gönderdik. Ya da ilişki kurmak için Fransızca e-postalar attık. Hiçbir mailimize dönülmedi. Karşımızda muhatap bulamadık. Burada çalışan personellerin çok büyük rolü var. Bu sorunu Avrupa ile yaşamıyoruz.

Onlarla ne zaman iletişim kurmak istesek karşımızda bir muhatap buluyoruz. Ayrıca Avrupa, kardeş kent ilişkilerini oldukça önemsiyor. Bunun etkisi de büyük tabi (Katılımcı 1).

görüşü ile açıklanabilir.

Yerel yönetimlerin kurdukları kardeş kent ilişkileri, zaman zaman verimsiz olabilir. Burada yerel yönetim biriminin yöneticilerin tutumları oldukça önemlidir. Bir yerel yönetim, kardeş kent ilişkilerinde niceliği ön planda tutarken bir başka yerel yönetim niteliği ön planda tutabilir. Bunun birden fazla sebebi olabilir. Nitelik açısından ne kadar verimli olduğu tartışma konusu olsa da bazı yerel yönetimler fazlaca kardeş kent ilişkisi kurarak niceliğe önem verirken bazı yerel yönetimler, KBB'nin;

“Kardeş kent ilişkilerinin daha fazla kurulması demek daha fazla ve nitelikli personel çalıştırmak demektir. Burada nitelik olarak daha verimli ilişkiler kurabileceğimiz, az sayıda kentle çalışmak daha iyi olacaktır. Bazı belediyelerde çok fazla kardeş kent ilişkisi kurulduğunu görüyoruz. Fakat bazı kentlerin hiçbir işlevsel durumları olmadığını da görüyoruz. Bu nedenle kardeş kent ilişkisi kurulacaksa fayda ve kurulan ilişkinin sürdürülebilirliği ön planda olmalıdır” (Katılımcı 1).

görüşünde olduğu gibi faydalı ve sürdürülebilir ilişkilere önem vermektedirler.

Yerel yönetimler, kardeş kent ilişkilerinde olduğu gibi yerel diplomasi faaliyetlerini uluslararası kuruluşlara üye olarak gerçekleştirebilmektedir. Yerel yönetimlerin uluslararası kuruluşlara üye olmasının önü Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı (AYYÖŞ) ile açılmıştır. AYYÖŞ'ün 10. maddesinin 1. ve 2. bendinde “Yerel yönetimler yetkilerini kullanırken, ortak ilgi alanlarındaki görevlerini yerine getirebilmek amacıyla, başka yerel yönetimlerle işbirliği yapabilecekler ve kanunlar çerçevesinde birlikler kurabileceklerdir. Her devlet, yerel yönetimlerin ortak çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için bir kuruluş ve uluslararası bir yerel yönetim birliğine üye olma hakkını tanıyacaktır” (AYYÖŞ, 1992: 17) şeklinde verilen karar ile yerel yönetimler, uluslararası ilişkilerinde kapasitelerini geliştirmek, birliğin amacı özelinde çıkarlarını gözetmek, uluslararası fonlardan yararlanmak (Kaya, 2000: 149), küreselleşen dünya ile bütünleşmek, tanınırlığını arttırmak (Yücel Batmaz, 2016: 110) amaçlarıyla uluslararası kuruluşlara üye olmaktadır. KBB'nin uluslararası kuruluşlara üye olurken dikkate aldığı kriterlere bakıldığında;

Burada iki önemli hususu dikkate alıyoruz. Birincisi merkezi hükümetin verdiği telkinlerdir. Örneğin UCLG kuruluşuna üye olunmasının, sadece Kocaeli değil Türkiye genelinde de nedeni Cumhurbaşkanı'nın belediyeçilik geçmişinin olmasıdır. Bu konuya oldukça önem vermektedir. Hatta şuan Konya Büyükşehir Belediye Başkanı, UCLG eş başkanlarından biridir. İkinci husus ise kuruluş ile ortak sorunlarımızın olması. Mesela Kocaeli folklor alanında uluslararası olarak çok aktif. Fakat eskiden yurtdışındaki ekiplerle iletişim kurmakta zorlanabiliyorduk. Folklor Festivalleri ve Halk Sanatları Kuruluşları Uluslararası Konseyi 'ne üye olduktan sonra bu etkinliklere ekipler bulmak daha kolay hale geldi. Bu kuruluş, bizim ulaşamadığımız bölgelerden bizlere yeni ekiplere erişim fırsatı sağladı. Yine bir diğer örnek olarak Kocaeli, ulaşım alanında transit geçişin çok yüksek olduğu bir kent. Bu alanda haliyle

sorunlar yaşanabiliyor. Biz Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği'ne üye olduk. Bu kuruluş, akıllı ulaşım sistemleri üzerine etkinlikler düzenliyor. Biz de bu kuruluş sayesinde bu etkinliklerini takip ediyor ve bu etkinliklere katılıyoruz. Bunlar bize ulaşım sorunlarını çözmede fayda sağlıyor. Sürecin işleyişi için biz ihtiyaçlara göre kuruluşları belirledikten sonra kuruluşa katılma isteğimizi meclise sunuyoruz. Meclis isteğimizi kabul ettikten sonra kuruluş ile irtibata geçiyoruz. Sonrasında karşılıklı protokoller imzalanıyor (Katılımcı 1).

gibi konulara dikkat ettiği görülmektedir. KBB, uluslararası kuruluşlara üye olurken, üye olacağı kuruluşun kentin ihtiyaçlarını karşılamasını ve merkezi yönetimin telkinlerini öncelemiştir. Buradan hareketle KBB'nin yerel diploması faaliyetlerini gerçekleştirirken merkezi yönetim ile paralel bir yol izlediği düşünülebilir. Ayrıca merkezi yönetimin yanı sıra uluslararası kuruluşlara üyeliklerde, yerel yönetimin yöneticisinin uluslararası kuruluşa yaklaşımı ya da uluslararası kuruluşlara üyelik amaçlarında hangi alanı öncelediği de etkili olabilmektedir.

Uluslararası kuruluşlara üyelikler her zaman beklenildiği kadar verimli olmayabilir. Uluslararası kuruluşlar, gelişmekte olan ülkelere yardımlar, fonlar sağladığı için finansmanını sağlamak adına kendisine üye olan yerel yönetimlerden aidat ödemeleri almaktadır (Mutlu, 2006: 61). Bu nedenle kuruluşlara üye olmadan önce fayda-maliyet analizi yapılarak uluslararası kuruluşların yerel yönetime fayda sağlaması öncelenebilir. KBB'nin;

“Olumlu olarak, METROPOLIS kuruluşu ile yakın zamanda yenilikçi yönetim sistemleri ile ilgili bir projeye başlıyoruz. Projenin pilot kenti Kocaeli. Bu projenin Kocaeli'ye katkıları olabileceği gibi biz personellerin kendilerini geliştirmeleri için de birçok faydası olacak. Yine bir dönem Marmara Belediyeler Birliği, uluslararası alanda 'Urban Forum' adında bir etkinlik yaptı. Bu etkinliğe biz de katıldık. Böyle etkinlikler Kocaeli'nin uluslararası alanda bilinirliğini arttırmak için önemlidir. Olumsuz olarak örnek verecek olursam, uluslararası kuruluşlara üye olduğumuzda aidat ödüyoruz belediye olarak. Eğer üye olduğumuz kuruluş eskisi kadar aktif değilse, fazla faaliyette bulunmuyorsa boşuna ödenmiş bir aidat olabiliyor bu (Katılımcı 1).

görüştü, uluslararası kuruluşlara üyeliklerden önce fayda-maliyet analizi yapılmasının önemini destekler niteliktedir.

Yerel yönetimlerin, yerel diploması faaliyetlerini yerine getirirken dikkat etmesi gereken bir diğer yerel diploması aracı uluslararası etkinliklerdir. Bu etkinliklerin kente ve kentin vatandaşlarına birçok katkısı olduğu gibi doğru fayda-maliyet analizi yapılmadığında gerekli verim alınamayabilir. Bu duruma en iyi örnek, KBB'nin

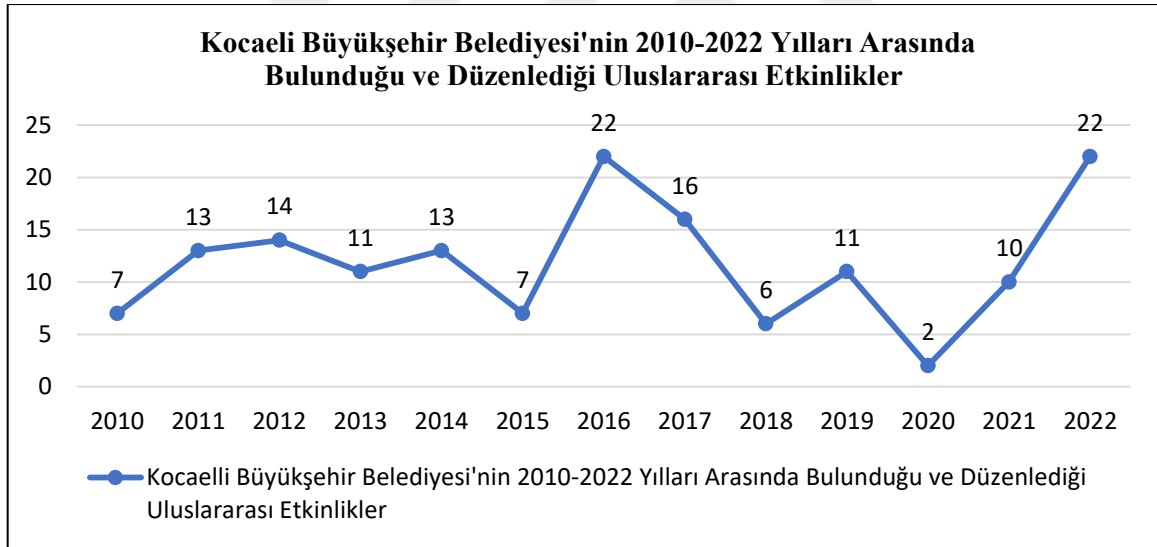
Uluslararası spor organizasyonlarının birden fazla katkısı var. Şehre olan katkısı şehrin tanınırlığını arttırmak, aynı zamanda bölgede olan rekabet ortamında şehrin prestij sahibi olmasını sağlamak diyebiliriz. Kendi sporcularımız var ve bu uluslararası etkinliklerden onlar da faydalanıyorlar. Örneğin dünyaca alanında en iyi sporcuların Kocaeli'ye gelmesi buradaki yerel sporcularımızı hem teşvik ediyor hem de yerel sporcularımızın tanınmalarını sağlıyor. Aynı zamanda uluslararası olduğu için gelen gruplardan kariyerleri için destek de görebiliyorlar. Olumsuz yan olarak genelde maliyet analizleri verilir fakat biz Kocaeli olarak bunu minimuma indirmek adına bir yol izliyoruz. Gelen uluslararası organizasyon teklifleri inceleniyor, fayda maliyet analizleri çıkartılıyor ve buna göre kararlar veriliyor. Örneğin onların belli saha ölçüleri olabiliyor ve biz elimizde bu etkinliğe uyum sağlayacak bir tesis var mı bunu inceliyoruz. Ya da

organizasyonun bütçesi çıkartılıyor ve karşı tarafın istekleri Kocaeli için sağlanacak faydadan daha fazla ise bunu toplantılar yaparak karşı tarafa sunuyoruz. Böylelikle sorunun öncesinden önlemi alınmış oluyor. Tabi uluslararası etkinliklerin fayda maliyet analizi her anlamda yapılmalı. Örneğin kente gelecek seyircilerin kentin ekonomisine katkısı, kenti tanımaları, sporcularımızın teşviki ve kariyerlerinde attıkları adımlar gibi bir çok fayda göz önünde bulunduruluyor (Katılımcı 4).

görüşü ile uluslararası spor organizasyonları ile verilebilir.

Uluslararası etkinlikler başta olmak üzere yerel yönetimlerin gerçekleştirdikleri yerel diplomasi faaliyetlerinde zaman zaman duraksamalar yaşanabilir. Bunun birçok sebebi olabilir. Yerel yönetimlerin yöneticilerinin değişmesi ve yeni seçilen yöneticinin uluslararası ilişkilere bakış açısı, ülkeler arası yaşanan gerginlikler, uluslararası alanda yaşanan salgınlar ve benzeri birçok neden bu duruma örnek gösterilebilir. Duraksama dönemlerine örnek vermek için KBB'nin 2010-2022 yılları arasında gerçekleştirdiği uluslararası etkinlikler üzerinden inceleme yapmak mümkündür.

Grafik 5: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Bulunduğu ve Düzenlediği Uluslararası Etkinlikler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

KBB'nin uluslararası etkinlikleri incelendiğinde, önemli oranda azalışın 2020 yılında olması, uluslararası alanda korona virüs salgını ile mücadeleden kaynaklı olması mümkündür. Aynı zamanda duraksama yaşanmasının aksine kentin yerel diplomasi faaliyetlerinde, normalde olduğundan daha fazla aktif olduğu dönemler de olabilir. Böyle dönemlerde KBB'nin de değiştiği gibi;

Kalkınma ajansları, AB Birliği ve benzeri kuruluşların hibe programları dönem dönem fazlaca açılabilir. Örneğin 2012 yılında Local Administration Reform Faz II uygulaması vardı. Ve bu uygulamanın pilot ili Kocaeli idi. Bu bakanlıktan gelen bir durumdu. Bu gibi durumlarda

belli yıllarda yığılmalar olabiliyor. Bununla beraber Türkiye' nin AB ile olan ilişkileri de yığılmaların olma durumunda oldukça etkilidir (Katılımcı 1).

yerel yönetimlerin gerçekleştirdikleri yerel diplomasi faaliyetleri merkezden bağımsız bir şekilde gerçekleştirilebildiği gibi zaman zaman merkezi yönetimlerin öneri ya da telkinleri ile hareket edilerek de gerçekleştirilebilmektedir. Uluslararası kuruluşların belli başlı konularda pilot kent olarak seçim yapması da kentin yerel diplomasi faaliyetlerinin artmasında etkilidir. Böyle zamanlarda yerel diplomasi faaliyetlerinde yığılmalar olabilir.

Yerel yönetimlerin gerçekleştirdikleri yerel diplomasi faaliyetlerinin bazıları diğerlerine göre gerçekleştirilmesi daha fazla detay gerektiren faaliyetler olabilmektedir. Örneğin yerel yönetimlerin belli konular özelinde bazen kentin bir sorununu çözmek bazen de yeni teknolojileri, bilgileri kendi kentine getirmek adına gerçekleştirdikleri uluslararası projeler, yasal sürecin diğer yerel diplomasi faaliyetlerine göre daha teferruatlı olduğu projelerdir. Yerel yönetimlerin uluslararası projeler gerçekleştirme konusunda KBB'nin tutumu dikkate değerdir:

Projelere katılmadan önce inceleme yapıyoruz. Bu projenin konusunun biz de karşılığı var mı? Kocaeli'nin bu projeye ihtiyacı var mı? Bu soruları soruyoruz. Kocaeli'nin ihtiyacı olan ya da faydalı gördüğümüz bir proje geldiğinde değerlendiriyoruz. Hibeler konusunda ise eskisi kadar hibe verilmiyor projelere. AB çok sembolik ve küçük rakamlar veriyor. Eskiden fon kısmı daha değerli bir kriterdi şimdi eskisi gibi değil. Projelerden beklediğimiz verimi alamadığımız elbette oluyor fakat projelere katılımı olumsuzluk olarak görmüyoruz çünkü her çalışmadan bir fayda kazandığımızı düşünüyoruz. Örneğin bazı projeler sayesinde demirbaşlar alındı. Gaz altı kaynakçılığı projesi bunlardan biriydi. Yürütülmesi zor bir proje idi ama bir sürü malzemeler alındı ve bu malzemelerle bu alanda insanlar yetiştirildi (Katılımcı 1).

Uluslararası alanda gerçekleştirilen projelerin zaman zaman zorlayıcı olmasına karşın yerel yönetimlere fon sağlama, bilgi ve tecrübe kazandırma gibi faydaları da bulunmaktadır. Bu alanda Avrupa Birliği ile gerçekleştirilen projeleri, Katılımcı 10'un;

Projeleri Avrupa Birliği ile yapmanın, projenin taraflarına farklı alanlarda da çok fazla katkısı olduğunu düşünüyorum. Avrupa Birliği projelerini yönetmek kolay değildir. Çünkü çok fazla denetimi ve teferruatları vardır. Bu projeden, akademik taraf olarak, bizler çok fazla tecrübe edindik. Nasıl konferanslar yapabiliriz, görünürlüğü nasıl arttırabiliriz sorularının cevaplarını öğrenmemiz, projenin içeriğinde hangi noktaların daha önemli olduğunu keşfetmemiz, proje dilimizi geliştirmemiz ve projelerdeki çok sesliliği deneyimlememiz gibi birçok katkıları oldu (Katılımcı 10),

görüşü ışığında örnek göstermek mümkündür.

Uluslararası projelerde fon sağlama durumunun yerel yönetimler için avantajlı bir durum olduğu birden fazla alan vardır. Örneğin maddi olarak sağlanan desteğin yanında merkeze bağımlılığın azalması önemli bir etkidir. Hem maddi hem de manevi anlamda yerel yönetimlerin süreci projenin tarafları ile yürütmesini sağlamaktadır. Bu noktada KBB'nin

Uluslararası projelerin en önemli görevi, merkezi yönetimin, yerelde olan her problemden haberdar olmadığı için almadığı riskleri, yerel yönetimlerin almasını sağlamasıdır. Dış kaynak ile çalışıldığı için hesap verilebilirlik bize ait olur. Ayrıca merkezi yönetim bu projelerin başarılı olduğunu gördükçe bunları arttırmamız için de destekleyici olur (Katılımcı 7).

görüşleri, yerel yönetimlerin artan yerel diplomasi faaliyetleri sonucunda merkez ve yerel ilişkisinin yeniden sorgulanmasını (Erdem ve Ersavaş Kavanoz, 2021: 29) beraberinde getirmektedir. Bununla beraber uluslararası projelerde yer almanın bir diğer sorumluluğu, tarafların birbirleri üzerindeki denetimidir. Özellikle Avrupa Birliği gibi kuruluşların fon sağladığı kentlerin, proje süresince ve sonrasında projenin denetimini yapmak istemesi mümkündür. KBB'nin;

Evet denetim oluyor. Çünkü projede birlikte çalışıyoruz. Bu durumda yapılan her şey bizim tarafımızdan raporlanıyor. Zaten öncesinde de karşı taraf bize bir yol haritası çiziyor. Örneğin kuruluşların 'ben bu fonu veriyorum fakat sen bu fon ile bina inşa edemezsin, o binayı kiralayabilirsin' gibi istekleri olabiliyor. Her projede belli bir süre oluyor denetim için. Proje bittiğinde de denetim bitmiyor. Yapılan projenin sürdürülebilirliğine çok önem veriyorlar (Katılımcı 1).

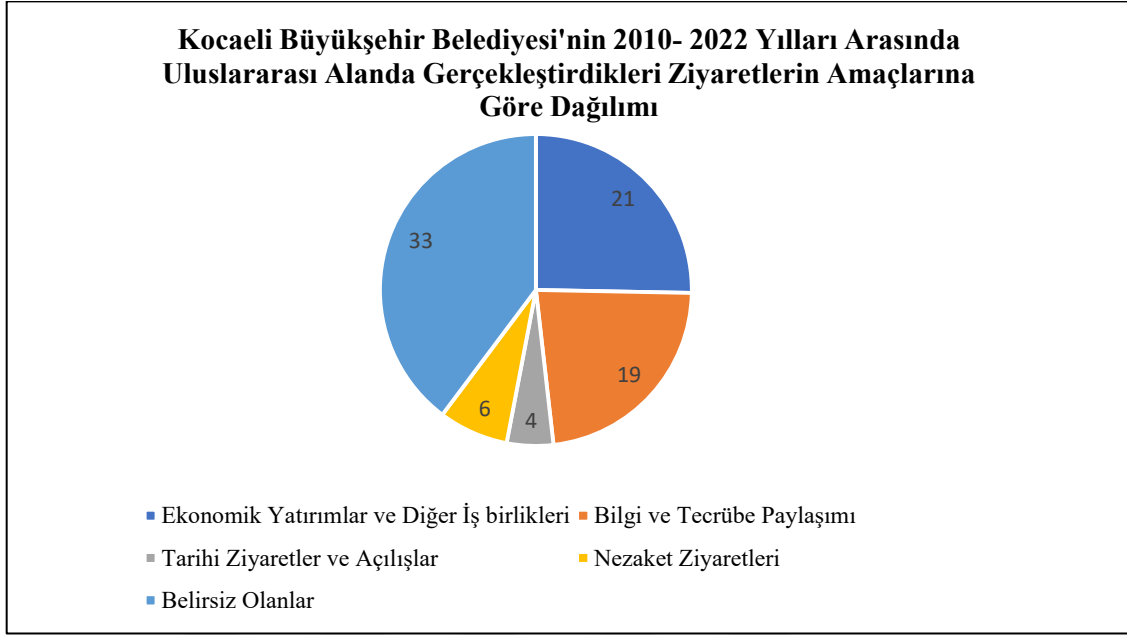
ve

Yapılan projelerde AB Türkiye delegasyonu tarafından; projenin uygulanması esnasında belirli dönemlerde izleme denetimleri, proje bittikten sonra 5 yıla kadar hem mali hem de idari olmak üzere denetimler yapılmaktadır (Katılımcı 9).

görüşleri, uluslararası projelerin denetim süreçlerini ve bu denetimlerin amaçlarını açıklar niteliktedir.

Yerel yönetimlere, denetim ya da bilgi alışverişi amacı ile uluslararası projelerin taraflarından, uluslararası etkinliklere katılmak isteyen yabancı katılımcılardan, kardeş kent ilişkisi kurmak isteyen kent yöneticilerinden, üye oldukları kuruluşlardan ve benzeri birçok ziyaretçi gelmektedir. Bu ziyaretlerin tümü, yerel diplomasi aracı olan uluslararası ziyaretleri oluşturmaktadır. Uluslararası ziyaretlerin yukarıda sayılan nedenler dışında birçok amacı vardır. Uluslararası ziyaretlerin nedenlerini, KBB'nin 2010-2022 yılları arasında gerçekleştirdiği uluslararası ziyaretler üzerinden değerlendirmek mümkündür.

Grafik 6: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010- 2022 Yılları Arasında Uluslararası Alanda Gerçekleştirdikleri Ziyaretlerin Amaçlarına Göre Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Yerel yönetimlerin uluslararası alanda gerçekleştirdikleri ziyaretlerde, elçilik, müsteşarlık, bakanlıklar gibi önemli konumda olan kişiler ağırlandığı için bu görüşmelerin içerikleri bazen gizli tutulabilmektedir. Bu nedenle KBB'nin gerçekleştirdiği ziyaretlerin büyük bir çoğunluğuna ulaşamamıştır. Bunun dışında Kocaeli'nin sanayi alanında gelişmiş olması, Kocaeli'yi ekonomik yatırımların odağı bir kent haline getirmiştir. Bu sebeple gerçekleştirilen ziyaretlerin önemli bir kısmını da ekonomik yatırımlar başta olmak üzere işbirlikleri oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra ülkeler arası tarihi ve kültürel bağlar, bilgi ve tecrübe paylaşımları da ziyaretlerin gerçekleşmesinde etkili olmuştur.

3.4.2. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Yerel Diplomasi Faaliyetleri

Yerel yönetimler, iklim değişikliği, ekolojik güvenliği sağlama, kentsel atıklar, sürdürülebilirliği sağlama, göç, dezavantajlı grupların entegrasyonu, kentsel dirençliliği sağlama, afetle mücadele, salgın hastalıklar ve benzeri birçok karmaşık soruna müdahale etmek için gerçekleştirdiği faaliyetleri yerel anlamda gerçekleştirebileceği gibi uluslararası alanda da gerçekleştirebilir. Bu başlıkta, yerel yönetimlerin karmaşık sorunları çözmek için kullandıkları yerel diplomasi faaliyetlerini, KBB'nin yerel diplomasi araçlarını kullanarak gerçekleştirdiği faaliyetler özelinde değerlendirme yapılacaktır.

3.4.2.1. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Kardeş Kent İlişkileri

Kardeş kent ilişkileri kurulurken beklenen sonuçlar, kentin karmaşık olan birçok sorununa çözüm üretebilir. Örneğin bilgi alışverişi, kentler arasında afeti önlemek adına yapılmakta ise bu bilgi alışverişi, karmaşık bir sorun olan afet sorunlarını çözmede kardeş kent ilişkisini etkin bir yerel diplomasi aracı haline getirmektedir. KBB'nin uluslararası alanda kurmuş olduğu kardeş kent ilişkileri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Uluslararası Kardeş Kent İlişkileri

YIL	KARDEŞ ÜLKE	KARDEŞ KENT	KARDEŞ KENT OLUNMA SEBEBİ
1999	Almanya	Kassel	Kocaeli depreminden sonra Kassel'in Kocaeli'ye çocuk esirgeme kurumu yapması ve yardımlaşma.
2002	Güney Kore	Ulsan	Güney Kore'nin, Ulsan kentinde merkezi bulunan Ford Otosan fabrikalarının bulunduğu her kent ile kardeş kent ilişkisi kurması.
2012	Bulgaristan	Kırcaali	Başta doğal afetler olmak üzere birçok alanda işbirliği içerisinde olmak.
2012	Macaristan	Szekesfehervar	Tarihsel bağların sürdürülebilirliğini sağlamak.
2012	Tunus	Sousse	Türkiye'de yaşanan kalkınmanın Tunus'a önderlik etmesi.
2012	ABD	Maryland	İki kent arasında ekonomik, sosyal, kültürel, ticari alanlarda işbirliği yapılmasını, bağların güçlendirilmesi ve kentler arasında her türlü ilişkinin desteklenmesi.
2012	Hollanda	Amsterdam	Ticari, sosyal ve kültürel alanlarda iş birliği yapmak. Afet sorunlarında karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak.
2018	Rusya	Tataristan Özerk Cumhuriyeti Almetjevsk	Tarihsel bağların sürdürülebilirliğini sağlamak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB'nin Almanya/Kassel, Bulgaristan/Kırcaali ve Hollanda/Amsterdam kentleri ile kurmuş olduğu kardeş kent ilişkisi karmaşık bir sorun olan afet sorunu çözmeye hizmet etmektedir. KBB, bu üç kent ile kurmuş olduğu kardeş kent ilişkisini, deprem riskinin yüksek olduğu bir kent olarak afet sorunlarında etkin bir şekilde kullanmaktadır. KBB'den Katılımcı 1'in;

Deprem, Almanya/Kassel ile kardeş kent olmamızın en önemli sebeplerinden biriydi. Çünkü depremden sonra yetim kalan çocuklar için çok büyük ve çok modern bir yetimhane kurdular. Ayrıca Kocaeli itfaiyesine de malzeme ve teçhizat yardımları oldu. Hala şuan itfaiyeler birbirleriyle iletişim halindeler. Afet yönetimine dair hem Kassel ile hem de Amsterdam'la etkileşim içerisindeyiz (Katılımcı 1).

ifadeleri, afet konusunda kardeş kent ilişkilerinin hem afete hazırlık hem de afetten sonra yardımlaşma anlamında önemine vurgu yapar niteliktedir. Bu anlamda KBB'den Katılımcı 6'nın ifadeleri de dikkate değerdir:

Afetler için mücadelede örnek bir çalışma olarak düşündüğümüz Avrupa'daki şehirlerle de afet kardeşliği için çalışmalar yapmaya başladık. Çünkü Kahramanmaraş depreminden sonra fark

ettik ki yardıma gelen birçok kişi kenti tanımıyor. Bu da yardım noktasında aktif olunmasına engel oluyor. Biz şimdi bunu Türkiye içerisinde deniyoruz. Afet kardeşliği üzerine çalışıyoruz. İlerleyen zamanlarda uluslararası alanda daha fazla kardeş kent ilişkileri kurulabilir (Katılımcı 6).

Sonuç olarak KBB'nin toplamda sekiz adet kardeş kenti bulunmaktadır. Kardeş kent ilişkilerini genel olarak ticari, sosyal, kültürel ilişkiler geliştirmek, hali hazırda olan tarihsel bağları korumak adına gerçekleştirirken karmaşık sorunlardan afet sorununa hizmet eden üç kent ile kardeş kent ilişkisi gerçekleştirmiştir.

3.4.2.2. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Uluslararası kuruluşlar, kimi zaman bir konu özelinde kimi zaman da belli toplulukları bir araya getirmek için toplanmaktadırlar. Konu özelinde toplanan uluslararası kuruluşların karmaşık sorunlara doğrudan hizmet edebildikleri gibi belli başlı toplulukları bir araya getirerek iş birliği ile çözüm bulma noktasında da hizmet edebilmeleri mümkündür. Yerel yönetimler ise kentin ve kentte yaşayan vatandaşların karşı karşıya olduğu karmaşık sorunları çözmek adına uluslararası kuruluşlara üye olmaktadır. Karmaşık sorunların çözümlerinde uluslararası kuruluşların etkisini görmek adına KBB'nin üye olmuş olduğu uluslararası kuruluşlar üzerinden değerlendirme yapılabilir.

Tablo 3: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Üye Olunan Ağ	Ağın Kuruluş Yılı	Ağın Genel Amacı	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Ağa Üye Olma Amacı
Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)	1885	Tüm toplu taşıma paydaşlarını ve tüm sürdürülebilir ulaşım modlarını bir araya getirmek (UITP, 2023).	Kocaeli'de transit geçişin fazla olması nedeniyle ulaşım alanında yapılan yenilikleri takip etmek ve sürdürülebilirliğe katkı sağlamak.
Folklor Festivalleri ve Halk Sanatları Kuruluşları Uluslararası Konseyi (Cioff)	1970	Geleneksel kültürün korunmasını, tanıtılmasını ve yayılmasını sağlamak (Cioff, 2023)	Uluslararası farklı folklor gruplarına ulaşarak kültürlerin kaynaşmasını sağlamak.
Dünya Büyükşehirler Birliği (METROPOLIS)	1984	Metropollerin kolektif sesini küresel sahnede yükseltmek. Küresel iş birliğini, diyalogu, bilgi ve çözüm paylaşımını teşvik etmek (https://v3.arkitera.com/v1/haberler/2003/09/20/metropolis.htm).	Dünyada olan büyükşehirler ile iletişim halinde olarak bilgi alış verişinde bulunmak.
ECSITE (Avrupa Bilim Merkezleri Topluluğu)	1989	Bilimle uğraşan organizasyonları ve profesyonelleri birbirine bağlayarak onlara ilham vermek ve onları güçlendirmek. Ayrıca onların çalışmalarının kapsamını genişletmek ve etkilerini güçlendirmek (TÜBİTAK, 2023).	Şehrin kültür, sanat ve spor alanında markalaşmasına katkı sağlamak.
TDBB (Türk Dünyası Belediyeler Birliği)	2003	Türk dili ve lehçelerinin konuşulduğu ülkelerin ve bölgelerin coğrafi, tarihi, kültürel ortaklıkları bulunan yerlerdeki kent ve kent yönetimleri ile ortak çalışmalar yapmak (TDBB, 2023).	Türk etnik kimliğine sahip belediyeler ile işbirliği içerisinde olmak.
UCLG- MEWA (Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı)	2004	Yerel yönetimler arasında ve dünya toplumu içinde iş birliği yoluyla yerel yönetimin değerlerini, amaçlarını ve çıkarlarını geliştirerek, demokratik yerel yönetimin dünya ölçeğinde birleşik sesi ve sözcüsü olmak (UCLG-MEWA, 2015).	Dünya genelinde yerel yönetimlerin çalışmalarını takip etmek.
NAMES (Ortadoğu Bilim Merkezleri Platformu)	2006	Yaygın eğitim yoluyla, çeşitliliği giderek artan bir toplum arasında halkın bilim anlayışını ve bilime katılımını artırarak, bölge genelinde bilimin demokratikleştirilmesidir (TÜBİTAK, 2023).	Şehrin kültür, sanat ve spor alanında markalaşmasına katkı sağlamak.
İklim ve Enerji İçin Belediye Başkanları Sözleşmesi (Covenant of Mayors For Climate & Energy)	2008	Şehirlerin ve yerel yönetimlerin iklim konusuna dikkatlerini çekmek (Marmara Belediyeler Birliği, 2021).	Son zamanlarda dünyaca öneminin daha çok farkına varılan iklim değişikliğini yakından takip edip önlem almak.
Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Şehirler Ağı 5. Fazı	2009-2013	Sağlık alanındaki yerel politikalarda çeşitliği sağlamak (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2009).	Belediye olarak sağlıklı yaşama verilen önem ışığında, sağlık alanında yapılan faaliyetleri yakından takip etmek.
Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Şehirler Ağı 7. Fazı	2019-2024	Kentlerin sağlık çalışmalarını iyileştirmek (Health Worlds News, 2019).	Korona dönemiyle tekrar gündeme gelen sağlık sorunlarının yakından takip edilmesi.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB'nin güncel haliyle toplamda on uluslararası kuruluşa üyeliği bulunmaktadır. Bu kuruluşların görevleri özelinde inceleme yapıldığında, Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)'ne üye olmasının kentin aktif olarak kullandığı ulaşım araçlarını sürdürülebilir bir hale getirmesi açısından oldukça önemli olduğu doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Bu konuda KBB'nin;

UITP sürdürülebilirliğe önem veriyor. Biz de öyle. Biz üyelikten sonra araştırmalar yaparak, bir çok toplu taşıma aracında yakıt türünü değiştirdik. Hava kirliliğini en az düzeye indirecek yakıtlar kullanmayı tercih ediyoruz. Tramvayın devreye girmesi de önemli oldu. Birlikten öğrendiklerimiz, kendi araştırmalarımız, dünyadaki diğer örnekleri incelememiz ile kendimizi bu alanda güncellemeye çalışıyoruz (Katılımcı 1)

görüşü sürdürülebilirlik alanında yeniliklerin takip edildiğini ve kuruluştan öğrenilen bilgilerin uygulamaya geçirildiğini kanıtlar niteliktedir.

KBB'nin bir başka üye olduğu İklim ve Enerji İçin Belediye Başkanları Sözleşmesi, günümüzde oldukça önemli bir karmaşık sorun olan iklim değişikliği ile mücadele etmek için doğrudan kurulmuştur. KBB'nin;

İklim değişikliğinin hayatı nasıl etkilediğini görebiliyoruz. Su kaynakları tükeniyor. Kocaeli'de hızlıca nüfusu yükselen bir şehir. Daha doğru nasıl kullanabiliriz? Sorusunu soruyoruz. Ayrıca merkezi hükümetin de iklim değişikliği konusunda attığı adımlar yerel yönetimlerde etkin olabiliyor. Örneğin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na İklim başlığı da eklendi. Bu durumda yerel yönetimlere yansıdı. Kaynağında ayrıştırma konusuna önem verdik. Ayrıca kendimiz kurumlarımızda da atıklar konusuna ayrıca özen gösterdik. Yeşil enerjiyi önemsemeye başladık. Güneş enerji panelleri kullanımına dikkat etmeye çalıştık. Uluslararası alanda da popüler ve gündemde olan önemli bir konu. Bunun yansımaları yine belediyelerde daha etkin olmaya başladı (Katılımcı 1)

görüşü, kuruluşun, iklim değişikliği ile mücadelede yerel yönetimlerde farkındalık oluşturma amacıyla başarıya ulaştığını göstermektedir. Bununla beraber, Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nın her faz için farklı bir amaç belirlediği Tablo 2'de görülmektedir. KBB'nin “

İlk üyeliğimizin başladığı yıllar belediye başkanımız farklıydı. Eski dönem belediye başkanımız sık sık sağlık yürüyüşleri etkinlikleri gerçekleştirirdi. Bu konuya ayrıca ilgisi vardı. Bu nedenle o dönem birliğe üye olmuştuk. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) üyeliklerini Faz olarak yeniden düzenlediği için tam hatırlamasam da belediye başkanlığı değişim zamanına denk gelmiş olabilir. Her yöneticinin kendine göre daha önemli gördüğü alanlar değişebiliyor. Örneğin Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'ne ikinci defa üye olduğumuz zaman aralığı korona virüs zamanına denk geliyor. Bu dönemde sadece Kocaeli değil bütün belediyeler bu birliğin çalışmalarını yakından takip etti. Belediye başkanımız korona dönemi, sağlık alanına ayrıca önem gösterdi (Katılımcı 1).

ifadelerinden anlaşılabacağı üzere yerel yönetim yöneticilerinin öncelikle politik alanları değişse de salgın hastalıklar gibi önemli bir karmaşık sorunla karşı karşıya kalındığında WHO'ya üyelik çözüm için kaçınılmaz olmuştur.

Genel olarak KBB'nin bir yerel diplomasi aracı olarak uluslararası kuruluşlara üyeliklerinden dört tanesini karmaşık sorunları çözme noktasında aktif olarak kullandığını söylemek mümkündür. Bunun dışında kalan uluslararası kuruluşlar doğrudan bir karmaşık soruna müdahale etmese de dolaylı yoldan karmaşık sorunların çözümüne hizmet etmeleri mümkün olabilir. Bu konu tartışmaya açık olmakla birlikte örneğin NAMES (Ortadoğu Bilim Merkezleri Platformu), bilimle ilgilenen toplulukları bir araya getirerek kentin karşılaşılabileceği herhangi bir karmaşık soruna çözüm üretebilir. Bu noktada bu kuruluşların karmaşık sorunları çözmede doğrudan olmasa bile dolaylı yoldan işlevsel olduğu düşünülebilir.

3.4.2.3. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler

Uluslararası etkinlikler olası bir karmaşık sorunun çözümünde en işlevsel şekilde etki edebilecek çabuklukta gerçekleştirilebilir. KBB'nin de yerel diplomasi araçlarından en aktif şekilde kullandığı uluslararası etkinlikleri karmaşık sorunlar özelinde gruplandırarak anlatmak bu bölümde daha işlevsel olacağı için tablolar üzerinden ilerlenecektir. KBB, dezavantajlı vatandaşların hayata her alanda entegrasyonu, göç sorunu, iklim değişikliği ile mücadele, kentsel atıklar ile mücadele, ekolojik güvenliği sağlama, kentin sürdürülebilirliğini sağlama, kentin dirençliliğini artırma, afetle mücadele ve benzeri konularda çözüm bulmak adına uluslararası etkinlikler düzenlemiştir.

Yerel yönetimlerin dezavantajlı grupların topluma entegrasyonu konusunda birçok sorumluluğu bulunmaktadır. Dezavantajlı grupların entegrasyonu, dünya genelinde her alanda dezavantajlı bireyler olduğu için uluslararası alanda dikkat çekilmesi gereken bir konudur. KBB'nin bu alanda 2010-2022 yılları arasında gerçekleştirdiği uluslararası etkinlikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 yılları Arasında Dezavantajlı Grupların Topluma Kazandırılması Konusunda Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinlik Yılı	Etkinliğin Yapıldığı Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinlikte Bulunma Amacı
Yetiştirme Yurdu Çocukları ile Etkinlik	2015	Almanya/Kassel	Kocaeli ve Kassel 'in kardeş kent oluşunun 15. Yıldönümünün çocuklar ile kutlanması.	Güvenilir, erişilebilir iletişim ve tanıtım ağı oluşturmak.
Engelsiz Kalemler Fuarı	2016	Türkiye/İstanbul	Engelli yazarların hayatta başardıkları örnek çalışmaların görülmesi ve teşvik edilmesiyle, fuarı ziyaret eden engelli bireylerin, toplumsal hayatın içine katılmak için engel olmadığının farkına varmalarını sağlamak.	Sağlıklı yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlamak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB'nin, toplum içerisinde yaşayan engelli ve yetim bireylerin varlığına dikkat çekmek için hazırlanmış iki etkinliğe katılımda bulunduğu doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Uluslararası etkinlikleri dezavantajlı grupların varlığını topluma kabul ettirmek ve dezavantajlı grupların entegrasyonunu sağlamak adına uluslararası etkinliklere katılım sağlayarak göstermiştir. Dezavantajlı gruplar ile ilgili KBB'nin daha çok uluslararası projelere yöneldiği doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Bu projelere bir diğer başlıkta değinilecektir.

Toplum içerisinde yaşayan dezavantajlı gruplardan bir diğeri de göçmenlerdir. Fakat göç sorunu başlı başına bir karmaşık sorun oluşturduğu için ayrıca değerlendirilecektir. Yerel olabildiği gibi uluslararası alanda da gerçekleştirilen göç hareketleri, kentin ve kentin vatandaşlarının üzerinde çoğu zaman baskı yaratabilir. Örneğin göçle gelen grupların yerel halkın istihdamında sorun yaşanmasına sebep olabilir. Bununla birlikte yerel halkın kendine has bir yaşam şekli vardır. Özellikle uluslararası alanda gerçekleşen göç hareketlerinde, göç ile gelen grupların yerel halkın yaşam şekillerine, toplumsal değerlerine ayak uydurması gerekmektedir. Aksi takdirde her iki grup için de karmaşık sorunlar meydana gelecektir. Bu durumla hizmet için en yakın birim olan yerel yönetimlerin ilgilenmesi gerekebilir. KBB'nin göç sorunu için uluslararası alanda gerçekleştirdiği etkinlikler üzerinden değerlendirme yapılabilir.

Tablo 5: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Göç ile İlgili Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinlik Yılı	Etkinliğin Yapıldığı Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinlikte Bulunma Amacı
Kartepe Zirvesi (Göç, Mülteci ve İnsanlık Konulu)	2018	Türkiye/Kocaeli	"Göç, Mültecilik ve İnsanlık" temasıyla 30 ülkeden 342 bilim, medya ve siyaset temsilcisi; AB ve Birleşmiş Milletlere bağlı kurumların temsilcileri, yurt içinden birçok akademisyen, ulusal ve uluslararası üst düzey kişileri bir araya getirmek.	Şehrimizin kültür, sanat ve spor alanında markalaşmasına katkı sağlamak.
"3. Mülteciler Alanında Belediyeler Arası Koordinasyon ve Uyum" Toplantısı	2019	Türkiye/İstanbul	Uyum odaklı başlığın nasıl geliştirebileceği konusunun ele alınması.	Güvenilir, erişilebilir iletişim ve tanıtım ağı oluşturmak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin göç ile ilgili uluslararası alanda gerçekleştirmiş olduğu etkinliklerde mültecilerin kente uyumunun sağlanması adına çalışmaları olduğu tespit edilmiştir. Göç politikaları göçmenlerin entegrasyonu dışında, göçü kontrol altına alma, önleme gibi farklı stratejiler şeklinde de uygulanabilmektedir. KBB'den Katılımcı 1'in;

Uluslararası alanda meydana gelen göçler için yerel olarak yardım çalışmaları yapıyoruz. Kocaeli’de çok farklı etnik kökenlerden göçle gelenler var. Biz uluslararası çalışmalarımızı bunların entegrasyonu üzerinden yürütüyoruz. Fakat önleme adımıyla yerel yönetimlerin yapabileceği fazla bir şey yok. Bu alan biraz daha merkezi yönetimin tutumuyla alakalı oluyor ve merkezi yönetime göre hareket ediliyor. Kısacası bu alanda merkezi hükümetin politikaları doğrultusunda hareket etmeye çalışıyoruz (Katılımcı 1)

ifadesi, yerel yönetimlerin genellikle göçmenler ile halkın entegrasyonu konusunda çalıştıkları, göçü önleme stratejilerinin ise daha çok merkezi yönetimin kapsamına bırakıldığı şeklinde değerlendirilebilir. KBB de göç sorunun çözümü için, uluslararası etkinlikleri, göçmenler ve yerel halkın entegrasyonu doğrultusunda kullanmaktadır.

Kocaeli gibi sanayisi gelişmiş, metropoller kentlerin yaşadıkları göç sorunları, başka sorunların ortaya çıkmasına neden olur. Örneğin göç ile beraber artan nüfusun meydana getirdiği atıklar, kentsel atıklardır. Kentsel atıklarla mücadele etmek ise yerel yönetimlerin en asli görevlerindendir. Yerel yönetimler kentsel atıklarla mücadelede uluslararası etkinlikleri genellikle, çalışma ziyaretleri gerçekleştirerek, atıklar konusunda bilinç oluşturacak çalıştaylar yaparak ya da yapılan çalıştaylara katılarak gerçekleştirebilirler. KBB’nin kentsel atıklarla mücadelede konusunda gerçekleştirdiği uluslararası etkinlikler üzerinden değerlendirme yapılabilir.

Tablo 6: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin 2010-2022 Yılları Arasında Kentsel Atıklar Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinliğin Yapıldığı Yıl	Etkinliğin Yapıldığı Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinlikte Olma Amacı
2. Uluslararası Biyosidal Kongresi	2011	Türkiye/Antalya	Biyosidal ürünlere ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuat, üretici sorunları, bitki koruma ürün uygulamaları, entegre vektör mücadelesi, ruhsatlandırma, laboratuvar uygulamaları, iş sağlığı ve güvenliği hususları, dezenfektanlar, işlenmiş eşya, hastanelerde biyosidal ürün kullanımı tartışılmıştır.	Halk sağlığını önleyici ve koruyucu sağlık hizmetlerini sunmak ve halkı sağlıklı yaşam konusunda bilinçlendirmek.
“REW 10. Geri Dönüşüm, Çevre Teknolojileri ve Atık Yönetimi Uluslararası Fuarı”	2014	Türkiye/İstanbul	Geri dönüşüm alanında bulunan yerli ve yabancı firmaları bir araya getirmek.	Geri dönüşüm teknolojileri hakkında bilgi sahibi olmak.
“REW 11. Geri Dönüşüm, Çevre Teknolojileri ve Atık Yönetimi Uluslararası Fuarı”	2015	Türkiye/İstanbul	Ticari bir etkinlik olmanın ötesinde, 11 yıldır süregelen eş zamanlı konferans programlarıyla da yine Avrasya’nın en önemli çevre buluşmasına ev sahipliği yapması.	Geri dönüşüm teknolojileri hakkında bilgi sahibi olmak.
Yerel Yönetimlerde Su, Atık Su ve Sulama Sistemleri Yönetimi Uzman Eğitimi	2016	Türkiye/Kocaeli	Su, atıksu ve yeşil alanların sulama sistemlerinin yönetimi için ayrı ayrı eğitimlerin verilmesi.	Güvenilir, erişilebilir iletişim ve tanıtım ağı oluşturmak.
3. Uluslararası Biyosidal Kongresi	2016	Türkiye/Antalya	Türkiye’de konunun tüm taraflarının bir araya gelmesiyle, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Kimyasallar Ajansı’nın (ECHA) rolü, Biyosidal ürünlerin Global ruhsatlandırılmasında Dünya Sağlık Örgütü’nün (WHO) rolü, Avrupa Birliği piyasasındaki mevcut biyosidal ürünler ve kullanımları: Fırsatlar ve zorluklar, Biyosidal ürünlerde sürdürülebilirlik ve risk değerlendirmesi, biyosidal ürünlerde maksimum kalıntı limitleri, biyosidal endüstrisinin bugünü ve geleceği, biyosidal mevzuatının etkileri gibi konularda bilgi paylaşımı ve tartışma ortamı sağlanarak, daha iyiyi bulma ve daha uygununu kullanma adına önemli adımların atılması amaçlanmaktadır.	Sağlıklı yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlamak.
Çalışma Ziyareti (Bio Kurutma Tesisi)	2021	Uluslararası (Faaliyet raporunda birçok ülke ibaresi geçmektedir.)	Bio — Kurutma Tesisinin kuruluş çalışmalarına ilişkin olarak gerçekleştirilen yurtdışı örnek uygulamalarını incelemek.	Kurumsal iletişim ve tanıtım hizmetlerin etkinliğini artırmak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB, su atıkları, katı atıkları, biyosidal atıklar gibi birçok atık çeşidinin bertarafı ve geri dönüşümü için kongrelere katılım sağlamıştır. Bu etkinliklerden birine de ev sahipliği yapmıştır. Ayrıca birden fazla ülkeye çalışma ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Çalışma ziyaretleri yerel yönetimlerin teknik konularda bilgi alışverişinde bulunmak adına en çok başvurdukları uluslararası etkinlik türlerindendir. Kentsel atıklarla mücadelede, dünyada yaşanan yenilikleri takip etmek yerel yönetimlerin gelişimi açısından oldukça önemlidir. Bu alanda KBB'nden Katılımcı 9'un;

Ülkelerin atık çeşitleri farklılıklar gösterdiği için bunları bertaraf etme yöntemleri de farklılık göstermektedir. Türkiye'deki atık sistemi daha çok sulu atık şeklinde iken Avrupa'da hızlı tüketimin etkisi ile atık yönetimi daha çok katı atık üzerinden işlemektedir. Bu nedenle katı atık ile mücadelede uluslararası çalışma ziyaretleri gerçekleştirilerek, bu alanda daha çok inceleme yaparak atık tesisleri kurma ve geliştirme üzerinde çalışıyoruz (Katılımcı 9).

görüşleri dikkate değerdir. KBB, kentsel atıklarla mücadelede uluslararası etkinlikleri, kongrelere katılım ve çalışma ziyaretleri gerçekleştirme üzerinden gerçekleştirmektedir.

Yerel yönetimlerin asli görevlerinden olan kentsel atıkları kontrol altına alma, konusu bir başka karmaşık sorunun çözümüne de hizmet etmektedir. Bu sorun ekolojik güvenliğin bozulmasıdır. Kentler içerisinde birden fazla ekosistemi barındırırlar. Bunlar yeşil alanlar, sulak alanlar, kentin hava sahası ve benzeri çeşitlendirilebilir. Bu alanları korumak kentin ekolojik güvenliğini sağlamak adına çok önemlidir. Yerel yönetimler, bu alanda da uluslararası etkinlikleri, genellikle çevre teknolojileri ile ilgili uluslararası fuarlara katılım gösterme ya da bu fuarlara ev sahipliği yapma şeklinde gösterebilirler. KBB'nin ekolojik güvenlik adına gerçekleştirdiği uluslararası etkinlikler üzerinden yerel yönetimlerin yaklaşımları değerlendirilebilir.

Tablo 7: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Ekolojik Güvenlik Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinliğin Yapıldığı Yıl	Etkinliğin Yapıldığı Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinliği Gerçekleştirmedeki Amacı
IFAT Eurasia Çevre Teknolojileri İhtisas Fuarı	2015	Türkiye/Ankara	Çevre alanında gerçekleşen çalışmalarda yeni teknolojileri bir araya getirmek.	Günlük atıkların bertarafı sürecinde yeni teknolojiler öğrenmek.
Flowers Show Fuarı	2017	Türkiye/İstanbul	Peyzaj ve Evcil Hayvanlar sektörlerindeki uluslararası katılımcı ve ziyaretçileri bir araya getirmek.	Şehrimizin kültür, sanat ve spor alanında markalaşmasına katkı sağlamak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB, ekolojik güvenliği sağlamak ve bu alanda gerçekleştirilen yeni teknolojileri takip etmek adına uluslararası alandaki etkinliklere katılım göstermiştir. Ekolojik güvenliği sağlamanın bir diğer yolu, kentin sürdürülebilirliğini sağlamaktır. Bu konuda uluslararası etkinlikler, diğer karmaşık sorunlarda olduğu gibi bilinç yaratmak ya da alanında uzman kişileri bir araya getirerek

özüm için iş birliği içerisinde bilgi alışverişi yapmak amaçlarıyla gerçekleştirilebilir. KBB'nin sürdürülebilirlik ile ilgili gerçekleştirdiği uluslararası etkinlikler, sürdürülebilirliğin sağlanması uluslararası etkinliklerin etkisini göstermek amacıyla incelenebilir.

Tablo 8: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Sürdürülebilirlik Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinliğin Yapıldığı Yıl	Etkinliğin Yapıldığı Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinliği Gerçekleştirmedeki Amacı
Pollutec Fuarı	2010	Fransa/Lyon	Dünyanın dört bir yanından çevre, arıtma teknolojileri, yeşil uygulamalar ve çevre dostu şirketleri bir araya getirerek sürdürülebilir ve yenilenebilir enerji ve çevre teknolojileri konularını işlemek.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Sürdürülebilir Ulaşım Sempozyumu	2011	Türkiye/Kocaeli	Kent içi ulaşım sorunlarına çözümler üretmek ve sürdürülebilir ulaşım hakkında farkındalık yaratmak.	Modern, güvenli ve entegre bir ulaşım ağı oluşturmak.
8. Uluslararası Ulaşım Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı	2015	Türkiye/İstanbul	Sürdürülebilir toplu ulaşım kültürünü yaygınlaştırmak.	Kentlinin ihtiyacına karşılık verecek konforlu, ekonomik, çevre ve engelli dostu bir ulaşım ağı oluşturmak, güvenli bir toplu taşıma sistemi için gerekli tedbirleri almak.
InnoTrans Fuarı	2016	Almanya/Berlin	Katılan ülkelerin, trenlerden, metro ve sinyal sistemlerine kadar tüm raylı sistem çözümlerini sunması.	Kentlinin ihtiyacına karşılık verecek konforlu, ekonomik, çevre ve engelli dostu bir ulaşım ağı oluşturmak, güvenli bir toplu taşıma sistemi için gerekli tedbirleri almak.
3. İstanbul Karbon Zirvesi	2016	Türkiye/İstanbul	Sürdürülebilir iş modellerini desteklemek ve karbon salımını azaltacak politikaların uygulanmasını teşvik etmek.	Kentsel atık kaynaklı sera gazlarının azaltılması için sunumlar yapılması ile bilgi paylaşımı yapmak.
17. Uluslararası Efficiency Challenge Elektrikli Araç Yarışları	2021	Türkiye/Kocaeli	Alternatif ve temiz enerji kaynaklarının otomotiv sanayisinde kullanımını yaygınlaştırmak.	Geleceğimizin teminatı çocuk ve gençlerimizin eğitim ve spor çalışmalarından yararlanmasını sağlamak.
Yerel Yönetimler ve Tarım Çalıştayı	2021	Türkiye/Konya	Katma değeri yüksek ürünler yetiştirmeye teşvik ederek, çiftçilerin gelir düzeyini artırmak ve tarımsal kalkınmaya destek sağlamak.	Kırsal alanlarda tarımsal ve hayvansal üretimi artırmak ve yaşam standartlarını geliştirmek.
Sürdürülebilir Yaşam Fest	2022	Türkiye/Kocaeli	"Sürdürülebilir Şehir ve Yaşam Alanları" konusunda halkın bilincinin artırılması.	Gelecek nesillere yaşanabilir ve yeşil bir çevre bırakmak.
2. Yerel Yönetimler ve Tarım Çalıştayı	2022	Türkiye/Kocaeli	Sürdürülebilir tarımsal kalkınmanın geliştirilmesi amacıyla bilgi paylaşımı ve ortak projeler konusunda iş birliğinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.	Kırsal alanlarda tarımsal ve hayvansal üretimi artırmak ve yaşam standartlarını geliştirmek.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB, sürdürülebilirlik alanında gerçekleştirilen dokuz etkinliğin dördüne ev sahipliği yapmıştır. Yapılan bu etkinliklerin amaçlarına bakıldığında tarım ve ulaşım alanında sürdürülebilirliğe önem verildiği tespit edilmiştir. Bu alanlarda gerçekleştirilen uluslararası etkinlikler, yeni teknolojileri daha sürdürülebilir hale getirmek, sürdürülebilirlik alanında farkındalık yaratmak ve kaynakların verimli kullanılması amacıyla alternatif seçeneklerin değerlendirilmesi açısından son derece önemlidir. KBB, sürdürülebilirlik konusuna dikkat çekmek ve çözüm üretmek amacıyla hem uluslararası etkinliklere katılmış hem de uluslararası etkinliklere ev sahipliği yapmıştır.

Yerel yönetimlerin ekolojik güvenlik ve sürdürülebilirlik sağlanmadığında zorluklar ile karşılaşacağı, tüm dünya genelinde mücadele edilen bir diğer karmaşık sorun iklim değişikliğidir. Bu alanda mücadele etmek adına sadece yerel yönetimler değil birçok aktör bir araya gelmiştir. Öyle ki bir önceki başlıkta sadece iklim değişikliği ile mücadele edebilmek amacıyla uluslararası bir kuruluştan bahsedilmiştir. Yerel yönetimler bu alanda farkındalık yaratmak ve farklı aktörleri bir araya getirmek amacıyla uluslararası etkinlikler gerçekleştirebilmektedirler. KBB'nin iklim değişikliği ile ilgili gerçekleştirmiş olduğu uluslararası etkinlikler örnek olarak değerlendirilebilir.

Tablo 9: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında İklim Değişikliği Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinliğin Yapıldığı Yıl	Etkinliğin Gerçekleştiği Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinliği Gerçekleştirmedeki Amacı
Sincap Koşusu	2022	Türkiye/Kocaeli	"Ormanı Korum, İklimi Korum, Dünyayı Kurtar!" sloganıyla iklim krizine dikkat çekmek.	Kocaeli'yi kültür, sanat ve turizm alanlarında marka şehir haline getirmek.
Kartepe Zirvesi (İklim Değişikliği Konulu)	2022	Türkiye/Kocaeli	"Şehirlerimizi iklim değişikliğinin sonuçlarına, doğal afetlere karşı nasıl daha güçlü hale getirebiliriz?" sorusuna cevaplar aramak.	Kocaeli'yi kültür, sanat ve turizm alanlarında marka şehir haline getirmek.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Kartepe Zirvesi, KBB'nin hemen hemen her yıl düzenlediği bir zirvedir. Kartepe Zirvesi'nde her yıl başka bir konu seçilmekte ve seçilen konu özelinde, yerli ve yabancı akademisyenler bilim insanları bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunmaktadır. KBB, 2022 yılında gerçekleştirdiği Kartepe Zirvesi'nde iklim değişikliği ve iklim değişikliğinin sonuçları hakkında ne yapabiliriz düşüncesine dikkat çekmeye çalışmıştır. Bununla birlikte 'Sincap Koşusu Etkinliği' ile de iklim değişikliği konusunda bilinç yaratmayı amaçlamıştır. İklim değişikliği ile mücadele konusu çok uzun yıllardır olmasına rağmen iklim değişikliğinin son zamanlarda kendisini daha çok hissettirmesi, KBB'nden Katılımcı 1'in;

İklim değişikliğinin hayatı nasıl etkilediğini görebiliyoruz. Su kaynakları tükeniyor. Kocaeli’de hızlıca nüfusu yükselen bir şehir. Daha doğru nasıl kullanabiliriz? Sorusunu soruyoruz. Ayrıca merkezi hükümetin de iklim değişikliği konusunda attığı adımlar yerel yönetimlerde etkin olabiliyor. Örneğin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na İklim başlığı da eklendi. Bu durumda yerel yönetimlere yansıdı. Kaynağında ayrıştırma konusuna önem verdik. Ayrıca kendimiz kurumlarımızda da atıklar konusuna ayrıca özen gösterdik. Yeşil enerjiyi önemsemeye başladık. Güneş enerji panelleri kullanımına dikkat etmeye çalıştık. Uluslararası alanda da popüler ve gündemde olan önemli bir konu. Bunun yansımaları yine belediyelerde daha etkin olmaya başladı (Katılımcı 1).

ifadelerinden de anlaşılacağı üzere merkezi yönetimleri aşan bir önlem alma durumu beraberinde getirmiştir. Uluslararası bu alanda birçok çalışma yapılırken, uluslararası etkinlikler daha çok bilgi alışverişi ve farkındalık yaratmak amaçlarıyla gerçekleştirilmişlerdir.

Yerel yönetimler kentin kaynaklarını ve çevresini korumak adına yukarıda bahsi geçen, iklim değişikliği, sürdürülebilirlik, ekolojik güvenlik ve kentsel atıklar alanında bilinç yaratarak uluslararası etkinlikler gerçekleştirmektedir ve yapılan bu etkinlikler bu sorunların çözümü için alınan ilk önlemlerdir. Fakat kentin direnci sadece çevresel sorunların çözümü ile sağlanamaz. Kenti bekleyen her türlü sorun için kenti dirençli hale getirmek, yerel yönetimlerin görevlerindendir. Bu nedenle kentsel dirençlilik konusunda, coğrafi konumu gereği doğal afetlere özellikle dikkat etmesi gereken bir kent olan Kocaeli için KBB’nin gerçekleştirdiği uluslararası etkinlikler üzerinden değerlendirme yapılabilir.

Tablo 10: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Kentsel Dirençlilik Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinliğin Yapıldığı Yıl	Etkinliğin Gerçekleştiği Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinliği Gerçekleştirmedeki Amacı
CEBIT Euroasia Bilişim	2010	Türkiye/İstanbul	Kocaeli'deki küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ihracat kapasitelerinin artırılması	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Yapı Fuarı İstanbul	2010	Türkiye/İstanbul	Sektör profesyonellerinin verdikleri destek ve katkıyla yapı sektörünün tüm bileşenlerini bir araya getirmek.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Hannover Messe	2010	Almanya/Hannover	Hannover Messe birçok ülkeden farklı sektörleri buluşturan, katılımcılarına ticari iş birliği ve faydalı iş bağlantıları yaratarak günümüzün en gelişmiş teknolojilerini paylaşma fırsatı sunan uluslararası bir platformdur.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Uluslararası kentsel yenilenme yarışması	2012	Çin/Guangzhou	Kentsel yenilenme alanında ilgilileri bir araya getirmek ve kentsel yenilenme alanında teşviklerin artırılması.	Şehrimizde meydana gelebilecek afetlere karşı hazırlık çalışmaları yapmak ve toplumun bilinç düzeyini yükseltmek.
CeBİT Fuarı	2012	Almanya/ Hannover	'Güveni Yönetmek' teması ile uluslararası teknoloji firmalarını bir araya getirmek.	Yönetim bilgi sisteminin kurulumu ve geliştirilmesine yönelik bilişim altyapısının oluşturulması.
ISAF Fuarı	2012	Türkiye/İstanbul	Uluslararası alanda AR-GE projeleri hakkında bilgi vermek.	Yönetim bilgi sisteminin kurulumu ve geliştirilmesine yönelik bilişim altyapısının oluşturulması.
KOLMAP Projesi için teknik gezi	2012	İtalya	Bologna ve Verona Lojistik Köyleri hakkında bilgi edinilmesi ve organize lojistik faaliyet alanlarının kavramsal içerikleri irdelenmesi.	Modern, güvenli ve entegre bir ulaşım ağı oluşturmak.
İnovasyon Fuarı	2013	Türkiye/İstanbul	'Değişimi gerçekleştirmek, geleceği tasarlamak' temasıyla uluslararası profesyonelleri, sanayicileri, akademisyenleri ve üniversite öğrencilerini bir araya getirmek.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
1.Uluslararası Kentsel Planlama, Mimarlık ve Tasarım Kongresi	2014	Türkiye/Kocaeli	Kentsel planlama alanıyla ilgilenen, yerli ve yabancı kesimleri bir araya getirerek alanlarında bilgi, paylaşımı yapmalarını sağlamak.	Yeni yaşam merkezleri planlamak suretiyle kentsel dönüşüme yönelik alt yapı hazırlamak.
SANTEK'14	2014	Türkiye/Kocaeli	Kentteki işletmelerin dış pazarlara açılmaları, yeni teknolojilerden haberdar olmaları, yeni müşteriler bulmaları gibi birtakım avantajları yakalamalarını sağlamak.	İZAYDAŞ, sanayi teknolojileri, ihracat potansiyelinin artırılması. Ortaklıklar kurulması.
Mekânsal Ağ Analizleri Çalıştayı	2014	Türkiye/Ankara	Mekânsal ağ çalışmaları yapılarak bu çalışmalar hakkında şehir plancıları başta olmak üzere birçok kesimi bilgilendirmek.	Yeni yaşam merkezleri planlamak suretiyle kentsel dönüşüme yönelik alt yapı hazırlamak.
Dünya Akıllı Şehirler Zirvesi	2014	Türkiye/İstanbul	Akıllı kentsel dönüşüm ve e-belediyecilikle ilgili sunumlar yapılması.	Yeni yaşam merkezleri planlamak suretiyle kentsel dönüşüme yönelik alt yapı hazırlamak.
Tramvay Sistemi İçin Teknik Gezi	2015	Almanya/Kassel	Kocaeli'de yapılmakta olan tramvay sistemi için Almanya Kassel'deki tramvay sistemini incelemek.	Güvenilir, erişilebilir iletişim ve tanıtım ağı oluşturmak.

Tablo 10: (Devamı)

Etkinliğin Adı	Etkinliğin Yapıldığı Yıl	Etkinliğin Gerçekleştiği Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinliği Gerçekleştirmedeki Amacı
Doğu Marmara Sanayi ve Teknoloji Fuarı	2016	Türkiye/Kocaeli	Sanayi ve teknoloji alanında yerli ve yabancı firmaları bir araya getirmek.	Kurum içi yönetim hizmetlerinin sunumunda verimliliği arttırmak.
Uluslararası Haritacılar Federasyonu (FIG) 2018 Kongresi	2018	Türkiye/İstanbul	Dünyanın çeşitli yerlerinden 2 bini aşkın yerli ve yabancı çalışan, teknik eleman, yönetici ve akademisyeni bir araya getirmek.	Nitelikli insan kaynağı ile kaliteli hizmet sunmak.
Cern International Masterclasses Etkinliği	2019	Türkiye/Kocaeli	Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi'nin (CERN) gerçek verilerini analiz etme. Video konferanslar aracılığı ile dünyanın farklı yerlerindeki diğer katılımcılarla deneyim paylaşma. CERN' de görevli bilim insanlarına sorular iletme. Gerek CERN'de gerekse dünyanın ileri gelen araştırma merkezlerinde çalışmış akademisyenlerden dersler almak. Liselerden gelen öğrencilerin CERN'deki dört büyük deneyden biri olan CMS (Compact Muon Solenoid) deneyinde kaydedilmiş gerçek bir veri kümesini inceleyerek bilgi edinmeleri.	Şehrimizin kültür, sanat ve spor alanında markalaşmasına katkı sağlamak.
Teknofest	2019	Türkiye/İstanbul	Türkiye'de gençlerin millî teknoloji üretme ve geliştirme konusunda ilgilerinin artırılması.	Şehrimizin kültür, sanat ve spor alanında markalaşmasına katkı sağlamak.
Teknofest	2020	Türkiye/Gaziantep	Türkiye'de gençlerin millî teknoloji üretme ve geliştirme konusunda ilgilerinin artırılması.	Geleceğimizin teminatı çocuk ve gençlerimizin eğitim ve spor çalışmalarından yararlanmasını sağlamak.
Teknofest	2021	Türkiye/İstanbul	Türkiye'yi sadece teknolojiyi kullanan değil, geliştiren, üreten ve ihraç eden bir ülke konumuna getirmek.	Geleceğimizin teminatı çocuk ve gençlerimizin eğitim ve spor çalışmalarından yararlanmasını sağlamak.
Teknofest	2022	Türkiye/Karadeniz Bölgesi	Türkiye'de gençlerin millî teknoloji üretme ve geliştirme konusunda ilgilerinin artırılması.	Geleceğimizin teminatı çocuk ve gençlerimizin eğitim ve spor çalışmalarından yararlanmasını sağlamak.
Teknofest	2022	Azerbaycan	Türkiye başta olmak üzere birçok ülkenin teknoloji ile ilgilenen kesimlerini bir araya getirmek.	Geleceğimizin teminatı çocuk ve gençlerimizin eğitim ve spor çalışmalarından yararlanmasını sağlamak.
58. Dünya Planlama Kongresi	2022	Belçika/Brüksel	"Zengin Şehirlerden Sağlıklı Şehirlere" teması ile 78 farklı ülkeden gelen yedi yüzün üzerinde şehir plancısını, planlama ve kent ile ilgili farklı alanlardan meslek ve bilim insanını, profesyonelleri ve mekân oluşturucularını bir araya getirmek.	Kurumsal iletişim ve tanıtım hizmetlerin etkinliğini arttırmak.
Young Planning Professionals' Workshop	2022	Türkiye/Kocaeli	Dirençli bir şehir ve toplum için kritik bir araç haline gelebilecek kentsel kamusal alanın dönüşümü yoluyla dayanıklılık kavramını tartışmayı amaçlıyor.	Planlama mesleğini teşvik etme ve geliştirme konusundaki kararlılığının ve daha iyi şehirler için bilgiyi kolaylaştırmak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Kentsel dirençliliği sağlamanın ilk adımı kentsel planlama yapmak olabilir. İmar, ulaşım ve benzeri alanlarda yapılan planlamalar kentin dirençli hale getirilmesinde önemlidir. KBB, planlama alanında birçok etkinliğe katılmış olup bununla beraber 2014 yılında yerli ve yabancı planlamacıları bir araya getiren bir etkinliğe de ev sahipliği yapmıştır. Kentsel planlama etkinliklerinin uluslararası alanda gerçekleşmesi KBB'nin;

Uluslararası yapılan etkinliklerde, öncelikle yerel ve/veya ulusal çalışma paydaşları ile yerel ölçeklerde öne çıkan benzer ihtiyaçların, fırsatların veya sorunların neler olduğu gözlemlenmiştir. Akabinde farklı ülkelerden yine mekânsal planlama ile ilgili farklı disiplinlerden uzmanlarla yapılan çalışmalar neticesinde kent planlamasındaki yenilikçi fikirler, yeni teknolojiler, kavramlar vasıtasıyla ihtiyaçların yerine getirilmesi, sorunların giderilmesine yönelik farklı bakış açıları ve tecrübeler edinilmiş nihayetinde bu edinimler uygulamaya geçirilmiştir”(Katılımcı 1).

ifade ettiği üzere farklı ülkelerin planlama çalışmaları hakkında bilgi almak ve bu bilgileri yerel yönetimlerin kendi kentleri üzerinde uygulaması açısından değerlidir. KBB de kentsel planlama anlamında uluslararası alanda yapılan çalışmalara, etkinliklere katılarak ve bu etkinliklerde öğrendikleri edinimleri yerel çalışmalarına aktararak kendi çalışmalarına katkı sunmuştur.

Kentsel planlamalar ve bu alanda alınacak teknik tedbirler ile kentte oluşabilecek her türlü kaybın önlenmesi için doğru risk analizleri yapılmalı ve kentin doğal, mekânsal, ekonomik ve sosyal anlamda dirençliliği (Şanlı vd., 2021: 417) arttırılmalıdır. Kocaeli hem Marmara'da hem de Karadeniz'de kıyıya sahip bir kent olması, fabrikalara sahip olması, içerisinden fay hattı geçmesi sebeplerden ötürü ayrıca dirençli hale getirilmesi gereken kentler arasındadır. Kentsel dirençliliği sağlamak adına uluslararası etkinliklerden bilgi alma ve yeni teknolojileri takip etme noktasında fayda sağlanabilir. KBB, bu alanda uluslararası yapı ve teknoloji fuarlarına, kongrelere, festivallere katılım sağlamıştır. Özellikle üst üste katılım sağladığı Teknofest gibi etkinlikler, yerli ve yabancı teknoloji firmalarını bir araya getirerek KBB'nin “

Teknofest etkinliklerini Kocaeli olarak daha çok öğrencilerin katılımı alanında önemsiyoruz. Uluslararası alanda şimdilik çok da fazla katılım olmuyor fakat bu etkinlikler, öğrencilerin katılan yabancı firmalardan bilgi edinmelerine de destek oluyor. Örneğin Teknofest etkinliklerinden biri Azerbaycan'da olmuştu. Öğrenciler bu etkinlikte yapılan çalışmaları incelediler”

ifadelerinde olduğu gibi gelecekte bu alanda çalışacak mühendislerin, bilim insanlarının, akademisyenlerin bilinçlenmesini ve karmaşık bir sorun olan kentsel dirençliliğe uzun vadede katkı sağlamaktadır. Kentsel dirençliliğin sağlanması, doğal afetlerle mücadelede Kocaeli için ayrıca önemli bir durumdur. Kocaeli için kentsel dirençliliğin uygulanması gereken en önemli alan afet alanıdır. Kocaeli'de önlem alınması gereken en önemli afet ise depremdir. Son 60 yıl içerisinde doğal afetlerin 2/3 oranında deprem nedeniyle, 1/3 oranında ise diğer afetler nedeniyle meydana geldiği bilinmektedir (Şanlı vd., 2021: 422).

Doğal afetler, yerel yönetimlerin durduramayacağı fakat önlem alabileceği ve kentin vatandaşlarını afetlere hazırlayabileceği bir karmaşık sorundur. Bu nedenle uluslararası etkinlikler afet konusunda genellikle farkındalık yaratmak ve afet anı ile nasıl mücadele edileceği konusunda hem halkı bilinçlendirmek hem de afetlere müdahale edecek personelin eğitimi ve benzeri alanlarda yerel yönetimlerin başvurduğu bir yerel diplomasi aracıdır. KBB'nin afetle mücadele alanında gerçekleştirdiği uluslararası etkinlikler örnek olarak verilebilir.

Tablo 11: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Afetle Mücadele Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinliğin Yapıldığı Yıl	Etkinliğin Yapıldığı Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinlikte Bulunma Amacı
19. Uluslararası Jeofizik Kongre ve Sergisi	2010	Türkiye/Ankara	Sismik risk analizi ve depremlerin önceden kestirimi, mikro bölgeleme gibi konuları sismoloji ve tektonik gibi konuları irdelemek.	Şehrimizde meydana gelebilecek afetlere karşı hazırlık çalışmaları yapmak ve toplumun bilinç düzeyini yükseltmek.
Avrupalı yılı etkinliği (İtfaiyecilik)	2011	Almanya/Kassel	İtfaiyecilik alanında eğitim çalışmaları.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
İtfaiyeci Eğitimleri	2012, 2013, 2015, 2016	Türkiye/Kocaeli	Yurt içi ya da yurt dışı itfaiye teşkilatlarından gelen itfaiyecilere teorik ve pratik anlamda itfaiyecilik mesleğinin gerektirdiği bilgilerin aktarılmasıdır.	Sanayi ve çevre güvenliğini sağlamak. Şehrimizde meydana gelebilecek afetlere karşı hazırlık çalışmaları yapmak ve toplumun bilinç düzeyini yükseltmek. Afetlere karşı bilinç düzeyini arttırarak etkin bir önleme ve müdahale sistemi oluşturmak.
İtfaiye Eğitim programı	2014	Hollanda/Amsterdam	İki belediye arasındaki anlaşmaya istinaden eğitim ve tatbikat yapılması.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Deprem Gerçeği ve Kentleşme Çalıştayı	2016, 2017, 2018, 2019	Türkiye/Kocaeli	Afet alanındaki yerli ve yabancı akademisyen ve bilirkişileri bir araya getirmek.	Afetlere karşı bilinç düzeyini arttırarak etkin bir önleme ve müdahale sistemi oluşturmak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB'nin afetler konusunda bilinç oluşturmak adına yaptığı çalıştayların uluslararası alanda olması bilgi aktarımı için oldukça önemlidir. Afetler, karmaşık sorunlar arasında çözümünü için iş birliğine en çok ihtiyaç duyulan sorunlardandır. KBB'den Katılımcı 6'nın uluslararası alanda düzenlenen çalıştaylar

Uluslararası Deprem Gerçeği Çalıştayı adında çalıştaylar gerçekleştirdik. Bu çalıştayların yapılmasının nedeni kurumların, vatandaşların bilgilendirilmesi. Uluslararası alanda katılımın sağlanması da karşılıklı tecrübe aktarmak için çok önemli. Dünyanın birçok yerinden de bu çalıştaylara bilim insanları geldiler. Kendi ülkelerindeki afet zararlarını azaltmaya yönelik şehircilik çalışmalarını, erken uyarı veya eğitim ile ilgili bilgilerini dinledik. Onlarla bağlantılar da kurduk bu çalıştaylar eliyle. Eğitim çalışmaları için bize yardımcı oldular. Bu çalıştaylardan sonra bu bilgilerin yer aldığı kitapçıklar hazırlandı. Ve bu kitapçıklar halkında bilinçlenmesi adına halka dağıtıldı. Genelde üniversiteler bu alanda daha aktifler. Depremler ile ilgili sempozyumlar düzenliyorlar ve biz belediye olarak bu çalışmalara da destek sağlıyoruz (Katılımcı 6)

hakkında verdiği bilgiler, bu çalıştayların afetle mücadele alanında bilinç oluşturma ve alanında uzman kişileri bir araya getirme açısından ne kadar önemli olduğunu anlatmaktadır. Fakat çalıştaylara katılım gösteren kurumların, bilim insanlarının, akademisyenlerin bilinçlenmesinin yanı sıra asıl bilinçlenmesi gerekenler halktır. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin düzenli bir şekilde hazırladığı bu çalıştaylara halkın katılımı fazla olmamakta, çalıştaylar akademik düzeyde kalmaktadır. Çalıştaylara katılmayan halkın broşür ve benzeri materyalleri de dikkate almayacağı düşünüldüğünde dijital çağın ve halkın ortak noktası olan internet hesaplarının kullanımı, afetler hakkında bilinçlendirme yapmak için daha faydalı bir yol olabilir (Özdemir ve Şahinöz, 2022: 91).

Yerel yönetimlerin, karmaşık sorunlar için bilinç yaratmak, bilgi alışverişinde bulunmak, yeni teknolojileri takip etmek amacıyla uluslararası etkinlikleri gerçekleştirmesinin yanı sıra gündemde olan ya da geçmişte olmuş olan insanlık suçu, terör olayları gibi karmaşık sorunları protesto etmek ve yine bu alanda da bilinç yaratmak amacıyla da uluslararası etkinlikler gerçekleştirdiği doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. KBB'nin 2017 yılında gerçekleştirmiş olduğu uluslararası etkinlikler bu amaçlara örnek olarak gösterilebilir.

Tablo 12: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Terörle Mücadele Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Etkinlikler

Etkinliğin Adı	Etkinlik Yılı	Etkinliğin Yapıldığı Yer	Etkinliğin Amacı	Belediyenin Etkinlikte Olma Amacı
Kartepe Zirvesi (15 Temmuz Darbe Girişimi)	2017	Türkiye/Kocaeli	İnsanlığın problemlerine çözüm üretme fırsatı sunan 21. yüzyılda, yaşanmakta olan iyimser olunamayacak süreçlerin düzeltilmesine yapıcı ve etkin katkılar üretmek üzere yapılandırılmıştır. İnsanlığın bugünü ve geleceği için yeni çağın ürettiği fırsatları değerlendirmek, problemlerin çözümü için politika önerileri geliştirmek.	Şehrimizin kültür, sanat ve spor alanında markalaşmasına katkı sağlamak.
İnsanlık İçin Halep Vakti Etkinliği	2017	Türkiye/Kocaeli	Suriye sorunu ve orada yaşamını sürdüren insanların yaşadığı problemlere dikkat çekmek.	Şehrimizin kültür, sanat ve spor alanında markalaşmasına katkı sağlamak.

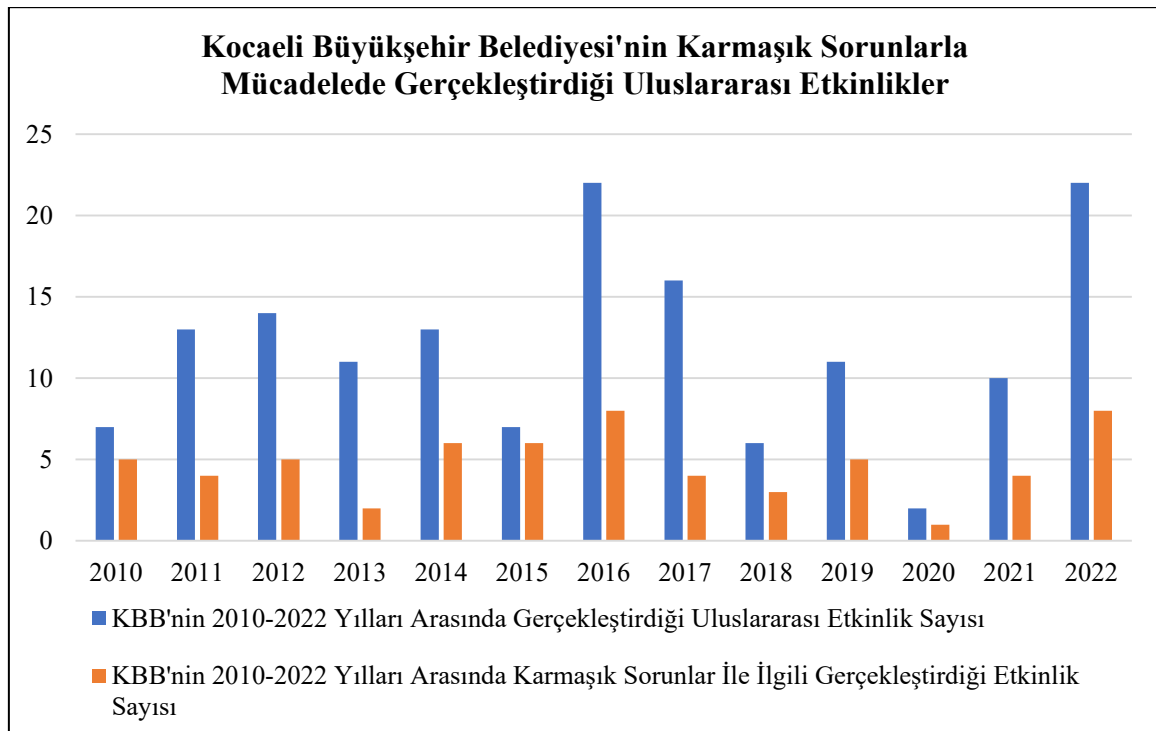
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB, 2010-2022 yılları arasında uluslararası etkinlikleri, dezavantajlı grupların topluma kazandırılması, göç sorunu, kentsel atıkla mücadele, ekolojik güvenliği ve sürdürülebilirliği sağlama, iklim değişikliği ile mücadele, kentsel dirençliliği sağlama, afetle mücadele ve terörü protesto etme amaçlarıyla gerçekleştirmiştir. Dezavantajlı grupların topluma kazandırılmasında, kentin sürdürülebilirliğini sağlama, iklim değişikliği ile mücadele etme, afetle mücadelede ve yaşanan terör olayların protesto etme yoluyla gerçekleştirdiği etkinlikler ile uluslararası alanda bilinç yaratmayı amaçlamıştır. Bunların yanı sıra göç sorunu ile ilgili gerçekleştirmiş olduğu etkinlikler ile göçmenlerin yerel halk ile entegrasyonunun sağlanmasını amaçlarken göçün önleme

politikalarını merkezi yönetime bırakmıştır. Kentsel atıkla mücadele konusunda gerçekleştirilecek yerel ya da uluslararası çalışmalar için inceleme ve çalışma ziyaretlerine öncelik verilmiştir. Kentsel atık başta olmak üzere ekolojik güvenliği ve sürdürülebilirliği sağlamak, iklim değişikliği ile mücadele etmek adına uluslararası kongre, çalıştay ve benzeri etkinliklerde bulunularak alan özelinde yeni teknolojilerin takibi sağlanmıştır. Afetle mücadele edebilmek adına gerçekleştirdiği kentsel dirençlilik etkinlikleri, uluslararası alanda en çok etkinliğin gerçekleştirildiği alan olarak bilgi alışverişi sağlama ve afetle mücadele konusunda yeni teknolojileri takip etmek adına gerçekleştirilmiştir. Bununla beraber bugünün öğrencileri, yarının afetle mücadele edenleri olacak bireyleri yetiştirmek adına uluslararası teknoloji festivallerine de katılım sağlamıştır. Afetle mücadele noktasında uluslararası etkinliklerin sürekliliğine önem verilmiş, afet öncesi bilinç yaratmak adına çalıştaylar, afet anı müdahale edebilmek adına da personel eğitimleri düzenli olarak yapılmıştır. Bu durumda Kocaeli'nin afetlere açık, deprem bölgesinde bulunan bir kent olmasının etkisi vardır.

KBB'nin uluslararası alanda gerçekleştirdiği her uluslararası etkinlik bir karmaşık sorunun çözümüne hizmet etmemektedir. Çünkü yerel yönetimlerin, kentin ve kentin vatandaşların sorunlarını çözmenin yanı sıra kentin vatandaşlarının eğlenmesini, uluslararası alanda kültürel kaynaşmanın sağlanmasını amaçladığı uluslararası etkinlikleri de vardır. KBB'nin uluslararası etkinliklerini, karmaşık sorunları çözme noktasında niceliksel olarak değerlendirmek mümkündür.

Grafik 7: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Bulunduğu ve Düzenlediği Uluslararası Etkinliklerin Karmaşık Sorunlarla Niceliksel Bir Karşılaştırması

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

KBB'nin uluslararası alanda gerçekleştirdiği etkinliklerin büyük bir çoğunluğunu kültürel etkinliklerin oluşturduğu doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Bu etkinlikler kültürlerin kaynaşması, tarihi ortak bağların güçlendirilmesi, uluslararası sporseverlerin bir araya getirilmesi gibi birçok amaç barındırmaktadır. Uluslararası kültürel etkinlikler, karmaşık sorunların çözümü noktasında doğrudan bir etki etmemektedir fakat tartışmaya açık olmakla birlikte bu etkinliklerin, kültürlerin kaynaşması yoluyla uluslararası güvenliği sağlama amacıyla ileride oluşması muhtemel karmaşık sorunların çözümlerini dolaylı yoldan etkilediği düşünülebilir.

3.4.2.4. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler

Yerel yönetimler, kentin ve kentin vatandaşlarının sorunlarını çözmek adına kimi zaman yerel kimi zaman da uluslararası alanda projeler gerçekleştirebilirler. Bu projeleri çözümü basit olan sorunlarda kendi imkanlarıyla gerçekleştirebilmektedirler. Fakat karmaşık sorunlar olarak adlandırdığımız sorunların, çözümü için bir kişinin fikrinin yeterli olmayacağı problemler için uluslararası projelerde, bazen yürütücü bazen de ortak konumunda bulunabilirler. Ayrıca uluslararası projelerde bulunmak, yerel yönetimlere birçok alanda bilgi ve tecrübe kazandırabildiği gibi maddi anlamda daha rahat bir çalışma için fon da sağlayabilir. KBB'nin bir yerel diploması aracı olarak uluslararası projelerde de aktif olduğu doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. KBB'nin gerçekleştirmiş olduğu uluslararası projeleri, karmaşık sorunlar özelinde gruplandırarak anlatmak, daha işlevsel olacağı için tablolar üzerinden ilerlenecektir. KBB, dezavantajlı vatandaşların hayata her alanda entegrasyonu, kayıt dışı istihdamla mücadele, göç sorunu, iklim değişikliği ile mücadele, kentsel atıklar ile mücadele, ekolojik güvenliği sağlama, kentin sürdürülebilirliğini sağlama, afetle mücadele, sağlık sorunları ve benzeri konularda çözüm bulmak adına uluslararası projeler içerisinde bulunduğu doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir.

Toplumda yaşam şekli, fiziksel engeli, kültürü, dini, dili, sosyal statüsü ya da ekonomik durumu gibi nedenlerden dolayı dışarı itilen dezavantajlı grupların, birden fazla alanda topluma kazandırılması adına sadece etkinlikler düzenlemek yeterli değildir. Dezavantajlı bireylerin yaşamlarını sürdürebilmesi için merkezi yönetimin sağlayacağı doğrudan maddi ya da manevi destekle beraber istihdam edilerek kendilerini her alanda tatmin hissetmeleri sağlanmalıdır. Bu nedenle bu bireylerin eğitim, iş ve benzeri alanlarda gelişimlerine destek olmak, hizmete en yakın birim olan yerel yönetimlerin asli görevlerinden olarak değerlendirilebilir. Yerel yönetimler, dezavantajlı bireylerin istihdamı, eğitimi ve benzeri kendini geliştirebilecekleri her durum için uluslararası projeler gerçekleştirebilirler. Hatta dezavantajlı bireylerin dünya üzerinde farklı tanımlamalarda da olsa her yerde olabildiği düşünüldüğünde, bu alanda uluslararası alanda çalışmalar yapmak çözüm odaklı bir yaklaşım olacaktır. Yerel yönetimlerin bu alanda gerçekleştirdikleri uluslararası proje örneklerine KBB'nin çalışmaları üzerinden bakılabilir.

Tablo 13: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin 2010-2022 Yılları Arasında Yoksulluk, Dezavantajlı Grupların Topluma Kazandırılması ve Kayıt Dışı İstihdam ile Mücadele Konularında Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler

Projenin Adı	Projenin Yılları	Projenin Tarafları	Projenin Amacı	Belediyenin Projede Olma Amacı
Gençliğin Gelecek Arayışı	2010	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	İrkçılık ve ayrımcılıkla mücadele.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Çocuk Hakları Okulu Proje	2011	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Çocuklara haklarını öğretmek.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Engellilere Eşit Fırsatlar İçin Danışmanlık Projesi	2011	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi koordinatörlüğünde; Gülen Yüzler Derneği, Bulgaristan’dan Marie Curie Derneği, Danimarka’dan Djurslands Erhvervsskoler, İspanya’dan Federacion Provincial de Asociaciones de Minusvalidos Fisicos de Cordoba ve Avrupa Birliği	Fiziksel engelli gençlerin çalışma hayatına katılımını sağlamak.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Anne Çocuk El Ele-Haydi Çocuk Bahçesine Projesi	2011	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Roman çocukların okul öncesi eğitimde yer almalarını sağlamak.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Beyaz Kalpler Projesi	2011	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Amsterdam Belediyesi	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı tarafından İzmit’te inşa edilecek olan “Sokakta Çalışan Çocuklara Yönelik Oryantasyon Merkezinin” kuruluşuna yönelik Amsterdam Belediyesi’nden “know-how” desteği alınması.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Kocaeli’de Roman Çocuklarının Eğitim Hayatına Entegrasyonu Projesi	2012, 2013, 2014	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Roman çocuklarının eğitim hayatına entegrasyonuna yönelik ailelere yönelik bilinçlendirme çalışmaları yapmak.	Kurumsallaşmanın ve kaynak kullanımındaki etkinliğin sağlanmasına yönelik çalışmaları gerçekleştirmek.
Ayrımcılığa Karşı Hep Birlikte Projesi	2013	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Her alanda ayrımcılığın karşısında durmak.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Roman Mesleki Eğitim ve Danışmanlık Merkezi	2014	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Avrupa Birliği, Romanlar Federasyonu, ERRC (Avrupa Roman Hakları Merkezi)	Önyargı azaltılması, erken evliliklerle mücadele. Hayata uyum çalışmaları.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.

Tablo 13: (Devamı)

Projenin Adı	Projenin Yılları	Projenin Tarafları	Projenin Amacı	Belediyenin Projede Olma Amacı
Genç İstihdama Kayıt(dışı)sız Kalma	2014, 2015, 2016	Avrupa Birliği, Kocaeli Üniversitesi, MARKA, Kocaeli Sanayi Odası	Kayıt dışı istihdam konusunda hem işverenlerin hem de çalışanların bilinçlendirilmesi.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Kocaeli Ağ ve Fiber Optik Eğitim Merkezi	2016, 2017	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Meslek Lisesi veya Yüksek Öğretim kurumlarında eğitim görmüş ya da halen görmekte olan öğrencilere, kurulacak Ağ ve Fiber Optik Eğitim merkezinde eğitim vererek mesleki yeterliliklerini arttırarak, okuldan işe geçişin önündeki engellerin kaldırmak amacıyla gençlerin istihdam oranlarında artışa destek olmaktadır.	Güvenilir, erişilebilir iletişim ve tanıtım ağı oluşturmak. Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Romanlar için Sivil Ağ Yapılanması	2017	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Roman sivil toplum kuruluşları ile ilgili ağ faaliyetleri oluşturmak.	Güvenilir, erişilebilir iletişim ve tanıtım ağı oluşturmak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB'nin dezavantajlı gruplar kategorisine yaşları ve konumları itibari ile çocukları, gençleri, kültürel ve yaşam tarzı farklılıkları itibari ile roman vatandaşlarını ve son olarak da fiziksel ve zihinsel olarak farklı olmaları itibari ile engelli bireyleri aldığı ve bu alanda toplamda dokuz uluslararası proje gerçekleştirdiği doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlar ve doküman incelemeleri sonucu, roman vatandaşların erken yaşta eğitim hayatını bıraktıkları tespit edilmiştir. Onların eğitim hayatına daha iyi entegre edilmeleri için sadece yerel yönetimlerin çabası yeterli olmayabilir. Çünkü kültürlerinde uzun zamanlar boyunca bulunan erken evlilik kültürü, kolay aşılacak bir durum değildir. Bu nedenle KBB'nin roman vatandaşların eğitim konusunda daha bilinçli olmaları KBB'nden Katılımcı 1'in;

Roman vatandaşlarımızda eğitim seviyesini yükseltmek adına projelere çok önem veriyoruz. Ve onların kendi aralarında kurdukları roman dernekleri var. Biz bu dernekler yoluyla onlarla proje yaparak uluslararası boyutta temsillerini sağlamaya çalışıyoruz. Örneğin bir dernek buluyorlar yurtdışında (Bulgaristan, Romanya gibi bölgelerde) ve bize gelip ortak iş birliği yapmak istiyoruz, diyorlar. Bu durum onların topluma karışması ve entegrasyonlarının sağlanması adına faydalı oluyor. İtibar sahibi oluyorlar ve bu onları mutlu ediyor. Bizlere proje örnekleriyle geliyorlar. Karşılarında onları muhatap alan ve değer veren bir kamu kurumu buluyorlar. Bu da onların kendilerini daha fazla geliştirmelerine katkı sunuyor. Engelliler konusuna ise ayrıca önem veriyoruz (Katılımcı 1)

ifade ettiği gibi hem Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşlar ile hem de dernekler ile çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu alanda çoklu iş birlikleri çözüme ulaşmada daha etkin olmuştur. Çünkü roman vatandaşların topluma entegrasyonu projelerinin süreklilik sağladığı doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir.

Dezavantajlı grupların bir diğeri olan engelli vatandaşların kendi içlerinde yaşadıkları çeşitlilik, onların entegrasyonunda ayrıca özene ve alanında uzman eğitimcilere ihtiyaç yaratmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin uluslararası arası projeler eliyle çalışmalarda bulunmalarının KBB'nden Katılımcı 7'nin;

Uluslararası alanda ve yerelde dezavantajlı gruplarla ilgili birçok çalışma yaptık. Yukarıda saydığınız projelere ek olarak biz geçici koruma altında bulunan Suriyeliler için de UNDP gibi kuruluşlar ile çalıştık. Onların entegrasyonu, eğitimi gibi konuların üzerinde ayrıca durduk. Aynı zamanda bu tür projelerin uluslararası yapılması yeni kavramlar kazandırdı belediyelere. Örneğin mentorluk kavramı akademik camiada olsa da belediyelerde bu kadar yaygın değildi. Mentorluk uygulamasının Avrupa'da olduğunu fark ettiğimizde engelli vatandaşlar için bu uygulamaları kullanabileceğimizi düşündük. Mentorların hem duygusal hem de akademik anlamda engellilere yol göstermesinin önemli olduğunu fark ettik. Çünkü hepsinin farklı engelleri var. Bu nedenle iş hayatında başarılı olmuş mentorların onların engellerine göre onlara yol göstermeleri son derece önemliydi. Bu alanda sadece projelerle sınırlı kalmayıp inceleme ziyaretleri de gerçekleştirerek, onların ve bizim sistemlerimizi karşılaştırma fırsatı bulduk (Katılımcı 7)

ifade ettiği gibi yeni birçok bilginin, yöntemin kazanılmasına sebep olmakta ve bu bilgiler ışığında engelli bireylerin ihtiyaçları, onları gerçekten anlayanlar eliyle karşılanmaktadır. Bununla beraber göç alanında KBB'nin sadece 2018 yılında Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği ile

gerçekleştirdiği ‘Mülteciler için Mesleki Eğitim Programı Projesi’ ile mültecilerin meslek edinmeleri ve bu yol ile toplumla entegrasyonun sağlanmasının amaçlandığı doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Göç konusunda uluslararası etkinliklerde olduğu gibi KBB, uluslararası projelerde de göçmenlerin entegrasyonunu amaçlamış, göç önleme politikalarını merkezi yönetime bırakmıştır.

Dezavantajlı grubun içinde sayılması gereken gençlerin, istihdam sorunu yaşamaları farklı bir karmaşık sorundur. Özellikle kente üniversite okumak için gelen öğrencilerin, ekonomik olarak kendilerini geçindirmek için yarı zamanlı işlerde çalıştığı doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Bununla beraber KBB’nin bu alanda Kocaeli Üniversitesi’nin yürütücü olduğu bir projede ortak olduğu da saptanmıştır. Genç İstihdama Kayıt(dışı)sız Kalma isimli projenin içerisinde, istihdam sorunu, kayıt dışı ekonomi gibi birden fazla karmaşık sorunu barındırdığı aşikâr. Bu projenin dikkat çeken bir yönü de çok fazla aktöre sahip olmasıdır. Yerel yönetimlerin birden fazla karmaşık sorunu içinde barındıran sorunlar bütününde Katılımcı 8’in

Projenin önemli ayaklarından biri uluslararası sempozyumdu. ECOEI (European Congress Economics Issue) adında bir sempozyum oluşturduk. İlk sempozyumun odak noktası kayıt dışı istihdamdı. İtalya’dan, Almanya’dan ve birçok ülkeden normal bildiri ile katılan birçok katılımcımız oldu. Sonrasında bu kongrenin ikincisini de yaptık. Sonrasında altıncısı dahil kongrelere devam ettik. Kongrelerin birini Polonya’da, birini Azerbaycan’da, dördünü de Türkiye’de yaptık. Proje bitse de biz bunu devam ettirdik. Bu projenin Kocaeli Sanayi Odası, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve özel bir şirket de dahil olmak üzere paydaşlarının olmasının amacı bu konuyu tabana yaymaktı. Uluslararası katılımcıların çok fazla olması yeni bir iklim oluşturdu burada. Kayıt dışı istihdam ile başlayıp daha sonra ekonominin diğer konularına da yayılım oldu. Biz kayıt dışı istihdam alanında bilinç yaratma amacıyla çalışmamızı gerçekleştirdik (Katılımcı 8)

ifade ettiği gibi çözüme, sorunu birden fazla aktör eliyle tabana yaymak, iş birliği içinde çalışmak ile daha kolay ulaşılabilir. Bu projenin amacı, temelde kayıt dışı istihdama dikkat çekerek bilinç yaratmak olsa da genlerin istihdam sorunu hakkında bilgi verdiği de ortadadır. Yerel yönetimlerin bu noktada birden fazla aktörle çalışması, çok sesliliğe sebep olmakta ve çözüm yaratmada daha işlevsel olmaktadır.

Kente gelen üniversite öğrencileri, göçmenler ve benzeri birçok sebeple kentin nüfusu kalabalıklaşmaktadır. Kocaeli, sanayileşmenin olduğu bir kent olması sebebiyle yoğun bir şekilde göç almaktadır. Bu durum sanayi atıklarının yanı sıra nüfus artışı dolayısıyla katı atıkların da sayısını arttırmaktadır. Marmara Bölgesi’ndeki tehlikeli atıkların %62’si Kocaeli’de bulunmaktadır. Atık yönetiminde ise yasal yükümlülük devlete ve belediyelere aittir. Kocaeli’de atık ayrıştırma ve bertaraf etme işlemini, 1996 yılında Türkiye’de ilk defa kurulan İZAYDAŞ yürütmektedir (Menteşe ve Kızılçam, 2021: 111-122). Yerel çalışmaların yanı sıra katı atıkları bertaraf etme ve dönüştürme aşamasında uluslararası projeler, uluslararası alanda yapılan yenilikleri takip etmek, bilgi alışverişinde bulunmak ve yapılacak atık tesislerinin maliyetini karşılamak amacıyla fon elde

etmek gibi birçok açıdan avantajlıdır. KBB'nin atık alanında yaptığı çalışmalar üzerinden değerlendirme yapmak, atıkla mücadelede yerel yönetimlerin uluslararası projeleri kullanım amaç ve biçimlerini anlamak adına önemlidir.

Tablo 14: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Kentsel Atık Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler

Projenin Adı	Projenin Yılları	Projenin Tarafları	Projenin Amacı	Belediyenin Projede Olma Amacı
Avrupa'da Atık Yönetimi Uygulamalarının İncelenmesi	2012	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Tüm İlçe Belediyeleri ve Avrupa Birliği, Çek Cumhuriyeti, Almanya, İspanya.	Belediyelerin atık yönetiminde çalışan uzmanları tarafından atık yönetimi uygulamalarının incelenmesi ve bu uygulamaların Kocaeli'ye daha etkin uygulanması	Kurumsallaşmanın ve kaynak kullanımındaki etkinliğin sağlanmasına yönelik çalışmaları gerçekleştirmek.
Kentsel Dönüşüm Alanında Avrupa'daki İyi Uygulamaların Avrupa'da İncelenmesi	2016	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Tüm İlçe Belediyeleri, Gebze Teknik Üniversitesi, Viyana/Hamburg	Viyana ve Hamburg'da Atık bertaraf tesislerini incelenerek atık yönetimi hakkında bilgi almak.	Güvenilir, erişilebilir iletişim ve tanıtım ağı oluşturmak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB'nin, kentsel atıkları önleme alanında birden fazla aktörle iş birliği içerisinde çalıştığı doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Buradaki amaç, KBB'den Katılımcı 9'un da;

Sıfır Atık Yönetmeliği ışığında hazırlanan 'İl Sıfır Atık Yönetimi Planı' doğrultusunda tüm ilçeler ile atık yönetimini koordinasyon içerisinde yürütmekteyiz. Kentsel atıkların biriktirilerek geri kazanımının/bertarafının sağlanması ve son kullanıcıların bu sisteme dahil edilmesi amacıyla mevzuat doğrultusunda belediyemiz koordinasyonunda ilçe belediyeleri tarafından 'Atık Getirme Merkezleri' kurulmaktadır. Ülkemizde ilk örneği Körfez ilçemizde gerçekleştirilmiştir. Şuan 12 ilçemizde 80 farklı noktaya Mobil Atık Getirme Merkezi konumlandırılmıştır. Kocaeli olarak atık yönetiminde, sıfır atık projesinin yaratıcısı olan Paul Connett'i örnek alarak çalışmalar yapmaktayız. Uluslararası anlamda projeler önümüze geldikçe değerlendirmeler yapıyoruz. Bu projelerin uygunluğuna göre teknik ziyaretler gerçekleştiriyoruz. Mobil Atık Getirme Merkezleri Projesi de yurtdışı ziyaret ve incelemeler sonucunda kentimize uyguladığımız projelerdendir. Bunun dışında atık yönetimi hakkında halkımızı bilinçlendirmek için eğitimler, çalıştaylar düzenliyoruz (Katılımcı 9)

ifade ettiği gibi yerel anlamda gerçekleştirilecek projeler için bilgi toplamak ve sıfır atık bilincini tüm ilçelerde ve vatandaşlarda oluşturmaktır.

Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler gibi önemli kuruluşlar, ekolojik güvenliğin bir bölgede sağlanmamasının sonuçlarının tüm dünya üzerinde etki edeceğinin farkında olarak yerel yönetimler ile birlikte uluslararası projeler gerçekleştirmektedirler. Bunun örneklerini, KBB'nin 2010-2022 yılları arasında ekolojik güvenliğini sağlamak adına gerçekleştirdiği uluslararası projelerde görmek mümkündür.

Tablo 15: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2010-2022 Yılları Arasında Ekolojik Güvenlik Adına Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Projeler

Projenin Adı	Projenin Yılları	Projenin Tarafları	Projenin Amacı	Belediyenin Projede Olma Amacı
Ekolojik Arıtma Sistemleri-Wastenet Projesi	2011, 2012, 2013, 2014	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Kocaeli köylerinde doğal arıtma sistemlerinin geliştirilmesine yönelik araştırmalar yapılması.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Gemi Kaynaklı Atıkların Sebep Olduğu Deniz Kirliliğinin Önlenmesi İçin Kapasite Arttırılmasına İlişkin Teknik Yardım Projesi	2015, 2016	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Gemi atıklarından kaynaklanan deniz kirliliğini önlemek için kapasite geliştirmek maksadıyla teknik destek alınması.	Kent ve toplum düzeninin sağlıklı işlemesine katkı sağlamak.
KOK (Kalıcı Organik Kirleticiler) Stoklarının Bertarafı ve KOK Salınımlarının Azaltılması Projesi	2015, 2016	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Birleşmiş Milletler	Çevreyle uyumlu kimyasallar yönetimi çerçevesinde, ülkenin yerine getirmek zorunda olduğu Stockholm Sözleşmesi yükümlülüklerini sağlaması ve geleceğe yönelik kurumsal, düzenleyici ve teknik kapasitenin güçlendirilmesini sağlamaktır.	Atık yönetimini sağlamak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Kocaeli hem nüfus açısından kalabalık hem de sanayi açısından gelişmiş bir kent konumunda olduğu için her alanda atıkların meydana gelmesi, zararlı gazların salınımları ve benzeri birçok alandan ekolojik güvenliği sağlama sorumluluğu altındadır. Yerel yönetimlerin bu alanda merkezi yönetimin istatistiksel incelemelerini de dikkate alması gerekebilir. Örneğin Kocaeli’de günlük atık su miktarı, 2012’de 238, 2014’te 198, 2016’da 191, 2018’de 223, 2020’de ise 223 litre olarak hesaplanmıştır (TÜİK, 2020). Bu nedenle Kocaeli’nin daha dikkatli olması beklenebilir. KBB, ekolojik güvenlik adına, uluslararası kuruluşlarla üç proje gerçekleştirmiş ve bu projelerin sürdürülebilirliğine önem vermiştir. KBB’nin, 2001 yılında kalıcı organik kirleticiler ile mücadele için çıkarılan Stockholm Sözleşmesi (Sapmaz Veral, 2019: 2)’ni takip etmesi, ekolojik güvenlik alanında uluslararası sözleşmeleri takip ettiğinin göstergesidir.

Günümüzde kentleri kentsel atıklardan, zararlı gazlardan basit yöntemler ile koruyarak ekolojik güvenliği sağlamak yeterli olmamaktadır. Sürdürülebilir bir kent inşa ederek çalışmalar yapmak, ekolojik güvenliği sağlama, iklim değişikliğinin etkilerini azaltma gibi önlemlerde yardımcı bir uygulamadır. Sürdürülebilir bir kent için en çok kullanılan ulaşım alanında, dünya genelinde yayılmaya başlayan akıllı ulaşım sistemlerini kullanarak olası zararların oluşumu önlenir. Kentin sadece yeşil alanlara sahip olması yetmemekte aynı zamanda kentin akıllı sistemlere de sahip olması gerekmektedir (Ercoskun ve Karaaslan, 2009: 28). Yerel yönetimlerin sürdürülebilirlik çalışmalarına örnek oluşturması açısından KBB’nin 2010-2022 yılları arasında sürdürülebilirliği sağlamak adına gerçekleştirdiği uluslararası projeler değerlendirilebilir.

Tablo 16: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin 2010-2022 Yılları Arasında Sürdürülebilirlik ile İlgili Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler

Projenin Adı	Projenin Yılları	Projenin Tarafları	Projenin Amacı	Belediyenin Projede Olma Amacı
Kandıra Bölgesinde Tarımsal Sulama Yöntemlerinin Geliştirilmesi	2010	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Sulama yöntemlerinin geliştirilmesi.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Kocaeli’de Tarımsal Sulama Yöntemlerinin Modernizasyonu Projesi	2011, 2012, 2013	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Avrupa Birliği ve Avrupa ülkelerindeki Sivil Toplum Kuruluşları	Kocaeli Kandıra bölgesinde Arıklar Rezervuarı’ndan su sağlayan on dört köyde, on sekiz ay boyunca damla sulama sisteminin yaygınlaştırılması ile meyve ve sebze yetiştirilmesinde ilerleme kaydedilmesi.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Adaptasyon Projesi (ALPER)	2012, 2013	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Avrupa Birliği, İzmit Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kocaeli Milli Eğitim Müdürlüğü Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Yalova Üniversitesi, Fevziye Tezcan Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, AINTEK A.E., 5th School of Myteline (Yunanistan), FFER-CENIFER (İspanya), Joint Stock Company Ekspozente (Litvanya).	Yenilenebilir enerji alanında, deneyiminin öğrenilmesi.	Kurumsallaşmanın ve kaynak kullanımındaki etkinliğin sağlanmasına yönelik çalışmaları gerçekleştirmek.
Sürdürülebilir Kentsel Ulaşım Planı Hazırlanması (SKUP) Projesi	2022	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	İnsan ve erişim odaklı, çevreci ilkeler doğrultusunda Sürdürülebilir Kentsel Ulaşım Planının hazırlanması hedeflenmektedir.	Güvenilir, kolay ve konforlu ulaşım ağı kurmak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, sürdürülebilirlik alanında gerçekleştirdiği uluslararası projelerde tarım, ulaşım ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının desteklenmesi noktasında çalışmalar yapmıştır. Bu projelerin hepsini Avrupa Birliği ile gerçekleştirmiştir. Avrupa Birliği’nin yanı sıra üniversitelerle, uluslararası sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde çalışmıştır. Ayrıca KBB’nin sürdürülebilirlik çalışmalarına ilçe belediyelerini de dahil etmesi, Katılımcı 1’in;

İlçe belediyeleri bizimle uyumlu çalışıyor fakat uluslararası alanda ilçe belediyeleri henüz çok bilinçli değil. Büyükşehir Belediyesi kadar aktif değiller. Ayrıca kanunun bir tanımlaması var. İlçe belediyelerinin de büyükşehir belediyesinin de görev tanımları yerelde farklı. Bu alanda bir görev karmaşası olmuyor. Ama uluslararası alanda yönlendirici taraf kısmında biz oluyoruz genelde. Sürdürülebilirlik konusunda ise tarım

alanında damlama sistemleri ile modernizasyon çalışmaları yaptık. Uluslararası çalışmamızın bu alanda bilgi edinme, inceleme şeklinde bize katkısı oldu. Yine ulaşım alanında da toplu taşıma araçlarında yakıt tipini değiştirerek sera gazı ve diğer zararlı gazların salınımını kontrol altına almaya çalıştık. Örneğin SKUP Projesi bizim için önemli çünkü bizim burada bir gemimiz vardı. Dizel yakıtla çalışıyordu. Biz bu proje ile birlikte ona elektrikli motor takarak onu daha yeşil bir kullanıma dönüştürdük (Katılımcı 1)

görüşünde olduğu gibi ilçelerin de sürdürülebilirlik alanında bilinçlenmesini sağlamak amaçlı yapılmıştır. Ayrıca Kocaeli deniz ulaşımını, ticaret ve sanayi alanlarında gemileri kullandığı için bunları yeşil hale getirerek de sürdürülebilirliğe hizmet etmiştir.

Sürdürülebilirliğe hizmet eden bir başka çözüm ise fosil yakıtların alternatifi olan yenilenebilir enerji kaynaklarını (Koç ve Kaya, 2015: 40) kullanmaktır. Uluslararası alanda dünyanın fosil yakıtlardan ziyade yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesi, yerel yönetimlerin de kendi kaynaklarında değişikliğe gitme durumunu tetikleyebilir. Örneğin bu alanda KBB tarafından, 2012 yılında, Avrupa Birliği başta olmak üzere birden fazla paydaş ile gerçekleştirilen ‘Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Adaptasyon Projesi (ALPER)’ sürdürülebilirliği sağlamak adına önemli bir çalışmadır. Katılımcı 10’nun proje hakkında verdiği;

ALPER Projesi daha önce İspanya’da yapılan bir projenin transfer projesi idi. İspanya’da yapılan proje daha çok yenilenebilir enerji alanında personel eğitimleri şeklinde idi. Biz bu projeyi inceleyerek kendi ülkemize modifiye etmeyi amaçladık. Biz bu projeyi modifiye ederken eğitimcilerin eğitimi şeklinde bir uygulama düşündük. Bu nedenle Atatürk Endüstri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde bir bölüm açıldı. Açılan bu bölümün ders programlarını, İspanya’da yerinde incelemeler yaparak oluşturduk. Bizim bu alanda hazırladığımız müfredat şuan milli eğitim müdürlükleri tarafından hala kullanılmaktadır.

bilgiler ışığında, ALPER Projesi’nin İspanya’da uygulanışı daha çok yenilenebilir enerji üzerine personel yetiştirmek iken Kocaeli’nin bu projede öğrendiklerini, kendi kentine uyarlayarak yenilenebilir enerji kaynağı alanında personellerini öğrenci tabanından yetiştirmeyi amaçladığı sonucuna varılabilir. Projedeki amaç gerçekleştirirken de Katılımcı 11’in ifade ettiği

Proje ile Atatürk Endüstri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde Yenilenebilir Enerji Bölümü açıldı. Bu bölümün ders materyallerinin, programlarının hazırlanması adına bilgi almak için İspanya’daki laboratuvarları inceledik. Projenin Avrupa Birliği ile yapılması ve yabancı taraflarının olmasının en büyük getirisi, bölüm için incelemelerde bulunmak ve daha önce yapılmış olan çalışmaları yerinde incelemek oldu (Katılımcı 11)

şeklinde bir yol izlemiştir. Bölümün hala aktif olarak öğrenci yetiştirdiği yerinde tespit edilmiştir. Mülakat sonuçları ve doküman incelemelerine bakıldığında ALPER Projesi ve benzeri çevreyi, doğal kaynakları korumak ve atıkları kontrol altına almak amacıyla yapılan her çalışma, aynı zamanda bir başka karmaşık sorun olan iklim değişikliğine de etki etmektedir. Kocaeli, on üç sanayi bölgesine ve birçok kimya, demir-çelik, otomotiv sektörlerinde fabrikalara sahiptir (Kocaeli Valiliği, 2023). Aynı zamanda liman kenti olduğu için gemiler sık sık yakıt kullanmaktadır. Göç alan bir kent olduğu için su başta olmak üzere doğal kaynaklar hızlıca tükenmektedir. Bütün bu

nedenler bir araya geldiğinde Kocaeli'nin süper karmaşık sorunlar arasında sayılan iklim değişikliği ile de karşı karşıya olmasının kaçınılmaz olduğu doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. KBB'nin iklim değişikliği ile mücadele etmek için gerçekleştirdiği uluslararası projeler, yerel yönetimlerin benzer sorunlar ile nasıl mücadele ettiği hakkında bilgi verebilir.

Tablo 17: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında İklim Değişikliği Alanında Gerçekleştirdiği Uluslararası Projeler

Projenin Adı	Projenin Yılları	Projenin Tarafları	Projenin Amacı	Belediyenin Projede Olma Amacı
Kocaeli'de Sera Gazı Salınımı ve İklim Değişikliği Envanteri Oluşturulması	2016	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	İklim Değişikliği İzleme Merkezi'nin katkılarıyla eğitim ve öğretim, kapasite geliştirme faaliyetlerinin düzenlenmesi, sera gazı envanteri üzerine araştırma yapılması ve eylem planının hazırlanması, faaliyetlerle eğitimciler ve genç nüfusun katılımıyla 12 ay sürecek ulusal/uluslararası araştırma çalışmalarının yapılması ve Kocaeli şehrinin "Yeşil Şehir" yapılması.	Güvenilir, erişilebilir iletişim ve tanıtım ağı oluşturmak.
Kocaeli Sera Gazı Envanteri ve İklim Değişikliği İnisiyatifi Projesi	2018	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Yerel düzeyde iklim değişikliği ile mücadele alanındaki kapasite geliştirmeye katkıda bulunmak için araştırmalar, eylem planı, eğitim merkezi ve eğitim programı yardımıyla; öğrencilerin, toplumun ve tüzel kişilerin halkın anlayışını artırarak; iklim değişikliğini Kocaeli Kenti'ne uyarlamak.	Kent ve toplum düzeninin sağlıklı işlemesine katkı sağlamak.
Geç Olmadan Projesi	2021	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Gençler arasında iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik bilincinin yaygınlaşması.	Geleceğimizin teminatı çocuk ve gençlerimizin eğitim ve spor çalışmalarından yararlanmasını sağlamak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

İklim değişikliği, içerisinde birden fazla sorunu barındıran süper karmaşık bir sorundur. Bu nedenle su kaynaklarının azalması, sera gazı emisyonlarının artması ve benzeri birçok soruna ayrıca bakmak, üzerinde çalışmak gerekmektedir. Örneğin sera gazı emisyonlarının fazla olması, Kocaeli gibi metropoliten ve sanayi kentleri için kontrol altına alınması gereken önemli bir sorundur. Kocaeli'nin sera gazı emisyonlarında 2015 yılından 2017 yılına kadar %24.5'lik bir azalış olduğu (Atmaca ve Sevimoğlu, 2020: 1625) tespit edilmiştir. Bu azalışın nedeni, 2016 yılında Avrupa Birliği ile yapılan 'Kocaeli'de Sera Gazı Salınımı ve İklim Değişikliği Envanteri Oluşturulması' projesinden elde edilen kazanımlar doğrultusunda alınan önlemler olabilir. Bu projenin bir benzeri 2018 yılında da yapılmıştır. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, iklim değişikliği alanındaki uluslararası projelerinin hepsini Avrupa Birliği ile gerçekleştirmiştir. İklim değişikliği ile mücadelede uluslararası projelerin Avrupa Birliği gibi önemli bir kuruluş ile gerçekleştirilmesi, KBB'nden Katılımcı 9'un da;

Tüm dünya genelinde yerel yönetimler, iklim değişikliği ile mücadele çabalarına katkı sağlamaya ve kendi planlarını hazırlayıp uygulamaya başlamıştır. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak, bu bağlamda Türkiye'de en erken adım atan yerel yönetimler arasında yer

almaktayız. Avrupa Birliği tarafından yapılan proje çağrılarının uygunluğu takip edilerek uygun olması durumunda projelerde yer alınmaktadır. Söz konusu projelerde; Avrupa Birliği'nde çeşitli kentlerde yapılan iyi uygulamaların irdelenmesi, karşılıklı iş birliği ve bilgi alış veriş, eş güdümlü çalışmalar ve teknik ziyaretler, ilimizin iklim değişikliğine olan azaltım ve uyum konusundaki mücadelesine katkı sağlayan unsurlardır. Yapılan bu iyi uygulamaların ilimize uyarlanarak uygulanması, bilgi alış-veriş ile iletişimin kurularak alt yapısal anlamda bilgi havuzunun oluşturulması, hafızanın güçlendirilmesi ve eş güdümlü çalışmalar ile yerinde teknik ziyaretlerin yapılarak uygulamaların hayata geçirilmesi gibi birçok katkısı olmaktadır” (Katılımcı 9)

ifade ettiği gibi hem bilgi alışverişinde bulunmak hem de Avrupa’da uygulanan çözüm denemelerini takip etmek açısından işlevseldir.

KBB’nin, iklim değişikliği sorunlarını çözmek adına önemli ve merkez bir kent konumunda olduğunun farkında olduğu KBB’nden Katılımcı 1’in;

İklim değişikliği konusu Avrupa için çok önemli bir konu. Bu nedenle bu konuda çok daha fazla proje açılıyor. Aynı zamanda bu alanda yapılan projelere büyük bütçeler ayırıyorlar. Biz Kocaeli olarak, bu projelerden çok fazla fayda sağladık. Kocaeli’ye bu alanda ne katabiliriz diye düşündük. Kocaeli olarak sanayi kenti olduğumuz için bizim ayrıca dikkat etmemiz gereken konular olduğunun farkındaydık. Bu durum Kocaeli’ye ve iklim değişikliği konusuna katkı sağlamak adına bizi daha fazla önlem almaya itti ve itmeye de devam ediyor (Katılımcı 1).

görüşlerinden anlaşılmaktadır. Ayrıca gerçekleştirdiği diğer projelerde bu iklim değişikliği konusunda bilinç yaratılmasını da amaçladığı doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir.

Yerel yönetimlerin mücadele ettikleri bir diğer karmaşık sorun afetlerdir. Kocaeli deprem bölgesinde olduğu için afetle mücadelede ayrıca önlem alması gereken bir kenttir. Afetleri önlemenin birinci adımı kentin afetlere direncinin artırılmasıdır fakat KBB’nin, kentsel dirençlilik için bilinç yaratma ve yeni teknolojileri takip etmek için daha çok uluslararası etkinlikler gerçekleştirdiği ve uluslararası alanda proje gerçekleştirmede doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Bununla beraber yerel yönetimler afetle mücadele etmek için personellerin eğitim projelerine önem vermektedirler. Bu alandaki örnekler, KBB’nin 2010-2022 yılları arasında afetle mücadele alanında gerçekleştirdiği projeler üzerinden incelenebilir.

Tablo 18: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin 2010-2022 Yılları Arasında Afetle Mücadelede Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Projeler

Projenin Adı	Projenin Yılları	Projenin Tarafları	Projenin Amacı	Belediyenin Projede Olma Amacı
İtfaiye Amir Eğitimi Projesi	2010	Kocaeli Büyükşehir İtfaiye Eğitim Merkezi (KOBİTEM) ve Amsterdam İtfaiyesi Eğitim Merkezi (BOCAS)	‘Olay Yeri Komuta ve Güvenlik’, Yangın Alanındaki Tehlikeler-FLASH OVER’ ve ‘‘Trafik Kazalarına Müdahale ve Kurtarma’’ konularında teorik ve uygulamalı eğitimler düzenlenmesi.	Şehrimizde meydana gelebilecek afetlere karşı hazırlık çalışmaları yapmak ve toplumun bilinç düzeyini yükseltmek.
Tiyatro Sahnesinde Deprem Projesi	2012	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	1999 depreminde yaşanan deneyimleri Avrupalı sanat severlere aktarmak	Kurumsallaşmanın ve kaynak kullanımındaki etkinliğin sağlanmasına yönelik çalışmaları gerçekleştirmek.
İtfaiye Eğitim Projesi	2014	KKTC, Makedonya, Kırgızistan, Azerbaycan, Kazakistan, Tataristan ve Moritanya, Filistin, Libya ve Tunus’tan Katılım Sağlayan İtfaiyeciler ve Kocaeli İtfaiyesi, Türkiye Belediyeler Birliği	Dost ve kardeş ülkelerle itfaiyecilik alanındaki kapasitelerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.	Sanayi ve çevre güvenliğini sağlamak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB’nin, afetle mücadele alanında projelerini daha çok eğitim projeleri üzerinden yürüttüğü ve aynı zamanda afetle mücadelede alanında da uluslararası bir proje gerçekleştirdiği doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Bununla birlikte afetle mücadele konusu uluslararası alanda oldukça geniş bir alana sahiptir. Örneğin, Afet yönetimi alanında başarılı bir program olan Sendai bildirge programı (Macit, 2019: 185) önemli bir programdır. KBB’nden Katılımcı 6’nın verdiği;

Planlarımızı yaparken de Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesini baz alarak planlar yapıyoruz. Afet zararları azaltma, afet Yönetimini güçlendirme ve afet eğitimleri konusunda uluslararası çerçeve planlarını da takip ediyoruz. 2018 yılında Kocaeli olarak BM’nin ‘Şehirleri Dirençli Hala Getirmek’ isimli çalışmasına da üye olduk. Birimimiz kurulduktan sonra uluslararası alanda daha aktif olmaya başladık (Katılımcı 6)

bilgiler ışığında, KBB’nin afetle mücadelede uluslararası çalışmalardan yararlandığı şeklinde değerlendirme yapılabilir. Ayrıca mülakat sonuçları ve doküman incelemelerine göre Türkiye genelinde afetlerle mücadele için AFAD ve benzeri çok fazla kurumdan destek alınmaktadır. Yerel yönetimler bu kuruluşlar ile yıllarca ortak çalışmalar yürütmüşlerdir. Fakat yerel yönetimlerin geneli incelendiğinde Ankara, İzmir, İstanbul gibi nadir kentlerde Afet İşleri Daire Başkanlıklarının kurulduğu görülmüştür. Bunun öncesinde birimlerin dağınık şekillerde farklı birimler eliyle afet işlerini yürüttüğü tespit edilmiştir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin de Afet İşleri Dairesi Başkanlığını iki ay önce kurulmuştur. Bunun yanı sıra Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, afet alanında çalışmalarını bölümlendirmiştir. Afet öncesi çalışmalarını daha çok İmar, Yapı Kontrol, Fen İşleri, Ulaşım gibi birimlerin eliyle gerçekleştirirken Kocaeli İtfaiyesi, AFAD ve diğer birimler ile afet

anında ve sonrasında uygulanacak stratejilerin bilgi aktarımını eğitim projeleriyle gerçekleştirmiştir.

Kentte yaşayan vatandaşların sağlık alanındaki genel sorunları çözmek her ne kadar merkezi yönetimin tekelinde olsa da yerel yönetimlerin de zaman zaman sağlık hakkında vatandaşları bilinçlendirmek adına uluslararası projelere başvurduğu doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. KBB'nin sağlık alanında gerçekleştirdiği uluslararası projeler bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Tablo 19: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Sağlık Alanında Gerçekleştirmiş Olduğu Uluslararası Projeler

Projenin Adı	Projenin Yılları	Projenin Tarafları	Projenin Amacı	Belediyenin Projede Olma Amacı
Mutlu ve Şişman Projesi	2011	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği	Evrensel bir sağlık sorunu haline gelen obeziteye ve bunun önlenmesinde uygulanması gereken yöntemlere toplumsal anlamda dikkat çekilmesi.	Eğitim, kültür, sanat ve spor alanında şehrimizi modern bir yapıya kavuşturmak.
PURE Projesi	2021, 2022	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve WHO	Obezite, şeker, astım, tüberküloz, kanser, anemi, sarılık ve kalp hastalıklarının nasıl ortaya çıktığını araştırmak.	Halk sağlığına katkıda bulunarak sağlık hizmetlerinin etkinliğini artırmak.

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

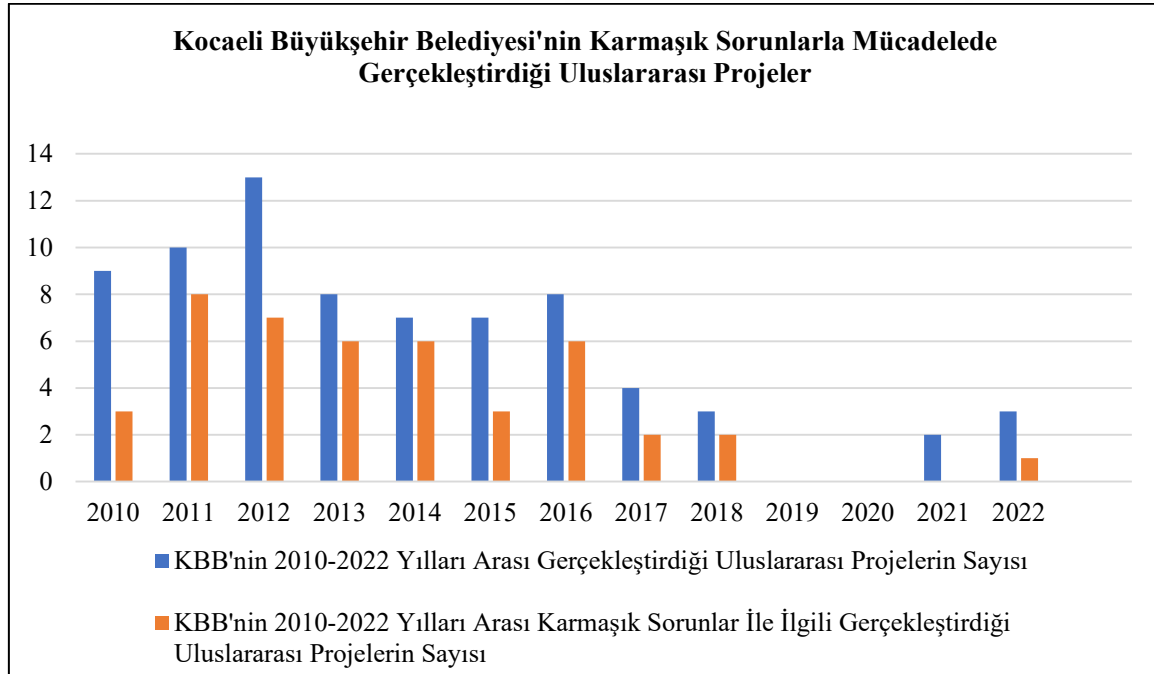
KBB'nin, sağlık alanında kanser, obezite, şeker, astım gibi günümüzde yoğun çalışan bireylerde sıklıkla rastlanan hastalıklara çözüm bulma ve bu alanda bilinçli bir toplum inşa etme noktasında son zamanlarda Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ile uluslararası projeler gerçekleştirdiği doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir.

KBB, uluslararası projeleri, en aktif olarak dezavantajlı grupların topluma kazandırılması noktasında kullanmıştır. Bununla beraber ekolojik güvenlik, iklim değişikliği sürdürülebilirlik alanlarında birden fazla aktörle iş birliği içerisinde çözüm odaklı uluslararası projeler gerçekleştirmiştir. Kentsel atık alanında atık yönetimi için daha çok yerel projeler üzerinde çalışmak için uluslararası etkinlikler eliyle çalışma ziyaretleri gerçekleştirmiş ve uluslararası gerçekleştirdiği tek projede de Avrupa'daki atık sistem ve tesislerini incelemeyi amaçlamıştır. Deprem bölgesinde bir kent olarak uluslararası alanda çalışmaların takip edildiği fakat uluslararası projeler alanında daha çok afet anı eğitimlerine dikkat edildiği gözlemlenmiştir. Dirençlilik alanı daha çok yeni teknolojilerin takibi amacıyla uluslararası etkinlikler eliyle çalışılmıştır. Kentin direncinin bir birime bırakılmayarak birimler arası koordinasyon sağlanarak çalışılması ayrıca önemlidir. Sağlık ve göç alanları daha çok merkezi yönetimin tekeline bırakılarak sağlık alanında

bilinç yaratmak amacıyla uluslararası projeler yapılırken göç alanında göçmenlerin entegrasyonu adına bir uluslararası proje gerçekleştirilmiştir

KBB'nin gerçekleştirmiş olduğu uluslararası projeler, sadece karmaşık sorunların çözümü alanında gerçekleştirilen projelerden ibaret değildir. Uluslararası kültürel kaynaşmanın sağlanması, uluslararası sporseverlerin bir araya getirilmesi, tarihi kültürel bağların güçlendirilmesi, yerel yönetimlerin uluslararası alanda yönetim ilkesinde olduğu gibi etkileşimlerinin sağlanması adına birçok uluslararası proje gerçekleştirilmiştir. Bunları sayısal olarak değerlendirmek adına grafiklerden yararlanılabilir.

Grafik 8: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Bulunduğu ve Düzenlediği Uluslararası Etkinliklerin Karmaşık Sorunlarla Niceliksel Bir Karşılaştırması

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB'nin uluslararası alanda gerçekleştirdiği projelerin büyük bir çoğunluğunu kültürel projelerin oluşturduğu ve ayrıca yerel yönetimlerin uluslararası alanda daha görünür olması adına projeler gerçekleştirdiği fakat bu projelerin karmaşık sorunların çözümünde doğrudan bir etki yaratmadığı doküman incelemesi sonucu tespit edilmiştir. Bu projeler kültürlerin kaynaşması, tarihi ortak bağların güçlendirilmesi, uluslararası sporseverlerin bir araya getirilmesi, yerel yönetimlerin yönetim odağında kendilerini geliştirmeleri gibi birçok amaç barındırmaktadır. Bu uluslararası projeler, karmaşık sorunların çözümü noktasında doğrudan bir etki etmemektedir fakat tartışmaya açık olmakla birlikte bu etkinliklerin, kültürlerin kaynaşması yoluyla uluslararası güvenliği sağlama amacıyla ileride oluşması muhtemel karmaşık sorunların çözümlerini dolaylı yoldan etkilediği düşünülebilir.

3.3.2.5. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Karmaşık Sorunlarla İlişkisi Bağlamında Almış Olduğu Uluslararası Ödüller

Yerel yönetimler, yerel ya da uluslararası fark etmeksizin gerçekleştirdikleri her türlü faaliyet için konu özelinde uluslararası ödüller alabilirler. Bu ödüllerin verilme sebebi, yerel yönetimi kutlamak gibi gözükse de aslında yaptıkları faaliyetleri yapmaya devam etmeleri için teşvik etmek en önemli amacıdır. Bu ödüller, yapılan kültürel etkinlikler üzerinden verilebildiği gibi kentin bir sorunu çözme biçiminden dolayı da verilebilir. Özellikle uluslararası alanda çözülmesi zor olan karmaşık sorunların çözümü adına yapılan etkinliklerde ödül verilmesi, sorunun çözümünün sürdürülebilirliği ve faaliyetlerin daha da geliştirilmesi adına teşvik etme açısından işlevseldir. KBB'nin karmaşık sorunların çözümü için gerçekleştirdiği uluslararası faaliyetlerden dolayı uluslararası ödül aldığı alanlar dezavantajlı grupların topluma kazandırılması, ekolojik güvenliğin sağlanması ve afetle mücadele alanlarıdır.

KBB'nin, dezavantajlı gruplarından olan roman vatandaşların topluma kazandırılması amacıyla gerçekleştirdiği uluslararası faaliyetlerin çokluğu ve işlevselliği adına Avrupa Konseyi-Yerel ve Bölgesel İdareler Meclisi tarafından 2013 yılında 'Dosta Konsey' Ödülünü almaya layık görüldüğü ve bu ödülü aldıktan sonra roman vatandaşlar ile ilgili çalışmalarına devam ettiği doküman incelemeleri sonucu tespit edilmiştir. Bu durum uluslararası ödüller ile yerel yönetimlerin teşvik edildiği savını desteklemektedir.

KBB'nin uluslararası ödül aldığı bir diğer alan afetle mücadele alanında ödül almış olması, Kocaeli'nin 1999 yılında atlattığı deprem felaketinden sonra bu alanda yapılan çalışmalara önem verildiğini göstermektedir. Bununla birlikte afetle mücadelenin hangi alanında uluslararası ödüle layık görüldüğü de önemlidir. Bunun için KBB'nin 2010-2022 yılları arasında afetle mücadele alanında aldığı uluslararası ödüller incelenebilir.

Tablo 20: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Afet Alanında Almış Olduğu Uluslararası Ödüller

Ödül Adı	Ödül Yılı	Ödülü Veren Kurum	Ödülün Verilme Amacı	Ödülü Alan Aktör
Uluslararası Kentsel İnovasyon Ödülü	2012	UCLG (Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı)	'Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi' Projesi'nin başarılı bulunması.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
Birincilik Ödülü	2012	UCLG (Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı)	Çok Geç Olmadan Önce Depremle Yaşamaya Alışmak" isimli sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi Projesi'nin başarılı bulunması.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
Birincilik Ödülü	2013	UCLG (Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı)	Çok Geç Olmadan Önce Depremle Yaşamaya Alışmak" isimli sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi Projesi'nin başarılı bulunması.	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

KBB'nin istikrarlı bir şekilde almış olduğu bu ödöl, uluslararası alanda yerel yönetimleri bir araya getiren ve bu alanda en aktif kent olan (TBB, 2021) Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG) tarafından verilmiştir. Bu ödölün her defasında verildiğı proje, yerel kaynaklar eliyle ve yerel ortaklarla yapılmış olsa da afetle mücadelede uluslararası alanda ödöl almaya layık görölmüş bir projedir.

KBB'nin uluslararası ödöl aldığı bir diğler alan ekolojik güvenliğin korunması alanıdır. Ekolojik güvenliğin korunmasının önemi, sonuçlarının sadece güvenliğin sağlanması gereken kenti değil tüm dünyayı ilgilendirmesinden gelmektedir. Bu alanda Kocaeli'nin aldığı ödüller üzerinden değerlendirme yapmak, uluslararası alanda yerel yönetimlere verilen ödüllerin teşvik amaçlı verildiğini kanıtlamak adına önemlidir.

Tablo 21: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 Yılları Arasında Ekolojik Güvenlik Alanında Almış Olduğu Uluslararası Ödüller

Ödül Adı	Ödül Yılı	Ödülü Veren Kurum	Ödülün Verilme Amacı	Ödülü Alan Konum
Mavi Bayrak	2012	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı
Mavi Bayrak	2013	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı
Mavi Bayrak	2014	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı
Mavi Bayrak	2015	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı
Mavi Bayrak	2016	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı, Kerpe Plajı
Mavi Bayrak	2017	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı, Kerpe Plajı, Bağıranlı Plajı
Mavi Bayrak	2018	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı, Kerpe Plajı, Bağıranlı Plajı, Kumcağız Plajı
Mavi Bayrak	2019	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı, Kerpe Plajı, Bağıranlı Plajı, Kumcağız Plajı, Miço Koyu Kadınlar Plajı
Mavi Bayrak	2020	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı, Kerpe Plajı, Bağıranlı Plajı, Kumcağız Plajı, Miço Koyu Kadınlar Plajı
Mavi Bayrak	2021	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı, Kerpe Plajı, Bağıranlı Plajı, Kumcağız Plajı, Miço Koyu Kadınlar Plajı, Kovanağzı Plajı
En İyi Ekolojik Destinasyon	2021	Uluslararası Ekoturizm Derneği	Doğal yaşamı koruma ve yaşatma konusundaki eksikliği kapatarak, bu konuda bilinç düzeyini artırma.	Ormanya Doğal Yaşam Tabiat Parkı
Mavi Bayrak	2022	Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE)	Deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi, güvenlik ve engelli vatandaşlara yönelik hizmetlerin iyi olması.	Altınkemer Halk Plajı, Cebeci Plajı, Kerpe Plajı, Bağıranlı Plajı, Kumcağız Plajı, Miço Koyu Kadınlar Plajı, Seyrek Plajı, Ereğli Defne Plajı
En İyi Ekolojik Destinasyon	2022	Uluslararası Ekoturizm Derneği	Doğal yaşamı koruma ve yaşatma konusundaki eksikliği kapatarak, bu konuda bilinç düzeyini artırma.	Ormanya Doğal Yaşam Tabiat Parkı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Yaşanabilir çevre standardının sembolü olan Mavi Bayrak Ödülü, ilk kez 1985 yılında Fransa’da uygulanmaya başlamıştır (Kızılırmak, 1997: 25). Ödül, Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE) tarafından her yıl düzenli olarak verilmektedir. Bu ödülün yerel yönetimlere sağladığı katkı genel anlamda ekolojik güvenliği sağlamak iken özel anlamda Katılımcı 9’un da;

Alınan “Mavi Bayrak Ödülü” kıyısı olduğumuz denizlerde; plajlarımızda kirliliğin önlenmesine, biyolojik çeşitliliğin korunarak sürdürülebilir kılınmasına, bölgenin ekonomik gelişmişliğine ve halkın denizden faydalanmasına katkı sağlandığının bir göstergesi olması bizim için en büyük kazanç olmakla birlikte ulusal ve uluslararası arenada; öncelikle kentin tanınırlık ve tanıtımı, turizm sektöründe hareketlilik ve özellikle sanayi şehri olarak bilinen Kocaeli algısının değiştirilerek deniz ve doğa dostu mavi-yeşil bir kent kimliğine bürünmesine katkı sağlamaktadır (Katılımcı 9)

ifade ettiği gibi Kocaeli için sadece ekolojik güvenliği korumakla kalmamakta, uluslararası alandaki sanayi kenti algısının yanına doğa dostu bir kent algısının da eklenme çalışmalarına yardımcı olmaktır. Bu algının değiştirilmesiyle birlikte turizmin kapılarının, ödül alınan plajlara açılması, böylelikle ekonomik ve kültür alanında kentin gelişmesine katkı sağlaması amaçlanmıştır. Uluslararası ekolojik alanda verilen bu ödüller, kentleri daha ekolojik hale getirme noktasında teşvik etmektedir. Kocaeli’nin Mavi Bayrak alan plajlarının sayısının her yıl artış göstermesi, bu durumu desteklemektedir.

SONUÇ

Yerel diplomasi, kentlerin sosyal, ekonomik, kültürel ve benzeri birçok açıdan uluslararası alanda var olmalarını sağlayan faaliyetlerin bütünüdür. Yerel diplomasi, farklı şekillerde kullanılmaktadır. Farklı kültürleri bir araya getirerek uluslararası kültürel kaynaşmanın sağlanması, kentlerin yöneticilerinin karşılıklı bilgi alışverişinde bulunması, bazen kentler arasında bazen de kentler ile uluslararası kuruluşlar arasında maddi ve manevi bağlar kurulması, kardeş kent ilişkileri kurularak her alanda kentlerin gelişimlerinin sağlanması ve benzeri birçok alanda yerel diplomasi faaliyetleri, kentlerin uluslararası ilişkiler kurmasında etkili olmuştur. Uluslararası alanda, sınırları aşan karmaşık sorunların varlığı yerel yönetimlerin diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmelerinin en büyük etkenidir. Karmaşık sorunlar günümüzde kentsel sorunların, çevresel sorunların sosyal anlamda yaşanan sorunların çözülmemeyen halleri olarak sadece kentin bulunduğu alanı değil dolaylı yoldan uluslararası alanı da etkilemektedir. Bu nedenle uluslararası alanda benzer karmaşık sorunlar yaşayan kentler, çözümü karşılıklı iletişim halinde iş birliği yapmakta bulmuştur. Karmaşık sorunların çözümlerinde yetkili ülke, kuruluş ve benzerlerinin yanı sıra soruna en yakın müdahale edip doğru hizmeti götürebilecek bir birim olan yerel yönetimler özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra önem kazanmaya başlamıştır. Eski yıllardan beri var olan bu birimlerin karmaşık sorunları çözmedeki yeri yadsınamayacak derecede önemlidir.

Karmaşık sorunlar ile mücadelede yerel yönetimler, diplomasi faaliyetlerini aktif bir şekilde kullandıklarında, uluslararası alanda bulunan aktörlerin fazla olmasının getirdiği karmaşıklık da çözüm bulacaktır. Çünkü karmaşık sorunlar, kentlerin kendi özelliklerine göre farklılıklar göstermektedir. Bu durum yerel yönetimlerin kendi kentleri ve kentlerinde karşılaştıkları sorunlar için en uygun olan yerel diplomasi faaliyetini, en uygun olan aktörle gerçekleştirmesini gerektirmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimlerin doğru bir şekilde kurduğu diplomatik ilişkiler hem zamandan tasarruf sağlamalarına hem de çözüme biraz daha yaklaşımlarına imkân vermektedir.

Karmaşık sorunların birçoğunu bünyesinde barındıran Kocaeli üzerinden yerel yönetimlerin, gerçekleştirdikleri yerel diplomasi faaliyetlerinin yerel diplomasi araçları ile karmaşık sorunlar özelindeki işlevselliğini anlamak, yerel yönetimlerin diplomasi faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olunmasını sağlamıştır. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, yerel diplomasi araçlarından kardeş kent ilişkileri, uluslararası kuruluşlara üyelikler, uluslararası etkinlikler, uluslararası projeler, uluslararası ziyaretler ve uluslararası ödüllerin alımı gerçekleştirilmiştir. Bunların karmaşık sorunlar üzerindeki etkili olanları ise kardeş kent ilişkileri, uluslararası kuruluşlara üyelikler, uluslararası etkinlikler, uluslararası projeler ve uluslararası ödülleriştir. *Kardeş kent ilişkilerinin* sekiz tanesinden üç

tanmesini afetle mücadele için iş birliği stratejisine dayanarak kullanmıştır. Diğer kardeş kent ilişkileri karşılıklı bilgi ve tecrübe aktarımı, ticari ve sosyal ilişkiler, tarihi ve kültürel bağları koruma üzerinden ilerlemiştir. *Uluslararası kuruluşlara üyeliklerde* ise on üyelikten dördünü ise ulaşım, sağlık ve iklim değişikliği sorunlarını çözmeyi amaçlamıştır. Bunu da karmaşık sorunların çözümünde uzman bilgisi stratejisini kullanarak yapmıştır. Uluslararası kuruluşların bünyesinde karmaşık sorunları çözmek için bulunan uzmanlardan yararlanılmıştır. Diğer üyelikler ise daha çok kültürel ve bilimsel tecrübe alışverişleri için gerçekleştirilmiştir. Bir diğer yerel diplomasi aracı olan *uluslararası etkinlikler* ise KBB'nin en çok kullandığı yerel diplomasi aracıdır. KBB, uluslararası etkinlikleri, karmaşık sorunların bireyin bilinçlenmesi ve karmaşık sorunu önleme stratejisinden yararlanılarak kullanmıştır. Uluslararası etkinlikler eliyle çözmeye çalıştığı karmaşık sorunlar, dezavantajlı grupların topluma kazandırılması, göç sorunu, iklim değişikliği ile mücadele, kentsel atıkla mücadele, ekolojik güvenlik ve sürdürülebilirliği sağlama, kentsel dirençliliği artırıp afetle mücadeledir. Uluslararası etkinlikler eliyle bu sorunlar hakkında bilinç yaratma, bilgi ve tecrübelerin aktarımı ve çözüm için yeni teknolojilerin takip edilmesi amaçlanmıştır. Burada sadece göç konusunda entegrasyona daha çok önem verilip göçün önlenmesi için gerçekleştirilecek politikalar, merkezin yönetimine bırakılmıştır. Afetle mücadelede eğitim çalışmalarına dikkat edilmiş, afeti önleme stratejilerine daha çok kentsel dirençlilik alanında dikkat edilmiştir. Kentsel atıklarla mücadelede çalışma ziyaretleri gerçekleştirilmiş ve edinilen bilgiler gerçekleştirilen çalışmalarda kullanılmıştır. Bir diğer yerel diplomasi aracı olan *uluslararası projelerde* en çok önem verilen karmaşık sorun, dezavantajlı grupların topluma entegrasyonu olmuştur. Bu alanda Kocaeli Büyükşehir Belediyesi hem önemli kuruluşlar ile hem de uluslararası dernekler ile iş birliği içerisinde çalışmıştır. Kentsel atık alanında, Avrupa'nın atık yönetim sistemlerini incelemek adına uluslararası projeler gerçekleştirilmiştir. İklim değişikliği alanında daha çok bilinç yaratmak adına uluslararası projeler gerçekleştirilmiştir. Ekolojik güvenlik alanında gerçekleştirilen projelerde istikrarlı ilerleme olmuştur. Burada kapasitelerin geliştirilmesi ve bilgi edinme amaçlanmıştır. Sürdürülebilirlik daha çok tarım ve ulaşım alanında sağlanmaya çalışılmıştır. Afetle mücadelede farklı kentlerin itfaiyeleri arasında iş birliği içinde eğitim üzerine projeler gerçekleştirilmiştir. Sağlık alanı, daha çok merkezi yönetime bırakılarak halk sağlığı alanında, bilinç yaratma adına projeler gerçekleştirilmiştir. Uluslararası projelerde genel olarak karşılıklı bilgi ve tecrübe aktarımı, yeni teknolojilerin takibi ve inceleme yapma amaçlarından dolayı uzman bilgisine başvurulmuş, birden fazla ve farklı kurumlarla bir arada çalışılmasından dolayı da iş birliği stratejisinden yararlanılmıştır. *Uluslararası ödüllerde* ise ekolojik güvenlik, afetle mücadele ve dezavantajlı grupların topluma kazandırılması alanlarında kazanımlar olmuştur. Uluslararası ödüller, karmaşık sorunların çözümünde rekabet stratejisini ortaya çıkarır. Yerel yönetimler, uluslararası alanda daha fazla ödüle sahip olarak prestij sahibi olmak adına karmaşık sorunların çözümünde daha aktif olurlar.

Sonuç olarak Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, kardeş kent ilişkilerinde iş birliği ve uzman bilgisini, uluslararası kuruluşlara üyeliklerde uzman bilgisini, uluslararası etkinliklerde bireylerin

bilinçlendirilmesi ve çalışma ziyaretleri eliyle uzman bilgisini, uluslararası projelerde farklı teknolojilerin uluslararası alanda takibini yaparak uzman bilgisini ve birden fazla aktörle çalışarak iş birliğini, uluslararası ödüllerde ise rekabet ve teşvik sistemini önceleyerek yerel diplomasi faaliyetlerini gerçekleştirmiştir. Çalışmada KBB'nin, sıklıkla kullandığı yerel diplomasi faaliyetlerinin uluslararası etkinlikler ve uluslararası projeler olduğu tespit edilmiştir. Mülakat görüşmeleri sonucunda, kardeş kent ilişkileri ve uluslararası kuruluşlara üyelik faaliyetlerinde nicelikten çok niteliği ön planda tuttuğu saptanmıştır.

Yerel yönetimler, kentlerine etki eden birçok karmaşık sorunun çözüme yaklaştırılmasında yerel diplomasi faaliyetlerini etkin olarak kullanabilmektedir. Özellikle kentlerin uluslararası alanda aktif rol oynamasını destekleyen ağların sağladığı iş birliği, bilgi paylaşımı olanakları ve uluslararası projelerin sağladığı finansal, teknik destek yerel yönetimlerin karmaşık sorunlarla mücadelesinden önemli bir kaynak sağlayıcı özelliktedir. Bu bağlamda ileriki çalışmalarda yerel diplomasi faaliyetlerinin karmaşık sorunların yönetilmesinde ve çözüm stratejilerindeki yerinin farklı kent örnekleri üzerinden tartışılması bu alanın daha stratejik kullanılmasına dair bir öngörü oluşturacaktır.

KAYNAKÇA

- ABB (2010), “Büyükşehir Belediye Meclisi Pakistan İçin Toplandı” <https://www.ankara.bel.tr/haberler/buyuksehir-belediye-meclisi-pakistan-icin-toplandi-1357>. (06.09.2023).
- ____ (2021), “2021 Dünya Belediye Başkanı Başkent Ödülü Mansur Yavaş’ın”, <https://www.ankara.bel.tr/duyurular/2021-dunya-belediye-baskani-baskent-odulu-mansur-yavas-in-69>, (06.09.2023).
- Ackoff, Russel L. (1974), “Redesigning The Future”, **Systems Practice**, 3(6), 521-524
- Aguirre, Inaki (1999), “Making Sense of Paradiplomacy? An Intertextual Enquiry About A Concept in Search of A Definition”, **Regional & Federal Studies**, 9(1), 185-209.
- Akamani, Kofi (2016), “Managing Wicked Environmental Problems as Complex Social-Ecological Systems: The Promise of Adaptive Governance”, **Landscape Dynamics, Soils and Hydrological Processes in Varied Climates**, 741-762.
- Akman, Çiğdem (2016), “Evaluating The Current Situation Via Town Twinning Practices In Turkey”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, CİEP Özel Sayısı, 1055-1071.
- Akman, Çiğdem ve Akman, Elvettin (2017), “Türkiye’de Kardeş Şehir Uygulamalarının Dört Büyükşehir Belediyesi Üzerinden Nitel Bir Analizi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, (27), 228-254.
- Aktan, Coşkun Can (1999), **Globalleşme, Bölgeselleşme ve Yerelleşme. Müdahaleci Devletten Sınırlı Devlete**, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara
- Aktulun, Ece (2015), **Yönetişim Çerçevesinde Ortaklıklar ve Belediyelerin Kardeş Şehir İlişkileri: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alaçam Böcek, Müge (2021), “Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki Şehir Eşleştirme Projesi (Twin)’nin Bir Değerlendirmesi”, **Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi**, (5), 57-65.
- Alford, John ve Head, Brian W. (2017), “Wicked And Less Wicked Problems: A Typology And A Contingency Framework”, **Policy And Society**, 36(3), 397-413.
- Alger, Chadwick F. (1990), “The World Relations of Cities: Closing the Gap Between Social Science Paradigms and Everyday Human Experience”, **International Studies Quarterly**, 34(4), 493-518.

- Arikan Acar, (2023), “Dünyayı İş Birliği Kurtaracak: 6 Şubat 2023 Depremi, Uluslararası Kuruluşlar ve Afetlere Müdahale”, [https://www.uikpanorama.com/blog/2023/03/16/aa/\(17.09.2023\).](https://www.uikpanorama.com/blog/2023/03/16/aa/(17.09.2023).)
- Atmaca, Çağla ve Sevimoğlu, Orhan (2020), “Şehir Kaynaklı Sera Gazı Emisyonunun Belirlenmesi: Kocaeli İli Örneği”, **Journal of the Institute of Science and Technology**, 10(3), 1616-1627.
- Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı (1992), 21364 sayılı **T.C. Resmî Gazete**.
- Ayas, Özge ve Avaner, Tekin (2021), “Güvenlik ve Kent: Karmaşık Sorunlara Suç, Terör ve Kent Perspektifinden Bakmak”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 249-266, Ankara.
- Aydınlı Ersel vd. (2009), **Yöntem, Kuram, Komplo Türk Uluslararası İlişkiler Disiplininde Vizyon Arayışları**, Asil Yayınları, Ankara.
- Aykurt Yıldırım, Aylin (2020), “21. Yüzyıl’da Sosyal Sorunlar ve Dezavantajlı Gruplar”, **Journal of Awareness**, 5(3), 427-448.
- AYM-2: Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (2022), Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri: Eğitim ve Ekonomik Araştırmalar Şubesi.
- Baş, Cemal (2017), “Yerel Diplomasi”, **Türkiye Belediyeler Birliği Dergisi**, Sayı: 827-828, 30-46.
- Batal, Salih ve Tuğlu, Kubilay (2018), “Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Çok Düzlemli Yönetişim ve Kent Diplomasisi Bakımından Değerlendirilmesi”, **TESAM Akademi Dergisi**, 189-214.
- Batal, Salih ve Topçu, Volkan (2019), “Yerel Yönetimlerde Uluslararası İlişkiler Faaliyetleri: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Üzerine Bir İnceleme”, **Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi**, 7(19), 341-374.
- Batie, Sandra S. (2008), “Fellows address: Wicked Problems And Applied Economics”, **American Journal of Agricultural Economics**, 90(5), 1176-1191.
- Bauman, Zygmunt (2006), **Küreselleşme Toplumsal Sonuçları**, (Çev. Abdullah Yılmaz), 2. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Berridge, Geoff R. ve James, Alan (2003). **A Dictionary of Diplomacy**, Palgrave Macmillan, London.
- Bilgili, Muhammed Yunus (2021), “Karmaşık Bir Kentsel Sorun: Atıklar”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 339-355, Ankara.
- Bingöl, Yılmaz vd. (2013), İl Sınırında Büyükşehir Belediye Modeli Kocaeli Deneyimi. **Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayınları**, 1.

- BM Türkiye, (2021), “Gutarres: Artan Açlıkla Birlikte Mücadele Edeceğiz”, <https://turkiye.un.org/tr/137524-guterres-artan-a%C3%A7%C4%B1k-ile-birlikte-m%C3%BCcadele-etmeliyiz>, (06.09.2023).
- Boin, Arjen vd. (2009), “Crisis Exploitation: Political and Policy Impacts of Framing Contests”, **Journal of European Public Policy**, 16(1), 81-106.
- Buis, Hans (2009), “The Role Of Local Government Associations in Increasing The Effectiveness of City-To-City Cooperation”, **Habitat International** 33, 190-194.
- Camillus, John C. (2008), “Strategy as A Wicked Problem.” **Harvard Business Review**, 86(5), 98-101.
- Chan, Dan Koon-hong (2016). City Diplomacy and Glocal Governance: Revitalizing Cosmopolitan Democracy. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 29 (2), 134-160.
- Christensen, Tom vd. (2019), “Administrative Coordination Capacity; Does the Wickedness of Policy Areas Matter?”, **Policy and Society**, 38(2), 237-254.
- Churchman, C. West (1967), “Wicked Problems”, **Management Sciences**, 14(4), 141-142.
- Clarke, Nick (2011), “Globalising Care? Town Twinning in Britain Since 1945”, **Geoforum**, (42), 115-125.
- Colander, David ve Kupers, Roland (2014), **Complexity and the Art of Public Policy: Solving Society’s Problems from the Bottom Up**, Princeton University Press.
- Conklin, Jeffrey (2006), **Wicked Problems & Social Complexity**, (Vol. 11). Napa, CogNexus Institute, USA.
- Cremer, Rolf D. vd. (2001), “International Sister-Cities: Bridging the Global-Local Divide”, **American Journal of Economics and Sociology**, 60(1), 377-401.
- Çalış, Şaban Halis (2006), **Uluslararası Örgütler: Tanımların, Yaklaşımların ve Tarihin Alacakaranlığı**, Uluslararası Örgütler ve Türkiye, Çizgi, Konya.
- Çelebi Zengin, Esra ve Alkan, Ali Davut (2022), “Yerel Bir Politika Aracı Olarak Paradiplomasi”, **Kent Akademisi**, 15(1), 439-466.
- Çolak, Çağrı (2021), “Karmaşık Sorun Perspektifinden Kentsel Yoksulluk Olgusu”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 205-221, Ankara.
- ÇŞB (2018), <https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/dokumanlar>, (08.06.2023).
- Danacıoğlu, Esra (2001), “Geçmişin İzleri Yanı Başımızdaki Tarih”, **Tarih Vakfı yurt Yayınları**, İstanbul.

- Daoudov, Murat (2013a), “Bağcılar Belediyesi’nde Uluslararası İlişkilerin Yönetimi”, in Bağcılar Perspektifi, Recep Bozlağan (ed.), 281-297.
- _____ (2013b), **Yerel Dış Politikanın Temelleri**, 1. Baskı, T.C. Marmara Belediyeler Birliği Yayını, İstanbul.
- Daviter, Falk (2017), “Coping, Taming or Solving: Alternative Approaches to the Governance of Wicked Problems”, **Policy Studies**, 38(6), 571-588.
- Dawes, Sharon vd. (2009), “From ‘Need to Know’ to ‘Need to Share’: Tangled Problems, Information Boundaries, and The Building of Public Sector Knowledge Networks”, **Public Administration Review**, 69(3), 392-402.
- Demirtaş, Birgül (2016), “Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Dış İlişkilerinin Analizi: Merkez-Çevre Etkileşimini Yeniden Düşünmek”, **Uluslararası İlişkiler Dergisi**, 13(52), 151-173.
- Doğan, Erhan (2012), “Kamu Diplomasisinin Sunduğu Fırsatlar ve Kısıtları Üzerine”, **Kamu Diplomasisi**, 13-33.
- Doğan, Mustafa ve Çatal, Betül (2018), “Yeni Diplomatik Yöntemler: Çevre Diplomasisi”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, (40), 16-31.
- Dündar, Lale (2016), “Özal Dönemi Türk Dış Politikasında Turgut Özal’ın Kişisel Özelliklerinin Rolü”, **Atatürk Yolu Dergisi**, 1-20.
- Ercoşkun Yalçiner, Özge ve Karaaslan, Şule (2009), “Geleceğin Ekolojik ve Teknolojik Kentleri”, **Megaron**, 3(3).
- Erdem, Nisa ve Ersavaş Kavanoz, Suna (2021), “Türkiye’de’ Yerel Diplomasi Yönetimi’ ne Dair Bir Araştırma”, **Kent ve Çevre Araştırmaları Dergisi**, 3(1), 28-49.
- Erder, Sema ve İncioğlu, Nihal (2013), **Türkiye’de Yerel Politikanın Yükselişi İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Erdoğan, Seven (2020), “Dönüşen Diplomasinin Yeni Yüzü: Paradiplomasi”, **Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 24(3), 495-509.
- Ergin, Feridun (1998), **Uluslararası Politika Stratejileri**, Güryay Matbaası, İstanbul.
- Ergün, Gülseren vd. (2020), “Türkiye’nin Kardeş Şehir Yolculuğunda Bir Durak: Erzurum-Urumiye Kardeş Şehir Uygulaması” **ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi**, 7(17), 34-46.
- Ersavaş Kavanoz, Suna ve Erdem, Nisa (2022), “Ankara Kentinin Yerel Diplomasisi Bağlamında İki Taraflı İş Birliklerinin Değerlendirilmesi”, **Journal of Ankara Studies**, 10(2). 229-253.
- Ersavaş Kavanoz, Suna (2020), “Karmaşık Sorunlar ve Kentler Arası İş Birlikleri”, Babaoğlu, Cenay, Levent Memiş ve Oğuzhan Erdoğan (Ed.), **Yerel Yönetimlerde Teknoloji ve Katılım**, (337-364), Orion Kitabevi, Ankara.

- Eryılmaz, Bilal (2021), **Kamu Yönetimi**, 14. Baskı, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.
- Eryiğit, H. Burak ve Yörükoğlu, Fuat (2011), “1980 Sonrası Türk Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılanması Bağlamında Türk Metropoliten”, **Mevzuat Dergisi**, 14(163), 1-16.
- EUROCITIES, <https://eurocities.eu/about-us/>, (06.09.2023).
- Fischer, Frank (1993), “Citizen Participation and the Democratization of Policy Expertise: From Theoretical Inquiry to Practical Cases”, **Policy Sciences**, 26(3), 165-187.
- Freeman, Chas W. (1993), **The Diplomat’s Dictionary**, National Defence University Press, Washington D.C.
- Funke, Joachim (1991), “Solving Complex Problems: Exploration and Control of Complex Systems”, in R. Sternberg and P. Frensch (ed.), **Complex Problem Solving: Principles and Mechanisms**, (185-222), Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Gençkaya, Ömer Faruk ve Kaya, Kemal (2018), “İstanbul İlçe Belediyelerinin Dış İlişkileri”, **Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi**, 1(3), 303-316.
- Gezici, Hikmet Salahattin ve Kocaoğlu, Mustafa Kocaoğlu (2018), “Dünyada ve Türkiye’de Kardeş Şehir Uygulamaları”, **ÇYYD**, 27(2), 113-139.
- Giddens, Anthony (2000), **Elimizden Kaçıp Giden Dünya**, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Goldstein, Joshua S. ve Pevehouse, Jon (2015), **Uluslararası İlişkiler**, (Çev. Haluk Özdemir), BB101 Yayınları, Ankara.
- Gözen, Ramazan (2001), **Dış Politika nedir? 21.Yüzyılın Eşiğinde Türk Dış Politikası**, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Güler, Birgül A. (2006), **Yerel Yönetimler- Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım**, İmge Kitabevi, Ankara.
- Gümüşoğlu, Şevkinaz vd. (2020), “Yerel Yönetimlerin Tarımsal Politikalarının Ekonomik Kalkınmaya Etkisi ve Dijital Teknoloji Destekli Bir Model Önerisi”, **İzmir İktisat Dergisi**, 35(3), 647-660.
- Güneş, İskender ve Erdem, Eren (2021), “Yerel Yönetim Diplomasisi Özelinde Kardeş Şehir Uygulamasıyla İstanbul Örneği”, **Strategic Public Management Journal**, 7(13), 35-59.
- Handley, Susan (2006), **Take Your Partners: The Local Authority Handbook on International Partnerships**, LGIB International Reports Number 10, Local Government International Bureau, London.
- Head, Brian W. (2022), **Wicked Problems in Public Policy**, Springer International Publishing, Switzerland.

- _____ (2019), “Forty Years of Wicked Problems Literature: Forging Closer Links to Policy Studies”, **Policy and Society**, 38(2), 180-197.
- Head, Brian W. ve Alford, John (2015), “Wicked Problems: Implications for Public Policy and Management”. **Administration & Society**, 47(6), 711-739.
- Heifetz, Ronald A. (1994), **Leadership Without Easy Answers**, Harvard University Press.
- Heywood, Andrew (2013), **Siyasi İdeolojiler: Bir Giriş**, (Çev. Ahmet K. Bayram, Özgür Tüfekçi, Hüsamettin İnanç, Şeyma Akın, Buğra Kalkan), 5. Baskı, Liberte Yayınları, Ankara.
- Hill, Christopher (2003), **The Changing Politics of Foreign Policy**, Palgrave Macmillan.
- Hooghe, Liesbet ve Marks, Gary (2001), **Multi-level Governance and European Integration**, Rowman & Littlefield.
- Innes, Judith E. ve Booher, David E. (2016), “Collaborative Rationality as A Strategy for Working with Wicked Problems”, **Landscape and Urban Planning**, 154, 8-10.
- Işık, Oğuz ve Pınarcıoğlu, Melih (2001), **Nöbetleşe Yoksulluk: Sultanbeyli Örneği: Gecekondulaşma ve Kent Yoksulları: Sultanbeyli Örneği**, İletişim Yayınları, İstanbul.
- İBB (2011), “Büyükşehir Ekibi Tokyo’da”, <http://itfaiye.ibb.gov.tr/m/tr/haberler/2323/buyuksehir-ekibi-tokyoda.html>, 08.06.2023).
- İskit, Temel (2014), **Diplomasi**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Jayne, Mark vd. (2011), “Worlding A City: Twinning and Urban Theory”, **City**, 15(1), 25-41.
- Jordan, Michelle E. vd. (2014), “Wicked Problems: Inescapable Wickedity”, **Journal of Education for Teaching**, 40(4), 415-430.
- Kahraman, Hasan Bülent vd. (1999), **Katılımcı Demokrasi, Kamusal Alan ve Yerel Yönetim**, Demokrasi Kitaplığı, 1. Basım, İstanbul.
- Karakaş Ulusoy, Canan (2021), “Karmaşık Sorun Olarak Yerelden Küresele Bir Ekolojik Güvenlik Sorunu: Cıva”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 307-323, Ankara.
- Karasu, Mithat Arman (2021), “Kentın Eğreti Sakinleri: Göçmenler”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 169-187, Ankara.
- Kaya, Kemal (2000), “Belediyelerin İş Birlikleri”, **Canadian Tax Journal**, 50(1), 147-155.
- Kaymaz, Cihan (2021), “Kötü Huyulu Sorunlar Literatüründe Kentsel Toplumsal Hareketler”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 111-125, Ankara.

- KBB (2023), “Başkan Güngör’e Uluslararası Kuruluşlardan Ziyaret”, <https://kahramanmaras.bel.tr/haber/2023/03/18/baskan-gungore-uluslararasi-kuruluslardan-ziyaret>, (08.09.2023).
- Keyman, E. Fuat ve Lorasdağı Koyuncu, Berrin (2010), “**Kentler, Anadolu’nun Dönüşümü, Türkiye’nin Geleceği**”, Doğan Kitap, İstanbul.
- Kızılırmak, İsmail (1997), “Turizm Sektöründe Mavi Bayrak Uygulamasının Önemi ve Uygulanma Kriterleri”, **Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi**, 8(2), 25-26.
- Kocabıyık, Hasan (2019), “Değişen Diplomasi Anlayışı, Kamu Diplomasisi ve Türkiye” **Avrasya Etüdleri**, 55(1), 163-196.
- Koç, Erdem ve Kaya, Kadir (2015), “Enerji Kaynakları- Yenilenebilir Enerji Durumu” **Mühendis ve Makina**, 56(668), 36-47.
- Kömür, Gökhan (2020), “Yumuşak Güç Unsuru Olarak Kamu Diplomasisi”, **International Journal of Politics and Security**, 2(3), 89-115.
- Korkmaz, Âdem vd., (2003), “Türkiye’de Kayıt dışı İstihdam Gerçeğine Bir Bakış”, **In Journal of Social Policy Conferences**, (45), 51-96
- Kurt, Gözde (2013), “Modernlik ve Gelenekçilik İkileminde Türkiye’de Kamu Diplomasisi ve Ülke Kimliği”, **Turkish Online Journal of Design, Art & Communication**, 3(2), 48-56.
- Lægreid, Per ve Rykkja, Lise H. (2015), “Organizing for ‘Wicked Problems’ –Analyzing Coordination Arrangements in Two Policy Areas: Internal Security and The Welfare Administration”, **International Journal of Public Sector Management**, 28(6), 475-493.
- Lecours, Andre (2008), “Political Issues of Paradiplomacy: Lessons From The Developed World”, **The Hague: Netherlands Institute of International Relations' Clingendael**, 1-14.
- Levin, Kelly vd. (2012), “Overcoming The Tragedy of Super Wicked Problems: Constraining Our Future Selves To Ameliorate Global Climate Change”, **Policy Sciences**, 45(2), 123-152.
- Macit, İrfan (2019), “Bütünleşik Afet Yönetiminde Sendai Çerçeve Eylem Planının Beklenen Etkisi”, **Doğal Afetler ve Çevre Dergisi**, 5(1), 175-186.
- McConnell, Allan (2018), “Rethinking Wicked Problems as Political Problems and Policy Problems”, **Policy & Politics**, 46(1), 165-180.
- Mcmillan, Samuel Lucas (2008), “Subnational Foreign Policy Actors: How and Why Governors Participate in US Foreign Policy”, **Foreign Policy Analysis**, 4 (3), 227-253.
- Mengi, Ayşegül (2021), “Kent ve Hukuk Bağlamında Kent Yönetiminde Karmaşa”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 87-110, Ankara.

- Menteşe, Serpil ve Kızılcıam, Gamze (2021), “Türkiye’de Katı Atık Yönetim Uygulamaları ile İzaydaş (Kocaeli) Örneğinin Karşılaştırılması” **Doğu Coğrafya Dergisi**, 26(46), 109-128.
- METROPOLIS, <https://www.metropolis.org/about-us>, (06.09.2023).
- Meydan Yıldız, Seçil Gül (2021), “Sürdürülebilirliğin Kentleşme Üzerindeki Etkisi”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 325-337, Ankara.
- Morgenthau, Hans J. (1946), “Diplomacy”, **The Yale Law Journal**, 55(5), 1067-1080.
- Mutlu, Ayşegül (2006), “Küresel Kamusal Mallar Bağlamında Sağlık Hizmetleri ve Çevre Kirlenmesi: Üretim, Finansman ve Yönetim Sorunları”, **Maliye Dergisi**, 53-78.
- Nalçinkaya, Öznur (2021), Yumuşak Güç Unsurlarının Yerel Yönetimlerde Kullanılması: Etimesgut Belediyesi “Uluslararası Anadolu Günleri Kültür ve Sanat Festivali” Örneği Bildiri- Bildiriler Kitabı, **Etimesgut Belediye Başkanlığı Kültür Yayınları**, Ankara, 536-561.
- Newman, Joshua ve Head, Brian W. (2017), “Wicked Tendencies in Policy Problems: Rethinking the Distinction Between Social and Technical Problems”, **Policy and Society**, 36(3), 414-429.
- Neves, Migual Santos (2010), “Paradiplomacy Knowledge Regions and the Consolidation of Soft Power”, **JANUS.NET E-Journal of International Relations**, 1(1), 10-28.
- Nie, Martin (2003), “Drivers of Natural Resource-Based Political Conflict”, **Policy Sciences**, 36(3-4), 307-341.
- Noordegraaf, Mirko vd. (2019), “Weaknesses of Wickedness: A Critical Perspective on Wickedness Theory”. **Policy and Society**, 38(2), 278-297.
- Nye, Joseph (2005), **Dünya Siyasetinde Başarının Rolü: Yumuşak Güç**, (Çev. Reyhan İnan Aydın), Elips Kitap, Ankara.
- Ogawa, Asuka (2012), **Sister City as Preservation Strategy**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Columbia University.
- Oktay, Tarkan (2014), “Türkiye’deki Belediyelerin Türk Cumhuriyetleri ile Kardeş Şehir İlişkileri”, Deniz İşçioğlu (Ed.), **Türk Dünyasında “Yerel Yönetimlerin Sorunları”**, içinde (11-28), KKTC.
- Oral, Uğur (2010), “İzmir Enternasyonal Fuarının Tarihçesi”, <https://www.uguroral.com.tr/arastirma/izmir-enternasyonal-fuari-nin-tarihcesi>. (08.06.2023).
- Ortaylı, İlber (2000), **Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri 1840-1880**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

- Öktem M. Kemal vd. (2016) “Kardeş Şehir Uygulamalarının Yerel Politika Transferine Etkisi: Alanya-Gladbeck Araştırması”, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, 25(4), 49-86.
- Önder, Hüseyin Avni ve Batal, Salih (2018), “Yerel Yönetimlerin Uluslararası Spor Organizasyonlarındaki Rolü (Eyof 2017-Erzurum Büyükşehir Belediyesi Örneği)”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 22(2), 1053-1074.
- Özdemir, Ahmet ve Şahinöz, Turgut (2022), “Toplumda Afet Farkındalığı Oluşturmaya Yönelik Kullanılan Araçlar: Nitel Bir Çalışma” **Afet ve Risk Dergisi**, 5(1), 78-93.
- Özlü, Rukiye Mehtap (2020), “Türk Yerel Yönetimlerinin Uluslararası İşbirlikleri”, **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 7 (1), 159-189.
- Öztürk, Ahmet Erdi (2009), “Rusya-Gürcistan Krizi: Yerel Bir Çatışma, Küresel Yansımalar”, **Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları**, (07), 1-27.
- Pawson, Ray (2006), “Evidence-Based Policy: A Realist Perspective”, **Evidence-based Policy**, 1-208.
- Peters, B. Guy ve Tarpey, Matthew (2019), “Are Wicked Problems Really So Wicked? Perceptions of Policy Problems”, **Policy and Society**, 38(2), 218-236.
- Poggi, Gianfranco (2001), **Modern Devletin Gelişimi: Sosyolojik Bir Yaklaşım**, (Çev. Şule Kut ve Binnaz Toprak), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Pollitt, Christopher (2015), “Wickedness Will Not Wait: Climate Change and Public Management Research”, **Public Money & Management**, 35(3), 181-186.
- Purtaş, Fırat (2013), “Türk Dış Politikasının Yükselen Değeri: Kültürel Diplomasi”, **Gazi Akademik Bakış**, (13), 1-14.
- Regnier, Philippe (2011), “The Emerging Concept of Humanitarian Diplomacy: Identification of a Community of Practice and Prospects for International Recognition”, **International Review of the Red Cross** 93 (884), 1211-1237.
- Ritchey, Tom (2011), **Wicked Problems – Social Messes**, Decision Support Modellen with Morphological Analysis, Springer, Heidelberg.
- Rittel, Horst W.J. ve Webber, Melvin M. (1973), “Dilemmas In A General Theory of Planning”, **Political Sciences**, 4(2), 155-169.
- Roberts, Nancy (2000), “Wicked Problems And Network Approaches To Resolution”, **International Public Management Review**, 1(1), 1-19.
- Robertson, Ronald (1997), “Glocalization: Time-Space and Homogeneity-Heterogeneity”, M. Featherstone, S. Lash, & R. Robertson (Ed.), **Global Modernities**, (25-44), SAGE Publications, London.

- Sapmaz Veral, Evren (2019), “Uluslararası Tehlikeli Atık ve Kimyasallar Politikalarında Güncel Gelişmeler” **Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi**, 7(1), 1-11.
- SCI, www.sister-cities.org, (06.09.2023).
- Silik, Cemal Ersin ve Güçer, Evren (2016), “Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyo-Kültürel Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama”, **Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi**, 17(36), 97-115.
- Skaburskis, Andrejs (2008), “The Origin of ‘Wicked problems’”, **Planning Theory & Practice**, 9(2), 277-280.
- Soldatos, Panayotis (1990), “An Explanatory Framework for the Study of Federated States as Foreign-Policy Actors”, **Federalism and International Relations: The Role of Subnational Units**, 34-53.
- Şanlı, Nurseli vd. (2021), “Planlama Kapsamında Kentsel Risklerin Tespiti ve Derecelendirilmesine Yönelik İki Çalışma: Kocaeli Örneği”, **İdealkent**, 12(32), 415-440.
- Şengün, Hayriye (2021), “Karmaşık Sorunlar Bakış Açısıyla Afet, Kent ve Kentsel Dirençlilik”, Suna Ersavaş Kavanoz, Abdullah Uzun ve Hayriye Şengün (Ed.), **Karmaşık Sorunlar ve Kent**, Astana Yayınları, 223-247, Ankara.
- Tavares, Rodrigo (2016), **Paradiplomacy: Cities and States as Global Players**, Oxford University Press.
- TBB (2020), Afet Riski Azaltma ve Deprem Toplantısı. İller ve Belediyeler (862-863-864), 4-9.
- ____ (2019). “Türkiye Şehir Eşleştirme” https://www.yereldeab.org.tr/Portals/8/yayinlar/turkiye_de_sehir_eslestirme_kitapcigi.pdf,
- ____ “Kuruluş ve Görevler” https://www.tbb.gov.tr/Tr/icerik_kurulus-gorevler_55, (06.09.2023).
- TDBB, “Hakkımızda” http://www.tdbb.org.tr/?page_id=46&lang=tr, (06.09.2023).
- TDK (2022), “diplomasi” için arama sonuçları – Türk Dil Kurumu (tdk.gov.tr), Erişim Tarihi: 10.08.2023
- ____ (2022), <https://tdk.gov.tr/?s=D%C4%B0PLOMAT+NED%C4%B0R>, Erişim Tarihi: 10.08.2023
- ____ (2022), <https://tdk.gov.tr/?s=mutabakat+zapt%C4%B1>, Erişim Tarihi: 10.08.2023
- Tekin, Hasan Hüseyin (2006), “Nitel Araştırma Yönteminin Bir Veri Toplama Tekniği Olarak Derinlemesine Görüşme”, **İstanbul University Journal of Sociology**, 3(13), 101-116.
- Termeer, C. J. (Katrien) (2015), “Governance Capabilities for Dealing Wisely with Wicked Problems”, **Administration & Society**, 47(6), 680-710.

- Tjandradewi, Bernadia I. ve Marcotullio, Peter J. (2009), "City-to-City Networks: Asian Perspectives on Key Elements and Areas for Success", **Habitat International**, 33, 165-172.
- Tosik Dinç, Fadime (2022), "Kıbrıs Barış Harekatının Yerel Basına Yansımaları: Muş Şark Telgraf Gazetesi Örneği", **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, (41), 429-463.
- Trist, Eric (1983), "Referent Organizations And The Development of Inter-Organizational Domains", **Human Relations**, 36(3), 269-284.
- Tuch, Hans N. (2003), **Communicating with the World: US Public Diplomacy Overseas**, St. Martin's Press, New York.
- Turnbull, Nick ve Hoppe, Robert (2019), "Problematizing 'Wickedness': A Critique of the Wicked Problems Concept, from Philosophy to Practice", **Policy and Society**, 38(2), 315-337.
- Tuzcuoğlu, Ferruh (2003), **Metropolitan Yönetim**, Sakarya Kitabevi, Sakarya.
- Tuzcuoğlu, Ferruh vd. (2020), "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Uluslararası Faaliyetleri: Uluslararası Kuruluşlara Üyelikler Üzerinden Bir Değerlendirme", **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 7(Özel Sayı-Special Issue), 1211-1238.
- UCLG, <https://www.old.uclg.org/en/organisation/about>, (06.09.2023).
- _____, "Neden Üye Olunmalı" <https://uclg-mewa.org/kurumsal/uyelik/neden-uye-olmaliyim/>, (06.09.2023).
- UN, <https://www.un.org/en/about-us/history-of-the-un>, (06.09.2023).
- _____, <https://www.un.org/en/about-us>, (06.09.2023).
- URL, www.twinnings.org, (06.09.2023).
- _____, "Kardeş Şehir", <http://www.yereldiplomasi.gov.tr/kardes-sehir/> (14.09.2023).
- _____, "Barış İçin Belediye Başkanları (Mayors for Peaces)", <http://www.yereldiplomasi.gov.tr/aglar/baris-icin-belediye-baskanlari-mayors-for-peace/>, (06.09.2023).
- _____, "Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı", <https://csb.gov.tr/tarihcemiz-i-7012#:~:text=29%20Ekim%202021%20tarihli%20ve,%C4%B0kl%C4%9Fi%20De%C4%9Fi%20Bakanl%C4%B1%20olarak%20de%C4%9Fi%20tirilmi%C5%9Ftir>, (14.12.2023)
- _____, "Kocaeli Valiliği", <http://kocaeli.gov.tr/kocaeli-ekonomisinde-sanayinin-yeri>, (14.12.2023)
- _____, "Kocaeli Büyükşehir Belediyesi", <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/pages/sosyo-ekonomik-yapi/100>, (22.12.2023).

- ___, “NAMES (Ortadoğu Bilim Merkezleri Platformu) ve ECSITE (Avrupa Bilim Merkezleri Topluluğu)”, <https://bilimmerkezleri.tubitak.gov.tr/Icerik/bilim-merkezi-birlikleri-183>
- ___, “Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 2009- 2013”, <https://skpo.izmir.bel.tr/content.aspx?MID=11>, (22.12.2023).
- ___, “Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 2019-2025”, <https://www.healthworldnews.net/dso-avrupa-saglikli-sehirler-agi-2019-2024-yillarini-kapsayan-7-faz-asama/>
- ___, “Folklor Festivalleri ve Halk Sanatları Kuruluşları Uluslararası Konseyi (Cioff)”, <https://www.cioff.fr/>, (22.12.2023).
- ___, “İklim ve Enerji İçin Belediye Başkanları Sözleşmesi (Covenant of Mayors For Climate & Energy)” Belediye Üyelik Rehberi, <https://marmara.gov.tr/uploads/old-site/2021/07/CoM-U%CC%88yelik-Rehberi-v4.pdf>, (22.12.2023).
- ___, “Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB)”, https://www.tdbb.org.tr/?page_id=46&lang=tr#:~:text=T%C3%BCrk%20D%C3%BCnyas%C4%B1%20Belediyeler%20Birli%C4%9Fi%2C%20T%C3%BCrk,Bakanlar%20Kurulu%20karar%C4%B1%20ile%20kurulmu%C5%9Ftur
- ___, “Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)”, <https://www.uitp.org/about/>, (22.12.2023).
- ___, “Dünya Büyük Metropoller Birliği (METROPOLIS)”, <https://v3.arkitera.com/v1/haberler/2003/09/20/metropolis.htm>, (22.12.2023).
- ___, “UCLG- MEWA (Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı)”, <http://arsiv.uclg-mewa.org/misyon-ve-vizyon.html>, (22.12.2023).
- ___, “Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Birimi” AB ve Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü (kocaeli.bel.tr) (20.12.2023)
- ___, “TBB”, [https://www.tbb.gov.tr/Tr/icerik_birlesmis-kentler-ve-yerel-yonetimler-dunya-teskilati-uclg_85#:~:text=Birle%C5%9Fmi%C5%9F%20Kentler%20ve%20Yerel%20Y%C3%B6netimler%20Te%C5%9Fkilat%C4%B1%20\(UCLG\)%20k%C3%BCresel%20anlamda%20yerel,en%20aktif%20%C3%B6rg%C3%BCt%20olarak%20tan%C4%B1mlanabilir](https://www.tbb.gov.tr/Tr/icerik_birlesmis-kentler-ve-yerel-yonetimler-dunya-teskilati-uclg_85#:~:text=Birle%C5%9Fmi%C5%9F%20Kentler%20ve%20Yerel%20Y%C3%B6netimler%20Te%C5%9Fkilat%C4%B1%20(UCLG)%20k%C3%BCresel%20anlamda%20yerel,en%20aktif%20%C3%B6rg%C3%BCt%20olarak%20tan%C4%B1mlanabilir)
- ___, “Faaliyet Raporları”, <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/pages/faaliyet-raporlari/33> (15.03.2023)
- ___, “TÜİK, Atık Su Kocaeli”, <https://cip.tuik.gov.tr/> (16.12.2023).
- ___, “TÜİK, Toplam Nüfus”, <https://cip.tuik.gov.tr/> (16.12.2023).
- Uzun, Abdullah (2020), “Kötü Huyulu Problemlerle Mücadele Stratejileri: Problem Odaklı ve Durumsalcı Bir Perspektif”, **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, (57), 145-170.

- _____ (2020), “Kötü Huylu Problem Perspektifinden Covid-19 Pandemisi ile Mücadele Stratejileri: Teorik ve Pratik Bir Analiz”, **Electronic Turkish Studies**, 15(4), 1193-1214.
- Van Bueren, Ellen (2003), “Dealing with Wicked Problems in Networks: Analyzing An Environmental Debate from A Network Perspective”, **Journal of Public Administration Research and Theory**, 13(2), 193-212.
- Van der Pluijm, Roger ve Melissen, Jan (2007), “City diplomacy: the Expanding Role of Cities in International Politics”, **Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’**, 1-43.
- Warren, Roger K. (2007), “Evidence-Based Practices and State Sentencing Policy: Ten Policy Initiatives to Reduce Recidivism”, **Ind. LJ**, 82, 1307-1318.
- Weber, Edward P. ve Khademian, Anne M. (2008), “Wicked Problems, Knowledge Challenges, and Collaborative Capacity Builders in Network Settings”, **Public Administration Review**, 68(2), 334-349.
- Wexler, Mark N. (2009), “Exploring The Moral Dimension of Wicked Problems”, **International Journal of Sociology and Social Policy**, 29(9/10), 531-542.
- Wickman, Chad (2014), “Wicked Problems in Technical Communication”, **Journal of Technical Writing and Communication**, 44(1), 23-42.
- Williams, Andy E. (2023), “Are Wicked Problems A Lack of General Collective Intelligence? GCI and Wicked Problems”, **AI & SOCIETY**, 38(1), 343-348.
- Wolff, Stefan (2007), “Paradiplomacy: Scope, Opportunities and Challenges”, **The SAIS Europe Journal of Global Affairs**, 10(1), 141-150.
- Yaylı, Hasan ve Gönültaş, Yasin Can (2018), “Uluslararasılaşan Yerel Yönetimler: Yerel Dış Politika (Paradiplomasi) Kavramına Teorik Bir Bakış” **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 20(2), 271-288.
- Yılmaz, Mert Can (2018), <https://teyit.org/abd-bankalarini-hackleyen-hamza-bendelladjin-idam-cezasina-carptirildigi-iddiasi>, 16.07.2023.
- Yurtoğlu Pek, Elif (2022), “Uluslararası İlişkiler Bağlamında Belediyeler”, **Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 9(1), 54-76.
- Yücel Batmaz, Nazlı (2016), “Yerel Yönetimlerin Üye Oldukları Uluslararası Kuruluşlar Üzerine Bir Değerlendirme Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği”, **Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi**, 51(1), 103-128.
- Zelinsky, Wilbur (1991), “The Twinning of the World: Sister Cities in Geographic and Historical Perspective” **Annals of the Association of American Geographers**, 1-31.

1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun (1969), **T.C. Resmî Gazete**, 05.05.1969.

3335 Sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun (1987), **T.C. Resmî Gazete**, 7/4/1987.

5003-50520 sayılı Yurt Dışı Görevlendirme Genelgesi, 2005: 10-11.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanun (2004), **T.C. Resmî Gazete**, 23.07.2004.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (2005), **T.C. Resmî Gazete**, 04.03.2005.

5393 sayılı Belediye Kanunu, (2005), **T.C. Resmî Gazete**, 3.07.2005.

EKLER

KARMAŞIK SORUNLARLA MÜCADELEDE YEREL DİPLOMASİ FAALİYETLERİ: KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ TEZ ÇALIŞMASI MÜLAKAT SORULARI

BİRİNCİ KISIM SORULARI

1. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin uluslararası alanda gerçekleştirdiği faaliyetlerin, bölgedeki diğer illerin de uluslararası alana katılması noktasında katkı sağladığını düşünüyor musunuz ve bu konuda düşünceleriniz nelerdir?
2. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak ilçe belediyelerinin uluslararası alanda aktif olmalarını sağlamak adına uyguladığınız politikalar var mı ve varsa bu politikalar hakkında bilgi verebilir misiniz?
3. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak uluslararası alanda gerçekleştirdiğiniz faaliyetlere halkın katılımı ne düzeyde ve ne şekillerde gerçekleşmektedir?
4. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 yılları arasındaki faaliyet raporları incelendiğinde, 2012 yılının uluslararası projeler ve kardeş kent uygulamaları yönünden sayıca en yüksek rakamlara ulaştığı görülmüştür. Özellikle bu artışın 2012 yılında olmasının sebebi sizce nedir?
5. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 yılları arasındaki faaliyet raporları incelendiğinde, genel olarak uluslararası etkinliklerin artan bir seyir izlerken uluslararası projelerin azalan bir seyir izlediği tespit edilmiştir. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Kardeş kent uygulamaları belediyelerin en sık başvurduğu yerel diplomasi faaliyetlerinden biridir. Bu anlamda Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak uluslararası alanda kardeş kent seçimi yaparken dikkat ettiğiniz kriterler nelerdir ve kardeş kent olma süreci nasıl işlemektedir?
7. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 faaliyet raporları incelendiğinde, kardeş kent ilişkilerin en çok Avrupa Bölgesi ile kurduğu tespit edilmiştir. Özellikle Avrupa Bölgesi'nin seçilmesinin sebepleri nelerdir?
8. Sizce Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin, uluslararası alanda, daha fazla kardeş kente sahip olmasının olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?
9. Belediyelerin kullandığı yerel diplomasi araçlarından bir diğeri uluslararası kuruluşlara üye olmaktır. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak uluslararası kuruluşlara üyelik sürecine nasıl karar vermektedir ve bu süreç nasıl işlemektedir?
10. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin uluslararası kuruluşlara üye olmasının olumlu ve olumsuz getirileri nelerdir?
11. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak bu zamana kadar üye olduğunuz kuruluşlardan beklediğiniz verimi alamadığınız kuruluşlar oldu mu ve varsa bu kuruluşlardan neden verim alamadığınız hakkında bilgi verir misiniz?
12. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak uluslararası alanda projelere katılmak ya da yeni bir proje ortaya çıkarmak için hangi kriterleri göz önünde bulunduruyorsunuz? Uluslararası alanda projelere katılmanın belediyeye olumlu ve olumsuz getirileri nelerdir?
13. Belediyelerin uluslararası projelere katılım sağlarken göz önünde bulundurduğu kriterlerden birinin fon sağlamak olduğunu varsayarsak, bu sağlanan fonlar nedeniyle, fon sağlayıcının proje üzerindeki denetimi ne şekilde olmaktadır?

İKİNCİ KISIM SORULARI

1. Kocaeli kentinin, en önemli afetlerden deprem riskiyle karşı karşıya olduğu bilinmektedir. Bu anlamda Kocaeli'nin yerel olarak hazırladığı fakat bu yerel projelerden uluslararası ödüller aldığı bilinmektedir. Hatta 'Çok Geç Olmadan Önce Depremle Yaşamaya Alışmak İsimli Sismolojik İzleme ve Deprem Eğitim Merkezi' projeniz uluslararası alanda iki defa ödül almıştır. Yerel ya da uluslararası alanda afetler ile ilgili projeler genel olarak eğitim üzerine gerçekleştirilmektedir. Uluslararası alanda gerçekleştirilen itfaiye eğitim projeleri de bunlardandır. Uluslararası alanda

daha çok afet öncesi, afet anı ve afet sonrası alanda eğitim projelerine yönelmenizın sebepleri nelerdir? Bu projeler ne gibi katkıları olmuştur? Gelecek zaman diliminde afetleri önleyici projeler de yer alacak mı?

2. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin, 1999 depreminden hemen sonra Almanya/Kassel ile kardeş kent ilişkisi kurduğu tespit edilmiştir. Kurulan bu kardeş kent ilişkisinin afetler konusunda Kocaeli'ye ne gibi katkıları olmuştur.
3. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak afetler konusunda uluslararası alanda bilinç yaratmak adına çalıştaylar düzenleme ya da düzenlenen çalıştaylara katılma şeklinde faaliyetler olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada uluslararası alanda yaratılan bu bilincin Kocaeli'ye yansımaları nasıl olmaktadır?
4. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 faaliyet raporları incelendiğinde, kentsel planlama alanında, Kocaeli'de etkinlik düzenlemekten ziyade yurtdışında düzenlenen etkinliklere katılım gerçekleştirilmiştir. Kentsel planlama sorunlarının çözümü noktasında uluslararası alanda yapılan bu etkinliklerin Kocaeli'ye ne gibi katkıları olmuştur?
5. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak, 'Teknofest, Teknoloji ve Yapı Fuarları' gibi bir çok etkinliğe katılım gösterildiği tespit edilmiştir. Bu alanda gerçekleştirilen etkinliklerin Kocaeli'nin alt ve üst yapısına, uluslararası anlamda, ne şekilde gelişimler kattığı hakkında bilgi verebilir misiniz?
6. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin kendi atık tesisini kurmadan önce çalışma ziyaretlerinde bulunduğu ve ayrıca birçok ülkenin tesislerine inceleme ziyaretleri gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca kentsel atık alanında 2010-2022 yılları arasında sadece bir etkinliğe ev sahipliği yaptığı görülmüştür. Bu anlamda ileri bir süreçte Kocaeli'nin uluslararası alanda atık yönetimi ile ilgili öncü bir kent olması için ne gibi çalışmalar yapmayı planlıyorsunuz?
7. Kentsel atıkların geri dönüşümü oldukça önemli bir konudur. Bu konuda Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin, 2010-2022 yılları arasında, sadece 'Avrupa'da Atık Yönetimi Uygulamalarının İncelenmesi' projesinin olduğu tespit edilmiştir. Geri dönüşüm hakkında katılım sağlanan etkinlikler çerçevesinde yeni projeler olacak mı? Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?
8. İklim değişikliğinin zararlı yönlerinin son zamanlarda kendini daha çok hissettirdiği aşikardır. Bu noktada Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin iklim değişikliği konusundaki etkinliklere özellikle 2022 yılında ağırlık verdiği görülmektedir. 2022 yılında iklim değişikliği konusundaki etkinliklere önem verilmesinin nedenleri nelerdir ve bu alanda uluslararası çalışmanın katkıları hakkında bilgi verebilir misiniz?
9. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin İklim değişikliği konusunda gerçekleştirdiği dört projenin de Avrupa Birliği ile olduğu tespit edilmiştir. İklim değişikliği konusunda Avrupa Birliği ile birlikte projede aktif olmanın sebepleri nelerdir? Avrupa Birliği ile bu projelerde yer almanın Kocaeli'ye katkısı ne olmuştur?
10. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak tarım ve ulaşım alanında sürdürülebilirliğe önem verildiği tespit edilmiştir. Bu noktada uluslararası boyutta çalışmanın Kocaeli için katkıları neler olmuştur? Özellikle ilçe belediyelerin alınana kararlara karşı tutumu nasıl olmuştur? Uluslararası alanda hazırlanana sürdürülebilirlik planlarının uygulamada da aktif olarak işlediğini düşünüyor musunuz?
11. Sürdürülebilirlik alanında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)'ne üye olduğu bilinmektedir. Bu üyeliğin Kocaeli'deki ulaşım alanına ne gibi katkıları olmuştur?
12. Kocaeli kentinin hem Marmara Bölgesi'ne hem de Karadeniz Bölgesi'ne kıyısı bulunmaktadır. Bununla beraber ekolojik güvenliği sağlamak adına su kirliliğini önlemek oldukça önemlidir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin bu alanda yerel diplomasi araçlarından biri olan uluslararası projeleri aktif kullandığı görülmektedir. Bu projeler özellikle AB ve BM gibi önemli kurumlar ile yapılmıştır. Peki uluslararası alanda aktif olunan bu projeler, projenin uluslararası alandaki diğer tarafları tarafından ne şekilde denetime tabi tutulmaktadır?
13. Mavi Bayrak ödülünün uluslararası oluşunun Kocaeli'nin uluslararası alanda yer alan konumuna katkıları nelerdir?

14. Dezavantajlı grupların korunması ile ilgili Kocaeli'nin, yerel diplomasi aracı olarak, uluslararası etkinliklerden ziyade uluslararası projelere yöneldiği görülmektedir. Bu projelere örnek olarak, Engellilere Eşit Fırsatlar İçin Danışmanlık Ağı Projesi, Kocaeli'de Roman Çocuklarının Eğitim Hayatına Entegrasyonu Projesi ve benzeri birçok proje verilebilir. Bu projelerin uluslararası alanda gerçekleşiyor olmasının, Kocaeli'de bulunan dezavantajlı gruplara katkıları neler olmuştur?
15. Gençlerin istihdamı noktasında gerçekleştirilen, 'Genç İstihdama Kayıt(dışı)sız Kalma projesinin uluslararası alanda gerçekleşiyor olmasında gençlerin istihdamına ne gibi katkılar sağlanmıştır?
16. Sağlık alanında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin uluslararası ağlara üyelik tarihleri incelendiğinde, Dünya Sağlık Örgütü 5. Fazı (2009-2013)'na üye olduktan sonra bir müddet ara verdiği ve sonrasında Dünya Sağlık Örgütü'nün 7. Fazı (2019-2025)'na tekrar üye olduğu tespit edilmiştir. Ara dönemde bulunan 6. Faza üyeliğin neden gerçekleşmediği ve 2019 yılında başlayan 7. Faza tekrar üye olma nedeni hakkında bilgi verir misiniz?
17. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin sağlık alanında 2010-2022 yılları arasında iki uluslararası ağa üyelik, iki adet projede aktif olma ve bir de etkinliğe katıldığı, faaliyet raporlarından tespit edilmiştir. Sizce bu alanda yapılan çalışmalar yeterli mi? İleride sağlık alanında ne gibi çalışmalar yapılması planlanıyor?
18. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin yerel diplomasi faaliyetlerini en çok kültürel alanda gerçekleştirdiği, 2010-2022 yılları arasında yayınlanan faaliyet raporlarında tespit edilmiştir. Kültürel etkinliklerin uluslararası alanda fazlaca gerçekleştirilmesinin Kocaeli'ye ve Kocaeli'de yaşayan vatandaşlara katkıları neler olmuştur ve kültürel etkinliklerin uluslararası alanda yaşanan barışı sağlama noktasında ne gibi etkileri olduğunu düşünüyorsunuz?
19. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin kültürel anlamda gerçekleştirdiği projelerin çoğunlukla kente gelen uluslararası öğrenciler ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Kocaeli'nin özellikle kültür projelerinde uluslararası projelere yönelmesinin uluslararası alana yansımaları ne şekilde olmaktadır?
20. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin bir diğer uluslararası kültürel etkinliğinin, uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmak olduğu, 2010-2022 yılları arasında yayınlanan faaliyet raporlarından tespit edilmiştir. Bu alanda uluslararası alanda gerçekleşen spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmanın, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne olumlu ve olumsuz getirileri neler olmuştur?
21. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin son on iki yılda, göç ve mülteciler konusunda bir uluslararası proje ve iki tane de uluslararası etkinlikte bulunduğu tespit edilmiştir. Kocaeli'de bulunan mülteciler ve yerel halkın sosyo ekonomik durumu hakkında uluslararası alanda aktiflik durumunu yeterli buluyor musunuz? İleride yapılacak, göç konusunda uluslararası alanda çalışmalarınız var mı? Varsa bilgi verebilir misiniz?

ÖZGEÇMİŞ

2013 yılında Yahya Kaptan Lisesi'ni bitirmiş, 2017 yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde lisans derecesini tamamlamıştır. 2019 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde hazırlık eğitimini tamamlamış, 2020 yılında Kamu Yönetimi dalında yüksek lisansına başlamış ve devam etmektedir.

